

อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจ
อุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

โดย
นางสาวบุญตา สุขวดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธ
กิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

SCENARIO FOR MANAGEMENT OF NURSING COLLEGES OF
PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE ACCORDING TO THE MISSION OF HIGHER
EDUCATION IN THE NEXT DECADE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy EDUCATIONAL ADMINISTRATION
Department of Educational Administration
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบัน
พระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า
โดย นางสาวบุญตา สุขวดี
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภรใจ เจริญสุข)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

61252904 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาตฤษฏีบัณฑิต

คำสำคัญ : อนาคตภาพ / วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก / พันธกิจอุดมศึกษา

นางสาว บุญตา สุขวดี: อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รัักษ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EFR การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 16 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์เนื้อหา และนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญแล้วนำไปสร้างฉากทัศน์ การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

ผลการวิจัยพบว่า

อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า มี 3 ฉากทัศน์ โดยฉากทัศน์ที่เป็นไปได้คือ “สานพลัง ตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพปฐมภูมิ” ใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) จัดทำหลักสูตรที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพปฐมภูมิ 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 3) จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 4) นำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และ 5) พัฒนาหลักสูตรสู่นานาชาติ
2. การวิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) สร้างเครือข่ายนักวิจัยตามความเชี่ยวชาญ 2) สร้างทีมนักวิจัยระบบสุขภาพปฐมภูมิ 3) พัฒนาเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ และ 4) นำเทคโนโลยีมาใช้ยกระดับคุณภาพงานวิจัยและนวัตกรรม
3. การบริการวิชาการ ประกอบด้วย 1) จัดทำหลักสูตรบริการวิชาการที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของสังคม 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อสร้างสุขภาวะชุมชน 3) บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ 4) นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการให้บริการเชิงรุกที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า
4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1) บูรณาการกับพันธกิจอุดมศึกษาเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ และ 2) สร้างคุณค่าของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

61252904 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : Scenario / Nursing Colleges of Praboromarajchanok Institute / Mission of Higher Education

MISS Boonta SUKHAWADEE : Scenario for Management of Nursing Colleges of Praboromarajchanok Institute According to The Mission of Higher Education in the Next Decade Thesis advisor : Associate Professor Sangaun Inrak, Ph.D.

The purpose of this research was to discover Scenario for the Management of Nursing Colleges of Praboromarajchanok Institute to the Mission of Higher Education in the Next Decade by using the methodology of Ethnographic Futures Research (EFR). The researcher selected 16 specialists by purposive sampling. The research instruments were unstructured interview and questionnaires. The results of the synthesis of the information obtained are summarized on important issues and used to create scenarios for the management of Nursing Colleges of the Praboromarajchanok Institute to the Mission of Higher Education in the Next Decade.

The findings of this research were as follows:

Scenario for the Management of Nursing Colleges of Praboromarajchanok Institute to the Mission of Higher Education in the Next Decade has 3 scenario. The possible scenario is: “ Synergize, Responding to the needs of the primary health system” composed of 4 issues as follows:

1. Teaching and learning management consists of 1) Create a variety of courses that respond Primary health system needs. 2) Create a network of cooperation at both the national and local levels. 3) Variety of learning formats to meet the needs of students. 4) Use technology to increase the efficiency of teaching and learning. 5) Develop an international curriculum.

2. Research and Innovation consists of 1) Create a network of researchers based on expertise. 2) Create a team of primary health system researchers. 3) Develop research networks at the national and international levels. 4) Use technology to raise the quality of research and innovation.

3. Academic services consist of 1) Create a variety of academic service courses to meet the needs of society. 2) Create a network of cooperation between the public, private and public sectors to create community health. 3) Integrate with teaching, research and preserve arts and culture. 4) Use technology to provide proactive services that meet customer needs.

4. Preserving arts and culture consists of 1) Integrate with the mission of higher education to promote health. 2) Create value in preserving arts, culture and local wisdom.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรใจ เจริญสุข ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิพันธ์ ต้นวิมลรัตน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ผู้ทรงคุณวุฒิภายในที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์จนทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดีพร้อมทั้งให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการทำงานวิจัย

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์และเสนอความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะอย่างดียิ่ง ดังรายนามในภาคผนวก โดยผู้วิจัยได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีได้ปรากฏในตำรา ซึ่งเป็นความประทับใจและความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุตา เตียเจริญ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ที่กรุณา เมตตาชี้แนะทางในการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมวัฒน์ รุ่งเรือง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช คณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช ทุกท่านที่ให้โอกาสและเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้ความรักดูแลเอาใจใส่ผลักดันให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จทางการศึกษา

ประโยชน์คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ญาติมิตรตลอดจนผู้มีคุณูปการต่อผู้วิจัยทุกท่าน หากมีข้อบกพร่องด้วยประการใด ๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

บุญตา สุขชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	4
ปัญหาของการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
คำถามของการวิจัย.....	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	21
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	22
ความหมายการบริหารจัดการ.....	22
แนวคิดการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย.....	24
แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579).....	36
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).....	39
แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580).....	40
แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 – 2570.....	43

แนวโน้มในการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย	45
การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทย	50
การวิจัยอนาคต.....	51
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาอนาคต	53
ลักษณะการวิจัยอนาคต.....	55
เทคนิคการวิจัยอนาคต	56
เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR (Ethnographic Futures Research).....	57
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถาบันพระบรมราชชนก	62
พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70
งานวิจัยในประเทศไทย.....	70
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	76
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	78
ระเบียบวิธีการวิจัย	83
แผนแบบการวิจัย	83
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	84
ตัวแปรที่ศึกษา.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	85
สรุป.....	86
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87

ตอนที่ 1 ความเรียงอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	87
ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าจากการสัมภาษณ์	138
ตอนที่ 3 ภาพอนาคตการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตาม พันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า.....	140
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	156
สรุปผลการวิจัย.....	156
การอภิปรายผล	157
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	162
ข้อเสนอแนะทั่วไปเชิงนโยบาย.....	162
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	162
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	163
รายการอ้างอิง	164
ภาคผนวก.....	171
ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์งานวิจัย	172
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลการสัมภาษณ์.....	176
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	178
ประวัติผู้เขียน.....	181

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ	79
ตารางที่ 2 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์	140
ตารางที่ 3 แสดงภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์	144
ตารางที่ 4 แสดงภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด	145

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	20
แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการวิจัย.....	82
แผนภาพที่ 3 แบบแผนการวิจัย.....	83

บทที่ 1

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่ของสถาบันและการเจริญเติบโตของสถาบันหากสามารถปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และพันธกิจมากเท่าไร ศักยภาพของสถาบันก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ความสามารถและวิธีการปรับตัวให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ เรียกว่านวัตกรรมหรือการปฏิบัติแนวใหม่ ซึ่งเป็นกลไกหลักของการพัฒนาและปรับปรุงสถาบัน¹ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรไทยที่กำลังเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ตลอดจนสถานการณ์แวดล้อมโลกดิจิทัลในยุคปัจจุบันและการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่เชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ได้ส่งผลกระทบต่อภาวะแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตและเข้าสู่ยุคสังคมปกติวิถีใหม่ (new normal society) การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำเป็นต้องมีการทบทวนสาระและวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนองความต้องการของสังคมในยุคสังคมปกติวิถีใหม่² เนื่องจากการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติงานโดยใช้องค์ความรู้เป็นพื้นฐานเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาชีวิต ให้บริการที่สนองความต้องการของผู้รับบริการให้การรักษาพยาบาลร่วมกับทีมบุคลากรทางการสาธารณสุข พยาบาลเป็นนักปฏิบัติการทั้งสองประเภท คือเป็นนักหัตถศิลป์ (Manual Skill) และนักปฏิบัติที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge Base) ซึ่งนักหัตถศิลป์จะอาศัยความเชี่ยวชาญทางศิลปะเป็นหลัก แต่นักปฏิบัติต้องใช้ความคิดการตัดสินใจใช้วิจารณ์ญาณและความมีคุณธรรมจริยธรรม ความเอื้ออาทร ในเวลาให้การพยาบาล กระบวนการพยาบาลจะต้องมีความเชื่อในฝีมือและความรู้ใน 3 องค์ประกอบ มาสร้างกระบวนการพยาบาล ประการแรกคือความรู้เริ่มจากพื้นฐานทางความคิดที่มีเหตุผล และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ องค์ประกอบที่ 2 คือคุณค่าใช้ควบคุมวิธีการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และกฎหมาย องค์ประกอบสุดท้ายคือความเป็นไปของชีวิตที่ใช้ช่วยในความสัมพันธ์ระหว่างพยาบาล

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, “แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” (คณะกรรมการจัดทำแนวทางการปฏิรูป อุดมศึกษา, 2543).

² สีนินุช ศิริวงศ์, “N.A.V.Y. กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงสู่การจัดการศึกษาพยาบาลวิถีใหม่,” **วารสารแพทยวารวิ** 47, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 746.

กับผู้รับบริการบนพื้นฐานของทฤษฎี ในทางปฏิบัติสังคมคาดหวังว่าต้องเป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพ ให้บริการดูแลช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ และสังคม ทั้งในภาวะสุขภาพดีและเจ็บป่วย จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตและเนื่องจากประชาชนมีความรู้ในด้านกฎหมายและมีสิทธิมนุษยชน และสิทธิผู้ป่วย จึงเกิดการร้องเรียนในด้านการรับบริการ เช่น บุคลากรด้านการพยาบาลไม่เพียงพอต่อการให้บริการ พยาบาลมีความประพฤติไม่เหมาะสม พุดจาไม่ดี หรือปฏิบัติงานผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและสุขภาพของผู้รับบริการจากปัญหาต่าง ๆ นั้น การผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพต้องอาศัยระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ³

ระบบการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ และสร้างพลเมืองของประเทศให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจุบันได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยมีการขยายตัวทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในการสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ มีภารกิจที่สำคัญทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ จึงนับว่าเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของชาติในการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศตลอดจนเป็นศูนย์รวมของทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพ

สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามภาระหน้าที่หลัก 4 ด้าน ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน กำหนดนโยบายและทิศทางในการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายไม่ว่าแบบให้ปริญญาหรือแบบไม่ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต จัดทำและบริหารหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มีการพัฒนาคณาจารย์ในเรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบชั้นเรียนและผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการให้คำปรึกษาและการดูแลผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรการศึกษา 2) ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทางพัฒนาประเทศและเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของ

³ รัตนา ทองสวัสดิ์, **วิชาชีพการพยาบาล: ประเด็นและแนวโน้ม**, พิมพ์ครั้งที่ 5 (เชียงใหม่: ฌนบรรณการพิมพ์, 2560), 13-14.

กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนา และความต้องการของประเทศหรือพื้นที่ พัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ นักวิจัย และผู้เรียน ให้มีความสามารถในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหา แหล่งทุน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรให้เพียงพอในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม ส่งเสริมการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยแก่ผู้เรียน จัดให้มี ระบบบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึง ฐานข้อมูลด้านการวิจัยและนวัตกรรมตามศักยภาพของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งจัดทำ ฐานข้อมูลผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ในการวิจัย การประกันคุณภาพการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมและมีการประเมินผลกระทบของ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเชิงสาธารณะ 3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม กำหนดนโยบายและ ทิศทางการบริการวิชาการและการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา กำกับดูแลกระบวนการบริการวิชาการให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งที่เป็น การบริการของหน่วยงานและของคณาจารย์ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ตอบสนองและสร้างประโยชน์ แก่ชุมชน สังคม และประเทศ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริม ให้คณาจารย์ ผู้เรียน และชุมชน ร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาชุมชนในพื้นที่เพื่อสร้างประสบการณ์จริง ให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้และเพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ ส่งเสริมให้มีการบูรณาการการบริการ วิชาการกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ กำกับดูแลให้มีการประกัน คุณภาพการบริการวิชาการและมีการกำกับติดตามการให้บริการวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และ 4) ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม กำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและ วัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการธำรงรักษา สืบสาน เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยหรือ การพัฒนาต่อยอด และสร้างคุณค่าใหม่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา จัดให้มีรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ⁴

สถาบันอุดมศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากำลังคนให้แก่ประเทศ จากกระแส การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ตลอดทั้งสภาพการณ์แข่งขันที่ไร้พรมแดนส่งผลกระทบต่อสถาบันอุดม ศึกษาที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าว และคำนึงถึงคุณภาพการจั ดการศึกษาที่เอื้อต่อคุณภาพบัณฑิต ที่สามารถแข่งขันและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อ

⁴ “กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139, ตอนที่ 20 ก (31 มีนาคม 2565): 6-8.

ความอยู่รอดในปัจจุบันและอนาคต การจัดการศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของผู้รับบริการ การจัดการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและสภาการพยาบาล

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันพระบรมราชชนก สถาปนาขึ้นเพื่อสืบสานพระปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบิดาแห่งการแพทย์และสาธารณสุขไทย และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระมารดาแห่งการสาธารณสุข ในการอุทิศพระองค์ปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ด้วยทรงมุ่งหวังให้ประชาชนไทยทุกคนได้รับการดูแลสุขภาพถ้วนหน้า โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ความผาสุกของประชาชนเป็นที่ตั้ง เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

สถาบันพระบรมราชชนก เดิมชื่อ "สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข" เป็นหน่วยงานใหม่ตามพระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารส่วนราชการ ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2536 และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2536 ซึ่งกำหนดให้มีฐานะสูงกว่ากอง แต่ต่ำกว่ากรม โดยได้รวมหน่วยงานด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขจาก

กรมกองต่าง ๆ ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยการสาธารณสุขภาค โรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดกรมการแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กองฝึกอบรม และกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

สถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันที่มีหน้าที่หลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข มีสถาบันการศึกษาในสังกัด จำนวน 42 แห่ง โดยจำแนกเป็นวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 30 แห่ง วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จำนวน 7 แห่ง วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง แก้วกัลยาสิขาลัย 1 แห่ง วิทยาลัยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 1 แห่ง

วิทยาลัยการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศ 1 แห่ง และวิทยาลัยนักรับราชการสาธารณสุข 1 แห่ง ปัจจุบันสถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จัดการศึกษาระดับอุดม ศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณอยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีวิทยาลัยในสังกัด จำนวน 39 แห่ง โดยจำแนกเป็นวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 30 แห่ง วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จำนวน 7 แห่ง วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง วิทยาลัยการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศ 1 แห่ง

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้ผลิตบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลตอบสนองความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข ปีละ 3,600 - 4,000 คน และมีการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากสถาบันพระบรมราชชนกประสงค์จะมีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษาและบริหารกิจการด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้สถาบันพระบรมราชชนกสามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาเฉพาะทางที่มีความคล่องตัว มีเสรีภาพ ทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การดูแลกำกับของสภาสถาบันพระบรมราชชนก ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 สมควร กำหนดให้สถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่จัดการศึกษาระดับปริญญา มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของ กระทรวงสาธารณสุข ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทาง วิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติสถาบันพระบรม ราชชนก และวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2562 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสถาบันพระบรม ราชชนก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562"⁵ จากการที่สถาบันพระบรมราชชนกมีพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ.2562 นั้น ผลที่เกิดสถาบันจะพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกต่อสังคมและมีอำนาจ ให้ปริญญา อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใดร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นนั้น แก่ผู้สำเร็จการศึกษาได้

ปัจจุบันอัตราการเกิดของประชากรในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้จำนวนนักเรียน ที่เข้าสู่ระบบการศึกษาก็ลดลงตามไปด้วย หลักสูตรการศึกษาที่ไม่ได้รับความนิยมจึงทำให้มีผู้เข้าเรียน น้อยส่งผลให้ต้องปิดหลักสูตรลงในที่สุด ขณะที่สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่หันมาให้ความสนใจ ในหลักสูตรพยาบาล ถึงแม้จะเป็นหลักสูตรที่มีต้นทุนและความจำเพาะสูงในการผลิตบัณฑิต แต่ก็ เป็นสาขาวิชาชีพที่มีความต้องการสูงในสถานประกอบการ หรือแม้แต่การประกอบวิชาชีพอิสระอื่น ๆ ทางด้านสุขภาพ ซึ่งการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ของทุกสถาบันในประเทศไทย จะอยู่ ภายใต้การควบคุมกำกับของสภาการพยาบาล โดยทุกสถาบันการศึกษาพยาบาลต้องจัดการศึกษาที่

⁵ สถาบันพระบรมราชชนก, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2566-2570 ฉบับปรับปรุงปีงบประมาณ พ.ศ.2567 (นนทบุรี: กองยุทธศาสตร์และวิเทศสัมพันธ์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2567).

สัมพันธ์และสอดคล้องกับข้อบังคับขององค์กรวิชาชีพ คือ สภาการพยาบาล เพื่อเป็นมาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และมีคุณภาพทางการพยาบาลเดียวกันทั่วประเทศ ปัจจุบันพบว่ามีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ได้รับรองจากสภาการพยาบาลและมีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ทั้งภาครัฐและเอกชน ในสังกัดต่าง ๆ จำนวน 93 สถาบัน ดังนี้

- 1) สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 30 สถาบัน
- 2) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 34 สถาบัน
- 3) สถาบันการศึกษาเอกชน จำนวน 24 สถาบัน
- 4) สังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 3 สถาบัน
- 5) สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 สถาบัน และ
- 6) สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 สถาบัน⁶

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล แต่ยังไม่มีการสำเร็จการศึกษา จำนวน 9 สถาบัน ดังนี้

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 6 สถาบัน
- 2) สถาบันการศึกษาเอกชน จำนวน 3 สถาบัน⁷

นอกจากนี้ มีสถาบันที่ผ่านการประเมินความพร้อมเพื่อการขอเปิดหลักสูตรพยาบาลใหม่ จำนวน 5 สถาบัน ดังนี้

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 4 สถาบัน
- 2) สถาบันการศึกษาเอกชน จำนวน 1 สถาบัน⁸

สถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่งในประเทศไทยไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานใดต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาพยาบาลและสถานบริการสุขภาพ

⁶ สภาการพยาบาล, “สถาบันการศึกษาที่ทำการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิ์สมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ (สถาบันที่มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว) ข้อมูล ณ วันที่ 27 เมษายน 2567,” เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2567, เข้าถึงได้จาก [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_1\(45\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_1(45).pdf)

⁷ สภาการพยาบาล, “สถาบันการศึกษาที่ทำการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิ์สมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ (สถาบันที่ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา) ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน 2567,” เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2567, เข้าถึงได้จาก [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_2\(40\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_2(40).pdf)

⁸ สภาการพยาบาล, “โครงการจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่ทำการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ผ่านการประเมินความพร้อม เพื่อการขอเปิดสถาบันการศึกษาฯ (สถาบันที่ขอเปิดดำเนินการใหม่) ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน 2567,” เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2567, เข้าถึงได้จาก [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_3\(43\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_3(43).pdf)

ที่เป็นแหล่งฝึกภาคปฏิบัติในการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ชุมชน ท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานที่สภาการพยาบาลกำหนด

จะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตทั้งหมดเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่กระจายอยู่ในพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย บางสถาบันมีการจัดหลักสูตรการศึกษพยาบาลศาสตร์ทั้งในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก เนื่องจากมีความต้องการผู้ปฏิบัติงานในการดูแลทางด้านสุขภาพยังมีจำนวนมาก จึงมีสถาบันการศึกษพยาบาลระดับปริญญาตรีหลายสถาบันหันกลับมาผลิตหลักสูตรพยาบาลวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลเป็นจำนวนมาก แม้ขอบเขตการปฏิบัติงานจะน้อยกว่าแต่ใช้เวลาในการศึกษาสั้นกว่าคือเพียงประมาณ 1 ปี เพื่อเข้าปฏิบัติงานช่วยสนับสนุนการทำงานของพยาบาลวิชาชีพอีกทางหนึ่ง อีกทั้งยังมีการจัดการศึกษาในรูปแบบการอบรมระยะสั้น เพื่อพัฒนาให้บุคลากรพยาบาลมีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพิ่มขึ้นด้วย สถาบันการศึกษพยาบาลต่าง ๆ จึงต้องการบริหารจัดการและดำเนินการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ให้เหมาะสมตามบริบทของแต่ละสถาบัน และมีคุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งนี้การวิเคราะห์ทิศทางการบริหารจัดการสถาบันการศึกษาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบรวมถึงประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการเพื่อเตรียมพร้อมรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคตต่อไป

ปัญหาของการวิจัย

ปัจจุบันสังคมและวัฒนธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและแนวโน้มการจัดการศึกษาพยาบาล รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอัตราการเจริญพันธุ์ลดลงประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ประชากรมีหลากหลายกลุ่มอายุ การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการเจ็บป่วยที่มีความรุนแรงและซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้แนวโน้มของการจัดการศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะผู้ที่

มาเรียนพยาบาลในอนาคตที่อยู่ในกลุ่มที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องสามารถทำหลายสิ่งได้ในเวลาเดียวกันและมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีเป็นอย่างดี มีสถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรด้านการพยาบาลและการสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้นทำให้เพิ่มการแข่งขันในการรับนักศึกษา จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาที่ผลิตพยาบาลวิชาชีพเพราะประชาชนในประเทศต่าง ๆ ก็ต้องการพยาบาลที่มีคุณภาพ สามารถให้การพยาบาลข้าม

วัฒนธรรมได้ สถาบันการศึกษาจึงต้องปรับตัวในการผลิตพยาบาลวิชาชีพให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเพิ่มศักยภาพที่จะรับนักศึกษาเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพ ปรับปรุงหรือเพิ่มหลักสูตรทางการพยาบาลให้มีความหลากหลาย พัฒนาระบบการศึกษาพยาบาลให้มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่องและได้ตามมาตรฐานสากล⁹

ในอดีตการดำเนินการผลิตกำลังคนด้านสุขภาพของสถาบันพระบรมราชชนก วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกต้องดำเนินการในรูปแบบหลักสูตรสมทบร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อรับรองปริญญาและประสาทปริญญาบัตร ทำให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินการและการบริหารจัดการ สถาบันพระบรมราชชนกจึงได้ดำเนินกลยุทธ์การสร้างและพัฒนาหลักสูตรที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพ ซึ่งช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ยังคงมีข้อจำกัดของการวางแผนพัฒนากำลังคนของกระทรวงสาธารณสุขที่ยังขาดกลไกการบริหารจัดการในบางอย่าง ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและการบริหารด้านต่าง ๆ หลังการปรับเปลี่ยนสถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้การดำเนินงานของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด สถาบันพระบรมราชชนกสามารถดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เป็นของตนเองให้มีความคล่องตัวขึ้น มีเสรีภาพทางวิชาการโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันพระบรมราชชนก การควบคุมการกำกับของรัฐลดลงหรือมีน้อยที่สุด รัฐบาลจะกำกับเพียงด้านนโยบาย การจัดสรรงบประมาณและด้านคุณภาพเป็นหลัก จะเน้นการติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใสการปรับเปลี่ยนดังกล่าวถือเป็นเรื่องใหม่และท้าทายความสามารถของผู้บริหารเพราะตลอดเวลาที่ผ่านมาวิทยาลัยพยาบาลเคยชินกับการบริหารงานตามกรอบระเบียบราชการ ไม่มีอิสระในการบริหารงาน นอกจากนี้วิทยาลัยพยาบาลต้องมีการบริหารจัดการภายใต้ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 2566¹⁰ สถาบันการศึกษาต้องมีภารกิจหลักอย่างน้อย 4 ภารกิจ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม 3) การบริการวิชาการแก่สังคม และ 4) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมชาติ โดยข้อ 10 สถาบันการศึกษาต้องจัดการเรียนการสอน

⁹ รัชณี บุญกล้า และปราณี อ่อนศรี, “บทบาทสถาบันการศึกษาพยาบาลสู่การเป็นประชาคมอาเซียน,” *วารสารพยาบาลทหารบก* 15, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2557): 103-107.

¹⁰ “ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2566,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 140, ตอนพิเศษ 307ง (6 ธันวาคม 2566): 40-53.

ให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้เพื่อเอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ข้อ 11 สถาบันการศึกษาต้องมีการวิจัย โดยกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ระบบสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการสู่สังคม มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ข้อ 12 สถาบันการศึกษาต้องมีการบริการวิชาการแก่สังคม นโยบายวัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการ การดำเนินงาน และมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมว่าด้วยกฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565¹¹ ซึ่งกำหนดมาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ ข้อ 11 (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม (4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดำเนินการดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการดังนี้ 1. กำหนดนโยบายและทิศทางการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 2. จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายไม่ว่าแบบให้ปริญญาหรือแบบไม่ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต 3. จัดทำและบริหารหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 4. พัฒนาคณาจารย์ในเรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบชั้นเรียนและผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการให้คำปรึกษาและการดูแลผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา 5. กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการประเมิน ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรการศึกษา

ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ดำเนินการดังนี้ 1. กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญ และอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 2. ส่งเสริมให้เกิดการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาและความต้องการของประเทศหรือของพื้นที่ 3. พัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ นักวิจัย และผู้เรียน ให้มีความสามารถในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหาแหล่งทุน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรให้เพียงพอในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม 4. ส่งเสริมการบูรณาการ

¹¹ “กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139, ตอนที่ 20ก (31 มีนาคม 2565): 6-8.

การวิจัยกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย แก่ผู้เรียน 5. จัดให้มีระบบบริหารจัดการจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงฐาน ข้อมูลด้านการวิจัย และนวัตกรรมตามศักยภาพของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูล ผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา 6. กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามจริยธรรมในการวิจัย การประกันคุณภาพการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม และมีการประเมินผลกระทบของผลงานวิจัย และนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา 7. ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ เชิงพาณิชย์หรือเชิงสาธารณะ

ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ดำเนินการดังนี้ 1. กำหนดนโยบายและทิศทางการบริการ วิชาการและการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 2. กำกับดูแลกระบวนการบริการวิชาการให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งที่เป็นบริการของ หน่วยงานและของคณาจารย์ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ตอบสนองและสร้างประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 3. ส่งเสริมให้คณาจารย์ ผู้เรียน และชุมชน ร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาชุมชนในพื้นที่เพื่อสร้างประสบการณ์จริงให้เกิดขึ้น ในการเรียนรู้และเพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ 4. ส่งเสริมให้มีการบูรณาการการบริการวิชาการกับ การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ 5. กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพ การบริการวิชาการและมี การกำกับติดตามการให้บริการวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดำเนินการดังนี้ 1. กำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริม ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการธำรงรักษา สืบสาน เผยแพร่ศิลปะและ วัฒนธรรมไทยหรือการพัฒนาต่อยอดและสร้างคุณค่าใหม่ ทั้งนี้ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของ สถาบัน อุดมศึกษา 2. จัดให้มีรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ

ซึ่งการบริหารจัดการที่จะทำให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบ ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประสงค์ของ การบริหารและวัฒนธรรมการทำงานให้สอดคล้องกับการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ทั้งในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด สถาบันพระบรมราชชนกทั่วประเทศ มีการพัฒนาเพื่อเข้าสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาคุณภาพให้เป็นที่ ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพรวมทั้งขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพ ของประชาชนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและประเทศ จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก วิทยาลัยพยาบาล ทุกแห่งอาจจะต้องมองไกลถึงอนาคตเพื่อสามารถบริหารจัดการวิทยาลัยได้อย่างมั่นคงภายใต้พันธกิจ ที่มีการแข่งขันสูง การที่วิทยาลัยพยาบาลจะดำเนินการพัฒนาก้าวไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 วิทยาลัยจะดำเนินงานแต่ละพันธกิจดังเช่นอดีตที่ผ่านมาคงไม่พอ วิทยาลัยจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางตลอดจนผลักดันนวัตกรรมในการสร้างบัณฑิตให้มีความโดดเด่นและแตกต่างด้วยการผลิตบัณฑิตให้เป็นบัณฑิตพยาบาลมืออาชีพอย่างแท้จริง และสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาและความต้องการของประเทศ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ให้การบริการวิชาการที่ตอบสนองและสร้างประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศ ตามความเชี่ยวชาญของตนเอง จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถาบันพระบรมราชชนกทั้งภายในและภายนอกพบว่า กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานภายนอกมีความต้องการบุคลากรด้านสุขภาพเพื่อตอบสนองต่อระบบสุขภาพของประเทศ และมีศักยภาพด้านงบประมาณในการผลิตให้กับสถาบัน มีเครือข่ายกับสำนักวิชาการและหน่วยงานอื่น ๆ ของกระทรวงสาธารณสุขรวมทั้ง สถาบันการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ ทำให้เกิดโอกาสพัฒนาทุกพันธกิจของสถาบัน วิชาชีพด้านสุขภาพยังเป็นความต้องการในตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสร้างโอกาสในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการบริหารองค์กร แต่ในขณะเดียวกันธุรกิจด้านการศึกษาและการพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพมีการแข่งขันสูงทำให้เกิดทางเลือกในการศึกษา ส่งผลให้จำนวนลูกค้า มีแนวโน้มลดลงและส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น ปัญหาจากนโยบายและความไม่แน่นอนด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพของผู้บริหารและปัญหาทางการเงินของหน่วยบริการส่งผลต่อการจ้างงาน¹²

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า เพื่อสร้างอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่ตรงเป้าหมายและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เพราะอนาคตภาพเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มต่าง ๆ ที่เป็นทางเลือกของเรื่องที่จะศึกษาที่คาดว่าจะเป็นไปได้หรือน่าจะเป็นไปได้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นและป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไปหรือหาทางที่จะเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้ามีการเกิดขึ้นจริงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอนาคตจะมีประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผนการกำหนด นโยบาย การตัดสินใจ ตลอดไปจนถึงการกำหนดยุทธวิธีและกลวิธีที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ การป้องกันหรือขจัดอนาคต

¹² สถาบันพระบรมราชชนก, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2566-2570 ฉบับปรับปรุงปีงบประมาณ พ.ศ.2567 (นนทบุรี: กองยุทธศาสตร์และวิเทศสัมพันธ์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2567).

ที่ไม่พึงประสงค์¹³ และในการพิจารณาในด้านการบริหารจัดการของวิทยาลัยพยาบาลนั้นหนีไม่พ้นความจริง ข้อหนึ่ง คือ ปัจจุบันเป็นผลสืบเนื่องจากอดีตและปัจจุบันที่เราดำเนินอยู่จะมีผลต่อเนื่องไปถึงอนาคต ทั้งสามสิ่งนี้ต่อเนื่องกันโดยหลักตรรกวิทยา ดังนั้นข้อมูลจากอดีตจะช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันจากเหตุการณ์ในอดีตกับเหตุการณ์ในปัจจุบันจะทำให้มองเห็นลู่ทางในอนาคตได้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคตได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความจำเป็นและความสำคัญในการบริหารจัดการของวิทยาลัยพยาบาลในสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ให้มีแนวทางในการบริหารจัดการที่เหมาะสมทันต่อสภาพการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลทำหน้าที่ผลิตพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้น ถ้าวิทยาลัยยังมีการบริหารจัดการภายในวิทยาลัยที่ไม่ดี ไม่มีการมองภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ไม่มีการวางแผนกลยุทธ์ ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ย่อมส่งผลต่อการผลิตพยาบาลของประเทศได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

คำถามของการวิจัย

อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากการศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562 ระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาดังต่อไปนี้ มาตรา 4 ให้สถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมาย

¹³ จุมพล พูนภัทรชีวิต, “ความเป็นมาของ อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR),” วารสารสมาคมนักวิจัย 13, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม, 2551): 10.

ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและ เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มาตรา 5 ให้สถาบัน พระบรมราชชนกสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 เป็นสถาบันพระบรมราชชนก ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามบัญชีรายชื่อ วิทยาลัยท้ายพระราชบัญญัติ มีฐานะเป็นวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 3 ในพระราชบัญญัติ “วิทยาลัย” หมายความว่า ส่วนราชการในสังกัดคณะ มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มาตรา 7 สถาบันมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มาตรา 8 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 สถาบันมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) ผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับแผนนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และทักษะในวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกต่อสังคม และเพื่อให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (2) จัดการศึกษา วิจัย ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย เพื่อสร้างหรือพัฒนาองค์ความรู้และนำความรู้นั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ (3) พัฒนาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพให้มีมาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ (4) ส่งเสริมให้เกิดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตามความต้องการของชุมชน (5) ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยเน้นความร่วมมือกับชุมชน (6) ให้บริการด้านการแพทย์และการสาธารณสุข (7) ส่งเสริมและทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มาตรา 45 เพื่อประโยชน์และความสอดคล้องในการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ในสถาบันซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน การสอน การวิจัย บริหารการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวเนื่องกับการทำหน้าที่ดังกล่าว ให้สภาสถาบันมีหน้าที่และอำนาจในการบริหารงานบุคคลของสถาบัน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และให้มีหน้าที่และอำนาจ เช่นเดียวกับคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น¹⁴

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ประการ คือ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม

¹⁴ “พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 43ก (5 เมษายน 2562): 40-65.

ทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม และ 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา¹⁵

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) กำหนดวิสัยทัศน์ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์คือ (1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (6) ยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มหาวิทยาลัยจะเป็นกลไกที่จะช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตอบสนองทิศทางยุทธศาสตร์ดังกล่าว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) “พลิกโฉมประเทศไทยสู่ สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ในการขับเคลื่อนและวางแผนการพัฒนาประเทศ ไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ในมิติต่าง ๆ ในระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าทันพลวัตของโลก ดังนี้ 1) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม 2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ 3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาส และความเป็นธรรม 4) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน และ 5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่¹⁶

โกสุ่ม สายใจ ศึกษาสภาพการบริหารตามพันธกิจอุดมศึกษาความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายสหวิทยาการ ภาคกลางสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารตามพันธกิจอุดมศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในขณะที่มีความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการบริหารตามพันธกิจอุดมศึกษามีความสัมพันธ์แบบไปในทางเดียวกันกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศในระดับปานกลาง ถึง สูงมาก ($r=.469 - .897$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ผลการวิจัย

¹⁵ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579** กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560), 32.

¹⁶ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)** (กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.), 32.

ครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน โดยเป็นข้อมูลสำคัญที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถาบันไปสู่ความเป็นเลิศตามบริบทไทยแลนด์ 4.0 และความก้าวหน้าทางดิจิทัลเทคโนโลยี¹⁷

ทินกร บัวชู, ณิชกวี ศิริรัตน์ และประภาพร เมืองแก้ว ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย (ช่วง ค.ศ. 2020-2029) วิจัยอนาคตโดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยใช้การรวบรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยกระบวนการจัดระบบความคิดและการตีความแบบบรรยายถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ช่วง ค.ศ. 2020-2029 ควรประกอบด้วย 1) ปรัชญาและแนวคิดการจัดการศึกษาหลักสูตร ได้แก่ ปรัชญาของหลักสูตร จุดมุ่งหมายหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา แนวคิดการจัดการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษา 2) สมรรถนะอาจารย์ประจำหลักสูตร และ 3) คุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏ¹⁸

ศิริเกษม ศิริลักษณ์ และจิตติมา วรณศรี ศึกษาแนวทางการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ด้วยการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสังเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์ แนวทางการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดเป้าหมายในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยอยู่บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ธรรมภิบาล เสรีภาพ ทางวิชาการ ความเป็นอิสระ ความเป็นสากล ความเสมอภาค และความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการระงานของสถาบันด้วยการวิจัย การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของสังคม

¹⁷ โโกสมุ สายใจ, “การบริหารกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายสหวิทยาการ ภาคกลางสำนักงานราชบัณฑิตยสภา,” **วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน** 25, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2561): 429.

¹⁸ ทินกร บัวชู, ณิชกวี ศิริรัตน์ และประภาพร เมืองแก้ว, “อนาคตภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย (ช่วง ค.ศ. 2020-2029),” **วารสารพยาบาลตำรวจ** 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 301-310.

การบริการวิชาการเพื่อสังคม การบริหารทรัพยากรมนุษย์และงบประมาณแนวใหม่ การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมที่เข้ากับยุคสมัย และการจัดการเทคโนโลยี และมีกระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ด้วยการศึกษาศาสนาปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ดำเนินการตามแผน ตรวจสอบและประเมิน และนำผลไปปรับปรุงและกำหนดมาตรฐาน¹⁹

แจ็กเกอลีน ดิอาส (Jacqueline) ศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาพยาบาลในอนาคต พบว่า หลักสูตรการจัดการเรียนรู้สาขาพยาบาลศาสตร์ในอนาคตควรมีหลายรูปแบบ เช่น หลักสูตรปริญญาตรีใบที่สอง หลักสูตรผสมผสานกับปริญญาตรีในสาขาอื่น หลักสูตรการเรียนรู้ จากประสบการณ์ การดูแลผู้ป่วยเป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบการสอนควรเป็นแบบผสมผสานทั้งการ เรียนในห้องเรียน และการเรียนออนไลน์ หรือการเรียนทางไกลประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอน แบบสถานการณ์ เสมือนจริงและใช้เทคโนโลยีเข้ามาจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมี สมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต²⁰

เวคฟิลด์ (Wakefield) ศึกษาเรื่อง อนาคตตภาพบทบาทของพยาบาลระหว่าง (ค.ศ.2020-2030) พบว่า การศึกษาทางการพยาบาลควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพยาบาล วิชาชีพที่สามารถดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน มีความไวพอดที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถใช้เทคโนโลยี และทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ได้โดยการจัดการกับปัจจัย ทางสังคมที่กระทบต่อภาวะสุขภาพที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ช่วยส่งเสริมความเสมอภาคด้านสุขภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ และให้การดูแลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล²¹

¹⁹ ศิริเกษม ศิริลักษณ์ และจิตติมา วรณศรี, “แนวทางการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุค ดิจิทัล,” *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร* 10, 3 (พฤษภาคม 2565): 1192-1202.

²⁰ ²⁰Jacqueline Dias, “The future of nursing education,” *Canadian Medical Education Journal* 4, 1 (2013): 113-114.

²¹ Wakefield Mary K., David R. Williams, Suzanne Le Menestrel, and Jennifer Lalitha Flaubert, Editors, *National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine 2021; Committee on the Future of Nursing 2020–2030* (Washington, DC: The National Academies Press). <https://doi.org/10.17226/25982>.

อนาคตภาพของการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาล²²

การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์และภาวะสุขภาพ ซึ่งเกิดจากมนุษย์ใกล้ชิดกันมากขึ้น ทั้งจากการคมนาคมที่สะดวกขึ้น การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล การสื่อสารโดยใช้ภาษาสากลมากขึ้น ความยืนยาวของชีวิตมนุษย์ อุตสาหกรรม อาหาร ฯลฯ ก่อให้เกิดโรคอุบัติใหม่ โรคกลับเป็นซ้ำและสังคมผู้สูงอายุ ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลผู้ทำหน้าที่ดูแลระบบสุขภาพต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ระบบการจัดการศึกษาพยาบาลจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนไปด้วยโดยผสานเอาการพัฒนาต่าง ๆ เข้ามาเกื้อหนุนให้ระบบการศึกษาพยาบาลก้าวหน้าและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป รูปแบบของการเรียนจะไม่ได้เน้นการเรียนในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติจริงกับผู้ป่วยอีกต่อไป แต่ต้องประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และทำงานผ่านสื่อดิจิทัล (ภาษา และดิจิทัล) ทักษะทางวิชาชีพ การพยาบาลขั้นสูงเฉพาะทางผ่านการฝึกปฏิบัติจากแบบจำลองการเรียนรู้ (หุ่นจำลอง สถานการณ์จำลอง ผู้ป่วยจำลอง) ทักษะการใช้เครื่องมือทางการแพทย์เพื่อการบริการดูแลรักษา (เครื่องมือประเมินสภาพผู้ป่วย เครื่องมือในการช่วยทำหัตถการ เครื่องมือในการดูแลผู้ป่วย) ทักษะการบริหารจัดการแบบทีมสหวิชาชีพ (การทำงานเป็นทีม โครงการ งานวิจัย งานนวัตกรรม) ความรู้และเข้าใจ ผู้รับบริการแบบข้ามวัฒนธรรม (ภาษา ศาสนา ความเชื่อ พฤติกรรมสุขภาพ) คุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล (ความเมตตา เสียสละ รักวิชาชีพ)

อำนวยการ ธีรรัตน์ศรีสกุล ได้นำเสนอสรุปมติการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 16 เพื่อขับเคลื่อนวิชาชีพ (Policy Statement) ดังต่อไปนี้

1. สร้างระบบผลิตและพัฒนาพยาบาลให้มีคุณภาพทุกระดับหลักสูตรการศึกษาศาขพยาบาลศาสตร์ ต้องพัฒนาให้มีลักษณะดังต่อไปนี้

- การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-Based Learning) เพื่อให้พยาบาลเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย

- ให้มีการบูรณาการเนื้อหา (Content integration) ให้มากขึ้นและลดความซ้ำซ้อนจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น แบบชั้นเรียน (Classroom-Based), Online-Based, แบบหน่วยการเรียนรู้ (Modular-Based Learning), แบบทีม (Team-Based), แบบกรณีศึกษา (Case-Based) เป็นต้น

²² อำนวยการ ธีรรัตน์ศรีสกุล, “ระบบการจัดการศึกษาพยาบาลของไทยในปีค.ศ. 2020,” วารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น 6, 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2563): 258-259.

- จัดให้มีการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพ (Inter-Professional Education; IPE) เพื่อให้ นักศึกษาเกิดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหสาขาวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพร่วมกัน เป็นทีม มีเป้าหมายร่วมกันที่มุ่งให้สุขภาพของคนไทยดีขึ้น โดยสามารถปฏิบัติงานเป็นทีมสุขภาพ (Collaborative Practice) ที่แข็งแกร่ง สามารถก้าวข้ามความซับซ้อนปัญหาการเจ็บป่วยของมนุษย์ ในโลกยุคดิจิทัล

- จัดให้มีวิชาการศึกษาด้านผู้ประกอบการในสถาบันการศึกษา (Entrepreneurship Education) พลิกบทบาทจากสถาบันการศึกษาที่เป็นตลาดความรู้ เพื่อผลิตบัณฑิตออกไปสู่ตลาดงาน กลับมาสู่การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างผู้ประกอบการ

- จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น จากยูทูบ(YouTube) ให้เรียนรู้ ได้เร็วและเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ (anytime, anywhere) เช่น จากอินเทอร์เน็ต(Internet) หรือ ออนไลน์ (Online)

2. สถาบันการศึกษาพยาบาล/ องค์กรวิชาชีพ/ หน่วยงาน บริการพยาบาล ต้องจัดให้บุคลากร มีโอกาสเรียนรู้ (Life Long Learning) สามารถเป็นแหล่งศึกษาของพยาบาลทุกวัย ทุกช่วงเวลา ที่ ต้องการ เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางการพยาบาล โดยเปิดให้บริการทั้งกับนักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงผู้เกษียณอายุการทำงานแล้ว ทั้งในและนอกสาขาการพยาบาล

3. การวิจัยและนวัตกรรมทางการพยาบาล

- พัฒนาสมรรถนะในด้านการวิจัย การใช้หลักฐาน เชิงประจักษ์ และการสร้างนวัตกรรม ให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรี โท เอก และวุฒิบัตร และต่อเนื่อง ตลอดชีวิต การทำงาน

- สร้างเครือข่ายการทำวิจัย กับทั้งภายในและภายนอก วิชาชีพ เพื่อพัฒนาโครงการวิจัยที่ สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพ และนโยบายของประเทศ รวมทั้งการแสวงหาแหล่งทุน

- ทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและกำหนดนโยบายของวิชาชีพ เช่น การพัฒนาและการใช้ กำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ให้เหมาะสมกับประสบการณ์และการศึกษา ตลอดจนการรักษาพยาบาลไว้ ในวิชาชีพ

- สร้างธรรมเนียมการปรับปรุงคุณภาพการพยาบาล โดยการวิจัย การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และการสร้างนวัตกรรม

4. อาจารย์พยาบาลต้องมีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานวิชาการในคลินิก (Faculty practice) ให้เกิดความเชี่ยวชาญและสามารถสนับสนุน (Contribute) การพัฒนาคุณภาพและการเข้าถึงบริการ สุขภาพตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ โดยพัฒนาความรู้สร้างงานวิชาการ ตลอดจนความเชี่ยวชาญ จากการปฏิบัติไปด้วยกัน เช่น

- ทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์พยาบาล (APN) เช่น กรณีมีผู้รับบริการจำนวนมาก (caseload) ในคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (คลินิกชุมชนอบอุ่น ฯลฯ)

- ทำงานร่วมกับผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและกำลังคนทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์พยาบาล (APN) หรือพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้ผลงานวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล

- สร้างความรู้จากการปฏิบัติและวิจัย ตีพิมพ์ เผยแพร่ร่วมกันกับฝ่ายบริการ

5. พัฒนาพยาบาลเวชปฏิบัติให้มีจำนวนและศักยภาพมากขึ้น

6. วิจัยและพัฒนาคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ทั่วถึงและรวดเร็วขึ้น

7. สถาบันการศึกษาพยาบาลและหน่วยบริการต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทั้งในการศึกษาปฏิบัติและการวิจัย

8. สร้างผู้นำทางการแพทย์พยาบาลทั้งทางฝ่ายบริการ (Service) และฝ่ายการศึกษา (Education) โดยเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Ability to Imagine and to Plan) เพื่อนำการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อยุคโลกป่วน (Disruptive World)

- ความเข้าใจพื้นฐานด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) สามารถที่จะจัดการข้อมูล วิเคราะห์ และนำเสนอได้อย่างน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ

การเปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมเทคโนโลยีในช่วงศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ระบบสุขภาพและความคาดหวังของผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงไป พยาบาลเป็นวิชาชีพผู้ดูแลด้านสุขภาพที่มีจำนวนมากที่สุดในทีมสุขภาพจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามระบบสุขภาพภาวะสุขภาพและความคาดหวังของผู้รับบริการ โดยจะต้องพัฒนาตนเองในด้านการเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ โดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย รวดเร็ว สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานได้หลากหลายมิติ และวิธีการ ยอมรับในความแตกต่างของบุคคลด้วยความเมตตาและเอื้ออาทรมองระบบสุขภาพเป็นแบบองค์รวม ซึ่งคุณลักษณะพยาบาลที่ดีนี้ต้องเกิดขึ้นจากการอบรมบ่มเพาะจากสถานศึกษาพยาบาลปลูกฝังค่านิยมให้เกิดความรักวิชาชีพพร้อมกับความสามารถทางการแพทย์การตัดสินใจและทักษะทางการแพทย์สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับสหวิชาชีพในแขนงอื่น ๆ โดยใช้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีแก่ประชาชนและธำรงไว้ซึ่งวิชาชีพพยาบาล

การศึกษาอนาคตเป็นแนวคิดทางวิทยาศาสตร์โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย ที่เรียกว่า การวิจัยอนาคต (Future Research) เป็นระบบและเชื่อถือได้เพื่อมองเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมที่น่าจะเป็นไปในอนาคต ช่วยผู้บริหารในการวางแผน กำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนหาทางแก้ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา

อนาคตการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลเพื่อพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะรับมือและปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ²³

กรอบแนวคิดการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภาพอนาคต ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

²³ อติญาณ์ ศรีเกษตรริน, ดาราวรรณ ร่องเมือง และรุ่งนภา จันทรา, “การศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21: สมรรถนะและบทบาทของอาจารย์พยาบาล,” *วารสารพยาบาลทหารบก* 20, 1 (มกราคม-เมษายน 2562): 12-20.

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า หมายถึง เรื่องราวหรือภาพเหตุการณ์ที่อธิบายถึงแนวโน้มและทิศทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ในอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2566-พ.ศ.2575) โดยเป็นภาพอนาคตของการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกที่ควรจะเป็นตามพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา 4 ด้าน (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม และ (4) ด้านการทำบารุงศิลปะและวัฒนธรรม

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก หมายถึง ส่วนราชการในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จำนวน 30 แห่ง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า การวิจัยอนาคต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ความหมายการบริหารจัดการ

นักวิชาการได้กล่าวถึง “ความหมายของการบริหารจัดการ” ไว้ดังนี้

กริฟฟิน (Griffin) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง การรวมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในองค์การ ได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจการจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมที่มุ่งเน้นในการจัดการด้านทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ การเงิน การปฏิบัติการ ข้อมูลสารสนเทศ ที่มี การบรรลุผลถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล²⁴

คุก และฮันซาเกอร์(Cook and Hunsaker) กล่าวว่า การจัดการ(Management) หมายถึง การปฏิบัติหรือการดำเนินงานด้านการสั่งการ การจัดองค์การและการพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยีและเงินทุนไปใช้ในระบบการดำเนินงานที่มีการจัดหาบริการและสินค้าไปสู่ผู้อื่น²⁵

โจนส์ และจอร์จ (Jones and George) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง การวางแผนการจัดโครงสร้างองค์การ การนำและการควบคุมในด้านบุคลากรและทรัพยากรอื่น ๆ ในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทรัพยากรขององค์การรวมถึงสินทรัพย์ เช่น เครื่องจักร วัตถุดิบ เงินทุน เทคโนโลยี บุคลากร²⁶

²⁴ Ricky W. Griffin, **Management**, 6th ed. (Boston MA: Houghton Mifflin Company, 1999).

²⁵ Curtis W. Cook and Philip L. Hunsaker, **Management and Organization Behavior**, 3rd ed. (New Jersey: McGraw-Hill, 2001).

²⁶ Gareth R. Jones and Jennifer M. George, **Contemporary Management** 3rd ed. (New Jersey: McGraw-Hill, 2003).

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ ได้รวบรวม ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” ได้ดังนี้ การบริหาร (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูงโดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูงเป็นค่านิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการและคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrator) จะหมายถึงผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐหรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร การบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/ Directing) หรืออำนวยการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6M’s) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญใน การบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน²⁷

เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานขององค์กรการที่องค์กรจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด องค์กรจะอยู่รอดและมีความมั่นคงขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่ดีแต่ถ้าองค์กรใดขาดการบริหารจัดการที่ดีแล้วจะทำให้องค์กรนั้นต้องล่มสลายไปหรือไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ การบริหารจัดการนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกับบุคคลอื่นและผ่านบุคคลอื่นให้บรรลุประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพในองค์กร ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารทรัพยากร และกิจการอื่น ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้²⁸

เซอร์โต (Certo) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การกระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบ และรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ²⁹

โรบิน และดีเซนโซ (Robbins and DeCenzo) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง ขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ด้วยคนและทรัพยากรขององค์กร ประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์กร (process) ประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness)³⁰

²⁷ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, **การบริหารการตลาดยุคใหม่ (Marketing Management) ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2560** (กรุงเทพฯ: Diamond in Business Word, 2560).

²⁸ J. R. Schermerhorn, **Management**, 7th ed. (New York: John Wiley & Sons., 2000), 2.

²⁹ S. C. Certo, **Modern management**, 8th ed. (New Jersey: Prentice Hall., 2000), 5.

³⁰ S. P. Robbins and DeCenzo, **Management**, 6th ed. (New York: Prentice-Hill, 2005), 34.

กิบบิน (Griffin) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ทิศทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมถึงการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่าง ละเอียดฉลาดและคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เพื่อให้ การดำเนินงานไปตามกระบวนการที่ได้วางแผนไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารงานจำเป็นต้อง มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กันไป³¹

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย ให้มีความ ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นที่ไว้วางใจ ของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน พัฒนาสถานศึกษาในการผลิต สร้างและใช้ นวัตกรรมใหม่ คำนึงถึงเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาเป็นหลักเพื่อสร้างความเข้มแข็งใน การจัดการศึกษา

แนวคิดการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย

การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในปัจจุบันและอนาคตมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงและต่อเนื่อง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผู้กำหนดนโยบายของรัฐในการพัฒนา และการบริหารประเทศ มหาวิทยาลัยต้องบริหารสอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ความเป็นสากลหรือ ความเป็นนานาชาติรวมทั้งจะต้องช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยการสร้าง ผลงานวิจัยที่มีความเชื่อมโยงกับภาคการผลิต ผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน ในอนาคตของภาคการผลิต ภาคบริการหรือการเจริญเติบโตของแต่ละภาคการผลิต และผลิตภัณฑ์ ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในอนาคตของภาคสังคมหรือความจำเป็นและโครงสร้าง ประชากรตลอดจนการนำความรู้ความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ออกมาให้บริการ วิชาการด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาชาติได้อย่างยั่งยืนต่อไป³²

³¹ John M. Griffin, **Are the Fama and French factors global or country specific?** *The Review of Financial Studies* (2002), 4.

³² สมควร ทรัพย์บำรุง, “การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลง,” สัมมนาเชิงวิชาการ, เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2565, เข้าถึงได้จาก [https://somkuansub.files.wordpress.com/2010/12/\(2553\)](https://somkuansub.files.wordpress.com/2010/12/(2553)) : บทนำ, 24-25

สภาพปัญหาในปัจจุบันและอนาคตของอุดมศึกษาที่ต้องร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจัง มี 3 ประการ คือ 1) การไร้ทิศทางในการพัฒนา 2) ความซ้ำซ้อนในการให้บริการและ 3) การขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการผลิตกำลังคนที่สอดคล้องสนองต่อความต้องการของสังคมและคุณภาพของมหาวิทยาลัยตามมาด้วย ด้วยเหตุที่ปัจจุบันและต่อเนื่องไปในอนาคต จำนวนประชากรในวัยศึกษามีแนวโน้มลดลงส่งผลให้จำนวนที่นั่งเรียน จำนวนรับนักศึกษาใหม่ในมหาวิทยาลัยมีจำนวนมากกว่านักเรียนที่จะเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบกับค่านิยมของสังคมไทยในเรื่อง “ปริญญา” ผู้คนจึงมักจะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ทั้ง ๆ ที่สังคมขาดแคลนกำลังคนด้านอาชีวศึกษาทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างนักศึกษาระดับอาชีวศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งประเด็นดังกล่าวก็ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของมหาวิทยาลัยโดยรวมตามไปด้วยทั้งในเรื่องคุณภาพของนักศึกษาหรือผู้เรียน ซึ่งเป็นตัวป้อนหรือ Input ของระบบการศึกษาคุณภาพอาจารย์ทำให้ไม่สามารถเตรียมการพัฒนาได้ทันกับความต้องการของมหาวิทยาลัยคุณภาพของบุคลากรซึ่งสภาพการจ้างงานไม่ค่อยจูงใจขาดความมั่นคงทำให้อัตราการลาออกค่อนข้างสูง ส่งผลกระทบต่อทักษะและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน คุณภาพผู้บริหารซึ่งระบบการสรรหาการคัดเลือกผู้บริหารยังมีส่วนต้องปรับปรุง คุณภาพบัณฑิต ซึ่งพบว่ามีความยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมภาคธุรกิจอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาเองมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งบริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อมหาวิทยาลัยที่สำคัญมี 7 ประเด็น ได้แก่

1) ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา (Admission) ด้วยเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน/นักศึกษา ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยส่วนมากคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในระบบ รับตรงมากขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนการรับในระบบ Admission ลดลงรวมถึงคุณภาพของนักศึกษาหรือ ผู้เรียนที่ลดลงตามไปด้วย

2) หลักสูตรมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ จัดการเรียนการสอนโดยสร้างหลักสูตร ในลักษณะ supply side มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่มีลักษณะ demand side หรือตรงตามความต้องการของสังคม ดังนั้น การสร้างหรือจัดทำหลักสูตรใหม่ต้องคำนึงถึงความต้องการของสังคม ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประชากร ทั้งเชิงปริมาณและเชิงโครงสร้าง แนวโน้มจะมีผู้สูงอายุในสัดส่วนที่สูงขึ้นและความสอดคล้องกับความจำเป็นของสังคมในเรื่อง พลังงาน อาหาร สภาวะโลกร้อน อุบัติภัย สันติภาพและวัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจหรือ อุตสาหกรรมหรือภาคการผลิตในลักษณะ “สหกิจศึกษา” เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในโลกแห่งความเป็นจริงและมีทักษะชีวิต

3) องค์ความรู้ปัจจุบันองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง ดังนั้น การรับความรู้จากต่างประเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องพิจารณาถ่วงถ่วง ให้อรอบครอบก่อนพร้อมทั้งปรับให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยด้วย

4) การบริหารการศึกษาในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเป็นการบริหารธุรกิจการศึกษามากขึ้นเน้นเรื่องกำไรเป็นหลัก ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อระบบการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นการได้มาซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐโดยคณะกรรมการสรรหาควรต้องมีความรับผิดชอบในแง่ของกฎหมายด้วยในกรณีของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางหรือ สกอ. ไปสู่ระดับมหาวิทยาลัยก็ยังมีปัญหาอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของกรรมการสภามหาวิทยาลัย

5) การเงินอุดมศึกษา การจัดสรรงบประมาณ ให้มหาวิทยาลัยยังคงเป็นระบบการต่อรองหรือ bargaining ยังไม่มีการนำต้นทุนต่อหน่วยหรือ unit course มาใช้ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนั้น ยังมีเงินกู้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาและการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย และ

6) การประกันคุณภาพการศึกษา กลไกการประกันคุณภาพที่มีการกำกับโดยใช้ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก³³

จากสภาพปัญหามหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาจะเห็นได้ว่า ต่อจากนี้ไปการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจะยิ่งทวีความเข้มข้นตามลักษณะและพันธกิจ โดยเฉพาะการถูกตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก กล่าวคือนอกจากจะถูกกำกับด้วยมาตรฐานและเกณฑ์ต่าง ๆ และประเมินคุณภาพภายในจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปีโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แล้ว สภาวิชาชีพก็จะเข้ามามีบทบาทในการกำกับมหาวิทยาลัย ด้านมาตรฐานวิชาชีพมากขึ้นด้วยบริบทโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือโลกไร้พรมแดนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความหมายที่มีการกล่าวถึงโดยทั่ว ๆ ไปกันมากที่สุดคือกระบวนการที่โลกและปัจเจกบุคคลถูกเชื่อมโยงเข้าหากันโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามผ่านการค้า การลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเดินทาง การท่องเที่ยว การสื่อสารและการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ปัจเจกภายนอกมาสร้างผลกระทบอย่างชัดเจนต่อท้องถิ่นและเป็นช่องทางของการสร้างโอกาสใหม่ ๆ การเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปิดโอกาสของการถ่ายทอดวิทยาการแผน ใหม่ และเป็นเป้าหมายในการเข้าสู่ความทันสมัยมีความเป็นสากลหรือเข้าสู่ความเป็นระดับโลกหรือ World Class ได้จากกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อมหาวิทยาลัยการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องปรับการบริหารจัดการศึกษา โดยสรุปได้ดังนี้

³³ ภาวิช ทองโรจน์, “สภาสถาบันอุดมศึกษากับพัฒนาอุดมศึกษา,” บทความทางวิชาการ, เข้าถึงเมื่อ 24 มิถุนายน 2566, เข้าถึงได้จาก http://www.mua.go.th/users/bhes/catalog_h/StdEdu/FormCurr/PavitSpeak.pdf,1.

1) การศึกษายุคใหม่จะต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารเป็น โดยสามารถนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ ต้องเตรียมคนให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงสามารถควบคุมภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ และต้องมีเป้าหมายหลักในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดองค์กรและสังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและยกระดับของประเทศให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันกับนานาชาติ

2) หลักสูตรอุดมศึกษาไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาในเชิงรุกมากขึ้นโดยควรให้ความสำคัญกับหลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรแบบบูรณาการ 2 ศาสตร์ หลักสูตรปริญญา 2 ใบ (หลักสูตรควบ) หลักสูตรสำหรับคนทำงานเพื่อยกระดับฝีมือแรงงานหรือคุณภาพและศักยภาพ โดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้นที่เกี่ยวกับ Global literacy ได้แก่ ภาษา คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงอนาคต การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสังเคราะห์ ฯลฯ และหลักสูตรทางไกลที่เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต

3) ระบบการศึกษาจะเป็นการเรียนรู้แบบเสรี มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศข้อมูลของโลกมาใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-learning ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี (Technology based learning) การเรียนรู้บนเว็บ (Web-based learning) ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual classroom) และความ ร่วมมือดิจิทัล (Digital collaboration) เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทุกประเภท เช่น อินเทอร์เน็ต (internet) อินทราเน็ต (intranet) เอ็กซ์ทราเน็ต (extranet) การถ่ายทอด ผ่านดาวเทียม (satellite broadcast) แถบบันทึกเสียงและ วิดีทัศน์ (audio/video tape) โทรทัศน์ ที่สามารถโต้ตอบกันได้ (interactive TV) และซีดีรอม (CD-ROM)

4) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องสร้างคนหรือผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพการเป็นพลเมืองของโลก หรือ พลโลก (Global Citizen) ซึ่งประกอบด้วยความเป็นเลิศทางวิชาการ (Smart) ความสามารถในการสื่อสารได้สองภาษา (Communication) ความสามารถในการคิด ความกล้าหาญทางความคิด (Thinker) ความสามารถผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Innovator) และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Global Citizenship) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ความเป็นเลิศทางวิชาการได้แก่ เก่งวิชาพื้นฐานทั้งวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และเทคโนโลยี รอบรู้ภาษาข้อมูลและทัศนียภาพมีผลการเรียนที่ดีเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ มีความถนัด ความสามารถเฉพาะทางที่เป็นที่ประจักษ์และสามารถศึกษาต่อในระดับสูงทั้งใน และ ต่างประเทศ

(2) ความสามารถในการสื่อสารได้สองภาษา ได้แก่มีทักษะการสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ มีทักษะการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิผล และมีความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

(3) ความสามารถในการคิด ความล้ำหน้าทางความคิด ได้แก่ใฝ่รู้ สร้างสรรค์ กล้าเผชิญความเสี่ยง (กล้าตัดสินใจ) คิดได้ในระดับสูง มีเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ ไคร่ครวญ วิจาร์ณ สังเคราะห์ และประเมินค่า กล้านำเสนอความคิดสร้างสรรค์และแตกต่าง และสามารถปรับตัวนำตนแก้ปัญหา และจัดการกับความซับซ้อนได้

(4) ความสามารถในการผลิตงานสร้างสรรค์ ได้แก่สามารถจัดลำดับความสำคัญ วางแผน และบริหารจัดการสู่ผลสำเร็จ สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ออกแบบ สร้างสรรค์งานสื่อสาร นำเสนอและ เผยแพร่ มีผลงานออกแบบสร้างสรรค์ ประดิษฐ์คิดค้นที่นำเสนอ และเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวาง สามารถผลิตผล งานที่เหมาะสม มีคุณภาพสูง และมีวินัย มีความรับผิดชอบในการทำงาน

(5) การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมโลกได้แก่ มีความตระหนักรู้สถานการณ์ของโลก (Global Awareness) สามารถเรียนรู้และจัดการกับความซับซ้อน คลุมเครือได้ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของนานาชาติ สามารถระบุประเด็นทางเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะได้ และมีความ รับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและส่วนรวม มีความเป็นพลเมืองดี สามารถจัดการควบคุมการใช้เทคโนโลยีเพื่อสาธารณะประโยชน์ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยของสังคมไทยและสังคมโลก นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้อาเซียนสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นและทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ ในอนาคต ซึ่งพัฒนาการที่สำคัญดังกล่าวส่งผลให้ทุกประเทศในอาเชียนรวมถึงประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน มีผลกระทบทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา กล่าวคือจะทำให้การเคลื่อนย้ายกำลังคนนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้นการเปิดเสรีด้านการศึกษา จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน ดังนั้นมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน อุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล ซึ่งได้แก่การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยให้ได้ระดับที่ใช้ในการทำงานได้ และการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน สถาบันอุดมศึกษาเองจำเป็นต้องพัฒนาความเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียนด้วย ต้องพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระดับสากล พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มี

คุณภาพระดับสากล ต้องพัฒนาวิชาการและการวิจัยไปสู่ความเป็นเลิศ และต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียนด้วย³⁴

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่าบริบทโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือโลกไร้พรมแดน (Borderless World) ส่งผลให้โลกที่เคยกว้างใหญ่ในไพศาลได้หดแคบและเล็กลงกลายเป็นหมู่บ้านโลก (Global Village) ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการพัฒนาที่รุดหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีโทรคมนาคม (Information and Communication Technology : ICT) คือ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Technology) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Computer Technology) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) และเทคโนโลยีคมนาคม (Communication Technology) ดังนั้นโลกในอนาคตจะเป็นโลกแห่งเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) และสังคมยุคใหม่ (New Society) ที่จะถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัย 2 ประการคือความรู้ (Knowledge) และนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่และบทบาทโดยตรงของสถาบันอุดมศึกษา

ภาวิช ทองโรจน์ ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย ไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตกำลังคนระดับอุดมศึกษาที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูง การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนางานองค์ความรู้ การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งรวมของวิทยาการหลายแขนงและเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถเป็นจำนวนมาก บทบาทสำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษากล่าวได้ว่าเป็น “ตัวนำการเปลี่ยนแปลง” (Change Agent) หรือเป็นองค์กรขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะต้องดำเนินการตามบทบาทและความรับผิดชอบของการเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่จะนำประเทศไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาจึงทำให้สถาบัน อุดมศึกษามีกิจกรรมที่กว้างขวางเกี่ยวข้องกับบุคลากรและงบประมาณเป็นจำนวนมาก งานอุดมศึกษามีลักษณะเฉพาะมีความหลากหลายตามบริบทและประวัติความเป็นมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งการบริหารสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความแตกต่างจากการบริหารองค์กรโดยทั่วไปหรือสถานศึกษาที่จัดการ ในระดับอื่นแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาจะมีความหลากหลายตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งพัฒนาการหรือบทบาทหน้าที่ในการมุ่งตอบสนองการพัฒนาคนของประเทศไทยก็ตาม แต่การบริหารงานของสถาบัน อุดมศึกษา จะมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญในประการหลัก ๆ ร่วมกัน ประการหลักที่สำคัญได้แก่ การบริหารบุคลากรที่เป็นคณาจารย์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประการสำคัญรองลงมา คือ

³⁴ สมควร ทรัพย์บำรุง, การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลง, สัมมนาเชิงวิชาการ, เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2565, เข้าถึงได้จาก [https://somkuansub.files.wordpress.com/2010/12/\(2553\).](https://somkuansub.files.wordpress.com/2010/12/(2553).) 19.

การบริหารวิชาการหรือหลักสูตรที่เป็นสิ่งสะท้อนความเชี่ยวชาญหรือเข้มแข็งของสถาบันนั้น การบริหารทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนการสอน การบริหารการเงินทรัพย์สิน บุคลากร สายสนับสนุน การบริหารงานวิจัย การบริหารงานบริการวิชาการแก่ชุมชน รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินการต่าง ๆ ตามภารกิจหลักของแต่ละสถาบันภายใต้หลักการของควมมี อิสระภาพในการดำเนินการ (autonomy) และควมมีเสรีภาพทางวิชาการ (academic freedom)³⁵

ณรงค์ อยู่ถนอม ได้กล่าวถึง พันธกิจ 4 ด้านของมหาวิทยาลัย ได้แก่การผลิตบัณฑิต การวิจัย และพัฒนาการบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งภารกิจสำคัญอีก 2 ด้าน คือ กิจการนักศึกษาและการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยได้สรุปรายละเอียดของพันธกิจ ทั้ง 4 ด้านดังนี้

1) การผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งพร้อมที่จะปฏิบัติงาน ในสถานประกอบการ โดยมีคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ควมรู้นั้น การผลิตบัณฑิตเกี่ยวข้องกับ หลักสูตรซึ่งเป็นแผนการจัดวิชาควมรู้อย่างเป็นระบบเหมาะสมกับระดับปริญญาและเพียงพอต่อ การปฏิบัติงานในตลาดแรงงาน คณาจารย์คือกลุ่มผู้ร่วมสร้างและบริหารหลักสูตรหล่อหลอมให้ นักศึกษาเป็นบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การเรียนการสอนต้องเป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วย การศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

2) การวิจัยและพัฒนาเป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่ควมก้าวหน้าทาง วิชาการหรือการประยุกต์ใช้ มีการบันทึกเป็นเอกสารตามรูปแบบของการวิจัย มีหลักเกณฑ์สนับสนุน การวิจัย การรับทุนวิจัยจากแหล่งภายนอก การดูแลด้านสิทธิบัตร และทรัพย์สินทางปัญญาและ การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย รวมทั้งการยกย่องผู้มีผลงานวิชาการและการจัดทำ profile ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

3) การบริการทาง วิชาการ มี 2 ลักษณะคือการบริการวิชาการแก่สังคมแบบให้เปล่า และ การบริการวิชาการแบบมีรายได้

4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นการจัดพิธีการทางศาสนาที่ให้นักศึกษาและ บุคลากรเข้าร่วม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมแบบอื่น ๆ เช่น การจัดสร้างถาวรวัตถุ การทอดกฐิน พระราชทาน การทอดผ้าป่าสามัคคี

5) กิจการนักศึกษาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ว่าด้วย วินัยนักศึกษา ระเบียบว่าด้วยสโมสรนักศึกษา การดูแลด้านการแต่งกาย กิจกรรมนักศึกษา

³⁵ ภาวิช ทองโรจน์, “สภาสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาอุดมศึกษา,” บทความทางวิชาการ, เข้าถึงเมื่อ 24 มิถุนายน 2566, เข้าถึงได้จาก http://www.mua.go.th/users/bhes/catalog_h/StdEdu/FormCurr/PavitSpeak.pdf,1.

6) การรับผิดชอบต่อสังคม (University Social Responsibility–USR) เป็นกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดำเนินการโดยนักศึกษา บุคลากรของสถาบัน³⁶

มนู อรติตลเชษฐ์ ได้กล่าวถึง ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร และการจัดการข้อมูล ภายในสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า โดยภาพรวมทางเศรษฐกิจจากนี้ไป เทคโนโลยีจะเป็นตัวเร่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเปลี่ยนจากเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมาเป็นเศรษฐกิจบริการ ทำให้การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปอยู่ในระบบ ICT เทคโนโลยีที่ดีจะนำไปสู่การปรับยุทธศาสตร์การศึกษาต่อไป รายได้ของสถาบันอุดมศึกษา จะไม่ได้มาจากการอบรมศึกษาให้กับนักศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนใหญ่จะมาจากให้บริการการเรียนรู้กับผู้คนทั้งหมด รวมถึงผู้สูงอายุมีการใช้เทคนิคเทคโนโลยีกับเศรษฐกิจ โดยรวมและเป็นหน้าที่ของอุดมศึกษาที่ต้องให้ความรู้และทักษะแก่สังคมโดยรวม นอกจาก e-learningแล้วยังต้องใช้ Social Learning เข้ามาช่วยในการให้บริการการศึกษาอีกด้วย ระบบบริการ Service System การบริการไม่จำเป็นต้องเป็นระบบคอมพิวเตอร์เป็นการบริการต่าง ๆ ที่ให้บริการแก่นักศึกษา ขณะนี้นักคิดและนักทฤษฎีทั้งหลายให้ความสำคัญกับการบริการที่สำคัญในภาคการศึกษาทั้งหมดนั้นอยู่ในภาคของการให้บริการทุกส่วนในโครงสร้างของมหาวิทยาลัยล้วนแต่จะเป็นการให้บริการทั้งสิ้น เนื่องจากเทคโนโลยีกำลังออกมาใหม่และมีการพัฒนาอย่างสูง หากเราใช้จะเป็นจะทำให้เด็กที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพขึ้นปัจจุบัน ความรู้ไม่ได้มาจากอาจารย์เพียงอย่างเดียวยังมีความรู้ที่นอกเหนือจากอาจารย์อีกมากมายที่สามารถสืบค้นได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ระบบบริการในวันนี้สิ่งสำคัญที่สุดคือการร่วมมือกันระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ โดยให้การศึกษาเป็นลักษณะที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปกับอาจารย์³⁷

รุจิรุ ภู่อาระ ได้กล่าวถึง การประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ มีรายละเอียดดังนี้ วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพขององค์กรในอนาคตที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงได้รับการพัฒนาแล้วและสามารถทำให้บรรลุผลได้องค์ประกอบของวิสัยทัศน์เกิดจากภายใต้สภาพแวดล้อมจริงของปัจจุบัน เป็นอนาคตขององค์กรเป็นภาพขององค์กร หรือระบบขององค์กรที่สร้างขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง วิสัยทัศน์จะมีทั้งของบุคคลเป็นวิสัยทัศน์ของผู้นำในการจัดวางกลยุทธ์และอีกทางหนึ่ง คือ วิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์เป็นวิสัยทัศน์ที่เป็นกระบวนการนโยบายเป็นกรอบในการพัฒนา

³⁶ ณรงค์ อยู่ถนอม, “นโยบายการบริหารงานด้านการสนับสนุนการศึกษา,” เอกสารสรุปการบรรยายวิชาการ หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2566, เข้าถึงได้จาก <http://www.sport.ru.ac.th/RuDocumemt/1business-skill.pdf>.

³⁷ มนู อรติตลเชษฐ์, “ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการข้อมูลภายในสถาบันอุดมศึกษา,” สรุปการบรรยายวิชาการหลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2566, เข้าถึงได้จาก <http://www.sport.ru.ac.th/RuDocumemt/1business-skill.pdf>

หน่วยงานสังคมประเทศชาติเป็นกรอบในการวางแผน เป็นกรอบในการตัดสินใจให้ถูกทิศทางรวดเร็ว ประหยัดและเป็นกรอบในการควบคุมกำกับตรวจสอบและประเมินผลความเกี่ยวข้องของนโยบายกับการบริหารองค์กร นโยบายทำให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร วัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดนโยบายและนโยบายจะเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์ (Strategies Planning) คือการวางแผนกลยุทธ์และการวางแผนปฏิบัติการโดยต้องกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์/ มาตรการ และนโยบาย จะต้องรู้ว่ากลยุทธ์ที่กำหนดนั้นจะมีมาตรการในการวางแผนและดำเนินการอย่างไรขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติการ เริ่มจากการจัดทำแผน จัดทำงบประมาณและกำหนดแนวปฏิบัติจะมีการดำเนินการอย่างไร ต้องจัดระบบกระบวนการในการปฏิบัติให้ชัดเจนกลยุทธ์เป็นเรื่องของแผน แบบแผน การแสดงสถานะ ขององค์กร และมุมมองแผนกลยุทธ์เป็นแผน ระยะยาว (10-15 ปี) ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงมุ่งแสวงหาแนวทางใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยใช้หลักการและระเบียบวิธีพยากรณ์เหตุการณ์จากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ องค์ประกอบของแผนกลยุทธ์ประกอบด้วยวิสัยทัศน์พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย กลยุทธ์หรือ มาตรการ แผนงานหรือแนวทางปฏิบัติลักษณะของนโยบาย แผนงาน และโครงการที่ดีจะต้องระบุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ ชัดเจนกำหนดทรัพยากรสนับสนุนนโยบายแผนและโครงการไว้ชัดเจน มีการสื่อสารและระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบาย แผนงานและ โครงการไปปฏิบัติซึ่งหน่วยงานดังกล่าวจะต้องมีความสามารถและชำนาญการชัดเจน แนวทางในการศึกษานโยบายแผนงานและโครงการมี 3 แนวทาง คือ 1) การวิเคราะห์นโยบาย (policy analysis) 2) การวิจัยนโยบาย (policy research) 3) การอธิบายนโยบาย (policy explanation) ความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายแผนงานและโครงการเกิดจากขั้นตอนการนำไปปฏิบัติตัว นโยบายและแผนงาน กรอบเวลาสภาพแวดล้อมรวมทั้งขอบเขตของคำถามที่ใช้วัดกระบวนการพัฒนาแผนงานและโครงการการวางแผน (Planning) หมายถึงกระบวนการในการกำหนดสิ่งที่ จะต้องปฏิบัติในอนาคตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้มุ่งไปที่ประสิทธิผลของงานและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน จากการเข้ารับการอบรม: ผู้รับการอบรมได้เรียนรู้ถึงความเป็นมาความสำคัญ และกระบวนการในการกำหนดนโยบายแผนงานและโครงการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องรายงานการวิจัยประสิทธิภาพและการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐผลการศึกษาคือพบว่ามีข้อดีข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในมุมมองของมหาวิทยาลัยการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีทั้งข้อดีและอุปสรรค ข้อดี หมายถึง สิ่งที่ทำให้การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ ส่วนอุปสรรค หมายถึง สิ่งนี้อาจจะเป็นปัญหาหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่ถูกต้อง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ในส่วนของข้อดี การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ

ของรัฐจะทำให้มีอิสระในการบริหารจัดการองค์กรมากขึ้น ทั้งนี้ คำว่าอิสระหมายถึงการมีสิทธิตัดสินใจในการบริหารจัดการองค์กรของตนเองได้ หรือตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Autonomy การมีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดลักษณะสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ 1) การมีเสรีภาพทางวิชาการ 2) การมีความเป็นเลิศทางวิชาการ และ 3) การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้ทรัพยากร ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ของตนในฐานะมหาวิทยาลัยได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามความมีอิสระ (Autonomy) จะต้องตั้งอยู่บนฐานสำคัญ คือ การบริหารจัดการโดยใช้หลักการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) ซึ่งสอดคล้องสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้จัดทำสรุปทบทวนเรื่อง “หลักการและแนวปฏิบัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล” เพื่อเป็นแนวทางและสร้างความเข้าใจต่อประชาคมภายในมหาวิทยาลัย โดยหลักการสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐว่ายังคงมีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐแต่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ เป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐโดยทบวงมหาวิทยาลัย และเป็นหน่วยงานของรัฐที่ยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณอย่างเพียงพอที่จะประกันคุณภาพการศึกษาไว้ได้ การบริหารงานต่าง ๆ จะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณและทรัพย์สิน ด้านวิชาการ และด้านบริหารงานบุคคล สรุปได้ดังนี้ การบริหารงานบุคคล สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจในการกำหนดระบบบริหารงานบุคคลซึ่งรวมถึงการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง การได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เงินเดือนและค่าตอบแทนการวางแผนกำลังคน การพัฒนาบุคลากรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและทรัพย์สิน สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจในการกำหนดระบบบริหารการเงิน การงบประมาณ และทรัพย์สิน ซึ่งรวมถึงการวางแผน การจัดหา การจัดสรร และการใช้ทรัพยากร กำหนดระเบียบวิธีและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดหา จัดสรรและการใช้ทรัพยากรทั้งจากงบประมาณแผ่นดิน และเงินได้จากแหล่งต่าง ๆ การบริหารวิชาการ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจในการอนุมัติ หลักสูตรการเปิดสอน หลักสูตร การจัดตั้ง ยุบ เลิก หน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และการดำเนินการทางวิชาการอื่น ๆ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเสรีภาพทางวิชาการ และต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานวิชาการของหน่วยงานกลาง นอกจากนี้ยังมีหลักการกลางมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและยังได้รับการจัดสรรงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในจำนวนที่เพียงพอที่จำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษา 2) การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยทั้งการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ต้องมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมนโยบายของรัฐบาล

และแผนการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้การผลิตบัณฑิตต้องให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ 3) ความคล่องตัวของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกลไกของสภามหาวิทยาลัยที่จะกำหนดระเบียบข้อบังคับในการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ได้เองภายใต้กรอบแห่งพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย แต่ละแห่ง 4) สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัยกำหนดให้องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย จะต้องมาจากบุคคลภายนอกมากกว่าบุคคลภายใน และกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่มาจากบุคคลภายนอก 1 คน ซึ่งจะต้องสรรหาจากรายชื่อที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอ โดยการบริหารมหาวิทยาลัยให้อธิการบดีเป็นผู้บริหารสูงสุดมีหน้าที่บริหารมหาวิทยาลัยภายใต้การกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัย การได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย และอธิการบดีต้องเป็นกระบวนการที่โปร่งใส ไม่ใช้วิธีการเลือกตั้ง แต่ให้ใช้วิธีการสรรหาตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย 5) การบริหารมหาวิทยาลัยให้ใช้หลักบริหารจัดการที่ดีในการออกระเบียบข้อบังคับและแนวทางในการดำเนินกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย 6) การบริหารงานบุคคลเมื่อเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้ว ข้าราชการและลูกจ้างประจำของมหาวิทยาลัยสามารถเลือกสถานภาพได้ตามความสมัครใจ หากสมัครใจเปลี่ยนสถานภาพภายหลังกฎหมายใช้บังคับก็จะมีสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยและให้คงสิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จ บำนาญข้าราชการและสิทธิประโยชน์อื่นตามที่รัฐกำหนด ซึ่งการบริหารงานบุคคลให้ตราเป็น ข้อบังคับโดยมีองค์กรบริหารงานบุคคลที่บุคลากรมีส่วนร่วมยึดหลักการบริหารในระบบคุณธรรม (Merit system) มีระบบการประเมินผลการทำงานของบุคลากรที่โปร่งใส 7) งบประมาณและ ทรัพย์สิน ให้รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่มหาวิทยาลัยเป็นจำนวนที่เพียงพอเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้ถือว่าเป็นเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย กรณีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่ง กระทรวงการคลัง มหาวิทยาลัยสามารถถือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้รวมทั้งอสังหาริมทรัพย์ ที่มีผู้อุทิศให้ หรือได้มาโดยการซื้อด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็น กรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยโดยให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้จัดหาประโยชน์จากที่ราชพัสดุได้ และรายได้ที่เกิดขึ้นให้ถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยต้องมีระบบบริหารการเงินและระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานและนโยบายการบัญชีที่รัฐกำหนดการจ่ายเงินต้องทำเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย และมีกลไกตรวจสอบการใช้จ่ายเงินภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 8) การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้สภามหาวิทยาลัยมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย และระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน 9) การบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามหลักเสรีภาพทางวิชาการ โดยให้

การดำเนินการเสร็จสิ้นที่สภามหาวิทยาลัยมากที่สุด ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานทางวิชาการที่รัฐกำหนด โดยให้สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำวิจัย นำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

10) การกำกับ ตรวจสอบ ให้มีการกำกับตรวจสอบโดยกลไกภายในและภายนอก มหาวิทยาลัย การกำกับตรวจสอบภายในให้สภามหาวิทยาลัยวางระเบียบและกลไกเพื่อควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยให้ประชาคมในมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วม การกำกับ ตรวจสอบภายนอก ให้กระทำโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กลไกงบประมาณ นโยบายของรัฐบาล และระบบการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รัฐมนตรีมีอำนาจ และหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ในกรณีที่การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีหรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย หากปล่อยทิ้งไว้ จะเกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม ให้รัฐมนตรีที่กำกับดูแล นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ ด้วยการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่จะต้องมีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับบริบทโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือโลกไร้พรมแดน (Borderless World) ส่งผลให้โลกที่เคยกว้างใหญ่ในพิภพได้หดแคบและเล็กลงกลายเป็นหมู่บ้านโลก (Global Village) ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการพัฒนาที่รวดเร็วของเทคโนโลยี สารสนเทศและโทรคมนาคม (Information and Communication Technology : ICT) คือ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Technology) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Computer Technology) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) และเทคโนโลยีคมนาคม (Communication Technology) ดังนั้นโลกในอนาคตจะเป็นโลกแห่งเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) และสังคมยุคใหม่ (New Society) ที่จะถูกขับเคลื่อนด้วย ปัจจัย 2 ประการ คือ ความรู้ (Knowledge) และนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ และบทบาทโดยตรงของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งลักษณะของนโยบาย แผนงาน และโครงการที่ดี จะต้องระบุวัตถุประสงค์เป้าหมาย ที่ชัดเจน กำหนดทรัพยากร สนับสนุนนโยบายแผนและโครงการไว้ชัดเจน มีการสื่อสาร และระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบาย แผนงานและโครงการไปปฏิบัติ และความสำคัญของการประเมินซึ่งมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนางาน กำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กร สามารถปรับปรุงงานก่อนนำไปปฏิบัติทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อยของงานและทำให้ทราบว่าปฏิบัติการใด ๆ ลงทุนไปแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่ การบริหารจัดการ ต้องมีการกำหนดดำเนินการ และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน และโครงการ นับว่ามีความสำคัญในการนำพาหน่วยงาน/คณะ/มหาวิทยาลัย ไปสู่การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาพบว่า การปฏิบัติงานต่าง ๆ ส่วนมากจะดำเนินการ

ไปตามปกติและตามความเคยชิน แต่จากการบรรยายทำให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน และโครงการที่ได้วางไว้และโดยเฉพาะการประเมินผลนโยบาย แผนงาน และโครงการดังกล่าว เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าปฏิบัติการใด ๆ ไปแล้วประสบผลสำเร็จ และเกิดประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่³⁸

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยได้ว่า เป็นการบริหารงานตามภารกิจหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย การผลิตและพัฒนาบัณฑิตระดับกลางและระดับสูง การวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีบทบาทในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การนำระบบสารสนเทศ ICT มาใช้ในการบริหารและการเรียนการสอน สร้างยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนการพัฒนาองค์กรเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น มีคณะกรรมการการอุดมศึกษาทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการอุดมศึกษาที่ สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภายใต้การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบัน ระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งและอุดมศึกษาไปสู่สถาบันอุดมศึกษา โดยมีหลักการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการที่ดี และหลักการตามพระราชบัญญัติแห่งชาติพ.ศ. 2542 เพื่อให้มีอิสระคล่องตัว ในการบริหารจัดการในการดำเนินงาน โดยมีสภาสถาบันทำหน้าที่เป็นองค์กรกำกับดูแลในระดับสูง

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579)

ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาคและโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัยและทักษะของประชากรในศตวรรษ ที่ 21 ที่ทั่วโลกต้องเผชิญกับ

³⁸ รุจิรุ ภูสาระ, “การประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ,” สรุปการบรรยายวิชาการ หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2566, เข้าถึงได้จาก <http://www.sport.ru.ac.th/RuDocument/1business-skill.pdf>, 2554.

ความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2552 - 2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริหารจัดการ การศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาการศึกษา กับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายของระบบ การศึกษา ทั้งที่เกิดจากปัญหาของระบบการศึกษา และจาก สภาวะการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อนำมากำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนาการศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา รวมทั้งโครงการ เร่งด่วนที่สำคัญ และการขับเคลื่อนแผนการศึกษา แห่งชาติสู่การปฏิบัติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) มีวิสัยทัศน์คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” มี 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1: การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย คือ

1.1 คนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

1.3 คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแล และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2: การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมายคือ

2.1 กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.2 สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษา ผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญ และเป็นเลิศเฉพาะด้าน

2.3 การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3: การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมาย คือ

3.1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3.2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

3.3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

3.4 ควรมีแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและ มาตรฐานและประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3.5 ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

3.6 ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล

3.7 ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4: การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา
มีเป้าหมาย คือ

4.1 ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

4.2 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ผ่าน เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคน
ทุกช่วงวัย

4.3 ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทาง การศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็น
ปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล

ยุทธศาสตร์ที่ 5: การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
มีเป้าหมาย คือ

5.1 คนทุก ช่วงวัยมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิด
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การปฏิบัติ

5.2 หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่
การปฏิบัติ

5.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็น
มิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6. การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย คือ

6.1 โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน
และสามารถตรวจสอบได้

6.2 ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพ
และมาตรฐานการศึกษา

6.3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ
ของประชาชนและพื้นที่

6.4 กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา

6.5 ความต้องการกำลังแรงงานของประเทศและระบบบริหารงานบุคคลของ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรมสร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ³⁹

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมุ่งหวังให้ ทำหน้าที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการ พัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี และเพื่อผลักดันให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อ ขับเคลื่อนสู่ความเจริญเติบโตที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดย แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนาบนพื้นฐานของหลักการและแนวคิดที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ควบคู่กับการใช้เงื่อนไข 2 ประการเพื่อกำกับการกำหนดทิศทางและประเด็นการพัฒนาในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ โดยการใช้องค์ความรู้ทางวิชาการที่รอบด้าน และเงื่อนไขคุณธรรม โดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนและความเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม

2. แนวคิด Resilience ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการลดความเปราะบางต่อความเปลี่ยนแปลงอันประกอบด้วยการพัฒนาความสามารถใน 3 ระดับ ได้แก่ (1) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติ ให้สามารถยืนหยัดและต้านทานความยากลำบาก รวมถึงฟื้นคืนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว (2) การปรับตัว (Adapt) หมายถึงการปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกระจายความเสี่ยงและปรับตัวอย่างเท่าทันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น และ (3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง

³⁹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 (กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560), 93-140.

3. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาที่จะใช้ศักยภาพของตนในการสร้างความ เป็นอยู่ที่ดี รวมถึงการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

4. โมเดลเศรษฐกิจ BCG ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจใน 3 รูปแบบควบคู่กัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว โดยอาศัยฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อผลักดันให้ประเทศมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสามารถกระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งได้อย่างทั่วถึง⁴⁰

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

แผนอุดมศึกษาระยะยาว คือ แผนกำหนดทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาในระยะยาวที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และมองเห็นทิศทางในอนาคตร่วมกัน โดยอุดมศึกษาต้องเป็นสมองของประเทศในการคิด วิเคราะห์เชิงรุกมีทฤษฎี มีตรรกะสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม แสวงหาทางเลือกใหม่และสร้างรากฐานการวิจัย เพื่อขับเคลื่อนชุมชนและสังคมในการพัฒนาประเทศ แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) กำหนดวิสัยทัศน์ “อุดมศึกษาไทยเป็นแหล่งสร้างปัญญาให้สังคม นำทางไปสู่การเปลี่ยนแปลงสร้างนวัตกรรม ความรู้ งานวิจัย ที่เสนอทางเลือกและแก้ปัญหา เพื่อการพัฒนาประเทศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน” โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก 6 ประการ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 อุดมศึกษาเป็นแหล่งพัฒนากำลังคนและสร้างเสริมศักยภาพทั้งทักษะความคิด และการรู้คิด เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพนักศึกษา เสริมสร้างความรู้และทักษะทางอาชีพ ให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

⁴⁰ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)** (กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.), 32.

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างสมรรถนะหลักของอุดมศึกษาไทยให้เป็นแหล่งพัฒนาต่อยอดความสามารถในการใช้ความรู้สร้างผลงานวิจัย ค้นหาคำตอบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 อุดมศึกษาเป็นแหล่งสนับสนุนการสร้างงานและน าความรู้ไปแก้ปัญหาผ่านความร่วมมือกับภาคเอกชนและท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีระบบการกำกับดูแลที่รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการของมหาวิทยาลัยในทุกด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ปรับระบบโครงสร้างการตรวจสอบ การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามรายงานผลที่มีประสิทธิภาพ⁴¹

ขอบข่ายภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา ” ในมาตรา 4 มาตรา 6 วรรคหนึ่ง และมาตรา 17 (6) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 และบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” ในมาตรา 3 และมาตรา 4 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หมวด 2 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ 11 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา เป็นมาตรฐาน เพื่อให้การดำเนินการตามภาระหน้าที่หลักเป็นไปอย่างครบถ้วนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- (2) ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม
- (3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- (4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ข้อ 12 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางในการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

⁴¹ สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา, **แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ.2561-2580** กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด, 2561), 1.

(2) จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายไม่ว่าแบบให้ปริญญาหรือแบบไม่ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

(3) จัดทำและบริหารหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

(4) มีการพัฒนาคณาจารย์ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบชั้นเรียนและผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการให้คำปรึกษาและการดูแลผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

(5) กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการประเมิน ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรการศึกษา

ข้อ 13 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(2) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาและความต้องการของประเทศหรือพื้นที่

(3) พัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ นักวิจัย และผู้เรียน ให้มีความสามารถในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหาแหล่งทุน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรให้เพียงพอในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม

(4) ส่งเสริมการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย แก่ผู้เรียน

(5) จัดให้มีระบบบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงฐาน ข้อมูลด้านการวิจัย และนวัตกรรมตามศักยภาพของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา

(6) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการวิจัย การประกันคุณภาพการวิจัย และการสร้างนวัตกรรม และมีการประเมินผลกระทบของผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา

(7) ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเชิงสาธารณะ

ข้อ 14 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการบริการวิชาการและการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(2) กำกับดูแลกระบวนการบริการวิชาการให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งที่เป็นการบริการของหน่วยงานและของคณาจารย์ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ตอบสนองและสร้างประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(3) ส่งเสริมให้คณาจารย์ ผู้เรียน และชุมชน ร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาชุมชนในพื้นที่ เพื่อสร้างประสบการณ์จริงให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้และเพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่

(4) ส่งเสริมให้มีการบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้

(5) กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการบริการวิชาการและมีการกำกับติดตามการให้บริการวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อ 15 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยหรือการพัฒนาต่อยอด และสร้างคุณค่าใหม่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา

(2) จัดให้มีรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ⁴²

แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 - 2570⁴³

ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

จากการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลกในมิติต่าง ๆ ทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ สภาพเศรษฐกิจในยุคการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ที่สร้างความท้าทายให้กับตลาดแรงงานและส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับกำลังคนของประเทศ การจัดการกับสภาพภูมิอากาศ และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนทิศทางการเมือง ปัจจัยข้างต้นนี้ส่งผลต่อสังคม

⁴² “กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 139, ตอนที่ 20ก (31 มีนาคม 2565): 6-8.

⁴³ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, “แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2566-2570” (กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.), 67-90.

เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับแผนและนโยบายของรัฐบาลที่วางทิศทางการพัฒนาของประเทศ เป็น “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยอาศัยศักยภาพของการอุดมศึกษาตามพันธกิจทั้ง 4 ประการ คือ การจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การบริการ วิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อไปนำสู่การผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนให้มีทั้งเชิงคุณภาพและเชิง ปริมาณที่พอเพียง การวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อตอบโจทย์ ความท้าทายปัญหาที่สำคัญและการพัฒนา ของประเทศ ผลผลิตที่เกิดจากการอุดมศึกษาดังกล่าว จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบอุดมศึกษาใหม่ โดยการปรับระบบการขับเคลื่อนทั้งระบบ อันได้แก่ ยุทธศาสตร์และกลไกการผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพตอบสนองกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน สมรรถนะและศักยภาพของบุคลากรในระบบอุดมศึกษา ความมั่นคงทางการเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยีดิจิทัล ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการตลอดจนภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และสังคม จึงนำไปสู่การจัดทำแผนด้านการอุดมศึกษาที่มีเป้าหมายหลัก เพื่อเป็นกรอบ แนวทางดำเนินงาน ของสถาบันอุดมศึกษา ในการเป็นรากฐานที่สำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศให้มีขีดความสามารถ ในการแข่งขัน และนำประเทศไปสู่การหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลาง (Escaping the Middle – Income Trap) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคน ของประเทศ ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ บัณฑิตและกำลังคน ระบบนิเวศวิจัย และอุดมศึกษาใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพคน (Capacity Building)

การพัฒนาศักยภาพคน การอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning for All) (SDGs) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) ควบคู่กับ การสร้างความตระหนักรู้เรื่องผลกระทบของกิจกรรมมนุษย์ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (Ecological Footprint) โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ ตลอดชีวิตได้อย่าง ไม่มีขีดจำกัด เพื่อให้มีองค์ความรู้และทักษะพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต (Transversal Skills) พร้อมยกระดับคุณภาพการศึกษา สมรรถนะของกำลังคน ผ่านการวางแผนและ ปรับระบบคุณภาพ มาตรฐาน การอุดมศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและหลากหลายสอดคล้องกับประเภท หรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจน เสริมสร้างบุคลากรคุณภาพสูงของสถาบันอุดมศึกษา และผลักดันให้เกิดการยกระดับชุมชนวิชาการของไทย (Academic Community) ให้เป็นที่ยอมรับ ในระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยอุดมศึกษา (Research Ecosystem Building)

การส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยอุดมศึกษา การอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบ นิเวศที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ผ่านการผลักดันให้เกิดการวิจัย ตามอัตลักษณ์และศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา การยกระดับหน่วยวิจัย การสร้างความร่วมมือ

การวิจัยกับภาคส่วนต่าง ๆ และการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย (Research Skills) และทักษะการคิดเชิงผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Thinking) ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือปัจจัยเอื้อภายในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การอุดมศึกษาเป็นแหล่งองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม พร้อมถ่ายทอดให้เกิดการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 จัดระบบอุดมศึกษาใหม่ (Higher Education Transformation)

การจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ มุ่งหวังให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยจัดการศึกษาขั้นสูงที่เป็นกลไกหลักสำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ผ่านการบริหารจัดการที่ยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) การสร้างความมั่นคงทางการเงินในระบบอุดมศึกษาในการใช้จ่ายงบประมาณที่ภาครัฐสนับสนุนอย่างคุ้มค่า คุ่มทุน และมีประโยชน์สูงสุด การพัฒนาจุดแข็งตามอัตลักษณ์ และศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลก ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และระบบฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อการอุดมศึกษาและวิจัย สำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน และการบริหาร จัดการทางการศึกษาให้สามารถขยายบริการทางการศึกษาได้เพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมความเสมอภาค ทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้ประโยชน์และพัฒนาโลก การเรียนรู้ของตนเองโดยอิสระ

แนวโน้มในการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย

อดีตการศึกษาเป็นการยกระดับชีวิตเลื่อนสถานะทางสังคม ไปปริญญาหลังจบการศึกษาจึงล้ำค่าเพราะโอกาสที่จะก้าวเข้าสู่การทำงานสูง แต่ปัจจุบันด้วยจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามากขึ้นและการสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไม่ได้การันตีการมีงานทำอีกต่อไป กรอบการเรียนรู้แบบเดิมจะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์จนหลายคนไม่ได้ค้นหาความถนัดของตนเอง เมื่อเทคโนโลยีมีการพัฒนามากขึ้น คุณค่าการศึกษาและการเรียนรู้จึงมีการปรับเปลี่ยนตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา ทิศทางการเรียนรู้ได้เปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ด้วยอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ที่ทวีความเข้มข้นขึ้นจากการปฏิวัติเทคโนโลยีและการสื่อสาร โลกได้เคลื่อนออกจาก “ยุคอุตสาหกรรม” เป็น “ยุคหลังอุตสาหกรรม” ที่เศรษฐกิจสังคมตั้งอยู่บน “ฐานของความรู้” ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนวัตกรรมเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงความต้องการทักษะของทรัพยากรมนุษย์อันพึงประสงค์ที่แตกต่างไปจากเดิม จากการศึกษาเนื้อหาเรื่องการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถอธิบายสัญญาณการเปลี่ยนแปลงที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในองค์กรมหาวิทยาลัย ซึ่งถือเป็นสถาบันหลักระดับอุดมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ (substance) ด้านวิธีการและเครื่องมือ (methods and tools) และด้านองค์กร (organization)

1. หมวดสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบันใน 5 ทิศทาง ได้แก่

1.1 การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้เชิงกว้างในอนาคต

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและประสบปัญหาเด็กเกิดน้อยลง ทำให้เกิดการคงอยู่ในตลาดแรงงานที่นานขึ้นของประชากรผู้สูงอายุในอนาคต รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนงานบ่อยครั้งในช่วงชีวิตทำให้เกิดความต้องการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง ลોકคราบความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันกับเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นคำตอบของการปลูกฝังแนวคิดตั้งแต่ในระดับมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังไม่ใช่แค่การเรียนรู้ในลักษณะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเท่านั้น แต่ยังจำเป็นต้องเรียนรู้เชิงกว้าง บูรณาการหลายศาสตร์เข้าด้วยกันเพื่อให้สามารถปรับตัวทำความเข้าใจเปลี่ยนแปลงของอาชีพได้ทันทุกเวที

1.2 ระบบการศึกษาเปิด

ระบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถกำหนดเนื้อหาสาระที่ต้องการเรียนได้ด้วยตนเอง (what) โดยสามารถเลือกเวลาในการเรียนรู้ (when) สถานที่ในการเรียนรู้ (where) และวิธีการในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (which method) ซึ่งการศึกษาแบบเปิดจะตั้งอยู่บนหลักการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ ความเฉพาะตัว (personalization) ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหา เวลาและวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตัวเองได้ ความร่วมมือ (collaboration) ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้เรียนและผู้ให้การเรียนรู้ในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และความไม่เป็นทางการ (informalization) สามารถเรียนรู้ได้ผ่านช่องทางที่ไม่เป็นทางการเรียกว่าการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการเรียนรู้ที่มีเพียงหลักสูตรสำเร็จรูป รูปแบบเดียวและถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ออกแบบเองได้ทั้งกระบวนการ

1.3 การศึกษาข้ามศาสตร์

การศึกษาข้ามศาสตร์จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์นวัตกรรมในอนาคต การลดกำแพงระหว่างกลุ่มคนที่มีภูมิหลังทางความรู้ วัฒนธรรม และระดับทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ด้วยการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ และการทำให้การเชื่อมต่อที่เป็นทางการง่ายขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนานวัตกรรมข้ามศาสตร์เกิดได้ง่ายขึ้น

1.4 การศึกษาเพื่อทักษะ

การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพจะกลับมาเฟื่องฟูอีกครั้งหนึ่งเมื่อผู้เรียนต้องการทักษะที่สัมพันธ์กัน ระหว่างความรู้ ชีวิตประจำวัน และสังคม สร้างการเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาและการทำงานจริงด้วยการฝึกฝนทักษะในพื้นที่ปฏิบัติงานจริงผ่านรูปแบบต่าง ๆ เช่น internship, mentoring projects และ collaboration projects

1.5 สารการเรียนรู้ใหม่ที่สัมพันธ์กับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) จะสร้างความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างตลาดงานในอนาคต งานบางประเภทจะสูญหายไปและเกิดงานประเภทใหม่ขึ้นมาทดแทน รวมถึงงานบางประเภทจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นส่วนหนึ่งของงาน การเปลี่ยนแปลงนี้จะส่งผลต่อการคงอยู่ สูญไป หรือเกิดขึ้นใหม่ของสารการเรียนรู้แห่งอนาคต ด้านสารการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมเช่นนี้จะทำให้ศูนย์กลางของการศึกษาย้ายจากสถาบันการศึกษามาอยู่ที่ผู้เรียนรู้ เจ็อนไซท์ที่ผู้เรียนรู้ต้องการเพื่อสนับสนุนให้รูปแบบการเรียนรู้แบบเปิดมีประสิทธิภาพในอนาคตคือสภาพแวดล้อมเชิงนวัตกรรมที่เอื้อต่อการออกแบบวิธีการเรียนรู้เฉพาะบุคคล เช่น การมีระบบให้ผู้เรียนรู้สามารถออกแบบเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับความแตกต่างของผู้เรียนรู้ในมิติต่าง ๆ เช่น ภูมิหลัง ความรู้เดิม แรงจูงใจในการเรียนรู้ หรือความสามารถของผู้เรียนรู้ (inclusive) การมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ถูกออกแบบมาอย่างเป็นระบบและหลากหลาย และเอื้อให้ผู้สอนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมให้การสนับสนุนผู้เรียนรู้ทุกรูปแบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. หมวดวิธีการและเครื่องมือ

เมื่อสารการเรียนรู้เปลี่ยนไป วิธีการและเครื่องมือก็ต้องปรับตามให้สอดคล้อง โดยสามารถแบ่งได้เป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

2.1 การเรียนรู้บนฐานดิจิทัล

พื้นที่การเรียนรู้บนโลกดิจิทัลเป็นพื้นที่อีกรูปแบบหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป และกลายเป็นโอกาสและทางเลือกของการเรียนรู้ที่ใครก็เข้าถึงได้ ผู้คนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเคลื่อนที่ (mobile culture) และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อกับทุกสิ่งอย่าง (internet of things) ซึ่งขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ICT ทำให้พื้นที่การเรียนรู้บนโลกเสมือนมีบทบาทแทนที่พื้นที่การเรียนรู้เชิงกายภาพ เกิดเป็นหลักสูตรออนไลน์ (MOOC: massive open online course) หรือบทเรียนออนไลน์อื่น ๆ ยิ่งเกิดโรคโควิด-19 ก็ทำให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการเรียนรู้บนฐานดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

2.2 วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แต่ละบุคคลก็ต่างมีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน พื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้มีระบบนิเวศการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สมบูรณ์ขึ้น แต่ในทางกลับกันอุปสรรคของการเรียนรู้ด้วยตนเองคือความสามารถขั้นพื้นฐานของผู้เรียนรู้ ระบบสนับสนุนจากเครือข่ายหรือชุมชนการเรียนรู้จึงยังคงสำคัญ

2.3 การเรียนรู้ตลอดทั้งปี

ระบบการศึกษาเปิดและรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่ยึดติดกับกรอบเวลาจะส่งผลทำให้กรอบแนวคิดเรื่องทอมการศึกษาเจือจางลง แทนที่ด้วยปฏิทินการศึกษาตลอดทั้งปี ทำให้สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องปรับแผนกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การวางแผนทรัพยากรเชิงกายภาพ ระบบการตรวจวัดผลการเรียนรู้ การกำหนดงบประมาณ ฯลฯ เพื่อให้สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้

2.4 พื้นที่การเรียนรู้ในอนาคต

การพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงกายภาพที่ตอบรับทิศทางการเรียนรู้ในอนาคต ไม่ว่าจะ เป็นพื้นที่ทางกายภาพหรือพื้นที่บนโลกออนไลน์ การพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงกายภาพรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับทิศทางการเรียนรู้ในอนาคตจึงมีความสำคัญ เช่น ห้องเรียนที่ปรับเปลี่ยนได้และมีความยืดหยุ่น ห้องเรียนเพื่อการฝึกทักษะที่ต้องการการปฏิสัมพันธ์ซึ่งหน้า (face-to-face interaction) ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ห้องเรียนที่เหมาะสมต่อการใช้อุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล (BYOD: bring your own device) พื้นที่ co-working space ห้องเรียน VR (virtual reality) เพื่อการเรียนรู้แบบดื่มด่ำ (immersive learning) ฯลฯ

2.5 มหาวิทยาลัยที่เชื่อมต่อกับชุมชน

การเรียนรู้ต้องผ่านการลงมือทำ เมื่อการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมยังคงเป็นพันธกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัยชั้นนำ การสร้างความเชื่อมต่อระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนภายนอกจึงเป็นสิ่งสำคัญ การเชื่อมต่อนี้ครอบคลุมตั้งแต่เงินทุนเพื่อการวิจัย บุคลากร และทรัพยากรเชิงกายภาพ อาทิ ห้องทดลอง เครื่องมือ อุปกรณ์ ฯลฯ เพื่อให้เกิดระบบนิเวศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

2.6 การบริหารจัดการทรัพยากรบนฐานข้อมูล

การบริหารจัดการบนโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลและฐานข้อมูลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งการวางแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล กระตุ้นให้เกิดการนำทรัพยากรที่มีอยู่เดิมมาใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพบนหลักการแบ่งปันข้ามกำแพงของหน่วยงานและองค์กร โครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลและฐานข้อมูลจะเอื้อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรและพัฒนาระบบเฝ้าระวังได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งการวางแผน การตรวจสอบ และการประเมินผลลัพธ์ เป็นการกระตุ้นให้ระบบทรัพยากรเดิมถูกนำมาใช้ประโยชน์ให้เต็มที่มากขึ้นบนหลักการแบ่งปัน (Sharing) และข้ามกำแพงของหน่วยงาน

3. หมวดองค์กร

การเปลี่ยนแปลงด้านสาระและวิธีการเรียนรู้จะส่งผลกระทบต่อคุณค่าและบทบาทขององค์กรการศึกษาในอนาคต กล่าวคือ เมื่อคุณค่าใหม่ของสังคมในอนาคตให้ความสำคัญต่อทักษะและความรู้มากกว่าปริญญาและความเป็นสถาบันการเรียนรู้ในระบบอุดมศึกษา

3.1 ทิศทางของมหาวิทยาลัยในอนาคต

มหาวิทยาลัยอยู่ระหว่างทางแยกการดำรงตัวเองคงคุณค่าแห่งสถานศึกษา(academy) หรือการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรธุรกิจที่ตอบโจทย์การตลาด

3.2 มหาวิทยาลัยในฐานะสนามทดลอง

การเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยเป็นสนามทดลองสำหรับการเรียนการสอน เป็นพื้นที่ที่ผู้เรียนรู้จะได้ทดลองบทบาทก่อนจะเข้าสู่สนามการทำงาน และเป็นพื้นที่ในการวิจัยศึกษาเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมที่นำไปใช้ได้จริง และมีความสามารถในการเติบโตได้ แนวคิดนี้ต้องการการปฏิรูปตั้งแต่การเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ยืดหยุ่น และคล่องตัวขึ้น การจัดเตรียมกองทุนสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาวัตกรรม การจัดตั้งสถาบันการวิจัยขั้นสูง การมีระบบติดตามผลงานของนักวิจัย ฯลฯ

3.3 มหาวิทยาลัยในฐานะพื้นที่ขีดความสามารถทางสังคม

บทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะพื้นที่ฝึกฝนทักษะทางสังคมของมนุษย์ที่ไม่สามารถแทนที่ได้ด้วยพื้นที่การเรียนรู้เชิงเสมือน แต่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ ปล่อยของ ได้ฝึกทักษะทางสังคม การสื่อสารภายในหน่วยงาน การถกเถียงและนำเสนอผลงาน

3.4 สถาบันการศึกษาโดยองค์กรภาคเอกชน

องค์กรธุรกิจภาคเอกชนเริ่มถูกเพิ่มบทบาทในการพัฒนาสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้และทักษะความสามารถที่เหมาะสมและสอดคล้องไปกับทิศทางการพัฒนาธุรกิจขององค์กร สามารถเชื่อมต่อระหว่างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติงานจริงอย่างไร้รอยต่อ เพราะแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตจะเน้นไปที่ทักษะที่ตรงกับประเภทงานมากกว่าใบปริญญา หน่วยงานเอกชนอย่าง Microsoft และ Google เริ่มเปิดคอร์สการเรียนรู้ของตัวเองและใช้เกียรติบัตรที่ออกโดยหน่วยงานเป็นการวัดผล⁴⁴

⁴⁴ The Urbanis, แนวโน้มในการเรียนรู้ในรั้วมหาวิทยาลัย, เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://theurbanis.com/public-realm/04/11/2020/3835>

การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทย

การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทยมีพัฒนาการของการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง โดยระยะเริ่มแรกเป็นการฝึกอาชีพต่อมาได้พัฒนาสู่ระบบการฝึกอบรมและวิชาชีพ⁴⁵ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วจากปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบและแนวคิดในการพัฒนาโดยมีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน เริ่มจากการดูแลบุคคลที่เจ็บป่วยในครอบครัวของตนเองต่อมาจึงเป็นการช่วยเหลือดูแลบุคคลอื่นที่ยากไร้หรือเจ็บป่วยโดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทนจนกระทั่งเกิดเป็นอาชีพและพัฒนาเป็นวิชาชีพในลำดับต่อมาในยุคเริ่มแรกพ.ศ.2439-พ.ศ.2468 เป็นการฝึกการอาชีพ (Apprenticeship) สถานศึกษาพยาบาลแห่งแรกที่เกิดขึ้น คือ โรงเรียนหญิงแพทย์ผดุงครรภ์และการพยาบาลไข้ ต่อมาโรงเรียนพยาบาลที่สำคัญเกิดขึ้น 3 แห่ง คือ โรงเรียนพยาบาลและผดุงครรภ์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ โรงเรียนนางพยาบาลสภากาชาดสยาม และ โรงเรียนพยาบาลแมคคอร์มิค ต่อมาในช่วงที่สอง พ.ศ. 2469-2498 เป็นระบบการศึกษาอบรม (Hospital Training School) เป็นการศึกษาพยาบาลที่เน้นที่เทคนิคและวิธีการพยาบาลคือ ผู้ช่วยเหลือแพทย์ ระบบการศึกษาอบรมเป็นการผลิตบุคคลากรขึ้นมาเพื่อใช้ในส่วนงานของตนเอง ระบบการศึกษาอบรมเป็นระบบส่งมอบความรู้ให้จดจำแล้วนำไปปฏิบัติ โดยรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยม 6 ในขณะนั้น ซึ่งจะผ่านการเล่าเรียนมาเพียง 10 ปี ระยะเวลาของหลักสูตรพยาบาล คือ 3 ปี 6 เดือน เรียนการพยาบาลทั่วไป 3 ปี เรียนผดุงครรภ์ 6 เดือน การพัฒนาการศึกษาพยาบาลอยู่ภายใต้แผนการผลิตของกระทรวงสาธารณสุข ได้รับการช่วยเหลือจากองค์การบริหารวิเทศกิจของสหรัฐอเมริกา (United States Operations Mission: USOM) ด้วยการให้คำปรึกษาเปลี่ยนแปลงการศึกษาพยาบาลเป็นระบบตอน (Block System) เพิ่มระยะเวลาการเรียนเป็น 4 ปี สำหรับ การศึกษาอบรมโดยเอกชนหรือองค์กรทางศาสนาก็เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นเพียงแต่แตกต่างกันในจุดมุ่งหมายของการผลิต ต่อมาในช่วงที่สาม พ.ศ. 2499-2528 เป็นการพัฒนาสู่การเป็นวิชาชีพ (Higher Education Level) การศึกษาพยาบาลในประเทศไทยต้องเปลี่ยนจากการศึกษาอบรมสู่ การศึกษาระบบอุดมศึกษา เริ่มจากโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้รับอนุมัติให้เปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล) เป็นหลักสูตรแรกใน พ.ศ. 2499 ต่อมา พ.ศ.2502 โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้เปลี่ยนแปลง

⁴⁵ ประภา ลีประสูติ และคณะ, “ชีวประวัติปูชนียบุคคลของวิชาชีพการพยาบาลสาธารณสุขไทย:พศ.ดร.อังคณา เหมินทร์,” วารสารพยาบาลสาธารณสุข 30, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559): 98-111.

หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลเป็นอนุปริญญาพยาบาลและเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาจาก ม.6 (ม.ศ.3) เป็นรับผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา หรือ ม.ศ.5 เป็นแห่งแรก หลักสูตร ต้องเพิ่มวิชาทาง วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์จิตวิทยาและภาษาอังกฤษการเปลี่ยนแปลงดำเนินต่อไป พ.ศ. 2514 เกิดคณะพยาบาลศาสตร์แห่งแรกในประเทศไทยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเป็นการจัดการศึกษาที่ใช้ชุมชนเป็นฐานและมุ่งเรียนรู้จากระบบบริการสาธารณสุขของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ.2520 โรงเรียนพยาบาลในสังกัดกระทรวง สาธารณสุขจึงเริ่มรับผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา (ม.ศ. 5) เข้าเรียนเป็นระยะเวลา 4 ปี ตามมาด้วย โรงเรียนพยาบาล ในสังกัดกองทัพ กรมตำรวจ กรุงเทพมหานครและเอกชน ที่เปลี่ยนตามใน 2-3 ปี ต่อมาทว่ากระทรวง สาธารณสุขยังคงไว้ซึ่งการผลิตพยาบาลดุจครุภะระยะเวลา 2 ปี และพนักงานอนามัยตาม ความจำเป็นของการให้บริการสุขภาพ ทำให้จำเป็นต้องมีหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) จุดเปลี่ยนที่สำคัญของการศึกษาพยาบาลในระยษนี้คือการเปิดหลักสูตรพยาบาลเวชปฏิบัติขึ้นใน ภาควิชาพยาบาลสาธารณสุขคณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะเวลาศึกษา 6 เดือน เพื่อให้ความรู้เรื่องการรักษาโรคเบื้องต้น และช่วงที่สี่ พ.ศ.2528-ปัจจุบัน ทั้งนี้ในส่วนของสถาบัน การศึกษาได้มีการขยายจำนวนมากขึ้นในต้นสังกัดที่เกินไปจากกระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย ทั้งรัฐและเอกชน อีกทั้งยังได้มีกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพหลาย รูปแบบภายใต้มาตรฐานเดียวกัน⁴⁶

การวิจัยอนาคต

การวิจัยอนาคตมีความรุ่งเรืองทั้งในความคิดและกิจกรรมใหม่ ๆ ในช่วง ค.ศ.1950-1960 และเริ่มเลือนหายไปในช่วงเริ่มต้นของ ทศวรรษ 1970 แต่กลับมาได้รับความสนใจอีกครั้งในช่วง ตอนต้นของ ค.ศ.1980 จนถึงปัจจุบัน จุดประสงค์หลักสำคัญของงานวิจัยอนาคตคือเพื่อให้ข้อมูล ข่าวสารว่าอนาคตมีหน้าตาอย่างไรบ้างมีทางเลือกของอนาคตที่ทางและจะเลือกเดินทางไหนดีโดย วิธีกร 1) นำเสนอทางเดินที่เป็นไปได้สู่อนาคต 2) ตรวจสอบความน่าจะเป็นความเป็นไปได้ของแต่ละ ทางเดินและ 3) กุศโลบายในการใช้ทางเดินแต่ละทาง ในขณะที่เดียวกันการวิจัยอนาคตสามารถสร้าง

⁴⁶ วิจิตรา กุสุมภ์ และคณะ, **ประเด็นและแนวโน้มวิชาชีพการพยาบาล**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง) (กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์, 2555).

องค์ความรู้ได้อย่างเป็นระบบและ ผลสรุปจากการวิจัยได้มาจากข้อมูลและการวิเคราะห์ มากกว่า การกำหนดไว้ก่อนล่วงหน้าของ ผู้วิจัย⁴⁷

การวิจัยอนาคต(Futures Research) จุมพล พูลภัทรชีวิน ได้กล่าวว่า การวิจัยอนาคตมาจาก คำภาษาอังกฤษว่า “Futures Research” เป็นศัพท์เฉพาะ (Technical Term) ที่สื่อถึงแนวคิด วิธีการกระบวนการ และระเบียบวิธีที่ใช้ในการสำรวจ ศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ในอนาคต เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษา ทั้งแนวโน้มที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ จึงมีตัว “S” ต่อท้ายคำว่า Future เพื่อสะท้อนแนวคิดที่ว่าเรื่องของอนาคตนั้นมีความเป็นไปได้ในหลายทิศทาง จึงต้องมีการสำรวจ และศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้เหล่านั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้ที่ทำการศึกษาอนาคต อย่างเป็นระบบโดยใช้วิธีวิจัยอนาคตแบบต่าง ๆ เรียกว่านักวิจัยอนาคต ส่วนนักคิดและนักทฤษฎี เกี่ยวกับอนาคตเรียกว่า นักอนาคตนิยม คำรวมที่ใช้เรียกกลุ่มบุคคลเหล่านี้ คือ นักอนาคต⁴⁸

ณิชชา เบญจพรวัฒนา ให้ความหมายของอนาคตศึกษาว่า เป็นวิชาที่ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการศึกษาอนาคต ตลอดจนระเบียบวิธีที่ใช้การศึกษาแนวโน้มและทางเลือกต่าง ๆ ที่มี ความเป็นไปได้ในอนาคต โดยจะประกอบด้วยเนื้อหาอยู่ 2 ส่วนคือ 1) ส่วนที่เป็นแนวคิด (Perspectives) และทฤษฎี (Theories) ซึ่งอาจใช้คำรวมว่า อนาคตนิยม (Futurism) และ 2) ส่วน ที่เป็นระเบียบวิธี (Methodology) อาจเรียกว่า การวิจัยอนาคต (Futures Research) สามารถแบ่ง การคาดการณ์ อนาคตดังกล่าวเป็น 2 รูปแบบดังนี้ 1) การคาดการณ์จากค่ากลาง (normative forecasting) มุ่งคำถามว่าอะไรเป็นอนาคตที่ต้องการ การคาดการณ์แบบนี้ใช้เทคนิคในการตั้งคำถาม ถึงอนาคต ที่พึงประสงค์ และอนาคตที่ต้องการจะเป็น 2) การคาดการณ์จากการค้นหาคำตอบ (exploratory forecasting) การคาดการณ์แบบนี้ใช้เทคนิคค้นหาคำตอบว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นมีอะไร ไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะดี หรือไม่ดีก็ตาม หรืออาจกล่าวว่า วิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับทางเลือกอนาคตต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ หรือน่าจะเป็นของกลุ่มประชากรหรือกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง⁴⁹

⁴⁷ ดุษฎี โยเหลา, เราจะใช้การวิจัยอนาคตกับการพัฒนาการศึกษาอย่างไรให้เกิดประโยชน์ สูงสุด, เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/view/7827/6798>

⁴⁸ จุมพล พูลภัทรชีวิน, “การวิจัยอนาคต (Futures Research),” เอกสารประกอบการอบรม สัมมนาวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคณะเศรษฐศาสตร์, 2559).

⁴⁹ ณิชชา เบญจพรวัฒนา, “แนวโน้มการวิจัยเชิงอนาคตในประเทศไทย,” วารสารครุศาสตร์ บริหารศรัณ 2, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2558): 61.

วิโรจน์ สารรัตนะ กล่าวว่า การศึกษาอนาคตเป็นการทำนายถึงสภาพปัญหาและโอกาสที่เป็นไปได้ของเหตุการณ์ในอนาคตของสังคมด้านต่าง ๆ เช่น ด้านตัวบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง อันเป็นผลเนื่องมาจากแหล่ง(sources)ที่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศ ปัจจัยด้านที่เป็นความคิดหรืออุดมการณ์ และด้านที่เป็นวัตถุหรือทั้งจากปัจจัยที่เป็นมนุษย์และที่มิใช่มนุษย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็น⁵⁰

คอร์นิช (Cornish) ได้กล่าวถึง”การทำนาย” โดยนำไปเปรียบเทียบกับความหมายของคำว่า “การดูโชคชะตา” (fortune telling) ว่า แม้คำทั้งสองจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคาดการณ์ถึงอนาคตเช่นกัน แต่มีความแตกต่างกัน คือ “การทำนาย” นั้นเชื่อว่าโลกแห่งอนาคตสามารถจะก่อกำเนิดขึ้นด้วยการตัดสินใจและการกระทำของมนุษย์มากกว่าจะเป็นเรื่องของโชคชะตาดังนั้นการทำนายจะอาศัยวิธีการเชิงเหตุผลหรือเชิงวิทยาศาสตร์ มิได้อาศัยไฟ กล้วยแก้ว ไบชา หรืออื่น ๆ ดังเช่นการดูโชคชะตา และที่สำคัญการดูโชคชะตาจะเกี่ยวข้องกับอนาคตของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนการทำนายนั้นจะเกี่ยวข้องกับส่วนรวมและความเจริญรุ่งเรืองของอนาคต⁵¹

จากความหมายของนักการศึกษาที่ได้กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงอนาคตเป็นการวิจัยที่สื่อถึงแนวคิด กระบวนการ การวางแผน การสำรวจและกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้สำรวจเป็นการศึกษาในแนวโน้มเหตุการณ์อนาคตที่มีความเป็นไปได้เป็นการคาดการณ์หรืออย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยอิงพื้นฐานข้อมูลและข้อค้นพบจากอดีตถึงปัจจุบัน สร้างกระบวนการศึกษา สรุปผลข้อมูลและสามารถวาดภาพพิจารณาถึงแนวโน้มที่จะเกิดเหตุการณ์ในภายหน้าที่สามารถหาวิธีทางต่าง ๆ เพื่อรองรับหรือป้องกัน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาอนาคต⁵²

วิโรจน์ สารรัตนะ ได้กล่าวถึงข้อสังเกตบางประการของการศึกษาอนาคต ดังนี้

1. การศึกษาอนาคตเป็นการขยายหรือเป็นการมองสังคมไปข้างหน้าให้มากขึ้น ด้วยการพัฒนาวิธีการคิดเกี่ยวกับอนาคตที่ดีขึ้นและที่เป็นไปในเชิงวิชาการมากขึ้น
2. จากจำนวนนักวิชาการที่มากขึ้นและเทคนิคการทำนายอนาคตที่เป็นเชิงวิชาการมากขึ้น ทำให้การศึกษาอนาคตเป็นวิชาการที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

⁵⁰ วิโรจน์ สารรัตนะ, **Future Research Leaders** (กรุงเทพฯ: หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556).

⁵¹ E. Cornish, **Futuring** (Maryland: World Future Society, 2004).

⁵² วิโรจน์ สารรัตนะ, **การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์, 2556), 269-270.

3. การศึกษาอนาคตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำนายที่สำคัญก็คือการศึกษาอนาคตช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความเข้าใจ ทักษะคิด และความสามารถ ในทางกลับกันก็ช่วยให้พวกเขา ได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและด้วยความรับผิดชอบต่อการดำรงชีวิต ในสังคมเทคโนโลยี

4. การศึกษาอนาคตตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า อนาคตไม่สามารถบอกล่วงหน้าได้อย่างถูกต้องแน่นอน เป็นแต่เพียงความเป็นไปได้หรือความน่าจะเป็นเท่านั้นแต่ก็ก่อให้เกิดกรอบความคิดต่าง ๆ มากมาย ตลอดจนวิธีที่เป็นประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การศึกษาอนาคตตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ก่อให้เกิดสิ่งตามมาอย่างกว้างขวางและมีระยะยาวมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาถึงความเป็นไปได้ของสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาอย่างรอบคอบจึงเป็นสิ่งจำเป็น

6. การศึกษาอนาคตเป็นการศึกษาทางเลือกบนพื้นฐานความคิดที่ว่าอนาคตมิได้มีเพียงทางเลือกเดียว แต่มีอยู่มากมาย ซึ่งจะมีบทบาทที่มีอิทธิพลต่ออนาคตที่เกิดขึ้นจริงอย่างมาก

7. การศึกษาอนาคตเกี่ยวข้องอย่างมากต่อการอำนวยความสะดวกในการทำความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงจึงมีผลต่อการเร่งการเปลี่ยนแปลงและผลที่จะเกิดตามมาในระดับบุคคลและระดับสังคมให้เร็วขึ้น

8. การศึกษาอนาคตช่วยให้มีความสำนึกถึงเป้าหมายที่พึงปรารถนา

9. สาระสำคัญของการศึกษาอนาคตมิได้จำกัดอยู่ด้วยขอบเขตของวิชาการแบบดั้งเดิม แต่เป็นการมองไปข้างหน้าอย่างเป็นสหวิทยาการ

10. การศึกษาอนาคตเป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจและอธิบายความสัมพันธ์ทั้งภายในและระหว่างระบบที่สลับซับซ้อนของส่วนประกอบต่าง ๆ ของธรรมชาติและของโลกแห่งสังคม เช่น ระบบรัฐ/ประเทศ ระบบนิเวศวิทยา ระบบเศรษฐกิจ เป็นต้น

11. องค์ประกอบสำคัญของการศึกษาอนาคตประการหนึ่งคือการมุ่งมองไปทั้งโลกจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า เราอาศัยอยู่ในโลกที่จำกัดและต้องการพึ่งพาอาศัยกันและกัน จึงต้องการการสงวนรักษาการร่วมมือและสันติภาพ

12. องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษาอนาคตคือการมองไปข้างหน้าเกี่ยวกับระบบนิเวศน์วิทยาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงภัยที่คุกคามต่อสภาพแวดล้อมมากมาย

13. การศึกษาอนาคตอาศัยเทคนิคและกระบวนการสำหรับการวิเคราะห์การพัฒนาที่เป็นไปได้ที่น่าจะเป็นและที่พึงปรารถนา ซึ่งมีแตกต่างกันมากมายหลายวิธี โดยอาศัยแนวคิดด้านสถิติ และสังคมศาสตร์ และการทำให้มีเหตุผลขึ้น ซึ่งมีใช้โดยความสามารถที่ทำนายได้สำเร็จ แต่อยู่ที่การยอมให้มีการทดสอบทางเลือกสิ่งที่เกิดตามขึ้นมาและเป้าหมาย จึงจะทำให้การศึกษาอนาคตเป็นสิ่งที่ถูกต้องขึ้น

14. การศึกษาอนาคตต้องเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์อย่างมากจึงง่ายต่อการที่จะมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับบุคคลอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดการทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากพฤติกรรมและการกระทำของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ กันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

15. แม้จะมีภาพอนาคตที่ไม่ดี (pessimistic) อยู่มาก แต่การศึกษาอนาคตจะมีพื้นฐานการทำนายอยู่ที่ภาพอนาคตที่ดี (optimistic) ดังนั้นถึงแม้ว่าจะมีปัญหาใหญ่หลวงรออยู่แต่มนุษย์ก็สามารถใช้สติปัญญาหาวิธีการที่จะจัดการให้สำเร็จให้ได้ ซึ่งในกรณีเช่นนี้ก่อให้เกิดการวางแผนที่จะทำให้บรรลุผลตามอนาคตที่พึงปรารถนาและหลีกเลี่ยงจากอนาคตที่ไม่พึงปรารถนาได้

16. แม้ว่าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอนาคตจะเน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมาก แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับอนาคตด้านที่เป็นมนุษย์มากขึ้น

17. การศึกษาอนาคตเป็นการมองไปข้างหน้าในแนวใหม่ซึ่งอาจจะช่วยให้เข้าใจสภาพในปัจจุบันได้ดีขึ้นและทำให้เรามองเห็นโลกที่เราอาศัยอยู่ในปัจจุบันได้ชัดเจนขึ้น

18. เป้าหมายสุดท้ายของการทำนายส่วนใหญ่อยู่ที่การจัดสรรสนเทศเพื่อช่วยในการ กำหนดนโยบายและเพื่อการวางแผนสำหรับอนาคต

ลักษณะการวิจัยอนาคต

1. ในการวิจัยอนาคตศึกษา มีลักษณะที่ควรสังเกตคือ การเลือกช่วงเวลาสำหรับการวิจัย อาจแบ่งได้เป็น 3 ช่วงเวลา จะเลือกช่วงเวลาใดก็ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนั้น ๆ ช่วงเวลาอาจจะประกอบด้วย 1) ช่วงแรก 5-10 ปี เรียกว่าอนาคตระยะสั้น (Short Range Forecasting) เป็นระยะของการมองอนาคตใกล้ตัว ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับปัญหาปัจจุบัน 2) ช่วงที่สอง 10-20 ปี เรียกว่าอนาคตระยะกลาง (Middle Range Forecasting) เป็นช่วงที่นิยมทำการวิจัยเชิงอนาคตมากที่สุด เพราะสามารถนำผลการศึกษาไปวางแผนปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้ สามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ได้ชัดเจนอย่างน้อย 1 ช่วงอายุคน 3) ช่วงที่สาม มากกว่า 20 ปี เรียกว่าอนาคตระยะยาว (Long Range Forecasting) โดยการศึกษาวิจัยในระยะนี้ได้อาจไม่มีแรงจูงใจเนื่องจากเป็นระยะที่ยาวมากไปไกลตัวมาก แม้ว่าเหตุการณ์นั้นอาจจะเกิดขึ้นจริงก็เป็น⁵³

2. การวิจัยอนาคตเป็นการสำรวจ ทดสอบวิสัยทัศน์ที่เป็นไปได้ หรือที่พึงปรารถนาจะให้เกิด และการนำวิสัยทัศน์เชิงอนาคตมาใช้ในการกำหนดนโยบาย ยุทธวิธี แผนงานที่ต้องการให้เกิดมีโอกาสจะเป็นจริงมากขึ้น การศึกษาอนาคตเป็นการศึกษาความเปลี่ยนแปลง (Change) ที่คิดว่าจะเกิดซึ่งอาศัยศาสตร์ที่เป็นพหุสาขาวิชามาช่วยทำนายหรือคาดการณ์ เป้าหมายของการวิจัยอนาคต

⁵³ ณิชชา เบญจพรวัฒนา, “แนวโน้มการวิจัยเชิงอนาคตในประเทศไทย,” วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ 2, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2558): 61.

มิใช่เพื่ออยากรู้อนาคตแต่ช่วยให้ตัดสินใจได้ดีขึ้น ช่วยพัฒนาหน่วยงาน องค์กรให้สามารถอยู่รอดได้ในโลก ทำให้เข้าใจโลกอนาคต การวิจัยแบบนี้ช่วยผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายมากกว่าการศึกษาสิ่งที่คาดการณ์ถูกหรือผิด สิ่งสำคัญของการวิจัยอนาคตเป็นการวิจัยที่เน้นการตัดสินใจเป็นสำคัญ (decision - centered) โดยช่วยอธิบายแรงผลักดัน ความกดดันที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อการตัดสินใจที่ฉลาดมากขึ้นในการพัฒนาหน่วยงาน องค์กร ไปสู่เป้าหมายในอนาคตที่กำหนดไว้อย่างชาญฉลาด และยังเป็น การวิจัยที่ให้ความสำคัญกับประเด็นหรือคำถาม (subject-oriented of question-oriented ที่สนใจศึกษา⁵⁴

เทคนิคการวิจัยอนาคต

เทคนิคการวิจัยอนาคตมีอยู่หลายวิธีแต่วิธีที่เป็นที่รู้จักและนิยมนำมาใช้มากในการวิจัยอนาคต⁵⁵ มีดังนี้

1) เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบสร้างอนาคตภาพ (Scenarios technique) หมายถึง การสำรวจสิ่งที่เป็นไปได้ในอนาคตหรือเรื่องน่าจะเป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไขและข้อสมมติบางอย่าง หรือเป็นการสร้างเรื่องราวคำอธิบายของความเป็นไปได้ในอนาคตจากความเป็นจริงในปัจจุบัน หรือจากการคาดการณ์แนวโน้มที่น่าจะเกิดขึ้น หรือจากการจินตนาการการเขียนอนาคตภาพ อาจได้จากการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมหรือจินตภาพ(imagine) ของบุคคลต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางกำหนดนโยบายและการวางแผน

2) เทคนิคการวิจัยแบบสำรวจแนวโน้ม (trend extrapolation) เป็นการศึกษาอนาคตจากแนวโน้มโดยการตรวจสอบอดีตที่เพิ่งผ่านมา ซึ่งอาจใช้ร่องรอยที่จะศึกษาในปัจจุบันและนำไปสู่สิ่งที่เราค้นหาในอนาคต แนวโน้มจะเห็นชัดเจนขึ้นสามารถแสดงในรูปของกราฟทำให้มองเห็นได้โดยไม่ต้องมีเครื่องวัด วิธีนี้นิยมใช้ในทางสังคมศาสตร์โดยมีความเชื่อมั่นว่าแนวโน้มของสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต่อเนื่องกันไป

⁵⁴ Glenn C. Jerome, "Introduction to The Future Research Methodology Series AC/UNU Millennium project search," 12nd December 2016, อ้างถึงใน วรสิทธิ์ เจริญพุม และเพ็ญศรี ฉรินัง, "การวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคเดลฟาย," วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 1, 3: 27.

⁵⁵ นิชชา เบญจพรวัฒนา, "แนวโน้มการวิจัยเชิงอนาคตในประเทศไทย," วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ 2, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2558): 59-72.

3) **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบแมทริกซ์ (matrix forecasting) หรือ (cross impact matrix)** เป็นเทคนิคที่แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อกันและกัน วิธีการนี้เป็นการแยกแยะอนาคตที่มีความซับซ้อนเป็นองค์ประกอบย่อย โดยแต่ละองค์ประกอบมีอิสระจากกัน และให้องค์ประกอบแต่ละอย่างหรือทางเลือกอนาคตแต่ละอย่างมีการเปรียบเทียบกับและกันในลักษณะต่าง ๆ กัน ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้อซึ่งกันและกันระหว่าง 2 เหตุการณ์ หรือ 2 สิ่ง

4) **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเริ่มปัญหาที่ศูนย์กลาง (future wheel)** เป็นเทคนิคการประเมินความคงที่ภายในของการพยากรณ์แนวโน้มโดยเริ่มปัญหาที่ศูนย์กลางแล้วจากนั้นปัญหาจะทำให้เกิดสิ่งต่าง ๆ เชื่อมโยงต่อไป

5) **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบสภาพการจำลอง (simulation technique)** เป็นการสร้างอนาคตจำลองหรือแบบจำลองโดยเลียนแบบระบบของเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ต้องการมุ่งประเด็นศึกษาโดยเฉพาะและใช้พยากรณ์ความเป็นไปได้ของอนาคต

6) **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi forecasting)** วิธีนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังเรื่องอนาคตจากบุคคลที่เราเห็นว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง จำนวนผู้เชี่ยวชาญขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มและประเด็นปัญหาที่ศึกษาเป็นสำคัญ เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟายนี้เป็นการศึกษาอนาคตที่เป็นอิสระที่จะสร้างอนาคตใหม่ โดยไม่ต้องคำนึงถึงแนวโน้มที่เป็นมาในอดีตและปัจจุบันผลที่ได้จากการศึกษานี้ช่วยให้ง่ายต่อการตัดสินใจมากขึ้น เพราะสามารถนำไปทดแทนการตัดสินใจทางเลือกอื่น ๆ ได้

7) **เทคนิคการวิจัยแบบอนาคตแบบ Ethnographic Future Research (EFR)** อนาคตภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เพียงรอบเดียวโดยเลือกเอาแนวโน้มที่มีฉันทามติ (consensus) ระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ จุดอ่อนของวิธีนี้คือการขาดระบบที่น่าเชื่อในการพิจารณาแนวโน้มไม่มีฉันทามติ

8) **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ Ethnographic Delphi Future Research (EDFR)** ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์รอบแรกแล้วตามด้วยเทคนิคเดลฟายในรอบที่สอง และสาม

เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR (Ethnographic Futures Research)

ผู้พัฒนาการวิจัยแบบ EFR คือ ศ.ดร.โรเบิร์ต บีเท็กซ์เตอร์ (Robert B. Taxtor)⁵⁶ แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้พัฒนาเทคนิคการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยทางมนุษยวิทยาที่เรียกว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Research) การวิจัยอนาคตแบบ

⁵⁶ Robert B. Taxtor, "The Ethnographic Futures Research Method: An Application to Thailand," *Futures* (27 April 1985): 461-471.

EFR เป็นเทคนิคการวิจัยที่พยายามจะดึงเอาอนาคตภาพค่านิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประชากรที่ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ มีการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดไม่ชี้แนะ (Non Directive, Open-Ended) โดย ผู้วิจัยอาจมีหัวข้อหรือประเด็นที่เตรียมไว้เพื่อประกอบกันลึ้ม แต่ไม่มีลักษณะของการถามเพื่อชี้แนะ หลักการสัมภาษณ์แบบ EFR นี้ ถือว่าผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุมการสัมภาษณ์และมีอิสระในการให้สัมภาษณ์อย่างเต็มที่ ซึ่งมีลักษณะเด่นและแตกต่างจากวิธีอื่น ๆ คือ จะมีการแบ่งสัมภาษณ์ออกเป็นช่วง ๆ โดยอาจจะต้องแบ่งหัวข้อออกเป็นช่วง ๆ เช่นกันตามความเหมาะสมช่วงละประมาณ 10 นาที ผู้สัมภาษณ์ จะทำการสรุปการสัมภาษณ์จากการบันทึกจดไว้หรือเทปบันทึกเสียงให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง และขอให้ผู้สัมภาษณ์ปรับปรุงและแก้ไขคำสัมภาษณ์ได้กระบวนการเช่นนี้เรียกว่า เทคนิคการสรุปแบบสะสม (Cumulative Summarization) โดยจะทำเช่นนี้จนจบการสัมภาษณ์เพื่อจะช่วยให้ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือคือมีความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ของข้อมูลเพิ่มขึ้น โดยปกติการสัมภาษณ์แบบ EFR นี้จะประกอบไปด้วยอนาคตภาพที่เป็นทางเลือก 3 ภาพ และเรียงตามลำดับดังนี้คือ โดยเริ่มจากการคาดการณ์ว่าจะเกิดในทางที่ดีหรือ Optimistic-realistic (O-R) การคาดการณ์ว่าจะเกิดในทางที่ไม่ดีหรือ Pessimistic -realistic (P-R) และที่เป็นไปได้มากที่สุด หรือ Most-Probable (M-P) ตามลำดับ เมื่อสัมภาษณ์ครบทั้ง 3 ภาพแล้ว ผู้สัมภาษณ์อาจสรุปการสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ฟังอีกครั้ง และขอให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ปรับปรุงแก้ไขหรือ เพิ่มเติมคำสัมภาษณ์อีก หรืออาจนำผลการสัมภาษณ์ที่จดบันทึกไว้หรือบันทึกเทปกลับไปเรียบเรียงใหม่ แล้วส่งผลการสัมภาษณ์ที่เรียงแล้ว (Protocol) ไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อ่านและตรวจทานแก้ไขเป็นการส่วนตัวก็ได้ หลังจากนั้นจึงนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วนำมาแนวโน้มมาเป็นอนาคตภาพซึ่งเป็นผลของการวิจัย

ศรีพรพรรณ สิทธิพงษ์ อธิบายว่า Ethnographic Futures Research หมายถึง การวิจัยเพื่อศึกษาหรือคาดการณ์ถึงแนวการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในอนาคตเป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงมานุษยวิทยาแนวใหม่ คือผู้สัมภาษณ์จะถามผู้ให้สัมภาษณ์ถึงปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตที่ไม่ห่างไกลเกินไป เป็นการคาดการณ์อนาคตในวงกว้างโดยเริ่มจากการให้ผู้ให้สัมภาษณ์สร้างภาพอนาคตในแง่ดี (optimistic scenario) ตามด้วยการสร้างภาพอนาคตในแง่ร้าย (pessimistic scenario) และสิ้นสุดด้วยการสร้างภาพอนาคตในแง่ที่เป็นไปได้มากที่สุด (most probable scenario)⁵⁷

⁵⁷ ศรีพรพรรณ สิทธิพงษ์, “การวิจัยด้วยเทคนิค อี.เอฟ.อาร์.(EFR),” วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 3, 2 (2529): 101.

EFR สร้างเนื้อหาของภาพอนาคตที่คาดการณ์ไว้โดยอยู่ในบริบทของ “ฉากทัศน์” (a scenario) ฉากทัศน์คือ “เรื่องราว (a story) อนาคตที่จินตนาการขึ้นมา (an imagined future) และเน้นที่จะจัดการกับสิ่งที่สถานการณ์เฉพาะหนึ่ง ๆ สามารถที่จะหรืออาจจะ หรือมีแนวโน้ม ที่จะเป็นไปได้มากที่สุด ณ ช่วงเวลาจำเพาะหนึ่ง ๆ” ยิ่งไปกว่านั้นสำหรับ EFR แล้ว scenario เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “สิ่งที่สามารถที่จะ หรือมีแนวโน้มที่สุดที่จะเป็นกระบวนการที่เกิดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงระหว่างปัจจุบันกับอนาคต ณ ตอนนั้น”⁵⁸

กระบวนการวิจัย แบบ Ethnographic Futures Research (EFR) มีขั้นตอนดังนี้

1. ปัญหาที่ควรวิจัยด้วยเทคนิค EFR ควรเป็นปัญหาวิจัยเชิงอนาคตศึกษาเช่นเดียวกับเทคนิค Delphi หรือ EDFR

2. ขั้นตอนการวิจัยเทคนิค EFR ประกอบด้วย

1) การกำหนดแหล่งข้อมูลการวิจัยหรือ ผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกแหล่งข้อมูลการวิจัยที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเลือกด้วย โอกาสทางสถิติหรือเลือกแบบเฉพาะเจาะจง หรือเลือกแบบการใช้เกณฑ์คัดเข้า (inclusion criteria) โดยเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ต้องการศึกษา และด้วยเหตุผลที่เทคนิคนี้พัฒนามา จากการวิจัยทางมานุษยวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมาเป็นแหล่งข้อมูลการวิจัยจึงไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ทางใดทางหนึ่งโดยตรง แต่เป็นผู้เกี่ยวข้องในวัฒนธรรมหรือเป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั้นก็เพียงพอ

2) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นแหล่งข้อมูลการวิจัย มีลักษณะเฉพาะ คือเป็นการสัมภาษณ์ แบบเปิดและไม่ชี้แนะ (non-directive, open ended) คำถามการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure interview) โดยผู้วิจัยเตรียมหัวข้อหรือประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าประกอบ เพื่อกันลิม แต่จะไม่มีลักษณะของการถามแบบชี้แนะ หลักการสัมภาษณ์แบบ EFR นั้นผู้ให้สัมภาษณ์จะ ควบคุมการสัมภาษณ์และมีอิสระในการสัมภาษณ์อย่างเต็มที่ ใช้เทคนิคการสรุปสะสม (cumulative summarization technique) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเด่นแตกต่างไปจากการสัมภาษณ์แบบ อื่น คือ จะแบ่งช่วงการสัมภาษณ์ตามหัวข้อหรือช่วงเวลาที่เหมาะสม แล้วสรุปให้ผู้ให้สัมภาษณ์ฟังเป็น ระยะเวลา อาจจะ 10 นาที ครั้ง หรือหัวข้อหนึ่งสรุปครั้งหนึ่ง เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นและความตรงของข้อมูล ที่ได้ด้วยการทวนคำให้สัมภาษณ์โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สัมภาษณ์อนาคตภาพ 3 แบบ คือ อนาคตภาพที่พึงประสงค์ (optimistic realistic scenario) อนาคตภาพที่ไม่พึงประสงค์ (pessimistic realistic scenario)

⁵⁸ ทะนง ทองภูเบศร์ และคณะ, “รายงานการวิจัย เรื่อง อนาคตภาพของรูปแบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกระดับอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า” (คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 2562), 50.

และอนาคตที่น่าจะเป็นได้มากที่สุด (most probable scenario) เมื่อสัมภาษณ์ครบทั้ง 3 ภาพแล้ว ผู้สัมภาษณ์จะสรุปการสัมภาษณ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ฟังทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง และ ขอให้ผู้สัมภาษณ์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำสัมภาษณ์อีก หรืออาจนำผลการสัมภาษณ์ที่บันทึกไว้ไปเรียบเรียงให้เรียบร้อยแล้วส่งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทบทวนอีกครั้งก็ได้

3. นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หรือสังเคราะห์เพื่อหาฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

4. เขียนอนาคตภาพ (scenario write-up) โดยนำแนวโน้มที่มีฉันทามติมาเขียนอนาคต ซึ่งเป็นผลการวิจัย

วิธีการสัมภาษณ์แบบ EFR

เท็กซ์เตอร์ กล่าวถึง วิธีการสัมภาษณ์แบบ EFR ซึ่งได้แก่ การวางกรอบการสัมภาษณ์อย่างกว้าง ๆ และยืดหยุ่น การสร้างภาพอนาคตสามประเภท ได้แก่ ภาพอนาคตเชิงบวก ภาพอนาคตเชิงลบและภาพอนาคตที่น่าเป็นไปได้มากที่สุด การทำให้การสัมภาษณ์ชัดเจนครอบคลุมได้ครบทุกประเด็น และสอดคล้อง และประการสุดท้ายการยึดถือความยืดหยุ่น โดยวางแนวทางการสัมภาษณ์อย่างกว้าง ๆ และยึดถือความยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์ต้องลดอคติที่อาจทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์ไม่สนใจหรือสนใจเรื่องบางเรื่องน้อย ด้วยการทำให้การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างหลวม ๆ ให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนที่จะเปลี่ยนแปลงเค้าโครงการสัมภาษณ์ โดยอาจเพิ่มหัวข้อบางอย่างหัวข้อเข้ามาหรือตัดหัวข้อบางอย่างออกไป คำถามที่ตั้งต้องครอบคลุมเนื้อหาที่กว้างพอใช้คำถามปลายเปิด เวลาที่ใช้สัมภาษณ์แต่ละครั้งเป็นไปตามความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ต้องเป็นนักฟังที่ดี คอยกระตุ้นทางอ้อมและคอยจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์อย่างพิถีพิถันและให้ความสนใจ ให้กำลังใจ ถามคำถามตามความจำเป็นและเหมาะสม ต้องระมัดระวังในการถามคำถามโดยหลีกเลี่ยงคำถามนำ หรือหว่านล้อมทั้งในเรื่องของเนื้อหาและรูปแบบ⁵⁹ พันธุ์สุรีย์ ลดาวัลย์ ได้ กล่าวถึง วิธีการของการใช้เทคนิค EFR ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. เป้าหมายการสัมภาษณ์ เป้าหมายของการสัมภาษณ์ตามแนว EFR คือ การให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สร้างภาพในอนาคต ซึ่งจะสนับสนุนข้อสรุปจากแนวการมองที่บุคคลเหล่านี้มีส่วนร่วมกัน เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่น่าจะเป็นไปได้ในอนาคต หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการสร้างหรือยกระดับจิตสำนึกของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสังคมในอนาคตของเขา

⁵⁹ สิบปนนท์ เกตุทัต, ทางสายกลางในอนาคตของประเทศไทย เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2534), 150.

2. หลักและแนวทางในการสัมภาษณ์ หลักของการสัมภาษณ์ตามแนว EFR มีอยู่ 7 ประการ ได้แก่

1) การพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความไว้วางใจระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ หน้าที่ของผู้สัมภาษณ์ คือ การทำให้ผู้สัมภาษณ์วางใจได้ว่าข้อมูลหรือคำตอบของเขานั้น จะนำไปใช้ในทางวิชาการเพียงอย่างเดียว และการให้สัมภาษณ์นั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อผู้ให้สัมภาษณ์

2) การกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอิสระจากสภาพที่ถูกปิดกั้น หรือจำกัดจากการพิจารณาตัดสินเรื่องใด ๆ โดยการมองเฉพาะในช่วงระยะ เวลาอันสั้น ซึ่งอาจทำให้ขาดความรอบคอบรัดกุม และการตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานั้น ๆ ซึ่งโดยแท้จริงแล้วจำเป็นต้องพิจารณาหรือ คาดการณ์ ล่วงหน้าให้ไกลมากกว่าเดิม นอกจากนี้แล้วหน้าที่ของผู้สัมภาษณ์ตามแนว EFR คือ พยายามกระตุ้น ให้ผู้สัมภาษณ์ตระหนักถึงปัญหานี้ และมุ่งมองหรือพิจารณาวางแผนเรื่องต่าง ๆ ในระยะที่ยาวมากยิ่งขึ้น

3) ผู้สัมภาษณ์ตามแนวนี้ควรพยายามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเสรี โดยไม่มีความกลัวหรือความลำบากใจใด ๆ ผู้สัมภาษณ์จะต้องพยายามชักจูงให้ผู้ให้สัมภาษณ์ สร้างภาพอนาคต โดยย้ำในสิ่งที่ตัวผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ามีสำคัญ

4) การไม่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ สร้างมโนภาพในทางเพื่อฝันแต่ต้องพยายามพูด หรือ พยายามสร้างภาพอนาคตในแง่ที่น่าจะเป็นจริงหรือเป็นไปได้

5) ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีศิลปะในการซักถามที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์พิจารณากลับกรอง นำเอาการเรียนรู้ การรับรู้ การสั่งสมทางวัฒนธรรมและการสัมผัสกับปรากฏการณ์ที่ตัวเขาประสบอยู่ ออกมาเป็นฐานในการวิเคราะห์ และสร้างภาพในอนาคตให้เป็นระบบในขอบเขตของความเป็นไปได้ แต่การซักถามตามลักษณะนี้จะต้องทำให้เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงการถามนำ

6) ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้ สัมภาษณ์ อันเป็นข้อหนึ่งที่สำคัญที่ชี้ให้เห็นถึง ความแตกต่างระหว่างการสัมภาษณ์ตามแบบนี้กับการสัมภาษณ์ แบบอื่น ๆ และจะเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตรวจสอบแก้ไขคำให้สัมภาษณ์ของตนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะ เป็นในระหว่างการบันทึกการสัมภาษณ์ โดยเครื่องอัดเสียงหรือโดยการส่งบันทึกการสัมภาษณ์ (Protocol) ไปให้ตรวจแก้ไขภายหลังการสัมภาษณ์แล้ว

7) การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับการสัมภาษณ์ ตามแบบนี้ บรรยากาศหรือ พฤติกรรมเช่นนี้ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้สัมภาษณ์ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ ตระหนักว่าตัวผู้ให้สัมภาษณ์ เองนั้น เป็นผู้รับผิดชอบในการสัมภาษณ์ความรับผิดชอบนี้จะเกิดขึ้นได้ จากการติดต่อปฏิสัมพันธ์กัน

ระหว่างบุคคลทั้งสอง ซึ่งถ้าหากเป็นไปได้ด้วยดีแล้ว ก็จะทำให้ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง อันจะส่งผลให้การสัมภาษณ์นั้นมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น⁶⁰

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถาบันพระบรมราชชนก

การจัดการศึกษาด้านการพยาบาล การสาธารณสุขและสหเวชศาสตร์ เดิมสังกัดอยู่ในกรมต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 มีการปรับโครงสร้างกระทรวงสาธารณสุข โดยมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของกรมต่าง ๆ และจัดตั้ง "กองงานวิทยาลัยพยาบาล" โดยการโอนสถาบันการศึกษาที่ผลิตพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล ซึ่งเคยสังกัดในกองการศึกษา กรมการแพทย์ ไปสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลนอกจากนี้ ยังจัดตั้ง "กองฝึกอบรม" โดยให้ศูนย์ฝึกอบรมอนามัยภาค ทั้ง 4 ภาคมาอยู่ในกองฝึกอบรม

พ.ศ. 2535 ได้มีการรวมหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพโดยตรงเข้าด้วยกันทำให้เกิด "สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข" และใช้ชื่อย่อว่า "สพค." ซึ่งเป็นหน่วยงานใหม่ ตามพระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารส่วนราชการของกระทรวงสาธารณสุข และ พ.ศ. 2536 มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ รวมหน่วยงานด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขจากกรมกองต่าง ๆ ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยการสาธารณสุขภาค โรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดกรมการแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กองฝึกอบรม และกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ปี พ.ศ. 2537 สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระนามาภิไธย สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม เป็นชื่อสถาบันว่า "สถาบันพระบรมราชชนก" โดยมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2537 สถาบันพระบรมราชชนกจึงถือเอาวันที่ 27 กันยายน ของทุกปี เป็นวันสถาปนาสถาบันพระบรมราชชนกอย่างเป็นทางการมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดจำนวน 29 แห่ง

ในปี พ.ศ. 2545 วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้เข้าสมทบกับคณะพยาบาลศาสตร์ ในภูมิภาคเดียวกัน เพื่อปรับหลักสูตรให้เป็นพยาบาลศาสตร์บัณฑิต และเข้ารับปริญญาบัตร โดยในภาคเหนือสมทบกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 3 แห่ง สมทบกับมหาวิทยาลัย

⁶⁰ พันธสุรย์ ลัดาวัลย์, “การวิจัยตามแนว EFR,” *ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัย เชียงใหม่* 10 (กรกฎาคม 2524), 150-152.

นเรศวร จำนวน 3 แห่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สมทบกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 6 แห่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สมทบกับมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 2 แห่ง ในภาคใต้ สมทบกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 5 แห่ง และภาคกลาง สมทบกับ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 9 แห่ง สมทบกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 1 แห่ง

ในปี พ.ศ. 2554 เพื่อเร่งผลิตพยาบาลในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพยาบาลและความต้องการบริการสุขภาพของประชาชนเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรที่มีประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น การขยายจัดบริการบริการสุขภาพตามนโยบาย หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และเพื่อเตรียมการรองรับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ วันที่ 5 กรกฎาคม 2554 ได้อนุมัติงบประมาณการก่อสร้างวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี แพร่ และอนุมัติจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี แพร่ เป็นวิทยาลัยพยาบาลแห่งที่ 30 ของสถาบันพระบรมราชชนก โดยมีภารกิจตามสถาบันอุดมศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์

วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้ผลิตบัณฑิตพยาบาลตอบสนองความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข ปีละ 3,600 - 4,000 คน และมีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากสถาบันพระบรมราชชนกประสงค์จะมีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษาและบริหารกิจการด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้สถาบันพระบรมราชชนกสามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาเฉพาะทางที่มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การดูแลกำกับของสภาสถาบันพระบรมราชชนกได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 สมควรกำหนดให้สถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จัดการศึกษาระดับปริญญา มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก และวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2562 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสถาบันพระบรมราชชนก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562"

พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562⁶¹

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562 ”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันพระบรมราชชนก

“สภาสถาบัน” หมายความว่า สภาสถาบันพระบรมราชชนก

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการสถาบันพระบรมราชชนก

“คณะ” หมายความว่า ส่วนราชการที่มีหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิต การจัดการเรียน การสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

“สำนัก” หมายความว่า ส่วนราชการที่มีหน้าที่หลักในการสนับสนุนวิชาการของ หน่วยงาน ในสถาบัน การบริหารจัดการ และการให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่หน่วยงาน ภายในสถาบัน หน่วยงานภายนอก และร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

“วิทยาลัย” หมายความว่า ส่วนราชการในสังกัดคณะ มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

“ผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงาน สถาบัน และลูกจ้างของสถาบัน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้สถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และ เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา 5 ให้สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 เป็นสถาบันพระบรมราชชนก ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุขตามบัญชีรายชื่อ วิทยาลัยท้ายพระราชบัญญัติ มีฐานะเป็นวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 7 สถาบันมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของกระทรวง สาธารณสุข ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการ แก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

⁶¹ “พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136, ตอนที่ 43ก (5 เมษายน 2562): 40-65.

มาตรา 8 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 สถาบันมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการและทักษะในวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกต่อสังคม และ เพื่อให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

(2) จัดการศึกษา วิจัย ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย เพื่อสร้างหรือพัฒนาองค์ความรู้และ นำความรู้นั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

(3) พัฒนาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพให้มีมาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ

(4) ส่งเสริมให้เกิดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตามความต้องการของชุมชน

(5) ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมโดยเน้นความร่วมมือกับชุมชน

(6) ให้บริการด้านการแพทย์และการสาธารณสุข

(7) ส่งเสริมและทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

มาตรา 10 สถาบันอาจแบ่งส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(1) สำนักงานอธิการบดี

(2) คณะ

(3) สำนัก

สถาบันอาจให้มีส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 เป็นส่วนราชการของสถาบันอีกได้

สำนักงานอธิการบดี อาจแบ่งส่วนราชการเป็นกอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

คณะ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี วิทยาลัย ภาควิชา หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา

สำนักหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผู้อำนวยการ กอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

สำนักงานคณบดี สำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัย ภาควิชา กอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาหรือกอง อาจแบ่งส่วนราชการเป็นงานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่างาน

มาตรา 11 การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกส่วนราชการตามมาตรา 10 วรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ทำเป็นกฎกระทรวง

การแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี สำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัย ภาควิชา กอง หรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาหรือกอง ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงสาธารณสุข และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การแบ่งส่วนราชการเป็นงานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่างาน ให้ทำเป็นประกาศของสถาบัน

มาตรา 12 ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 สถาบันอาจรับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น เข้าสมทบในสถาบันได้ และมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใดแก่ ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันที่สมทบได้ การรับเข้าสมทบหรือการยกเลิก การสมทบซึ่งสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศของสถาบันและ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา การควบคุมสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นที่เข้าสมทบในสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ของสถาบัน

มาตรา 13 ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 สถาบันอาจจัดการศึกษาหรือดำเนินการวิจัย ร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นในประเทศหรือต่างประเทศหรือขององค์การระหว่างประเทศได้ โดยในการจัดการศึกษา สถาบันมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใด ร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นนั้นแก่ผู้สำเร็จการศึกษาได้

การจัดการศึกษาหรือการดำเนินการวิจัยหรือการยกเลิกการจัดการศึกษาหรือ การดำเนินการวิจัย ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา การควบคุมการจัดการศึกษาหรือการดำเนินการวิจัยร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา 14 นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน สถาบันอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(1) เงินผลประโยชน์ ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน เบี้ยปรับ ค่าปรับ และ ค่าบริการต่าง ๆ ของสถาบัน

(2) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุหรือจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ที่สถาบันปกครอง ดูแล ใช้ หรือจัดหาประโยชน์

(3) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าถวาย

(4) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการลงทุนและจากทรัพย์สินของสถาบัน

(5) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเงินอุดหนุนอื่นที่สถาบันได้รับเพื่อ ใช้ในการดำเนินกิจการของสถาบัน

(6) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น

ให้สถาบันมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สิน ของสถาบันทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถาบัน รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับ ที่เกิด จากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือสัญญาจ้างทำ ของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย ว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา 15 บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้มาจากการให้ หรือซื้อด้วยเงินรายได้ของสถาบัน หรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของสถาบัน ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบัน

มาตรา 16 บรรดารายได้และทรัพย์สินของสถาบันต้องจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 7

เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถาบันต้องจัดการตามเงื่อนไขที่ผู้อุทิศกำหนดไว้ และต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าว สถาบันต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้อุทิศหรือทายาท หากไม่มีทายาทหรือทายาท ไม่ปรากฏ จะต้องได้รับอนุมัติจากสภาสถาบัน

หมวด 2 การดำเนินการ

มาตรา 35 ในกรณีที่มีการแบ่งเป็นวิทยาลัย ภาควิชา หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มี ฐานะเทียบเท่าภาควิชาในคณะ ให้มีผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของวิทยาลัย ภาควิชา หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา

ผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มี ฐานะเทียบเท่าภาควิชา ให้อธิการบดีแต่งตั้งจากคณาจารย์ประจำซึ่งได้รับการสรรหาตามข้อบังคับ ของสถาบัน และให้อธิการบดีมีอำนาจถอดถอนผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้า ส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาโดยคำแนะนำของคณบดี

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของ ผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า ภาควิชา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

หมวด 3 การประกันคุณภาพและการประเมิน

มาตรา 40 ให้สถาบันจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถาบัน

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ สถาบัน

มาตรา 41 ให้สถาบันจัดให้มีการประเมินส่วนราชการของสถาบันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ ระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา 42 ให้สภาวิชาการจัดให้มีการประเมินหลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอน และ การวัดผลตามหลักสูตรนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่สภาสถาบันกำหนด แล้วรายงาน สภาสถาบันเพื่อพิจารณา

มาตรา 43 ให้สภาสถาบันจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของอธิการบดีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา 44 ให้อธิการบดีจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าส่วนราชการและ ผู้ปฏิบัติงานในสถาบันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบัน

หมวด 4 การบริหารงานบุคคลและตำแหน่งทางวิชาการ

มาตรา 45 เพื่อประโยชน์และความสอดคล้องในการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ในสถาบันซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอน การวิจัย บริหารการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวเนื่องกับการทำหน้าที่ดังกล่าว ให้สภาสถาบันมีหน้าที่และอำนาจในการบริหารงานบุคคลของ สถาบัน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และให้มีหน้าที่และ อำนาจ เช่นเดียวกับคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้ บัญญัติไว้ เป็นอย่างอื่น

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอนผู้ปฏิบัติงานในสถาบันตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา 46 คณาจารย์ประจำของสถาบันมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

- (1) ศาสตราจารย์
- (2) รองศาสตราจารย์
- (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (4) อาจารย์

มาตรา 50 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ มีสิทธิใช้ตำแหน่งศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ แล้วแต่กรณี เป็นคำ นำหน้านามเพื่อแสดงวิทยฐานะได้ตลอดไป

รายชื่อวิทยาลัยพยาบาลในสถาบันพระบรมราชชนก

1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ
2. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น
3. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช
4. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
5. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี

6. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท
7. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่
8. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง
9. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา
10. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง
11. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช
12. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ
13. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช
14. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
15. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา
16. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี แพร่
17. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา
18. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี
19. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา
20. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี
21. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์
22. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์
23. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี
24. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี
25. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์
26. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี
27. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์
28. วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี
29. วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
30. วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

ไพฑูรย์ พวงยอด ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง อนาคตภาพมหาวิทยาลัยนครพนมภายใน ปี พ.ศ. 2570 การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเสนอภาพอนาคตของมหาวิทยาลัยนครพนมภายในปี พ.ศ. 2570 ตามกรอบแนวคิดการวิจัย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการบุคลากร 3) ด้านการจัดการเทคโนโลยี และ 4) ด้านพันธกิจ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของมหาวิทยาลัยนครพนม ระยะที่ 2 การสร้างอนาคตภาพการจัดการศึกษาที่เป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยนครพนม วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการใช้การวิเคราะห์เอกสารและการศึกษาระดับความคิดเห็นโดยการสอบถามบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม 4 คณะ 6 วิทยาลัย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 โดยสุ่มอย่างแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การศึกษาอนาคตภาพใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยศึกษาการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน จำนวน 3 รอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแบบบันทึกและแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ ผลการวิจัยพบว่า ระยะที่ 1 การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยนครพนมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการบุคลากร ด้านการจัดการเทคโนโลยี และด้านพันธกิจ คุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี และบุคลากรมหาวิทยาลัยเห็นว่าสภาพปัจจุบันมหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพันธกิจ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ด้านการจัดการเทคโนโลยี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ด้านการจัดการบุคลากร คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และด้านการบริหารจัดการ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ตามลำดับ ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาภาพอนาคตภาพมหาวิทยาลัยนครพนม ภายในปี พ.ศ. 2570 ได้ภาพอนาคต 1 ภาพ โดยภาพอนาคตผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินว่ามีระดับโอกาสความเป็นไปได้มากบางข้อและมากที่สุดบางข้อทั้ง 4 ด้าน และมีความสอดคล้องทุกด้าน

โดยสรุป อนาคตภาพมหาวิทยาลัยนครพนมภายในปี พ.ศ. 2570 ครั้งนี้จะพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมด้านการบริหารจัดการที่กระจายอำนาจไปยังคณะและมีอำนาจเบ็ดเสร็จ มีลักษณะแบบล่างขึ้นบนมีอิสระในการบริหาร สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่ดี เพิ่มเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร การพัฒนาบุคลากรมีแผนการพัฒนาบุคคลให้มีความมั่นคงในชีวิตให้มีคุณภาพ เสาะแสวงหาคนดี คนเก่ง สร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยในระดับ AEC ระบบเทคโนโลยีสามารถสนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนรู้มีแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เพื่อบริการวิชาการ

แก่สังคมตามกรอบพันธกิจการผลิตบัณฑิตที่เก่งและดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์การพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีสู่ชุมชนแบบบูรณาการการบริการวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของสังคม การทำนุบำรุงส่งเสริมเผยแพร่และเป็นศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในระดับชาติและอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงมีการบริหารจัดการที่ดีด้วยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสถาบันอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถาบันได้ต่อไป⁶²

ปัทมา ทองสม และคณะ ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในกำกับกระทรวงสาธารณสุขของสถาบันพระบรมราชชนก ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีปัญหาในการบริหารวิชาการมากที่สุดคือ ไม่คล่องตัวในการพัฒนาหลักสูตร และผลงานวิจัย/วิชาการ ในระดับมากถึงมากที่สุด 2) รูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในกำกับกระทรวงสาธารณสุข ของสถาบันพระบรมราชชนก ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.79 – 0.96 ดังนี้ 1) การบริหารจัดการทั่วไป 2) การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ 3) สถาสถาบันอุดมศึกษา 4) สภาวิชาการ 5) การแสวงหาอาจารย์ที่เป็นคนเก่ง/เชี่ยวชาญเฉพาะและคนดี 6) การให้บริการวิชาการ 7) การบริหารงานบุคคล และ 8) การบริหารงบประมาณการเงินการพัสดุและทรัพย์สิน⁶³

ไพรวลัย โคตรตะ, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และอภิชัย กรมเมือง ทำการศึกษาเรื่อง อนาคตภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในบริบทประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ มี 9 ด้าน คือ 1) ด้านแนวคิดทฤษฎีการจัดการศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย (1.1) แนวคิดเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม (1.2) ความเข้าใจเกี่ยวกับมนุษย์และผู้รับบริการที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น และ(1.3)ทฤษฎีการดูแลอย่างเป็นองค์รวม (Holistic care) 2) ด้านหลักการจัดการศึกษาพยาบาลต้องประกอบด้วย (2.1) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การมีจิตเมตตา (2.2) การส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมและ (2.3) สอดคล้องตามกรอบ TQF สาขาพยาบาลศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษา และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ด้านปรัชญาของหลักสูตรรอบของหลักสูตรต้องสร้างบนพื้นฐานและค่านิยมความเชื่อที่ว่าพยาบาลต้องเป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี

⁶² ไพฑูรย์ พวงยอด, “อนาคตภาพมหาวิทยาลัยนครพนมภายในปี พ.ศ. 2570” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556).

⁶³ ปัทมา ทองสม และคณะ, “การพัฒนา รูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในกำกับกระทรวงสาธารณสุขของสถาบันพระบรมราชชนก,” **วารสารการพยาบาลและการศึกษา** 10, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2560): 89-112.

คุณภาพตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สภาวะโลกที่เปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมที่แตกต่าง 4) ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มุ่งให้นักศึกษาพยาบาลเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเอื้ออาทรมีจิตอาสาเข้าใจความเป็นมนุษย์ 5) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ต้องเน้นภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม ต้องมีกิจกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจเพื่อนมนุษย์และการมีจิตอาสา 6) ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนควร ใช้เทคนิคและวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น และคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม 7) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ต้องมีห้องปฏิบัติการพยาบาลและอุปกรณ์หนังสือ ตำรา ฐานข้อมูลทางการพยาบาลและสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทันสมัย และเพียงพอ รวมทั้งแหล่งฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่เพียงพอในทุกสาขาทางการพยาบาล 8) ด้านคุณลักษณะของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะในการดำเนินชีวิตสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้สามารถทำงานเป็นทีม มีความเป็นผู้นำ กล้าคิด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถสร้างนวัตกรรม การวิจัย กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง 9) ด้านการประเมินผลหลักสูตรควรมีการประเมินทุกด้านทุก 1 ปี และปรับปรุงหลักสูตร ทุก ๆ 5 ปี มีการศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตรจากอาจารย์ผู้สอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมทั้งบัณฑิต⁶⁴

ปาณจิตร สุกุมารย์, เอี่ยมพร หลินเจริญ และชำนาญ ปาณวงษ์ ศึกษาอนาคตภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557 – 2566) มีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาภาพปัจจุบัน เหตุการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้น 2) การศึกษาผลกระทบของเหตุการณ์และแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นกับภาพอนาคตภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า 3) การศึกษาภาพอนาคตทางเลือกของอนาคตภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า และ 4) การนำเสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ แผนการดำเนินงานตามพันธกิจที่นำไปสู่ภาพอนาคตทางเลือกของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในอดีตจวบจนปัจจุบัน ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ ศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 22 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญหรือ นักวิชาการด้านการศึกษา จำนวน 3 รูป/ท่าน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีพันธกิจ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการผลิตบัณฑิต 2) ด้านการวิจัยและพัฒนา 3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และ 4) ด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม เหตุการณ์และแนวโน้มที่สำคัญที่สุดที่อาจส่งผลการดำเนินงาน มีจำนวน 5 เหตุการณ์ และแนวโน้มเหตุการณ์เหล่านี้ อาจส่งผลกระทบทำให้เกิดเหตุการณ์อื่น ๆ ติดตามมาในระดับที่ 1

⁶⁴ ไพรวลัย โศตรตะ, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และอภิชัย กรมเมือง, “อนาคตภาพของการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในบริบทประชาคมอาเซียน,” **วิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ** 11, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 19-27.

จำนวน 18 เหตุการณ์ และผลกระทบระดับที่ 2 จำนวน 55 เหตุการณ์ เมื่อนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องคงเหลือ 28 เหตุการณ์ และเมื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์ ปรากฏว่าภาพอนาคตที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งหมดในปีพ.ศ. 2566 มีจำนวน 5 ภาพ เมื่อนำภาพที่มีโอกาสในการเกิดสูงและระดับของผลกระทบปานกลางมาสร้างภาพอนาคตเชิงตรรกะโดยอาศัยปัจจัยภายนอกที่มีแรงขับสูงคือการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนทำให้ได้ภาพอนาคตทางเลือกของภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557 - 2566) มีจำนวน 4 ภาพ ภาพอนาคตทางเลือกที่ควรเร่งรัดให้เกิด คือภาพอนาคตที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก และมีความสามารถในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสูง ข้อเสนอเชิงนโยบายมี 3 ประการ คือ 1) การเร่งสร้างผลผลิตและบริการวิชาการแก่สังคมที่นำชื่อเสียงมาสู่มหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนที่ไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีมากนัก 2) การขยายการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อป้องกันการมีเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการศึกษาน้อย และสามารถขยายขอบเขตการจัดการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคมให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น และ 3) การขยายการจัดการศึกษาด้วย เทคโนโลยีการศึกษาขั้นสูง เพื่อขยายขอบเขตการบริการการศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นด้วยการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีมาก⁶⁵

โกสุม สายใจ ศึกษาสภาพการบริหารตามพันธกิจอุดมศึกษา ความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศและความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายสหวิทยาการ ภาคกลางสำนักงานราชบัณฑิตยสภา กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์และบุคลากรสนับสนุน จำนวน 345 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารตามพันธกิจอุดมศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในขณะที่มีความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการบริหารตามพันธกิจอุดมศึกษามีความสัมพันธ์แบบไปในทางเดียวกันกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศในระดับปานกลาง ถึง สูงมาก ($r=.469 - .897$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา

⁶⁵ ปาณจิตร สุกุลมาลย์, เอี่ยมพร หลินเจริญ และชำนาญ ปาณาวงษ์, “อนาคตภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557-2566),” **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์** 14, 1 (มกราคม-เมษายน 2561): 137-138.

ในปัจจุบัน โดยเป็นข้อมูลสำคัญที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถาบันไปสู่ความเป็นเลิศตามบริบทไทยแลนด์ 4.0 และความก้าวหน้าทางดิจิทัลเทคโนโลยี⁶⁶

ทินกร บัวชู, ณ์ทกวี ศิริรัตน์ และประภาพร เมืองแก้ว ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย (ช่วง ค.ศ. 2020-2029) วิจัยอนาคตโดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยใช้การรวบรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วย การวิเคราะห์เนื้อหาด้วย กระบวนการจัดระบบความคิดและการตีความแบบบรรยายถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ช่วง ค.ศ. 2020-2029 ควรประกอบด้วย 1) ปรัชญาและแนวคิดการจัดการศึกษาหลักสูตร ได้แก่ ปรัชญาของหลักสูตร จุดมุ่งหมายหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา แนวคิดการจัดการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษา 2) สมรรถนะอาจารย์ประจำหลักสูตร และ 3) คุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏ⁶⁷

พรพิรุณ วงศ์สมุด ศึกษาการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ในทศวรรษหน้า เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (EDRF) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม จำนวน 21 คน ได้แก่ ระดับนโยบาย ระดับกลาง ระดับสถานศึกษา ระดับนักวิชาการ และระดับสถานประกอบการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย EDRF รอบที่ 1 เป็นการ สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และ EDRF รอบที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ มัธยฐาน ฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัย อาชีวศึกษาเอกชน ในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย 5 ด้าน 48 แนวทาง 1) การสร้างและผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา มี 11 แนวทาง 2) การพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ใหม่ มี 12 แนวทาง 3) การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการ ศึกษา มี 7 แนวทาง

⁶⁶ โกสุม สายใจ, “การบริหารกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายสหวิทยาการ ภาคกลางสำนักงานราชบัณฑิตยสภา,” **วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน** 25, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2561): 429.

⁶⁷ ทินกร บัวชู, ณ์ทกวี ศิริรัตน์ และประภาพร เมืองแก้ว, “อนาคตภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย (ช่วง ค.ศ. 2020-2029),” **วารสารพยาบาลตำรวจ** 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 301-310.

4) การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบสมัยใหม่ มี 12 แนวทาง และ 5) การเพิ่ม โอกาสทางการศึกษา มี 6 แนวทาง⁶⁸

สุกิจ ทองพิลา ศึกษา 1) สภาพปัญหาและความต้องการ 2) สร้างอนาคตอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง สาธารณสุข (พ.ศ.2565 -2569) และ 3) ตรวจสอบยืนยันอนาคตภาพหลักสูตรที่สร้างขึ้น การดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการโดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์หลักฐานวิทยาและการลงคะแนนเสียงจากนายกสโมสรมหาวิทยาลัย แพทย์และผู้ทรงคุณวุฒิ 2) สรุปรูปภาพอนาคตและการสร้างวงล้ออนาคตจากข้อมูลที่ได้ และ 3) ตรวจสอบและยืนยันอนาคตภาพ โดยการลงฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัย พบว่า สภาพและปัญหาที่สำคัญ คือ บัณฑิตมีผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายโดยเฉพาะทักษะด้านภาษาอังกฤษ และผลการสร้างอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ.2565 - 2569) 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องมีความรู้ดี ความคิดดีและปฏิบัติดี 2) ด้านปรัชญาของหลักสูตร การจัดการเรียนรู้เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่เป็นคนเก่ง คนดีและมีสุข 3) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิต ที่มีสมรรถนะดี คิดดี และคลอบคลุมดี 4) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ต้องพัฒนาจุดเด่น และเน้นเวลารู้ 5) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ต้องทันสมัย และใช้ได้จริง 6) วิธีการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นวิธีการเรียนรู้ควบคู่เทคโนโลยี และมีจุดเด่น 7) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต้องทันสมัย ร่วมใช้ประโยชน์และคุณภาพดี และ 8) ด้านการวัดและการประเมินผล ต้องมีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพ⁶⁹

ปุณณิกัสส์ อริยะปรานต์ ศึกษาอนาคตภาพการบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชนในยุคนวัตกรรมพลิกผัน โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต แบบ EDFR ผู้ให้ข้อมูลเป็น ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบ สัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ มัชยฐาน ฐานนิยม พิสัยระหว่าง

⁶⁸ พรพิรุณ วงศ์สมุด, “การบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ในทศวรรษหน้า” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2565), บทคัดย่อ.

⁶⁹ สุกิจ ทองพิลา, “อนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565 - 2569)” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), 2565.

ควอไทล์และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน ในยุคนวัตกรรมพลิกผัน มี 9 ด้าน 67 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านการวางกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับเทคโนโลยี ที่พลิกผัน มี 8 ประเด็น 2) ด้านการ ส่งเสริมสื่อการเรียนรู้ควบคู่กับนวัตกรรมที่พลิกผัน มี 8 ประเด็น 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรก้าวทันเทคโนโลยีในสายวิชาชีพ มี 8 ประเด็น 4) ด้านการพัฒนา ทักษะ และจรรยาบรรณวิชาชีพ 8 ประเด็น 5) ด้านการส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย มี 8 ประเด็น 6) ด้านการออกแบบ หลักสูตรที่ทันยุคการเปลี่ยนแปลง มี 8 ประเด็น 7) ด้านการสร้าง ภาควิชาหรือขยายทางการพยาบาล ศาสตร์มี 8 ประเด็น 8) ด้านการวิจัยและพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ทางพยาบาล มี 6 ประเด็น และ 9) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อการสร้างนวัตกรรม ทางพยาบาล มี 5 ประเด็น⁷⁰

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฟเซอร์ และแซนด์ฟอร์ด (Facer and Sandford) ศึกษาสถานการณ์และทิศทาง ในการศึกษาและเทคโนโลยีในอนาคตในอีก 25 ปีข้างหน้า กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้เชี่ยวชาญ 20 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด/ปลายปิด ระยะที่ 1 ศึกษาเอกสาร ระยะที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 20 คน ด้วยเทคนิค Delphi ระยะที่ 3 เขียน scenarios writing ผลการวิจัย พบว่า อนาคตความท้าทายในการศึกษาเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของประชากร และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีการนำหุ่นยนต์เข้ามาปฏิบัติงานแทนมนุษย์เพิ่มมากขึ้น จึงต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรข้ามสถาบัน การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดย การจัดการศึกษาแบบ ข้ามศาสตร์จากระบบการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนไปสู่ชุมชนบ้านและสถานที่ทำงานที่เป็น ทางเลือกในการจัดการศึกษาในบริบทการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและเทคโนโลยีในอนาคต⁷¹

แจ็กเกอลีน ดิอาส (Jacqueline) ศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาพยาบาลใน อนาคต พบว่า หลักสูตรการจัดการเรียนรู้สาขาพยาบาลศาสตร์ในอนาคตควรมีหลายรูปแบบ เช่น หลักสูตรปริญญา ตรีใบที่สอง หลักสูตรผสมผสานกับปริญญาตรีในสาขาอื่น หลักสูตรการเรียนรู้ จากประสบการณ์ การดูแลผู้ป่วยเป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบการสอนควรเป็นแบบผสมผสานทั้งการ เรียนในห้องเรียน

⁷⁰ ปุณณิภัสส์ อริยะปรานต์, “การบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชนในยุคนวัตกรรม พลิกผัน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 2566), บทคัดย่อ.

⁷¹ K. Facer and R. Sandford, “The next 25years? : Future scenarios and future directions for education and technology,” *Journal of Computer Assisted Learning* 26, 1 (October 2009): 74-93.

และการเรียนออนไลน์ หรือการเรียนทางไกลประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอน แบบสถานการณ์เสมือนจริงและใช้เทคโนโลยีเข้ามาจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมี สมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต⁷²

ไอซิก และเจลลาด (Isik and Jallad) ศึกษาภาพอนาคตของการจัดการศึกษาพยาบาล โดยวิธีการทบทวนวรรณกรรมจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ EBSCO, CINAHL, Medline, PubMed, DynaMed and ERIC ในช่วงเดือนธันวาคม 2561 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัย ด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและการปกครองมีอิทธิพลในการจัด การศึกษาพยาบาลที่ จะต้องเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาพยาบาลโดยเน้นปรัชญา การศึกษากลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตลอดจนส่งเสริม ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) บูรณาการสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมา การสนับสนุน อุปกรณ์เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ส่วนบุคคล อาทิ เช่น แท็บเล็ตที่ความเพียงพอทั้งด้านปริมาณและ คุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เข้าถึงได้สะดวกในทุกที่ทุกเวลา พัฒนาหลักสูตรแบบออนไลน์ใน รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ทางไกลร่วมกับการบูรณาการพยาบาลวิชาชีพในคลินิกและการใช้ ชุมชนเป็นฐานตลอดจนการจัดการ การเรียนการสอนร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ⁷³

เวคฟิลด์ (Wakefield) ศึกษาเรื่อง อนาคตภาพบทบาทของพยาบาลระหว่าง (ค.ศ.2020-2030) พบว่า การศึกษาทางการพยาบาลควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่สามารถดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน มีความไวพอกที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถใช้เทคโนโลยี และทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ได้โดยการจัดการกับปัจจัย ทางสังคมที่กระทบต่อภาวะสุขภาพที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ช่วยส่งเสริมความเสมอภาคด้านสุขภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ และให้การดูแลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล⁷⁴.

⁷² Dias Jacqueline, “The future of nursing education,” **Canadian Medical Education Journal** 4, 1 (2013): 113-114.

⁷³ B. Isik and S. T. Jallad, “The potential of social media and nursing Education: E-professionalism, nurse educator–learner role, benefits and risks,” **New Trends and Issues Proceedings on Advances in Pure and Applied Sciences** 11, (September 2019): 30-38.

⁷⁴ Mary K. Wakefield, David R. Williams, Suzanne Le Menestrel, and Jennifer Lalitha Flaubert, Editors, **National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine 2021; Committee on the Future of Nursing 2020–2030** (Washington, DC:The National Academies Press). <https://doi.org/10.17226/25982>

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า" โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณา (EFR: Ethnographic Futures Research) เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้สรุปประเด็นสำคัญแล้วนำไปสร้างฉากทัศน์ (scenarios) การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การเตรียมโครงการวิจัย 2) การดำเนินการวิจัย 3) การรายงานผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

โดยผู้วิจัยเตรียมโครงการวิจัยโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า จากเอกสารตำรา บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย และข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อจัดทำโครงการวิจัยโดยขอคำแนะนำความเห็นในการจัดทำโครงการวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเสนอขออนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือนำไปทดลองใช้ปรับปรุงคุณภาพ นำเครื่องมือที่พัฒนาแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงอนาคต (EFR: Ethnographic Futures Research) ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอนในการดำเนิน การวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. การคัดเลือกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีการสำคัญในการใช้เทคนิค EFR ได้แก่ การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาการวิจัยได้เป็นอย่างดี ผู้ทรงคุณวุฒินี้จะต้องมีความรู้มีประสบการณ์และความสนใจในเรื่องที่ทำการวิจัย ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ เนื่องจากเทคนิค EFR เป็นวิธีการที่นำมาใช้แทนการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพราะในทางปฏิบัติเป็นความยากลำบากอย่างยิ่งที่จะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาประชุมพร้อมกัน ดังนั้นจึงมีผู้นำเทคนิค EFR มาใช้แทน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สนใจ และนำความคิดเห็นเหล่านั้นไปวิเคราะห์เพื่อสรุปมติของผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้น สำหรับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการวิจัยนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มและประเด็นปัญหาที่ศึกษาเป็นสำคัญ หากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเอกพันธ์ homogeneous อาจจำเป็นต้องใช้เพียง 10-15 คน แต่ถ้ากลุ่มมีความแตกต่างกันมีลักษณะเอกพันธ์ อาจต้องใช้กลุ่มที่ศึกษาเป็นจำนวนมาก จากผลการศึกษาโดยทั่วไปได้ข้อสรุปว่า หากผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการวิจัยตั้งแต่ 15 คน ขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error) จะมีน้อย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	การลดลงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
5 - 1	0.70 - 1.20	0.50
9 - 5	0.58 - 0.70	0.12
13 - 9	0.54 - 0.58	0.04
17 - 13	0.50 - 0.54	0.02
21 - 17	0.48 - 0.50	0.02
25 - 21	0.46 - 0.48	0.02
29 - 25	0.44 - 0.46	0.02

ที่มา: Thomas T. McMillan The Delphi Technique, อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน เดลฟายเทคนิคในการวิจัย, 2522.

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน ซึ่งจะเป็นจำนวนที่มากพอ เพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษา

1.2 วิธีการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive method) ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการบริหารด้านการศึกษาศาขาพยาบาลอย่างน้อย 5 ปี โดยแบ่ง ออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1) กลุ่มที่มีบทบาทเป็นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ระดับนโยบาย จำนวน 6 คน ระดับผู้อำนวยการ จำนวน 5 คน

2) กลุ่มที่มีบทบาทบริหารการศึกษาศาขาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 2 คน

3) กลุ่มที่มีบทบาทจัดการศึกษาศาขาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 3 คน

นำรายชื่อและประวัติของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านที่ได้พิจารณา คัดเลือกไว้เสนอขอความเห็นชอบต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความเหมาะสมไว้แล้ว เพื่อขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้โดยหนังสือราชการและการติดต่อด้วยตนเอง

2. การดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1 ผู้วิจัยนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured interview)

2.2 การเตรียมผู้ทรงคุณวุฒิ ตามเกณฑ์ข้อ 2.1 ผู้วิจัยจะทำการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการส่งหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและติดต่อด้วยตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย ส่งเค้าโครงการวิจัยอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าฉบับย่อ และรายละเอียดของการวิจัย วิธีการวิจัย เครื่องมือการวิจัย พร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลาเพื่อทำการสัมภาษณ์

2.3 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 16 คน ที่ได้ประสานงานนัดหมายกำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ ด้วยเครื่องมือการวิจัยสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เพื่อทราบแนวทางที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นประมวลภาพปรากฏการณ์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

ขั้นที่ 2 การหาฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้วิจัยสรุปการสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดอีกครั้งหนึ่งและขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกประเด็นความคิดเห็นที่เหมือนกัน แตกต่างกัน และรวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงไว้

ในข้อเดียวกันสังเคราะห์เป็นกลุ่มความคิดเห็นเดียวกันโดยยังคงความหมายตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิให้มากที่สุด แล้วเรียบเรียงเสนอเป็นความเรียงทางวิชาการ (Monograph)

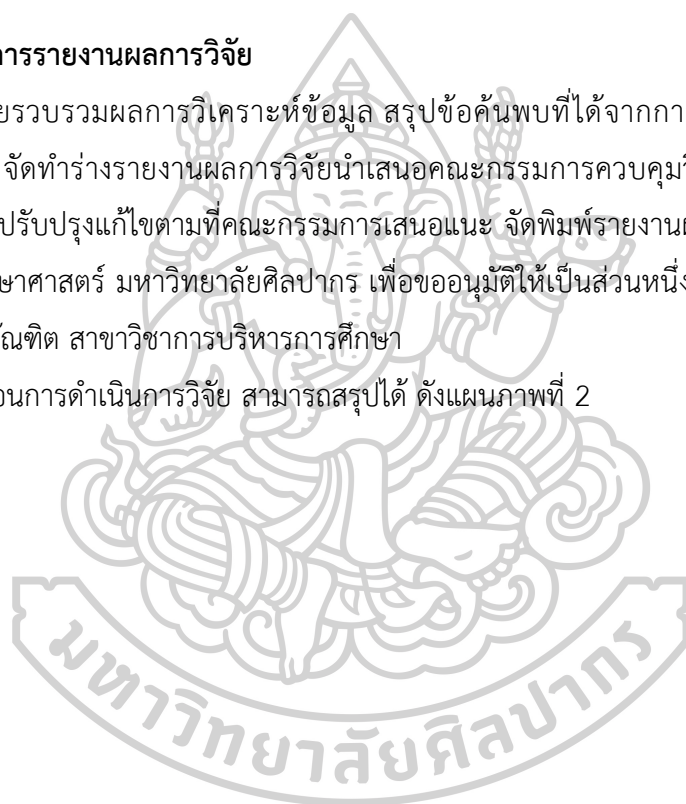
ขั้นที่ 3 การสร้างฉกทศน์

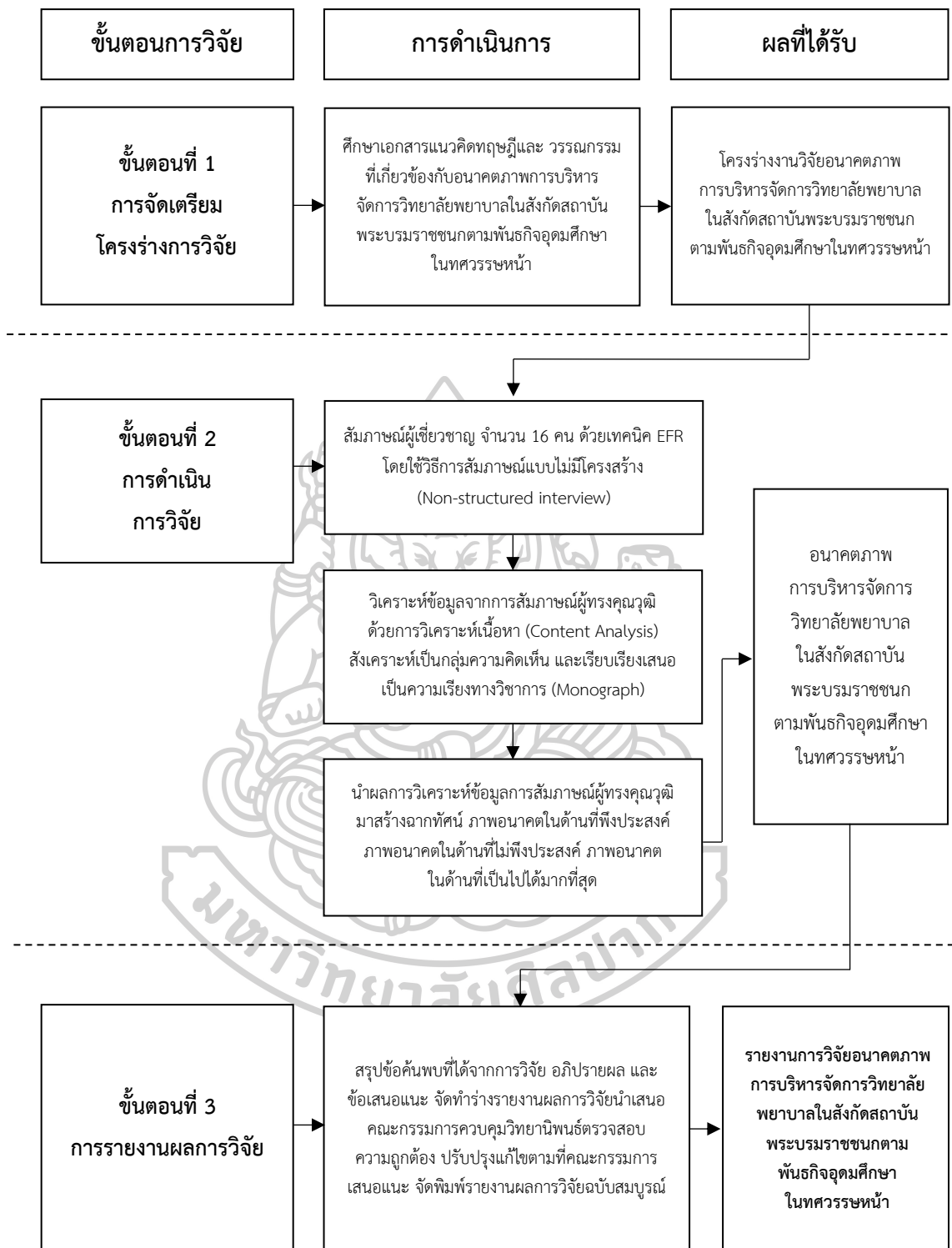
ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปแยกอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ออกเป็น 3 ประเด็นตามภาพอนาคตในด้านที่พึงประสงค์ ภาพอนาคตในด้านที่ไม่พึงประสงค์ และภาพอนาคตในด้านที่เป็นไปได้ มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จัดทำร่างรายงานผลการวิจัยนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปได้ ดังแผนภาพที่ 2

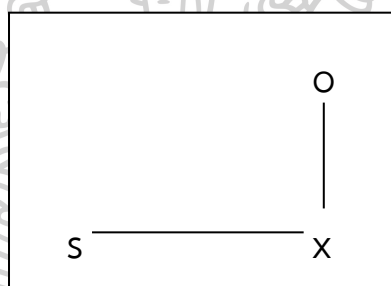
แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนด รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR ที่มีการศึกษากลุ่มตัวอย่างเดียว โดยศึกษา จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาสภาวะการณ์ โดยไม่มีการทดลอง (The One - Shot, Non - Experimental Case Study) สามารถเขียนเป็นแผนภูมิ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3 แบบแผนการวิจัย

- เมื่อ S หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
- X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า
- O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยครั้งนี้ อาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ความรู้ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive method) กำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป
2. มีประสบการณ์ในการทำงานสถานศึกษาพยาบาลมากกว่า 10 ปี
3. มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาศาขาพยาบาลอย่างน้อย 5 ปี

โดยแบ่ง ออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1) กลุ่มที่มีบทบาทเป็นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ระดับนโยบาย จำนวน 6 คน ระดับผู้อำนวยการ จำนวน 5 คน

2) กลุ่มที่มีบทบาทบริหารการศึกษาศาขาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 2 คน

3) กลุ่มที่มีบทบาทจัดการศึกษาศาขาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ที่ได้จากการสรุปผลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการและเครื่องมือในการศึกษาวิจัย ดังนี้

การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) โดยผู้วิจัยประมวลสารัตถะความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (interactive interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 16 คน เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์ที่มีต่อหัวข้อวิจัยได้อย่างสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทราบอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการส่งหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ โดยการส่งเค้าโครงการวิจัยอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าฉบับย่อ และรายละเอียดของการวิจัย

วิธีการวิจัย เครื่องมือการวิจัย พร้อมทั้งทำการนัดหมาย วัน เวลาเพื่อทำการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และการสัมภาษณ์ผ่านทางโปรแกรม ZOOM การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลา ประมาณ 45 นาที - 1 ชั่วโมง โดยขออนุญาตบันทึกเทปขณะสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำความเข้าใจเนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องร่วมด้วยขณะสัมภาษณ์ โดยจดบันทึกข้อมูล สำคัญขณะสัมภาษณ์ หากพบประเด็นที่ขัดแย้งหรือไม่ชัดเจนผู้วิจัยซักถามเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจตรงกัน สรุปประเด็นเนื้อหาก่อนยุติการสัมภาษณ์

2. นำเทปการสัมภาษณ์มาถอดเทปคำต่อคำ และขออนุญาตโทรศัพท์กลับไปสอบถาม ผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมในประเด็นที่สงสัย จนได้ข้อมูลอิมตัวคือ ไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้นจึงยุติการสัมภาษณ์ ข้อมูลเสียงจากการสัมภาษณ์จะทำลายทิ้งภายใน 1 ปี

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ ในทุกประเด็นที่กลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปแบบคำต่อคำมาวิเคราะห์ใจความหลัก เพื่อจำแนกประเด็นความคิดเห็นที่เหมือนกัน แตกต่างกัน และรวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงไว้ใน ข้อเดียวกันสังเคราะห์เป็นกลุ่มความคิดเห็นเดียวกันโดยยังคงความหมายตามความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิให้มากที่สุด

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ทั้งในและต่างประเทศ แล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย กำหนดขั้นตอนการวิจัย และสร้างเครื่องมือวิจัย เสนอขออนุมัติโครงการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย วิเคราะห์หาประเด็นตัวแปรอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการการสัมภาษณ์แบบ ไม่มีโครงสร้าง (Non-structured interview) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาสรุปผลการวิจัยจากการบูรณาการสาระที่สังเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและฉันทามติจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปแยกอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ออกเป็น 3 ประเด็นตามภาพอนาคตในด้านที่พึงประสงค์ ภาพอนาคตในด้านที่ไม่พึงประสงค์ และภาพอนาคตในด้านที่เป็นไปได้มากที่สุด และขั้นตอนที่ 3 จัดทำรายงานการวิจัยโดยนำเสนออนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้สรุปประเด็นสำคัญแล้วนำไปสร้างเป็นภาพในอนาคต (Scenarios) ทำให้ได้ข้อสรุป เกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ความเรียงอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อทราบอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 16 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างโดยมุ่งประเด็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒินำเสนอเป็นความเรียง ทั้งนี้ลำดับของผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ที่ปรากฏต่อไปนี้จะไม่ตรงกับลำดับรายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรากฏอยู่ในภาคผนวก และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 16 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการศึกษาสาขาพยาบาล 30 - 45 ปี และมีประสบการณ์ด้านการบริหาร 7 - 26 ปี เป็นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ระดับนโยบาย จำนวน 6 คน ระดับผู้อำนวยการ จำนวน 5 คน มีบทบาทบริหารการศึกษาระดับศาสตราจารย์ จำนวน 2 คน และมีบทบาทจัดการศึกษาระดับศาสตราจารย์ จำนวน 3 คน ผู้วิจัยนำเสนอเป็นความเรียง มีรายละเอียดดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 1 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นพันธกิจของวิทยาลัยในการตอบโจทย์ของสถาบันพระบรมราชชนกในฐานะที่เป็นหน่วยราชการในกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสถาบันพระบรมราชชนกเป็นหน่วยบริหาร หน่วยสนับสนุนวิทยาลัยวิทยาลัยยังไม่ได้ผลิตบุคลากรทางสุขภาพเอง วิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของคณะพยาบาลศาสตร์ดังนั้น

การผลิตบัณฑิตปริญญาตรีคือผลงานของคณะพยาบาลศาสตร์ ในอนาคตถ้าพันธกิจด้านการผลิตของคณะพยาบาลมีความแตกต่าง ตัวอย่าง เช่น หลักสูตรปริญญาโทพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตและอาจจะไปเป็นหลักสูตรดุขภูิบัณฑิตพยาบาล ก็จะตอบโจทย์ได้ว่ามีความแตกต่างในตัวนักศึกษาที่ผลิตออกมา หลักสูตรปริญญาโทปริญญาเอกเป็นของคณะพยาบาลศาสตร์ซึ่งก็ตรงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่ามีหน้าที่ผลิตบุคลากรทางสุขภาพ วิทยาลัยผลิตบัณฑิตปริญญาตรีเพียงหลักสูตรเดียว ดังนั้นความคาดหวังคือคณะพยาบาลศาสตร์จะต้องสร้างตรงนี้ให้มีความแตกต่างในเชิงของบัณฑิตศึกษาทั้งหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก หน้าที่หลักของคณะพยาบาลคือการสนับสนุนการบริหารเพื่อที่จะสนับสนุนพันธกิจของวิทยาลัย เรื่องของการวิจัยที่จะต้องมีความดีความเด่นในเชิงวิชาการเป็นที่พึงของประเทศ วิทยาลัยอยู่ในระดับชุมชน วิทยาลัยซึ่งตอนนี้อยู่ระดับชุมชนเรื่องสภ.โมเดล ดังนั้นอาจจะต้องมองในเรื่องของ Center ที่จะผลิตองค์ความรู้ที่ตอบสนองระบบการบริการสุขภาพที่มีความโดดเด่น รวมถึงเรื่องของ excellent center ในด้านใดด้านหนึ่งเพื่อตอบโจทย์ Community เรื่องของบริการวิชาการมองว่าอนาคตจะต้องมีความต่อเนื่องสามารถเป็นที่พึ่งของระบบบริการสุขภาพของประเทศให้ได้และสะท้อนถึงความเชี่ยวชาญของอาจารย์ เพราะมีอาจารย์ระดับปริญญาเอกจำนวนมาก จะต้องมีความเฉพาะเจาะจง เรื่องของบริการวิชาการถ้าภาพของคณะมีความเข้มแข็งในเชิงของพันธกิจบริการวิชาการลักษณะที่เป็น short course training ที่สร้างความแตกต่างในระดับของประเทศ เช่น ถ้าจะบอกว่าอบรมเรื่องการดูแลผู้สูงอายุด้านการส่งเสริมสุขภาพชุมชนโดยเน้น community engagement ให้มาอบรมที่คณะพยาบาล ในเรื่องของการเน้นสร้างรายได้อาจจะไม่ได้กำไรมากพอที่จะสร้างรายได้ เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่หลักในเรื่องการดูแลพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขเป็นสำคัญก่อนซึ่งจะเอาทำกำไรมากไม่ได้ แต่ถ้าจะมองว่าจะหารายได้เสริมเพื่อให้วิทยาลัยมีรายได้เพิ่มขึ้นมองว่าเป็นลักษณะของการบริการสุขภาพ เนื่องจากพันธกิจตามกฎหมายสามารถให้บริการได้ ดังนั้นคลินิกที่วิทยาลัยพยายามจัดตั้งอนาคตอีก 10 ปี ข้างหน้าคงจะเห็นภาพโมเดลของบริการวิชาการทางการแพทย์พยาบาลเฉพาะทางการพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพ การดำเนินการด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอาจจะยังไม่โดดเด่นอนาคตถ้าเน้นเรื่องของแพทย์แผนไทยโดยเรามีส่วนไปสนับสนุน แม้ว่าจะไม่โดดเด่นแต่เป็นช่องทางหนึ่งที่จะทำให้พันธกิจตรงนี้ยังมีอยู่

วิทยาลัยทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน ผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะสู่ระบบสุขภาพ การแบกรับอันนี้ก็ส่งผลต่อความเป็นอิสระในเชิงของการพัฒนาเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของวิทยาลัยที่จะผลิตบัณฑิตที่จะตอบโจทย์ท้องถิ่น ชุมชน ต้องสร้างความโดดเด่นเพิ่มเติมเข้าไป หรืออาจจะเป็นในลักษณะที่เพิ่มเป็น short course training สมมติว่าเรียน 3 ปีและมาเรียนเพิ่มอีกหนึ่งปีที่เป็นปัญหาสุขภาพที่เฉพาะ เช่น การดูแลผู้สูงอายุ จบหลักสูตรนี้สามารถดูแลผู้สูงอายุได้เลย พันธกิจอื่นเช่นวิจัยต้องเป็นที่พึ่งของในชุมชนต้องหาปัญหาของพื้นที่แล้วไปมีส่วนร่วมทำวิจัยที่พัฒนาในพื้นที่สรุปองค์ความรู้

ออกมาได้ เช่น การพัฒนาผู้รับบริการ พัฒนาคนในแหล่งบริการ รวมทั้งพัฒนาตัวเองและได้ผลงานทางวิชาการด้วย

ผลิตหลักสูตรใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์และเป็นหลักสูตรที่บูรณาการผสมผสานไม่ใช่เฉพาะพยาบาลอย่างเดียว ทัวประเทศไทยมีปัญหาสุขภาพที่เหมือนกันแต่บางส่วนมีความแตกต่างในเชิงพื้นที่ เมื่อมีความแตกต่างในเชิงพื้นที่ที่จะทำอย่างไรที่จะสามารถสร้างความโดดเด่นและความเชี่ยวชาญที่มีความแตกต่างและเฉพาะเจาะจง มีการสร้าง Innovation เกิดขึ้นในแต่ละพันธกิจ⁷⁵

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 2 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า โดยบริบทของการเปลี่ยนแปลงถ้ามองปัจจุบันไปถึงอนาคตประชากรเด็กเกิดลดลงแต่ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นภายใต้การเปลี่ยนแปลงของประชากรที่เปลี่ยนไปก็จะส่งผลกับ Input ในด้านของคนที่จะมาเรียนเด็กที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง ในส่วนของด้านวิชาชีพจะมีความต้องการ Healthcare Provider (ผู้ให้บริการสุขภาพ) เพิ่มขึ้น อนาคตอาจจะมีลักษณะของ Healthcare Provider ที่มากกว่าแค่คำว่าเรียนพยาบาล การที่จะผลิตพยาบาลก็ยังมีอยู่แต่อาจจะได้รับผลกระทบมาจากของตัวของ Input นักเรียนหรือวัยรุ่นทั้งจำนวนและความต้องการในการที่จะเข้ามาเรียนหรือ Mindset การเปลี่ยนแปลงของวิถีคิดของคนรุ่นใหม่ที่มีมองต่อวิชาชีพพยาบาลนี้ ถึงแม้ไม่ใช่วิชาชีพนี้ก็ตามรูปแบบของการเรียนรู้ รูปแบบของการที่จะทำให้เขามีงานทำอาจจะเปลี่ยนไป ลักษณะของการจัดการที่เป็นแบบหลักสูตรได้รับผลกระทบแน่นอน อนาคตอาจจะมีวิธีการรูปแบบ หลักสูตร หรือมี Module ที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจะมีคนที่เรียนหลักสูตรอื่นมาแล้วมาเรียนเรียกว่า second degree, dual degree (double degree) ในกลุ่มของ second degree หรือว่าคนที่จบหลักสูตรอื่นมาแล้วจะต้องออกแบบให้กับคนกลุ่มนี้ในการที่จะทำให้เขายังประกอบอาชีพเดิมของเขาได้อยู่ และถ้าสมมุติว่าเขาสนใจที่จะมาเรียนพยาบาลก็มี Module ให้เลือกบทบาทของวิทยาลัยพยาบาลหรือสถาบันการศึกษาอื่นน่าจะไม่ต่างกันเนื่องจากประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ผู้ป่วยเรื้อรังเพิ่มมากขึ้น แต่ว่า Survive นานขึ้นก็จะมีภาระในการดูแลมีความต้องการของการดูแลด้านสุขภาพมากขึ้น กลุ่มหนึ่งที่เป็นพยาบาลกับกลุ่มผู้ดูแลด้านสุขภาพที่อาจจะเป็นเฉพาะด้านเฉพาะกิจหรือว่ารูปแบบอย่างอื่น เช่น การจัดการผู้ป่วยผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยเรื้อรังที่อยู่บ้านคนเดียวไม่มีญาติพี่น้องหรือมีแต่ญาติพี่น้องหรือคนอื่นต้องไปทำอย่างอื่น ตัวเองต้องอยู่คนเดียวจะมีความต้องการการดูแลลักษณะนี้ ฉะนั้นอันนี้คือโอกาสหรือทิศทางที่วิทยาลัยพยาบาลจะต้องออกแบบการจัดการเรียนการสอนหรือหลักสูตรฝึกอบรมหรือ Module ที่จะสอดคล้องกับสภาพปัญหาสุขภาพของประชากรที่เปลี่ยนไป บางคนอาจจะไม่ต้องการปริญญาแต่ต้องการแค่ไปทำงานหรือไปดูแลคนในครอบครัว

⁷⁵ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 1, 9 กุมภาพันธ์ 2567.

ได้หรือไปประกอบอาชีพอิสระ วิทยาลัยเป็นหน่วยบริการหรือเป็นสถานประกอบการให้กับคนกลุ่มนี้ และทำหน้าที่เป็น Center ของ Provider ด้วยการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของ สังคมชุมชนในเวลานั้น มีหลักสูตรการบริการวิชาการที่มาจากการปฏิบัติจริง บูรณาการกับการเรียน การสอน การวิจัย ผลิตผลงานวิจัยที่เกิดจากการปฏิบัติจริงให้ได้แนวทางการปฏิบัติ

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมต้องเป็นลักษณะของการผสมผสานอาจจะสอดแทรกเข้าไปใน เนื้อหาการเรียนการสอน วิทยาลัยหรือองค์กรหรือสถาบันการศึกษาต้องคิดและออกแบบที่จะทำให้ ผู้เรียนที่เข้ามาอยู่ในระบบ เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ฉะนั้นวิธีการคือต้องมีการผสมผสานและปรับกระบวนการเรียนการสอนต้องทำให้เขาเห็นถึงคุณค่าไม่ใช่แค่การทำกิจกรรม หรือการไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญ หรือการทำกิจกรรมตามที่เขาทำต่อ ๆ กันมา

การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 30 วิทยาลัย ควรมีการบริหารจัดการแบบกระจาย อำนาจกระจายความรับผิดชอบเพื่อให้ระบบบริหารจัดการภายในของวิทยาลัยมีความคล่องตัวขึ้น อาจลดขั้นตอนของการดำเนินการบางอย่างลง⁷⁶

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 3 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า วิทยาลัยยังไม่ค่อยเข้าที่ คือยุคเปลี่ยนผ่าน จากการที่วิทยาลัยมีอิสระด้วยตัวเองมาเป็นว่าวิทยาลัยทุกวิทยาลัยอยู่ภายใต้ คณะพยาบาล คณะพยาบาลเป็นคณะที่ใหญ่ที่สุดในโลกเพราะมีถึง 30 วิทยาลัยมีอาจารย์เป็นพันคน นักศึกษาน่าจะถึงหมื่นคนถ้ารวม 4 ชั้นปีเพราะฉะนั้นการเป็นคณะใหญ่ปัจจัยก็คือมีวิทยาลัยตั้งอยู่กับ กระจายทั่วประเทศ ต้องจัดระบบการบริหารจัดการ คือจะจัดกลุ่มการบริหารอย่างไรเพื่อให้เกิด ความคล่องตัว ที่สำคัญคือระบบสารสนเทศซึ่งตอนนี้ยังไม่สามารถใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศให้เกิด ประโยชน์สูงสุดได้การบริหารของวิทยาลัย รูปแบบวิทยาลัยหลากหลายจัดกระจายในภูมิภาค ต่าง ๆ ของประเทศ จะจัดโซนจะแบ่งกลุ่มบริหารแบบเป็นเครือข่ายบทบาทเครือข่ายเป็นยังงัยบ้าง แล้วโครงสร้างการบริหารวิทยาลัยที่เหลือแต่ละเครือข่ายจะเป็นยังงัยก็ต้องให้ชัดในเรื่องของโครงสร้าง การบริหาร อะไรที่จะทำร่วมกันในทุก ๆ วิทยาลัยอะไรที่วิทยาลัยนั้น ๆ จะโดดเด่น

ประเด็นวิจัย คุณภาพของงานวิจัยจะต้องเข้มแข็งขึ้น ประเด็นที่สองงานวิจัยยังไม่เกิด การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวิทยาลัยหรือให้กับองค์กรของเราคือสถาบันพระบรมราชชนก เช่น ก่อให้เกิด การนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ อีกประเด็นหนึ่งก็คือนวัตกรรมครูต้องมีมากขึ้นและต้องเป็นนวัตกรรม ที่สร้างมูลค่าเหมือนกันแล้วนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ งานวิจัยของครูต้องทำให้ตรงศาสตร์ของเรา ครูต้องเชี่ยวชาญในสาขาเตรียมครูให้เชี่ยวชาญเรื่องนี้แล้วครูอาจจะต้องใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ในการเรียนการสอน ใช้เทคโนโลยีมากขึ้นในการให้บริการการพยาบาล วิจัย การเรียนการสอน

⁷⁶ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 2, 9 กุมภาพันธ์ 2567.

ทั้ง 3 อย่างนี้ต้องผูกพันกันไว้ในการทำงาน แล้วผลการวิจัยต้องนำไปใช้ประโยชน์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และครูต้องเก่งภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นครูต้องเตรียมพร้อมเพราะภาษาอังกฤษจะมีบทบาทที่สำคัญกับครูเพราะต่อไปเด็กผู้เรียนของเราอาจจะไม่ใช่เฉพาะเด็กไทยเพราะเด็กไม่มีมาเรียนเนื่องจากอัตราเกิดมาลดลง ผู้บริหารก็ต้องคิดว่าถ้าไม่มีเด็กพยาบาลเหลือจะต้องยุบวิทยาลัยพยาบาลหรือเปล่าในอนาคต

ด้านบริการวิชาการ ต้องดูว่าจะบริการอะไร อนาคตประเทศชาติเปลี่ยนไปเทคโนโลยีเปลี่ยน ความต้องการของบริบทบริการเขาพุดซัดในกระทรวงสาธารณสุข ต้องการแพทย์พยาบาลที่มีคุณภาพ ไม่ต้องการจำนวน ถ้าเขาไม่ต้องการจำนวนแสดงว่าเราก็ไม่ต้องผลิตจำนวนมากผลิตไปแล้วเด็กก็จะไม่มีงานทำเพราะเราผลิตทั้งกระทรวงสาธารณสุขเป็นหลักจึงต้องเตรียมเหมือนกันข้างหน้า เราจะไปผลิตให้ใครได้อีกบ้าง หรือจะโกอินเตอร์ตามวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งทิศทางนี้น่าจะไปได้ทิศทางที่สำคัญคือกลุ่มเด็กกลดลงกลุ่มแรงงานก็จะลดตาม กลุ่มผู้สูงอายุจะมากขึ้น แต่เราจะทำอะไรกับกลุ่มนี้แล้วเราจะ upskill อะไรให้กับพยาบาลที่ปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมให้เขามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ที่จบไปแล้วจะสนับสนุนอะไรให้เขาสามารถให้การพยาบาลอย่างมีคุณภาพ แล้วก็มองอย่างองค์รวมแล้วก็ติดตามเทคโนโลยีอะไรต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงให้ทันจะทำอะไรกับเขาในการบริการแล้วเราจะช่วยเหลือเกื้อกูลยังงั้นในชุมชนให้ชุมชนพึ่งตนเอง ที่อธิการบดีให้ทำก็เกิดประโยชน์แต่ว่าชุมชนนี้เราจะมี เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นหน่วยบริการเราจะให้บริการอะไรกับเขาได้บ้างกับภาคประชาชนตอนนี้เราทำอยู่ ถ้าเห็นได้ชัดชัดก็คือเรื่อง โมเดลป้องกัน 7 สีของท่านอธิการบดีที่ให้ไปทำกับประชาชนจะได้ประโยชน์ถ้าทำได้ดีต่อยอดไปได้ อย่าลืมนานที่ชุมชนนี้มันสำคัญเพราะว่าเป็นทิศทางของสถาบันพระบรมราชชนกที่อยู่ในวิสัยทัศน์ ที่จะเป็น Primary care สู่นานาชาติ ตอนนี้เรายัง Primary care บ้านเราอยู่ เพราะฉะนั้นใน 10 ปี เรามองอนาคตก็คือเราต้องทำตรงนี้ให้ไปถึงศูนย์นานาชาติให้ได้ แล้วมีสมรรถนะอะไรนี้ถึง soft power นี้ไม่ใช่คนไทยกำหนดว่ามันเป็น soft power ของเรานะต้องให้นานาชาติเค้าเห็นด้วยมันเป็นการสร้างพลังให้คนอยากเห็นอยากรู้อยากมา

หลักสูตรต่อไปข้างหน้าใน 10 ปี เราจะมาสอนหลักสูตรพยาบาล 4 ปี ไม่ได้แล้วเราต้องมานั่งวิเคราะห์กันว่าถ้าเราจะลดเวลาเรียนได้มั๊ย ในมุมมองคือเอาคนจบปริญญาตรีซึ่งดกงานเยอะเอาคนจบปริญญาตรีมาเรียนต่อพยาบาล ที่ฟิลิปปินส์หมอมารเรียนพยาบาลเยอะเขามีหมอยะแต่ที่ไม่มีงาน แล้วก็พยาบาลหางานยังง่ายอยู่เพราะว่าพยาบาลฟิลิปปินส์โกอินเตอร์เนื่องจากภาษาเขาดีจะเห็นว่าถ้าเราไปโรงพยาบาลเอกชนเราจะเห็นพยาบาลที่หน้าเคาน์เตอร์ของโรงพยาบาลเอกชนไม่ใช่คนไทยเลยเป็นคนฟิลิปปินส์ทั้งนั้นเพราะพูดภาษาอังกฤษได้ ทักษะภาษาอังกฤษที่จะต้องเตรียมครูจึงเป็นภาษาอังกฤษแล้วต้องเหนือกว่าผู้เรียน แล้วต่อไปถ้าเราเข้าสู่นานาชาติแล้วเราจะเอาคนต่างชาติมาเรียนถ้าครูไม่ได้ภาษาอังกฤษเราจะสอนได้อย่างไร หลักสูตรที่เอาคนจบปริญญาตรีมาเรียนก็ต้อง

วิเคราะห์และปริญญาตรีทุกสาขาเรียนได้ไหม สาขาไหนเหมาะที่สุดหรือให้ทุกสาขา แล้วเรียนสองปีเรียนแล้วอะไรที่ต้องเรียนกับอะไรที่ไม่ต้องเรียนต้องมาเลือก อย่างที่บอกถ้าเป็นเอาคนที่จบนิติศาสตร์กับคนที่จบสาธารณสุขศาสตร์ใครจะสอนง่ายกว่ากัน

แต่อนาคตข้างหน้าถ้ามองทิศทางของกระทรวงที่กล่าวไว้ตอนต้นที่บอกว่าลดปริมาณแต่เพิ่มคุณภาพแสดงว่าไม่ต้องการคนเยอะเพราะฉะนั้นทุนเรียนพยาบาลอาจจะไม่มี ดังนั้นเราจะทำอย่างไรให้เด็กจบแล้วได้งานทำมากที่สุด เวลาเราจะเอาทุนเรียนเข้ามาเรียนต้องให้ความสำคัญกับลูกค้าลูกค้าเราคือผู้ใช้บัณฑิตต้องไปดูว่าถ้าเอาหลักสูตรปริญญาตรีเข้ามาเรียนเขาเรียนไปแล้วเด็กพวกนี้เรียนแค่สองปีเองสมรรถนะอะไรที่จะต้องการให้เขาเกิด การบริหารหลักสูตรกับการจัดทำหลักสูตรต้องเน้นไปที่ stake holder ให้มากที่สุด วิเคราะห์ความต้องการจากอนาคตและทิศทางหลักสูตรจะต้องปรับเปลี่ยนเราอาจจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนพยาบาลที่มันต่างและอีกอย่างคนเกิดน้อยนิติศาสตร์จำเป็นต้องเรียนใหม่ หลักสูตรก็ต้องดูทิศทางมากมายนี่ไม่พ้นบริบทเทคโนโลยีกับภาษาภาษาเดียวไม่ได้ทั้งคู่ทั้งนักศึกษาต้องเรียนมากกว่า 2 ภาษา

วิจัยเรา จำเป็นต้องมีเครือข่ายวิจัยโดยเฉพาะการทำวิจัยของเราต้องทำเป็นชุดโครงการวิจัยให้เป็นชุดใหญ่เพื่อเห็นภาพที่ชัดเจนในการทำในการพัฒนาสิ่งเหล่านั้นเพราะมันจะครบวงจรหมดการทำชุดโครงการแล้วสร้างชุดโครงการนี้ยังต้องการเครือข่ายในการมีส่วนร่วมคือจะไม่คาบเกี่ยวนวัตกรรมเรื่องทิศทางของเราข้างหน้านวัตกรรมจะอยู่ในวิทยาลัยไม่ได้ ต้องร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นผลิตนวัตกรรม เมื่อไปสร้างเครือข่ายเราต้องทำแผนกันให้ชัดเจนว่าเราจะคิดทำอะไรร่วมกัน เช่น วิจัยร่วมกันจะวิจัยอะไรที่ใช้องค์ความรู้ที่บูรณาการกันเข้ามาเป็นหนึ่งเดียว แล้วผลิตงานวิจัยขึ้นมาได้ไหมถ้าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนจะช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างไร ทักษะอนาคตที่ยังคงใช้ได้คือทักษะศตวรรษที่ 21 ทุกทักษะเลยรวมทักษะภาษาไปด้วย

ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมต้องบูรณาการกับพันธกิจอื่น ๆ plugged ให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ทำหลักสูตรให้สอดคล้องและตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลง ต้องเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับหลักสูตรการพยาบาล พยาบาลต้องมี Innovation สร้างผลิตพยาบาลที่เป็นนวัตกรรม เพื่อผลิตนวัตกรรมทางการพยาบาล อาจจะใช้เวลาเรียน 6 ปีหรือ 5 ปีก็ได้เพิ่มเรื่องนวัตกรรมเข้าไปอาจจะต้องมีสาขาที่หลากหลาย แล้ววิธีการรับเข้าก็อาจจะต้องเปลี่ยนไปหรือว่าเราจะไม่รับเด็กจบม.6 อย่างเดียวคือรับเด็กจบปริญญาตรีแล้ว หรือทำหลักสูตรอย่างเช่น หลักสูตรการพยาบาลและนวัตกรรม⁷⁷

⁷⁷ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 3, 9 กุมภาพันธ์ 2567.

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 4 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า การบริหารจัดการต้องดู วิสัยทัศน์ขององค์กรก่อน วิสัยทัศน์ของเรา World Class University for Primary Care จะบริหารจัดการ ใด การผลิตบัณฑิตหลักสูตรต้องเป็นหลักสูตรที่ทำแล้วนำไปสู่การ Ranking ระดับ เวิลด์คลาสได้ ก็คือเป็นหลักสูตร AUN เราต้องพัฒนาให้ได้ level 5 ค่ะ แน่น แล้วไป Ranking ระดับ เวิลด์คลาสได้ จัดการเรียนการสอนอย่างไรให้บรรลุให้บัณฑิตมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นนักจัดการ สุขภาพชุมชน นั้นหมายความว่าอีก 10 ปีข้างหน้า บัณฑิตต้องไปทำงานที่สามารถดูแลบุคลากร ในระดับปฐมภูมิได้ ไม่ได้หมายความว่าไปอยู่ในชุมชนแต่อยู่ในทุกระดับของการให้บริการปฐมภูมิ ทุติยภูมิ ตติยภูมิ แต่ต้องทำงานที่เชื่อมต่อกับบริการปฐมภูมิ การเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับ นโยบายของกระทรวงสาธารณสุข เช่นเดียวกันในทศวรรษหน้าจะเป็นการพัฒนาโรงพยาบาลชุมชน คนที่ไปอยู่โรงพยาบาลชุมชนจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและเราก็ต้องผลิตให้เขาไปทำงานในระดับชุมชน ได้เพราะโรงพยาบาลชุมชนจะใกล้ชิดมากกว่าโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลศูนย์ขนาดใหญ่จะมีความแออัดมากเพราะฉะนั้นก็จะลดความแออัดโดยให้โรงพยาบาลชุมชนเป็นที่ดูแลคนไข้จะมี หมอสูติ ศัลย์ เด็ก จิตเวช ชุมชนไปอยู่ หมอ 5 สาขาหลัก จะต้องพัฒนาให้เด็กเก่งเรื่องของการสื่อสาร การประสานงาน การทำงานเป็นทีมรวมถึงการพัฒนางานที่เชื่อมต่อเป็นงานเรื่องของ IT ด้วยเรียกว่า Digital literacy อาจจะต้องมีแพลตฟอร์มของการให้บริการที่เป็นทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ประชาชนทุกระดับเข้าถึงได้ทุกกลุ่มวัยทุกช่วยวัย

ด้านการบริการทางวิชาการเราก็เน้น primary care แต่เน้นให้บริการเพื่อประชาชนพึ่งตัวเองได้ primary care ไม่ได้หมายถึงชุมชนอย่างเดียวแต่หมายถึงว่าทำงานที่โรงพยาบาลก็สามารถที่จะทำ คนไข้ดูแลเชื่อมโยงไปถึงชุมชนได้ เพราะฉะนั้นพยาบาลอีก 10 ปีข้างหน้าจะต้องมีระบบการดูแลแบบ Telecare Telenursing care ซึ่งปัจจุบันบางแห่งก็เริ่มมีแล้ว มีการดูแลกันทางออนไลน์ที่เราเห็น ในกลุ่มไลน์เป็นตัวให้คำปรึกษากัน ใส่ความรู้จะไปทางออนไลน์จะเป็นลักษณะแบบนี้เพิ่มมากขึ้น ลดค่าใช้จ่ายของประชาชน ลดการเดินทาง ลดความแออัด โรงพยาบาลศูนย์แออัดมากทุกคนก็จะไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลชุมชนก็จะแออัดเหมือนกันเพราะว่าผู้สูงอายุเยอะขึ้นคนไข้ติดบ้าน ติดเตียง เตียงโรงพยาบาลชุมชนก็จะแน่นมากขึ้น เพราะฉะนั้นการดูแลที่บ้านก็สำคัญตอนนี้ก็เริ่มทำ กันแล้ว เช่น palliative care คนไข้เสียชีวิตที่บ้านจะให้การดูแลให้การพยาบาลอย่างไร เพื่อที่จะให้ ประชาชนดูแลตัวเองได้ เป็นสมรรถนะในอนาคตของเด็ก สมรรถนะด้านการสื่อสาร การมีความ ละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรม เด็กเราถึงแม้จะมาจากชุมชนมาจากชาวบ้านก็จริงแต่เวลามาเรียนกับ เราก็ต้องให้กลับไปคุยกับชาวบ้านให้รู้เรื่อง บริการวิชาการก็ต้องเน้นเอาประชาชนในชุมชนเป็นที่ตั้ง อาจจะต้องมีสหวิชาชีพทำงานกับคนอื่นได้เป็น concept ของ Interprofessional education ก็น่าจะทำให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนนี้เรามีคณะสาธารณสุขมีคณะแพทย์เพราะฉะนั้น

เราอาจจะมี Interprofessional education ทำงานด้วยกันลงพื้นที่ลงชุมชนด้วยกัน วิธีการขับเคลื่อนอีกอันหนึ่งที่จะให้เราไปบรรลุ world class university for primary care ได้ก็คือว่าอาจจะต้องเลือกชุมชนที่เก่ง มีอะไรนะที่ชุมชนยังไม่ได้บริการยังคิดไม่ถึงเป็นนวัตกรรมอะไรแล้วก็ไม่ให้บริการอย่างเดียวก็ต้องให้เป็นบริการที่เป็นวิจัยด้วยก็มีการตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติที่เป็นวารสาร open access ก็จะทำให้เรามีผลงานที่ไป ranking ในระดับ world class ได้ ต้องทำบริการวิชาการและคู่ไปกับวิจัยด้วยทำไปด้วยกันแล้วก็ต้องตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาตินี้เป็น open access ในฐานข้อมูลที่มีมันลิงค์แล้วก็รวมกันได้ วิจัยก็จะเป็นวิจัยที่เน้นลักษณะของการให้ Intervention เป็นวิจัยที่พัฒนาหรือเป็นวิจัยที่ทำความเข้าใจกับบริการวิชาการ

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันนี้เป็นจุดเด่นคือเราต้องเอางานที่เป็น local wisdom ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นขยับขึ้นมาให้เป็น soft power โชว์ความแตกต่าง เอาไปสนับสนุน primary care ภูมิปัญญาอะไรที่ประดิษฐ์แล้วก็ทำขึ้นมาหรือมีองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านก็ดึงมาสู่การวิจัยมาสู่การเรียนการสอน ก็น่าจะนำไปสู่ World Class University ได้

การบริหารสถาบันศึกษาต้องเปิดปริญญาโทปริญญาเอกถ้าจะให้ดีคือหลักสูตรอินเตอร์เพื่อให้ใครมาเรียนได้ทุกชาติทุกภาษามาเรียนกับเรารับเรียนหมดแล้วก็ไปหลักสูตรแบบออนไลน์หรือไฮบริดก็ได้หรือเป็นหลักสูตรแบบเก็บเป็นเครดิตแบงก์ไว้แล้วก็เอามาต่อยอดได้ ทั้งนี้รวมถึงหลักสูตรที่เรียกว่า dual degree 10 ปีข้างหน้ามันหมายความว่าบนพื้นฐานว่าเรามีอาจารย์พยาบาลที่เพียงพอผู้บริหารต้องพัฒนาบุคลากรดูแลบุคลากรไม่ให้หนีจากองค์กรของเราไป รักผูกพันองค์กรไม่ทิ้งองค์กรร่วมพัฒนาองค์กร จุดแข็งของวิทยาเรามีต้นทุนทางสังคมดีคือมีโรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไปและแหล่งฝึกต่าง ๆ ก็เป็นพันธมิตรที่ดีแล้วก็ยังยืนกับเรามาโดยตลอด นี่เอาเป็นจุดแข็งอยู่กับเราแล้วก็สร้างงานในพื้นที่ ฉะนั้นอาจจะต้องบริหารงานว่าแต่ละคนเป็น specialty area มีความเชี่ยวชาญเฉพาะแล้วก็ทำงานคู่ไปกับพื้นที่ หมายความว่าวิทยาลัยพยาบาลอาจารย์ทำงานวิชาการแล้วก็ฝ่ายบริการทำงานคู่กับเราพัฒนางานไปกับเรา เช่น ทำนวัตกรรมอะไรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพของชุมชน ยกตัวอย่าง เช่น เรื่องปัญหาสุขภาพจิตตอนนี้เพิ่มมากขึ้นเราจะต้องทำงานร่วมกับชุมชนอื่นเพื่อที่จะทำให้สหสาขาวิชาชีพมาทำงานด้วยกันเน้นการป้องกันมากกว่าการรักษา ลูกศิษย์เราอาจจะไม่ใช่เฉพาะปริญญาตรีอาจจะจะเป็นลูกศิษย์จบปริญญาตรีแล้วก็มาเรียนพยาบาลเพิ่ม ถ้าเรียน 4 ปี อาจจะช้าไม่ทัน 10 ปีข้างหน้า ก็อาจจะกลับมาผลิตพยาบาลสองปี เพราะไม่ทันคนสูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นแล้วก็ป่วยติดบ้านติดเตียง ความรู้สำหรับผู้ช่วยพยาบาลก็ดูแลไม่ทันจะไปเป็นหลักสูตร 2 ปีแล้วก็มาเรียนสเปเชียลบางอย่างที่จะไปดูแลไปใช้งาน เรียน 2 ปี แล้วไปเรียนเฉพาะทางอีกสองปีอีก 4 เดือนประเด็นเฉพาะทางที่จะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เก็บเครดิตไปเรื่อย ๆ เป็นหลักสูตรบางวิชาที่โอนหน่วยกิตมาได้เขาก็ไม่ต้องมานั่งเรียน 4 ปี ใหม่ บริหารหลักสูตรแล้วก็เน้นการสร้างการให้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ถ้าเราไม่ทำงานเฉพาะทีมสหสาขาวิชาชีพ ทีมที่เป็นพวกวิศวกรพวก AI ต้องมา

เป็นเครือข่ายสร้างนวัตกรรมร่วมกันด้วย ผู้บริหารก็ต้องสนับสนุนให้อาจารย์นักศึกษาได้เรียนรู้กับต่างวิชาชีพเพื่อที่จะทำนวัตกรรมช่วยทดแทนที่ทำงานสำหรับพยาบาลเพราะว่าพยาบาลเราก็ไม่พอขนาดนี้ก็ยังไม่พอเรียกว่าอีก 10 ปีข้างหน้าก็ไม่พอ ต้องมี AI มาช่วย AI พยาบาลทำเองไม่ได้แต่พยาบาลคิดได้ในหลักสูตรก็คือว่าต้องให้นักศึกษาเราไปเรียนสร้างนักศึกษาให้มีไอเดียมีดีไซน์ตั้งถึงเสร็จแล้วก็ต้องไปคุยกับสาขาอื่น เพื่อที่เขาสร้างชิ้นงานสร้างนวัตกรรมเป็นข้อดีพอได้เป็นประโยชน์เชิงพาณิชย์ให้กับประเทศชาติได้ ลดค่าใช้จ่ายไม่ต้องไปซื้อของต่างประเทศ

หลักสูตรอีกหนึ่งหลักสูตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน่าสนใจนั่นหมายความว่าเราต้องมีพยาบาลในระบบเต็มแล้ว ต่างประเทศมาเที่ยวบ้านเราก็ให้เด็กเป็นเจ้าของกิจการดูแลสุขภาพด้วย จัดทัวร์จัดเที่ยวด้วยประมาณนี้ก็จะหลักสูตรระยะสั้นให้เด็กมาเรียนเพื่อที่จะไปเป็นผู้ประกอบการทางสุขภาพ คือผู้บริหารต้องคิดหลายหลักสูตรเพื่อที่จะรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดนโยบายแต่คนเขียนหลักสูตรเป็นอาจารย์น้อง ๆ หลักสูตรก็ต้องให้ได้ตามมาตรฐานเราอยู่กับสภาวิชาชีพหลักสูตรก็ต้องได้มาตรฐานวิชาชีพ ทำไมหลักสูตรต้องได้มาตรฐานวิชาชีพก็คือเราจะปกป้องลูกค้า ลูกค้าของเราประชาชนที่รับบัณฑิตเราไปทำงานต้องได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ

สำหรับอาจารย์ถ้าอาจารย์เก่งลูกศิษย์จะเก่งเองพัฒนาอาจารย์เป็นครุมีอาชีพ ครุมีอาชีพจะต้องมีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับครูคนอื่นในทีมได้ แนวทางนี้เป็นแนวทางอนาคต 10 ปีข้างหน้าทุกคนจะต้องเป็นครุมีอาชีพกันหมด เราก็ทำ Thailand PSF ทำมาตรฐานให้ไปเทียบเคียงระดับชาตินานาชาติ นำไป Ranking กัน เราจะบริหารการศึกษาอย่างไร หลักสูตรอะไรก็แล้วแต่เราต้องไม่ทิ้งของเดิมที่เรามีอยู่ก็คือเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ประเพณีสังคัมวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็งของเรา ไม่ทิ้งตรงนี้เราต้องทำตรงนี้ให้มันไปถึงระดับโลกได้ ให้เค้าเห็นความเป็นตัวตนของ⁷⁸

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 5 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ตอนนี้งานอธิการบดีได้ประกาศนโยบายชัดเจนว่าสถาบันพระบรมราชชนกมีเป้าหมายสู่การเป็น World Class University for Primary Care คณะพยาบาลก็รับทราบนโยบายปรับวิสัยทัศน์ใหม่เป็นเราจะเป็นสถาบันที่เป็นเสาหลักของประเทศในการสร้างผู้นำทางการพยาบาล สร้างนวัตกรรมผลงานวิชาการและเพื่อจัดการสุขภาพชุมชน ซึ่งจะสอดคล้องกับ Primary Health Care อยู่ การที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ World Class ได้ต้องไปดูเรื่องของ ranking มีผลงานที่ไปแข่งกับชาวบ้านได้เพราะฉะนั้นเราต้องตั้งธงไปสู่การขับเคลื่อน Center of Excellence ของ 3 งานหลัก ๆ ที่เป็นพันธกิจของวิทยาลัย ก็คือ งานวิชาการ ก็จะเป็น Center of Excellence in Primary Care Education, Center of Excellence in Research and

⁷⁸ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 4, 10 กุมภาพันธ์ 2567.

Innovation (วิจัยและนวัตกรรม) และ Center of Excellence in Academic Service (บริการวิชาการ) ซึ่งทั้ง 3 อันนี้จะเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการที่จะไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ World Class เพราะฉะนั้นถ้ามองในภาพที่วิทยาลัยทั้ง 30 วิทยาลัยจะนำไปสู่การขับเคลื่อนตรงนี้ก็ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนก วิสัยทัศน์ของคณะพยาบาลศาสตร์ ซึ่งคณะเองก็จะมีตัวเป้าประสงค์ประเด็นยุทธศาสตร์เป้าประสงค์ตัวกลยุทธ์ซึ่งก็จะมีการถ่ายทอดสู่ระดับวิทยาลัยตั้งนั้น แผนงานส่วนใหญ่ก็จะเป็นแผนเพื่อไปตอบโจทย์เพื่อมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์เราก็ต้องตั้งธงสู่การบรรลุวิสัยทัศน์นั้น ถ้าในส่วนของวิทยาลัยถ้าวิทยาลัยมีวิสัยทัศน์ของตัวเองด้วย การรับรองหลักสูตรของวิทยาลัยทั้ง 30 แห่งที่สภาการพยาบาลให้การรับรองในการที่เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลยังรับรองอยู่ที่ระดับวิทยาลัย วิทยาลัยเองก็จำเป็นที่จะต้องมีความยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนงานที่เป็นเอกลักษณ์ของวิทยาลัยฉะนั้นในการจัดทำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในอนาคตของวิทยาลัย คือถ้า ณ ตอนนี้อย่างจะต้องขอรับการรับรองจากสภาการพยาบาลก็จะเป็นเงื่อนไขที่อาจจะต้องมาทำแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยเพื่อให้ตอบโจทย์เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของตัวเองด้วย นอกเหนือจากที่รับนโยบายจากส่วนกลางไปแล้ว อันนี้คือภาพในเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนงานของวิทยาลัย ในอนาคตซึ่งถ้ามองในภาพการขับเคลื่อนงานประจำปีตอนนี้เวลาคณะทำแผนงานโครงการออกมาก็จะมีตัวแผนงานที่เป็นแผนงาน routine ซึ่งวิทยาลัยก็จะมี routine แต่ในแผนของยุทธศาสตร์ คือเป้าเพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์โดยตรง เพราะฉะนั้นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ คณะก็จะมีโครงการที่เป็น Action Plan ที่รองรับในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งวิทยาลัยต้องรับไปว่าในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ส่วนไหนที่คณะส่วนกลางเป็นคนดำเนินการให้ทั้ง 30 วิทยาลัย ส่วนไหนที่ถ่ายให้วิทยาลัยทุกวิทยาลัยไปดำเนินการเอง ซึ่งวิทยาลัยต้องไปออกแบบและคงอัตลักษณ์ของตัวเองเพราะวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยก็จะมีจุดเด่นไม่เหมือนกัน ถ้ามองในภาพตัว Excellence Center ทั้ง 3 Excellent ถ้าตอบโจทย์ตามพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา การจัดการศึกษาในแง่ของ Center of Excellence in Primary Care Education เพื่อตอบโจทย์การที่เราจะเป็น World Class for Primary Care การจัดการศึกษาในอนาคตหลักสูตรการศึกษาพยาบาลถึงจะตอบว่าเราก็เป็นหลักสูตรที่เน้นชุมชนเป็นหลัก หลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการของ stake holder ซึ่งได้ตามนโยบายมันจะมีนโยบายเรื่องสามหมอเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างน้อยของกระทรวงสาธารณสุข และที่ทำนอการบดก็มีมุมมองแบบนั้นที่เรามีสามหมอมียพยาบาลมีแพทย์แล้วก็กำลังจะผลิตเภสัชกรเพิ่มเติมที่เป็นหลักสูตรทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเข้ามาเพื่อตอบโจทย์เป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุขด้วย ดังนั้นในการผลิตในแง่ของการจัดการศึกษา ตั้งแต่ตัวหลักสูตรตอนนี้ก็มีนโยบายคือเราก็จะต้องมาดู หลักสูตรที่เราจะตอบโจทย์ผลิตพยาบาลไปเพื่ออยู่ใน Primary Care Setting ด้วย ไปอยู่ที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชนเพิ่มมากขึ้นถึงแม้ว่าเราจะตอบว่าเราจะไป World Class for Primary Care แต่งาน Clinical Care ก็ไม่ทิ้ง เราจะผลิตได้หรือ

ไม่ได้ ต้องมีองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องสภาการพยาบาลเข้ามาดู วิทยาลัยต้องมาดูหลักสูตรของเดิม เราเป็น Primary Care ใหม่ วิทยาลัย 1 ชุมชน บวกกับที่นโยบายท่านอธิการที่เน้นตรงนี้ว่าเอาเด็กปี 1 ไปฝึกอยู่ในชุมชนอยู่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 เดือน ปี 2 อยู่โรงพยาบาลชุมชน ปี 3 อยู่ใน setting โรงพยาบาลอย่างนี้มันก็เป็นส่วนหนึ่งที่ท่านพยายามที่จะให้มีการขับเคลื่อนให้เด็ก เข้าใจระบบ Primary Care ตั้งแต่เป็นปี 1 เลยดังนั้นในหลักสูตรเราก็ต้องกลับไปดูว่าหลักสูตรของเรา ตอนนี้ที่เป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 อาจจะยังไม่ใช่เป็น Primary Care ทั้งหมด ตอนนี้ทางทีมงานวิชาการกำลังจะต้องทำหลักสูตรคล้าย ๆ หลักสูตร sandbox หรือเป็นหลักสูตรที่เป็น Second degree เพราะมันจะใช้เวลาแค่ 2 ปีครึ่งมันก็สามารถตอบโจทย์ประเทศ แล้วก็ต้องเป็นคนทีลงไปอยู่ในชุมชนจริง ๆ หรือตอบสนองที่เขาเปลี่ยนถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไปอยู่กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็จะต้องมีพยาบาลเป้าหมายพยาบาลลงไปหรือแม้กระทั่ง พยาบาลของประเทศตอนนั้นที่จะต้องให้มีพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วย ก็สอดรับว่าถ้าเราไปเสริมสร้างศักยภาพในระดับ Primary Care ให้มีพยาบาลไปประจำทุกโรงพยาบาล ทั่วไปมันก็จะทำให้มีศักยภาพในการคัดกรองคนลดคนตายลดคนเจ็บได้เพิ่มมากขึ้น ก็เป็นหลักสูตร ที่เราจะต้องมาออกแบบให้เป็นหลักสูตรที่ตอบโจทย์จริง ๆ เพราะฉะนั้นถ้าตามกระบวนการ AUN ในการพัฒนาหลักสูตรใหม่เพราะในการประเมินหลักสูตรของเราหลักสูตร 2565 ตอบโจทย์ Stake holder ได้มากขึ้นหรือป่าว อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 5 คนในหลักสูตรเล่มนั้นอาจจะเป็น หลักสูตรกลางของคณะหรืออาจจะมีวิทยาลัยใดหรือเป็นเครือข่าย ถ้าเครือข่าย 6 เครือข่ายที่รวมกัน เขต 1 เขต 2 เป็นภาคเหนือมาใช้ทรัพยากรร่วมกันรวมการสอนด้วยกัน อย่างสอน adult มีครูอยู่แค่ 2-3 คน สอนทั่วประเทศถ้าเปิดหลาย ๆ วิทยาลัย หรือเปิดพร้อมกัน 30 วิทยาลัย หลักสูตรพัฒนา ให้ตอบโจทย์ผู้มีส่วนได้เสียกับเรื่องของความต้องการของประเทศ Primary Care ทิศทางแนวโน้ม การจัดการศึกษา หลักสูตรที่เป็น non degree บันทึกลงใน Credit bank ไว้ ตอบโจทย์ลูกค้าอย่างเด็กมัธยมที่ยังรอมาเรียนพยาบาล ถ้าเรามีหลักสูตรที่รองรับ เป็นหลักสูตรก่อนเรียนพยาบาล หลักสูตร บางตัวที่ทำให้เขามีความรู้ความเข้าใจอย่างการทบทวนกายวิภาคศาสตร์ หลักสูตรต่ำกว่าปริญญาตรี ด้วยที่เราจะต้องรองรับเพราะว่าเจเนของเด็กลูกปัจจุบันเปลี่ยนไป เด็กบางคนก็ไม่ชอบเข้ามาเรียนใน ระบบเขาอาจจะอยากเรียนที่เขาสนใจอะไรอย่างนี้ คือหลักสูตรต้องมีความหลากหลายให้เขาเลือก มีหลายรูปแบบ ทั้งออนไซต์ ออนไลน์ Distance learning อะไรพวกนี้ ตัวหลักสูตรเราก็ต้องรองรับในแง่ของกระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นห้องเรียนห้องแลป ตรงห้องแลปตอนนี้เรามีอยู่ ส่วนใหญ่คือทุกวิทยาลัยก็จะตอบโจทย์สภาการพยาบาลอยู่แล้วเพราะที่ผ่านมาเราได้ 5 ปีกันทุกวิทยาลัย ทุกวิทยาลัยวางแผนว่า วิชาใดขั้นสู่ Cloud MOOC คลังข้อสอบออนไลน์ พัฒนาสมรรถนะครู ในการใช้ IT ใช้ระบบ application เช่น Microsoft 365 กับ google ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น การใช้ระบบ IT เข้ามาในการจัดการเรียนการสอน การลดการใช้เอกสาร

การจัดการเรียนการสอนต้องเตรียมตั้งแต่ระดับหลักสูตร เรื่องของทรัพยากรการเรียนรู้ ความพร้อมของครุภัณฑ์ภาพของครู ผู้เรียน การประเมินผลระบบออนไลน์ สามารถทำข้อสอบ ตรวจข้อสอบ จัดทำคลังข้อสอบ 5 ปี ไว้ หลักสูตร nondegree เกือบหน่วยกิต เรียนได้ทั้งต่ำกว่าปริญญาตรี หรือจบปริญญาตรีแล้วเกือบหน่วยกิตไว้ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน อาจารย์จากวิทยาลัยนี้ วิทยาลัยละ 1 คน รวม 5 คนรับผิดชอบหลักสูตร ในมุมมองผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเขาก็มองแบบนี้ อาจจะวิทยาลัยภาคเหนือจะเน้นหลักสูตรเป็นเน้นการดูแลผู้สูงอายุ ภาคใต้เน้นผดุงครรภ์ก็ได้ ในอนาคตเพราะว่าตอนนี้คือเราเป็น General Nurse เป็น RN เป็นพยาบาลปฏิบัติทั่วไปแต่ในอนาคตเนี่ยมันอาจจะมีความเฉพาะทางมากขึ้นเหมือนต่างประเทศ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อร่วมผลิต เช่น กับ มสธ.พยาบาลกับสาขาอื่น และหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ อาจารย์มีความเชี่ยวชาญ ใครผ่านประเมิน PSF ก็ถือว่าอาจารย์จะได้รับการ access ไม่ต้องประเมินการสอนได้ อันนี้เป็นส่วนหนึ่งนั่นคือในการที่เราจะผ่านผลงานที่เอาไปเขียนมันต้องมีเรื่องของผลงานวิจัยที่มาเกี่ยวข้องในการที่อาจารย์เขียนผลงานในการสอนเพื่อประเมิน PSF Level 2 หรือถ้าใครเก่งมากมีความเชี่ยวชาญผ่าน Level 3 ได้ ดังนั้นตอนนี้ก็คือใช้ตัว PSF เป็นตัวหนึ่งในการที่จะการันตีคุณภาพของอาจารย์

เป้าหมายคือเราจะเข้าสู่ World Class เพราะฉะนั้นการเป็น Excellence in Research and Innovation นั้น ตัว Research งานวิจัยก็ต้องมุ่งเป้าไปตอบโจทย์ Primary Care ต้องสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนนโยบายได้นำไปสู่การนำไปใช้จริงในชุมชนได้หรือเราสร้างนวัตกรรมคือผลงานวิจัยจากนวัตกรรมต้องทำออกมาแล้วสามารถเอาไปใช้จริงได้ในชุมชน เป็นเครื่องมือทำให้ประชาชนสุขภาพดี หรือเป็นการไปวัดผลลัพธ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน งานวิจัยที่ทำออกมาผลงานวิจัยมีการเอาไปใช้ให้อบต.ใช้หรือในรพสต.หรือในชุมชนจริง ๆ เอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ๆ รวมไปถึงตัวนวัตกรรม ถ้าเราผลิตมาแล้วเอาไปสู่การต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้ด้วยไหม มุ่งเป้าหมายดีพิมพ์อินเตอร์ ต้องตอบโจทย์ Excellence ทุกอันเพราะฉะนั้นการที่จะไปได้ Excellence Education งานวิจัยก็ต้องมีเรื่องการเรียนการสอนด้วยไม่ใช่มีแค่ 5 สาขาหลักทางการพยาบาลอย่างเดียวก็ต้องมีเชิงบริหาร เรียกว่าวิจัยสถาบันควบคู่ไปก็ต้องล๊อกลงเพราะตอบโจทย์ไม่ว่าจะเป็น AUN หรือตอนนี้เราทำ EdPEx ระดับสถาบันจะวัดความพึงพอใจวัดความผูกพันวัดความคาดหวังถ้าทำวิจัยสถาบันออกมาในรูปงานวิจัยก็จะเรียกว่าเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนอธิบายได้ว่าผ่านกระบวนการวิจัย Research มาแล้วมันตอบได้ซึ่งขณะนี้กำลังทำเรียกว่า Research cluster ให้ชัดเจนทำระดับเชิงนโยบายการกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนงานวิชาการของคณะรวมถึงการเขียนตำราถ้ามีความชัดเจนสาขาต่าง ๆ แตกต่างกันจริง ๆ

ส่วนของบริการวิชาการจะเป็น Excellence Center ด้านบริการวิชาการมี 2 แบบส่วนที่หนึ่งคือการบริการวิชาการแบบให้เปล่าที่เราจะต้องทำให้ความรู้กับประชาชนเพราะเราเป็นสถาบันการศึกษาต้องเพิ่ม Healthy ให้กับประชาชนด้วย ส่วนที่สองอบรมให้ครูพี่เลี้ยงของเราเองที่เป็นแบบบริการวิชาการของเราก็ต้องหาเอกลักษณ์ของเราให้ชัดเจนซึ่งบริการวิชาการตอนนี้อาจจะยังจัดเป็นหลักสูตรที่ได้รายได้ด้วย หรือตอนนี้ รพสต.เขาเปลี่ยนถ่ายโอนไปเราต้องไปจัดอบรมหลักสูตรให้ความรู้กับพวกนายก อบจ.หรือคนที่บริหารที่อยู่ในส่วน อบจ.ในเรื่องของการบริหารสาธารณสุขเราก็ยังไม่มีหลักสูตรลงไป support ศักยภาพของสายสนับสนุนเราก็ไม่เข้มแข็งเท่ากับของมหาวิทยาลัยอย่างสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยคนที่จัดอบรมทำได้หมดตั้งแต่พิธีกรงานเชิงวิทยากรได้ เราก็พึ่งอาจารย์หมด อาจารย์ต้องเป็นคนทำเบิกจ่ายยืมเงินเจ้าหน้าที่เขามีน้องอยู่ 2-3 คนเองก็ทำตั้งแต่เขียนโครงการเรียนเชิงวิทยากรจ่ายค่าสอน organize หมดเลย เราก็อยากเห็นภาพแบบนี้ไม่อยากเห็นศักยภาพของสายสนับสนุนเพราะฉะนั้นในแง่ของการบริการวิชาการจริง ๆ มีหลักสูตรเกี่ยวข้องกับ nondegree credit bank ซึ่งในอนาคต การให้เปล่าใน Thai MOOC การให้ความรู้ออนไลน์ หรือบริการวิชาการ วิทยาลัยเป็นสถาบันหลักในการจัดอบรมได้แต่คณะยังไม่ได้เพราะคณะกรรมการพยาบาลเขายังไม่ยอมเพราะยังไม่มีนักเรียน ในการจัดบริการวิชาการที่เป็นหลักสูตรต่าง ๆ ที่สามารถได้หน่วย CNEU วิทยาลัยทำอยู่แล้ว ส่วนงานด้านบริหารจัดการตอนนี้เราใช้ระบบออฟเพคในการจัดการตั้งแต่เรื่องของการนำองค์กร กลยุทธ์การบริหารคนเป็นเรื่องสำคัญตอนนี้ทำอย่างไรไม่ให้คนไหลออกหรือวางแผนในการรองรับการเกษียณ การบริหารจัดการเรื่องของทรัพยากร เรามีฐานข้อมูลคณะก็พัฒนาครบทุกฐาน แต่เราเอามาใช้งานให้เกิดประโยชน์มาน้อยแค่ไหน

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมบูรณาการในการการเรียนการสอนสามารถสอดแทรกในรายวิชาอะไรได้บ้าง เอาทำนุไปสู่การเรียนการสอนและทำการวิจัยอย่างเช่น การร่ำมวยไชยาเสร็จเขาออกแบบท่าออกกำลังกายร่ำมวยไชยาไปใช้ในสภ.โมเดลแล้วก็ไปทำวิจัยวัดผลออกมาว่าท่าออกกำลังกายร่ำมวยไชยาแต่ละท่าส่งผลต่อภาวะสุขภาพอย่างไร ลดอะไรได้บ้างทำเป็นวิจัยออกมา เอาไปสอนประชาชนในการร่ำมวยไทยไชยาคือใช้ศิลปะพื้นบ้านซึ่งมีหลายแขนงจะเป็นการละเล่นเป็นภูมิปัญญาไทย แพทย์แผนไทยซึ่งทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นได้หลากหลายสามารถเอาไปใช้เพราะฉะนั้น Concept ตัวนี้คือในเรื่องของการบูรณาการศาสตร์เอาไปใช้ในการเรียนการสอนการวิจัยและบริการวิชาการเพื่อให้ผลงานออกมาเรื่องของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอาจจะต้องแจ้งให้เด็กเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยในรายวิชาใดเพื่อให้เด็กอินไซด์กับความรักประวัติศาสตร์⁷⁹

⁷⁹ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 5, 10 กุมภาพันธ์ 2567.

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 6 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ในการบริหารเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ขึ้นอยู่กับว่าเรากำหนดวิสัยทัศน์อย่างไร ประเด็นแรกก่อนไปบริหารต้องทบทวนกลยุทธ์ก่อน ทบทวนวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา ทบทวนวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 10 ปีก่อน พอได้ส่วนของแผนยุทธศาสตร์คงต้องคำนึงพันธกิจของอุดมศึกษาทั้ง 4 พันธกิจ การยกระดับคุณภาพขององค์กรไปสู่องค์กรที่มีสมรรถนะสูง ถ้าในแง่ของการผลิตบัณฑิตต้องวิเคราะห์ความต้องการ Stake holder ว่า Stake holder ต้องการบัณฑิตแบบไหน ในอนาคต 10 ปี ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอย่างไรที่สอดคล้องกับการทำงานในยุคดิจิทัลและยุคของการเรียนรู้ ที่มี disruption อย่างรวดเร็ว disruptive อย่างรวดเร็วมาก แล้วก็ทำให้บัณฑิตนั้นมีสมรรถนะในการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงได้ ในแง่ของการผลิตก็จะต้องทำหลักสูตรต้องสอดคล้องกับเกณฑ์ของสภาการพยาบาล สภาการพยาบาลมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์ใหม่ สถาบันต้องมีการศึกษาเกณฑ์ เกณฑ์ของสภาการพยาบาล เกณฑ์ของ AUN-QA เกณฑ์ของ EdPEX ที่จะต้องก้าวไปสู่องค์กรที่มีคุณภาพขั้นสูงที่เป็นเลิศในแง่ของการผลิตถ้าเรามี 8 วิสัยทัศน์ ก็ถอดแผนนั้นลงไปสู่การปฏิบัติ ถ่ายทอดให้ผู้บริหารทุกระดับเข้าใจแผนก่อนเพื่อนำแผนไปสู่การจัดทำแผนงานโครงการ ในการพัฒนาบัณฑิตที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย ซึ่งสถาบันพระบรมราชชนกเราต้องการเป็น World Class University for Primary care การที่จะเป็น World Class University for Primary Care ได้จริง ๆ อาจจะไม่สามารถดูเกณฑ์สภาการพยาบาลอย่างเดียวหรือ EdPEX หรือ AUN-QA ต้องก้าวไปสู่ world ranking ของโลกเขาใช้เกณฑ์อะไรแล้วเราจะต้องเตรียมพร้อมในเรื่องของเกณฑ์นั้นอย่างไบบ้าง ซึ่งในการผลิตบัณฑิตสิ่งแรกที่จะต้องผลักดันก็คือทำอย่างไรเขาจะเข้าใจ Primary care ซึ่ง Primary care ไม่ได้อยู่ใน setting แค่ว่าอยู่ในชุมชนแต่จริง ๆ ต้องสอนให้เขารู้ว่า การที่จะเชื่อมโยงจากในคลินิกในโรงพยาบาลสู่ Primary Care และ สู่ Primary health care ตามนโยบายของท่านอธิการบดีเขาต้องทำอะไร ประการแรกเมื่อเรารู้ว่าเราต้องผลิตแบบนี้ ก็ต้องสร้างหลักสูตรที่สอดคล้อง มองว่าในแง่ของทฤษฎีเชิงระบบที่จะต้องเกี่ยวข้องกับ Input Process Output ที่เข้ามาว่าเราต้องการบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้นเป็น Output ที่เป็น World Class University for Primary Care ก็ต้องมาดูว่า Input ที่ต้องการเป็นอย่างไร Input ที่เอามาใช้ในการขับเคลื่อนตั้งแต่อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรสายสนับสนุนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้จะต้องเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพองค์กรที่จะไปสู่ Primary care ใน World Class University ได้ ส่วนในกระบวนการก็ต้องเป็น Process คือกระบวนการผลิตบัณฑิตจะต้องเชื่อมโยงกับเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วไปดึง Output ของ World Ranking ของ World Class นั้นมีอะไรถอดมาสู่การจัดทำแผนก่อนแล้วจึงสู่การปฏิบัติเชื่อมโยงกับสถาบันพระบรมราชชนก

ปัจจุบันมีหลักสูตรปริญญาโทแล้วและวางแผนที่จะเปิดปริญญาเอก ถ้าตามแผน 5 ปี คณบดีและรวมถึงตัวผู้อำนวยการเองที่ขับเคลื่อนวิทยาลัย ก็วางแผนที่จะสนับสนุนอาจารย์ในวิทยาลัยมาพัฒนาหลักสูตรปริญญาโทซึ่งขยายมาหลายสาขาแล้ว ดังนั้นสิ่งที่ต้องขยับต่อไปก็คือต้องมีหลักสูตรปริญญาเอก แล้วก็ต้องมีทางเลือกของหลักสูตรอื่นอีกที่ไม่ใช่หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปีอย่างเดียว แต่จะต้องมีหลักสูตรที่เรียนจากปริญญาสาขาอื่นแล้วก็มาเรียนในหลักสูตรของเราได้เพื่อให้เราได้คนที่มีความสามารถสูงระดับหนึ่งแล้วมาต่อยอด Nursing ซึ่งจะทำให้วิชาชีพไปได้ไวมากขึ้นมี วุฒิภาวะในการตัดสินใจการปฏิบัติการพยาบาลได้ดีขึ้นด้วย หลักสูตรต้องมี 2 ภาษาแล้ว ภายในวิทยาลัยควรมีหลักสูตรที่เป็น 2 ภาษาที่เป็นทางเลือกให้คนนานาชาติสามารถเข้ามาเรียนของเราได้ สอดคล้องกับเกณฑ์ของสกอ.ล่าสุดที่ประกาศยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาในด้านของภาษาอังกฤษส่วนนี้อาจารย์ที่เรารับเข้ามา Input จะต้องเก่งภาษาอังกฤษซึ่งมันเป็นจุดอ่อนของอาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกอย่างหนึ่งก็คือไม่เก่งภาษา มีอาจารย์น้อยที่ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูงซึ่งส่วนนี้ในแง่ของการขับเคลื่อนต้องมีกลยุทธ์ที่ทำให้อาจารย์เก่งภาษา มีคนที่จะสอนอาจจะต้องเปิดรับอาจารย์จากต่างประเทศหมายถึง อาจารย์ที่จบพยาบาลของต่างประเทศเข้ามาเป็นอาจารย์เพิ่มด้วยก็จะทำให้เราได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงได้มากขึ้น

แต่ถ้าในแง่ของหลักสูตรอื่นน่าจะเป็นจากอบรม เป็นการบริการวิชาการแก่สังคมซึ่งจะครอบคลุมในการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขหรือของด้านวิชาชีพสุขภาพ ขณะเดียวกันก็อาจจะต้องขยายที่จะไปพัฒนาบุคลากรในกระทรวงอื่นซึ่งตอนนี้ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถูกถ่ายโอนไปที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนหนึ่ง ก็จะมองแค่กระทรวงสาธารณสุขอย่างเดียวไม่ได้ ในหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาต่าง ๆ ก็ต้องครอบคลุมทั้งกระทรวงมหาดไทยด้วยหรืออาจจะกระทรวงพว.ที่มีบุคลากรส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องที่เราสามารถจะช่วยให้เขามาเป็นสหวิชาชีพได้ Primary care ส่วนในแง่ของหลักสูตรบริการ โรคต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง เช่น โรคเบาหวาน มัน revision ได้ มันหายได้ ดังนั้นการจัดอบรม DM Manager ต่าง ๆ ต้องไม่ใช่หลักสูตรเดิม ๆ แล้วมันจะต้องเปลี่ยนเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เขาสามารถปรับตัวและเรียนรู้ได้ทำให้ DM revision ได้ โดยพยาบาลสามารถที่จะปรับยาได้ปรับยาให้คนไข้ได้ตามหลักของ seal regulator สอนให้คนไข้ปรับ insulin ปรับยาเกินแต่ว่าพยาบาลจะต้องมีความรู้สูง จะสอนได้อาจเรียนเฉพาะทาง DM เหมือนกับหลักสูตรเวชปฏิบัติในการรักษาโรคเบื้องต้นที่จะมี Primary care เข้าไปเสริมตรงนี้มากขึ้น แล้วทำให้บทบาทของ Nurse make different ได้ และมีบทบาทที่เราจะทำได้โดยขอบเขตกฎหมายวิชาชีพที่สภาการพยาบาลกำหนด

หลักสูตรการฝึกอบรมต่าง ๆ หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางที่สำคัญต้องวิเคราะห์บริบทต้องการอะไร ความต้องการของประเทศมันก็จะเชื่อมโยงกับกระบวนการวิจัยถ้าวิจัยแล้วมันตอบโจทย์ Primary care มัน ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศของการดูแลสุขภาพส่วนนี้จะต่อ

ยอดจากวิจัยมาสู่กระบวนการบริการวิชาการแก่สังคมซึ่งจะได้หลักสูตรต่าง ๆ ที่เราต้องการผลิตบัณฑิต วิจัย และบริการวิชาการแก่สังคม ต้องไปด้วยกันหมายความว่าถ้าอาจารย์ท่านหนึ่งมี specialty area เก่ง DM อาจารย์ก็ต้องผลิตวิจัยทางด้าน DM มาบริการวิชาการทางด้าน DM จะสร้างแบรนด์ให้วิชาชีพของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกได้ดียิ่งขึ้นเก่งแบบเป็นเลิศ ต้องเป็น excellent ดังนั้นทางการวิจัยต้องพัฒนาให้เกิด ศูนย์ Center of excellent ในประเด็นของ Primary care ที่เชื่อมโยงบริบท ในคนไข้ โดยเฉพาะคนไข้ NCD โรคอุบัติใหม่ โรคติดต่อเฉียบพลันซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นเหมือนโควิดต้องเตรียมพร้อมที่จะรับการเกิดโรคเหล่านี้ แล้วมี specialty area ให้อาจารย์ได้ลงไปปฏิบัติจริง ๆ ผลิตวิจัย ทำตำรา ทำผลงานวิชาการที่ตอบโจทย์ ความเชี่ยวชาญของตนเองอันนี้สำคัญมาก

วิทยาลัยทั้ง 30 วิทยาลัยมองว่าบางเรื่องเหมือนกันได้ เช่น เรามุ่ง Primary care เหมือนกัน แต่จุดที่เราเก่งมีความต่างกันได้ 30 วิทยาลัยจะเกิดความหลากหลายไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งเดียวกันแต่ว่าตอบโจทย์ไปสู่เป้าหมาย World Class University for Primary Care จุดเดียวกันแต่มีความเฉพาะในบริบทของพื้นที่ ในพื้นที่ภาคใต้ก็อาจจะมีปัญหาความต้องการ เช่น ปัญหาการตกเลือดหลังคลอดหรือความแตกต่างของชาติพันธุ์ มันก็อาจจะลงลึกในส่วนนี้ หรือมุสลิมเราอาจต้องมาดูให้เหมาะกับบริบท เราต้องดูบัณฑิตจะไปทำงาน ต้องการตอบสนองความต้องการของสังคม มีเอกลักษณ์ของแต่ละวิทยาลัยตามบริบทของพื้นที่

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นพันธกิจอุดมศึกษาของประเทศไทยแห่งเดียวในโลกเท่านั้น การส่งเสริมเด็กให้ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้เป็นสิ่งจำเป็น มันดีงามมาก สิ่งที่เราสามารถดำเนินการได้คือการเชื่อมโยงกระบวนการพัฒนานักศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แล้วก็สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้ ร่วมกับการบริการวิชาการ รวมทั้งกระบวนการวิจัย art and science เป็นของคู่กัน ดังนั้นศิลปวัฒนธรรม คือ art แต่พอเราดึง science เข้ามาช่วยก็จะเกิดองค์ความรู้และสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งสิ่งสำคัญ art ทำให้คนมีความสุข การใช้ art เข้าไปช่วยในการดูแลส่งเสริมสุขภาพของชาวบ้านสู่ Primary care มันทำให้เกิดความสุข พอมีความสุขก็อยากจะทำต่อเนื่องเกิดการสร้างเสริมสุขภาพ การบูรณาการการเรียนการสอนลงมาสู่การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อไปสู่การฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันความเจ็บป่วย ทำได้ทุกมิติและการสร้างเสริมสุขภาพ การรักษา เราสามารถใช้ศิลปะ ใช้เพลงไปช่วยทำให้คนไข้พ้นหายจากความเจ็บป่วยได้ เราใช้เพลงไปเป็นศิลปะการส่งเสริมสุขภาพ เช่น ออกกำลังกายได้ ไปป้องกันความเจ็บป่วยได้ การใช้เพลงไปสอนการป้องกัน PM 2.5 ทำอย่างไร ทำให้มันติดหูและคนไข้มีความสุขเป็นเสน่ห์ของ nursing ถ้าลูกศิษย์ของเราทำได้⁸⁰

⁸⁰ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 6, 10 กุมภาพันธ์ 2567.

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 7 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า วิทยาลัยเป็นหน่วยผลิต แล้วก็ไม่ได้แยกออกมาจากคณะพยาบาลเพราะฉะนั้นยังคงอยู่ภายใต้คณะพยาบาล วิทยาลัย ทำบทบาทเท่ากับคณะกรรมการบริหารที่ยังคงเป็นแบบเดิม ฉะนั้นในเรื่องของการผลิตคงต้องสอดคล้อง ไปกับส่วนของคณะแล้วก็ส่วนของสถาบันพระบรมราชชนก นโยบายของสถาบันพระบรมราชชนก ค่อนข้างชัดเจน เช่น การเปิดบัณฑิตศึกษา ซึ่งวิทยาลัย อีก 10 ปีข้างหน้าก็จะมีวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ได้ เตรียมความพร้อมในวันนี้พร้อมที่จะทำให้มีคนเพียงพอที่จะเปิดบัณฑิตศึกษาที่วิทยาลัยของตนเอง หรือวิทยาลัยก็จะทำหน้าที่ในการส่งคนเข้าไปทำงานที่คณะเพื่อให้สามารถเปิดระดับบัณฑิตศึกษาได้ โดยใช้ครูจากหลาย ๆ วิทยาลัยซึ่งถ้าเป็นโมเดลที่ 2 นี้เราจะเปิดบัณฑิตศึกษาได้เยอะและเร็วกว่าที่จะ ไปรอวิทยาลัยใดวิทยาลัยหนึ่งทำ ซึ่งอันนี้ก็คงทำใน 2 รูปแบบ ในอีก 10 ปีข้างหน้าคงจะไม่ได้ อยากรมาเรียน 4 ปี หรือความคิดคนจะเปลี่ยนไปแล้ว รูปแบบการศึกษาวิทยาลัยจะต้องคิดแล้วก็ทำให้ ได้ การมีหลักสูตรที่สามารถเก็บเครดิตแบงค์ ศักยภาพของวิทยาลัยก็จะต้องไปให้ได้ถึงขนาดนั้น หรือจะไปรวมกันที่คณะก็ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นอาจจะคิดหลักสูตรอะไรบางอย่างที่ให้ เป็นเครดิต แบงค์ไปเรียนและเก็บหน่วยกิตมาได้ต่อไปเราอาจจะไม่ได้สอน 4 ปี ไปเก็บมาเลยเครดิตแบงค์ ลดเวลาไปได้ไปป็นิ่งแล้วมาเรียนแค่ 3 ปี การศึกษาจะเป็นแบบนี้มากขึ้น คณะอาจจะ MOU กับ โรงเรียนในจังหวัดหรือที่ใด ๆ ที่เราจะเรียนสมมติว่าเป็นห้องพยาบาลเลย ห้องเพื่อการเรียน วิทยาศาสตร์สุขภาพห้องนี้แล้วมันก็จะเรียน ม. 4 ม. 5-6 ถ้าคุณเรียนผ่านห้องนี้ คุณเรียนพยาบาล แค่ 3 ปีอะไรอย่างนี้มันสามารถเรียนได้ พวกกายวิภาค วิทยาศาสตร์สามารถเรียนได้ก่อนมัน ไม่จำเป็นต้องมาเรียนปี 1 ตอนเป็นนักศึกษาพยาบาล ม. 4 ม. 5 ม.6 เรียนได้ก่อน ปี 1 ไม่ต้องเรียน แล้วมาถึงสามารถฝึกปฏิบัติเลยอาจจะเหลือแค่เรียน 2 ปีครึ่งหรือ 3 ปี วิทยาลัยก็อาจจะได้รับ คิดว่า เราก็น่าจะแบ่งโซนกัน การบริหารแบ่งโซนเป็นภาคหรืออะไรก็ได้ ใครมีศักยภาพในโซนไหนมีศักยภาพ ในการผลิต เช่น การทำ second degree ซึ่งเรายังไม่ทำเลย ตอนนี่ second degree ที่คนเรียนจบ ปริญญาตรีมา 1 ใบแล้วจะมาเรียนต่อกับเราให้ได้พยาบาลอีก 1 ใบนี้ในสาขาที่เกี่ยวข้องก็ไม่ต้องเรียน เยอะหรือว่าแม้แต่เป็นสาขาอื่น ๆ เราจะเทียบให้เขาได้ก็ปีมาเรียนกับเราอีก 3 ปีพอใหม่จบธุรกิจ มาจบอะไรมาแบบนี้เราปรับพื้นแล้วก็เรียน 3 ปีพอใหม่อันเนี้ยก็อาจจะมีวิทยาลัยส่วนหนึ่งที่รับไป วิทยาลัยบางส่วนก็อาจจะมารับเป็น dual degree ต่อไปมันคงได้เริ่มในอีก 10 ปีข้างหน้าคิดว่าเรื่อง เหล่านี้มันมาแรงคงจะได้ทำ dual degree คือนักศึกษาปริญญาตรีพยาบาลเรียนเลยปิดเทอมไม่ต้อง กลับบ้าน หลักสูตรที่เรียนแบบข้างนอกแล้วได้ 2 ดิกรีเราอาจจะไปกับสถาบันอื่นเรียนคู่กันไหม เรียนนิติศาสตร์พร้อมกับเรียนพยาบาลด้วยกันเรียนแล้วใน 4 ปี หรือ 4 ปีครึ่งหรือ 5 ปี ได้ 2 ปริญญา แต่ก็เป็นสิ่งที่มันน่าจะเกิดขึ้นอีก 10 ปีข้างหน้า เรื่องนี้ก็คงจะเกิดขึ้นแล้วก็วิทยาลัยควรจะใช้การแชร์ รีสอร์มากขึ้นไม่ได้คิดว่าเราจะมีห้องแล็บกันมากมายมหาศาลอยู่ในทุกวิทยาลัยอีกต่อไปเพราะเป็น

การลงทุนที่สูงเรา ควรจะเป็นระบบภูมิภาคมันต้องมีอะไรวิทยาลัยไหนรับก็จะได้ห้องแลปใหญ่ที่แบบ ฟลูออพชั่นแล้วเราก็เอาเด็กไปเรียนที่นั่นเพราะเด็กไม่ได้เรียนตลอดอยู่แล้วในห้องแลป เด็กไปเรียน แล้วไม่จำเป็นจะไปเรียนในที่เดียวกันแล้วก็วนเวียนอันนี้เป็นสิ่งที่เราต้องประหยัดซึ่งตอนนี้เราไม่ได้ ประหยัด มีอะไรของเราเราใช้กันต่างคนต่างมีหมดเลยที่นั่นมีที่นี้ก็ต้องมี ซึ่งต่อไปจะเป็นเซ็นเตอร์ ทำเป็นเซ็นเตอร์เพื่อที่จะให้คุ่มค่ามากยิ่งขึ้น ในอนาคตคิดว่าการผลิตพยาบาลก็อาจจะน้อยลงก็ได้ด้วย จำนวนเด็กที่น้อยลง แต่เราอาจจะต้องมีหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลเพิ่มขึ้นเพราะว่าเป็นการศึกษาที่ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในตอนนี้ก็เริ่มเข้ามาสู่ความสนใจของคนรุ่นใหม่ คนไม่ได้ต้องการจบปริญญาตรี ในตอนแรกเขาอาจจะอยากไปทำงานอาจจะเรียนอะไรก่อนก็ได้การศึกษาระยะสั้น ๆ จะได้รับความสนใจมากขึ้นเพราะฉะนั้นอีก 10 ปีข้างหน้าสถาบันพระบรมราชชนกก็น่าจะรองรับตรงนี้ด้วย แต่เรายังคงผลิตให้กับกระทรวงสาธารณสุขแม้จะเป็นอีก 10 ปี ข้างหน้าก็ตามก็ยังคงเป็นวิทยาลัยของ กระทรวงเนื่องจากว่าเราก็ออยู่ในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข วิทยาลัยยังคงเป็นหลักในการผลิต พยาบาลเพื่อไปตอบโจทย์กำลังคนของโรงพยาบาลรัฐบาล สถาบันพระบรมราชชนกมีคณะ แพทย์ศาสตร์ มีเภสัชมีอะไรก็ตามคิดว่าถ้าเรามองกาลไกลแล้วเราอยากให้เด็กเก่งมาเรียนตรงนี้ เราจะต้องคิดว่าเด็กที่เรียนกับเรา 4 ปีเขาสามารถจะไปต่อแพทย์ได้ไหมถ้าคะแนนถึงซึ่งถ้าคะแนน เขาถึงเขาก็อาจจะไปเรียนแพทย์อีก 3 ปีสมมุติจะอย่างนี้เพราะว่าเราได้ไปแล้วส่วนหนึ่ง ถ้าตรงนี้ แพทย์เรียน 6 ปี แต่ถ้าเรียนจบพยาบาลมาเรียนแพทย์ต่อจะได้จบแพทย์ใน 7 หรือ 8 ปี ก็จะเป็น ทางเลือกที่คนสนใจเพราะเขาเข้าแพทย์ในระบบปกติอาจจะยาก เราก็จะได้เด็กที่เก่งมาเพราะ อยากรเรียนอันนี้ เป็นข้อได้เปรียบของสถาบันพระบรมราชชนกที่มีหลายคณะอยู่กับกระทรวงสามารถ รับรองตัวเองได้เพราะฉะนั้นน่าจะมีช่องทางที่อาจจะเป็นไปได้

การพัฒนาบุคลากรเราก็ยังคงเป็นเป็นพื้นที่หลักของคนกระทรวงสาธารณสุขเขตบริการ สุขภาพ ก็จะแบ่งคนแบ่งงบประมาณยังคงเป็นลักษณะที่ว่าเหมือนเดิมถึง 10 ปีข้างหน้าก็ตามก็ จัดอบรมได้ส่วนหนึ่งแต่ว่าจะอยู่ได้ด้วยตัวเองแบบมาก ๆ เลยก็ยังคงอาจจะยากสำหรับวิทยาลัย เพราะฉะนั้นมีอะไรก็จะได้รับการดูแลหรือแบ่งงบประมาณมาจากเขตในการจัดอบรมพัฒนาคนของ กระทรวงเพราะฉะนั้นการจัดอบรมรูปแบบก็คงเปลี่ยนแปลงไปตามยุคที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจะมี Hybrid มากขึ้นแล้วก็ตอบโจทย์ห้องที่ที่ต้องการเป็นการตอบโจทย์เซอร์วิสแพลตฟอร์ม ซึ่งกระทรวงก็น่าจะ มาสนับสนุนและยังอาจจะสนับสนุนในเรื่องของการเรียนต่อ ตอนนี้อาจจะไม่ใช่พยาบาลอย่างเช่น แพทย์ถ้ามาเรียนแพทย์ของสถาบันพระบรมราชชนกไม่นับหยุดเวลาเท่ากับทำงานเขาได้เวลา แพทย์ที่ ไม่ได้คิดอยากเรียนมาอบรมเยอะมากเพราะว่า 2 ปีได้เงินเดือนแล้วไม่นับว่าคุณเสียเวลาราชการ กระทรวงตอนนี้คิดว่าน่าจะมาแนวนี้ พยาบาลของเราจะมาอบรมพัฒนาเพิ่มขึ้นถ้าไม่ได้เสียเวลา ราชการ คนที่มาอบรมไม่ถึงว่าเสียเวลาราชการก็จะเชิญชวนคนของเราที่จะมาอบรมมากยิ่งขึ้น หลักสูตรก็ต้องตอบโจทย์พื้นที่ ตอบโจทย์ของเขตเหมือนเดิม เราอาจจะทำหลักสูตรที่เป็นการตอบโจทย์

มีคนหาความต้องการ แล้วเราก็จะทำเพราะเรามีกำลังพลเยอะมีวิทยาลัยทั่วประเทศเป็นข้อได้เปรียบของการทำบริการวิชาการเราอาจจะใช้ในรูปแบบการพหุคน ตอนนี้คิดว่าเราก็คงจะเดินไม่ค่อยถูกทางนะ กับวิทยาลัยเราแย่งลูกค้าในระดับนี้เลยนะบางที่ไม่มีคนไปทำเสร็จแล้วแบบคงจะต้องมาคุยกันมากขึ้น ใครเก่งด้านไหน โชนไหนรับเรื่องอะไรเขาจะได้อยู่เลย อบรมเรื่องนี้มาทางโชนนี้เราไม่แย่งกัน ตอนนี้มีแย่งแล้ว บางหลักสูตรไม่ได้คนของบางวิทยาลัย ต้องพหุคนสำหรับหลักสูตรยาก ๆ เช่น การล้างไต ตอนนี้มีเท่าไรก็ไม่พอสำหรับการอบรมแพ่งเท่าไรก็ไป ยังไม่มีใครที่จะเปิดได้เสรีเนื่องจากไม่มีอาจารย์เพียงพอสำหรับการอบรมนี้ คนผ่านการอบรมน้อยมากก็เลยไปแย่งกันเรียนอยู่ตอนนี้ซึ่งอันนี้เราก็คิดและว่าเราไปขอให้เขาเปิดพิเศษให้กับสถาบันพระบรมราชชนกเลย แล้วสถาบันพระบรมราชชนกรับเฉพาะอาจารย์ของเราซึ่งตอนนี้ได้อาจารย์ประมาณสัก 20 กว่าคนที่จะไปอบรมหลักสูตรนี้ ถ้าเราอบรมหลักสูตรนี้เราก็จะเปิดได้ในนามของคณะ ซึ่งเราสามารถทำได้ เพราะว่าเรายังมี Power อยู่ เราก็จะได้ประโยชน์ด้วยจะมีบริการอีก 10 ปีข้างหน้าได้ คิดว่าทุกวิทยาลัยจะมีบริการประเภทการให้บริการที่วิทยาลัยเลยเป็นคลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น วันหนึ่งอีก 10 ปีข้างหน้าต้องมีทุกวิทยาลัยจะทำให้เราได้ใกล้ชิดประชาชนมากขึ้นได้เปลี่ยนบทบาทการบริการวิชาการ จากที่เราให้การอบรมอย่างเดียวเป็นการให้บริการซึ่งจะบริการหมดตั้งแต่นักเรียนจนถึงประชาชน เราก็จะทำงานร่วมกับโรงพยาบาลหรือ รพสต.ที่เราจะต้องแบ่งผู้รับบริการกันมา เราดูแลในเรื่องอะไร ตอนนี้เปิดแล้ว 2 แห่ง ต่อไปก็ต้อง 30 แห่ง เป็นข้อได้เปรียบของการกระจายอยู่ทั่วประเทศ และสปสข. สนับสนุนเราอยู่แล้ว ก็รักษาฟรี เหมือนไปโรงพยาบาลและเป็นฝึก Faculty Practice ของอาจารย์และนักศึกษา

บริการวิชาการ มี Excellent Center คงจะมีวิทยาลัยใดวิทยาลัยหนึ่งได้รับผิดชอบเป็น Excellent Center ของคณะ อาจารย์มีความเชี่ยวชาญขึ้นในเรื่องของการใช้ IT เพื่อไปตอบโจทย์การเรียนการสอนการบริการวิชาการเพราะตอนนี้รูปแบบจะเปลี่ยนไปมันไฮบริดมากขึ้น มันทำแบบ 2-3 อย่างแล้วตอนนี้ เราอาจจะบริการแบบออนไลน์กับออนไซต์คู่กัน อาจารย์เราการใช้เทคโนโลยีในเรื่องเหล่านี้ก็คงจะได้ปรับตัวกันพอสมควร

เรื่องวิจัยน่าจะมีพลังแข็งแกร่งในการขอกุณภายนอก ทิศทางการวิจัยคิดว่าก็คงเป็นทิศทางของโลก ของสังคม และเป็นทิศทางของสถาบันพระบรมราชชนกที่กำหนดตัวตนว่าเป็นอะไร วิจัยชื่อเรื่องก็ไม่ได้กระจัดกระจายออกไปมากแล้วก็ก็เป็นไปตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์มากยิ่งขึ้น ตอนนี้อาจารย์เรากระจัดกระจายอยู่แต่ตอนนี้เราเริ่มเรียนรู้ความเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยหลังจากมีการทำ ผศ.รศ. วิจัยโครงการงานวิจัยเข้ามาสู่งานวิจัยที่เป็นความเชี่ยวชาญของตนเองมากขึ้นในอนาคตคงไม่ทำวิจัยกระจัดกระจายออกไปจากของตัวเองซึ่งเขาจะต้องหวังผลอยู่แล้วไปตอบโจทย์ ผศ.รศ.ของเขาตรงนี้เราก็คงจะเอามาเข้ารูปเข้าแท็กกันมากขึ้นตอนนี้แล้วก็หางานวิจัยอะไรมาเยอะ ๆ เพื่อตอบโจทย์สภากาพยาบาลมันอาจจะไม่ได้ถูกวางแผนอาจจะไม่ถูกแต่ต่อไปมันจะอยู่กับแผน

จากวันนี้ที่เรามีสอนวางแผนต่อไปในอนาคตมีวิจัย มีตำราที่บ่งบอกความเชี่ยวชาญ ของทุนวิจัย ภายนอก วิทยาลัยต่าง ๆ อาจารย์พัฒนาตนเองเพิ่มศักยภาพในการขอทุนวิจัยภายนอกเพิ่มขึ้นของ ในประเทศและต่างประเทศ ระบบการลืฟจากงาน การเอาผลงานมาทดแทนภาระงานได้ การตีพิมพ์ ในต่างประเทศ มีระบบช่วยเหลือให้อาจารย์ตีพิมพ์ได้มากขึ้น มีระบบช่วยเรื่องของภาษา

10 ปีข้างหน้างานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมคิดว่าคงไม่ได้ออกไปจากสารระบบถึงแม้ตอนนี้ สถาบันพระบรมราชชนกแทบจะไม่เห็นยุทธศาสตร์เรื่องนี้ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมก็คงจะต้องคิด ของเราซึ่งเราก็กู้กันอยู่แล้วในเรื่องของการร่วมทำนุบำรุงที่เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพและทั้งบำรุง ศิลปวัฒนธรรมด้วยก็ควรจะใช้ความโดดเด่นในเรื่องเหล่านี้เรื่องสุขภาพกับการทำนุบำรุงตามมา ด้วยกันอันนี้เราก็พยายามทำอยู่ เราควรจะมีนวัตกรรม ทำนวัตกรรมได้ก็จะมีวิจัยได้ทำแล้วให้ ตอบโจทย์หลาย ๆ อย่าง งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ยังต้องทำและควบคู่ไปกับการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม วิทยาลัยก็ทำอยู่แล้วให้กับนักเรียน อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ซึ่งทำนุบำรุงก็ควรไป รวมกันบูรณาการกัน ซึ่งก็จะไม่เกิดภาระงานใหม่ ซึ่งต่อไปถ้าเรามีตัวตนมีความเป็นมหาวิทยาลัย มากขึ้นแล้ว เหมือน 1 คณะพยาบาลศาสตร์เราก็อาจจะไม่ได้ไปทำในเรื่องของอะไรไม่รู้ แต่บางที่ เขาชอบก็เป็นความชอบส่วนตัวคือเราก็ระบารำฟ้อนกันอยู่เยอะ ไปร่วมงานจังหวัดอะไรแบบนี้ คิดว่า ก็ต้องเปลี่ยนก็ได้ ถ้าไปเยอะครูก็เหนื่อยนักเรียนก็เหนื่อยอย่างนั้นมันอาจจะเกิดการพัฒนาเรื่องอื่น ๆ ได้น้อย เราก็ต้องลดบทบาทในเรื่องนั้น แต่เราจะทำให้มันเกี่ยวข้องกับตัวเรา เช่น เอาเรื่องทำนุบำรุง เข้ามากับเรื่องสุขภาพเลย⁸¹

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 8 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ในอนาคตหลักสูตรจะเป็น เชิงเดี่ยวแบบนี้เป็นคู่ขนาน หรือรวมกับหลักสูตรอื่นและเรียนในเวลาที่คุณคู่กันไปสามารถที่จะจบ แล้วได้ถึงสองปริญญา ขณะเรียนพยาบาลเราจะไปเรียนกับหลักสูตรไหนได้บ้าง เช่น ขณะนี้อาจจะ มองเห็นภาพมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บางรายวิชาพื้นฐานของเรากับเขาคู่กันเหมือนกัน เทียบผนวกกันเป็นลักษณะ dual กันไป เพราะฉะนั้นต่อไปเราจะหายากเรื่องของการเรียนพยาบาล แล้วได้ปริญญาพยาบาลศาสตร์อย่างเดียวในระยะเวลา 4 ปี นอกจากจะเป็นลักษณะ dual กับ หลักสูตรอื่นแล้วหลักสูตรพยาบาลระยะเวลาในการเรียนอาจจะลดลงจากการที่บางรายวิชาบางหน่วย กิต สามารถที่จะไปเรียนร่วมกันในสิ่งที่เขาเรียนมาแล้วหรือว่ามีกรอบมาแล้วนำมาผนวกแล้วมา ปรับเข้าหากันจะไม่ใช่ว่าต้องเรียนในระยะเวลาที่ต่อเนื่องกันไปเลย ลักษณะของการเรียนของเราไม่มี แล้วที่จะเรียน 4 ปี น้อยลงมาก ๆ นี่คือตัวหลักสูตร ตอนนี้มาดูวิธีการเรียนเทคโนโลยีจะเข้ามา เกี่ยวข้องมากขึ้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนพยาบาลปัจจุบันคือ

⁸¹ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 7, 12 กุมภาพันธ์ 2567.

ตัวผู้สอน ตอนนี้จำนวนอาจารย์น้อยลงขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันจะมีวิธีการหรือกลยุทธ์อย่างไรในการที่จะเพิ่มอัตราจำนวนอาจารย์ เมื่อจำนวนอาจารย์ลดลงสิ่งที่ตามมาคือถ้าเราไม่เปลี่ยนตัวเองหรือทรานสฟอร์มตัวเองอาจจะต้องปิดตัวลงเหมือนกับโรงพยาบาลที่ขาดบุคลากรแล้วปิด ward ไปแล้ว เพราะพยาบาลไม่พอ มหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นเอกชนในกำกับของรัฐ หรือรัฐบาลเองก็จะเกิดเหตุการณ์นี้เพียงแต่ว่าที่ใดจะมีพลังมากกว่ากัน แล้วจะเกิดเหตุการณ์เทคโนโลยีถูกดึงมาใช้ การใช้วิธีการเรียนการสอนที่ไม่ได้สอนจากตัวอาจารย์ ขณะนี้เอไอเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมากอาจารย์เตรียมการสอนสามารถครีเอตเข้าไปขอเรื่องใดก็ออกมาให้หมดเลย วิธีการเหล่านี้ที่จะเข้ามาทดแทนอาจารย์ผู้สอน ในลักษณะนี้เราจะเห็นได้ว่าทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องพัฒนาตัวเองในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภท คอมพิวเตอร์อาจจะต้องมีโปรแกรมต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยในการเรียนการสอนวิธีการสอนที่ดีเป็นบทเรียนสำเร็จรูปไม่ว่าจะเป็นบทเรียนสำเร็จรูปด้วยวิธีการใดก็แล้วแต่มีมากมายก็จะถูกดึงออกมาใช้ให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับตัวเองในการเรียน เพียงแต่ว่าการวัดประเมินผลเท่านั้นที่ยังคงจะต้องมีอยู่ในระบบระเบียบของรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอนที่จะต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติแต่ก่อนก็จะเป็นอาจารย์มีพยาบาลที่เป็นผู้นิเทศร่วมหรือพี่เลี้ยงแต่ละตึกแต่ในอนาคตโรงพยาบาลไหนอยากที่จะให้ทุนเด็กคนใดหรือเด็กกลุ่มใดผ่านกระบวนการคัดเลือกของมหาวิทยาลัยตามปกติแต่เมื่อเด็กมีทุนมีเด็กที่จะต้องเรียนต้องฝึกโรงพยาบาลเจ้าของทุนจะต้องส่งพี่เลี้ยงมาเป็นอาจารย์พยาบาลร่วมกับเรา พยาบาลนอกจากทำงานในตึกแล้วต้องมีพยาบาลที่จะเข้ามาเป็นอาจารย์รวมถึงนิเทศในเรื่องการฝึกปฏิบัติงานการตรวจงานการให้คำแนะนำการช่วยในเรื่องของการตัดเกรดการให้ความคิดเห็น คือเป็นอาจารย์คนหนึ่งของเราเลย เพราะฉะนั้นโรงพยาบาลใดที่ต้องการกลุ่มพยาบาลหรือต้องการที่จะสร้างหรือผลิตพยาบาลเพิ่มต้องการน้องเพิ่มพี่ต้องมาด้วย นี่คือสิ่งที่คิดว่าการเรียนการสอนอาจจะเกิด ส่วนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเนื่องจากขณะนี้เขาถูกโอนไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย อยู่ภายใต้การทำงานของมหาดไทยตอนนี้มีแต่กรอบอัตรากำลังจะเห็นได้เลยกรอบเยอะมากแล้วก็เวลาเขาย้ายไปเขาก็ย้ายเอาพยาบาลเราเข้าไปด้วย เช่นเด็ก ๆ นักศึกษาทุนภาคใต้มีผลกระทบเห็นชัดเจนเลยเป็นเด็กที่เป็นกำลังสำคัญที่เราวางแผนกันก็คือว่าเด็กกลุ่มนี้เมื่อเขาไปอยู่ในภายใต้ของกระทรวงมหาดไทยแล้วตัวกระทรวงเองก็จะต้องนำมาพัฒนาความรู้ความสามารถผนวกไปกับปริมาณที่จะพัฒนาเด็กกลุ่มนี้จะเป็นข้าราชการที่ต้องทำงานกับพื้นที่บทบาทหน้าที่เขาจะเปลี่ยนไป หลักสูตรของเราต้องพัฒนาในครั้งต่อ ๆ ไปของการพัฒนาต้องคำนึงถึงเด็กกลุ่มเหล่านี้ และนอกจากนี้ยังมีส่วนของผู้ช่วยพยาบาลด้วยที่มาจาก อสม. เราจะต้องไปวิเคราะห์ความต้องการของพื้นที่ว่ามีความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตที่จะกลับเข้าไปทำงานนั้นมีส่วนใดเพิ่มเติมจากหลักสูตรเดิมที่เรามีอยู่ มีประเด็นใดที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการนำมาวิเคราะห์ในการปรับปรุงหลักสูตร เช่น หลักสูตร dual เราคิดกันสิ่งเหล่านี้ต้องเข้ามาใหม่อาจจะเป็นวิชาเลือกหรือเป็นรายวิชาบังคับหรือเป็นรายวิชาพื้นฐานเด็กทุกคนต้องเรียนก่อน ก็ต้องดูว่าเด็กเหล่านั้นเป้าประสงค์ที่บอกว่า

อยู่ในชุมชนมีเรื่องใดที่มีความจำเป็นต้องเรียน หลักสูตรก็ต้องปรับตาม Stake holder ที่เราได้จากการสืบถามข้อมูล วิทยาลัยแต่ละแห่งหลักสูตรไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน กระทรวงสาธารณสุขมีจุดเด่นอย่างหนึ่งก็คือเราเป็นผู้ให้บริการกลุ่มใหญ่ของประเทศแล้วก็มีความต้องการค่อนข้างเยอะ วิทยาลัยอยู่ในกระทรวงสาธารณสุขดังนั้นเราก็เป็นที่เพื่อน้องกันถ้าที่ไหนต้องการเพิ่มก็ส่งมา แต่เมื่อไรก็แล้วแต่หน้าที่ของการผลิตไม่ได้ผูกขาดอยู่ที่เราแล้วเขาเปิดกว้างทั้งหมดตอนนี้ ขณะนี้เห็นได้ชัดเจนบางหน่วยงานบางโรงพยาบาลไม่ต้องการเราแล้วทุนอาจจะเริ่มให้วิทยาลัยอื่นหรือมหาวิทยาลัยอื่นที่เขา มีหลักสูตรที่ตรงกับสิ่งที่เขาต้องการก็จะเห็นได้มากขึ้นเรื่อย ๆ มีเป็นหลักสูตรที่เป็น dual degree จะบูรณาการหรือไป MOU กับมหาวิทยาลัยที่สามารถไปด้วยกันได้เวลาของการเรียนอาจจะไม่จำเป็นต้องเป็น 4 ปี สามารถเก็บหน่วยกิตก่อนที่จะเข้าเรียนเทียบโอนได้ การเรียนจะเอาเรื่องของ IT เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงก็คือหลักสูตรปริญญาโทเด็กที่เข้าเรียนไม่จำเป็นต้องมาเรียนวันธรรมดาไม่ต้องลาเรียน เราในฐานะที่เป็นหน่วยงานจัดการศึกษาต้องปรับตัวเรารู้ว่าการที่เราจะได้ลูกค้าโดยการมาเรียนวันธรรมดาเป็นไปได้ยากเพราะพยาบาลขาดแคลนพยาบาลต้องทำงาน ดังนั้นหลักสูตรเราต้องทำให้เอื้อขึ้นอาจจะเพิ่มระยะเวลาเรียนเพิ่มมากขึ้นเราก็เรียนคอร์สเวิร์คมีวิธีการเรียนการสอนแบบไหนที่จะไปเรียนเสาร์อาทิตย์หรือจะนอกเวลาช่วง 4 - 6 โมงเย็นแบบนี้แล้ววิทยานิพนธ์ที่ทำเป็นแบบไหน ในการดูแลวิทยานิพนธ์อาจจะเป็นลักษณะแบบเป็นกลุ่ม แต่ไม่ได้เหมือนกันอาจจะเป็นรายเดียวกันแต่เราก็จะมีแขนงแต่ต้องมีการควบคุมคุณภาพ นักศึกษาปริญญาตรีเรียนนอกเวลาหรืออบรมได้เกียรติบัตรรับรองทำให้เด็กมีโปรไฟล์ที่ดีขึ้นเขาก็จะมีความมั่นใจมากขึ้นในการที่เขาจะไปทำงานหรือหางานพิเศษ

การบริการวิชาการของวิทยาลัยต่อไปเราจะไปเราจะเป็นหน่วยตั้งรับ ณ ตอนนี้อย่างไรเรามีคลินิกพยาบาล อบอุ่นลักษณะก็คือการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้มารับบริการกับหน่วยให้บริการ แต่ในอนาคตถ้าเป็นการบริการวิชาการอย่างเข้าถึงเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องมีนวัตกรรมที่สามารถที่จะติดต่อกับผู้รับบริการโดยที่เขาอยู่ที่บ้านก็ได้ เดียวนี้มีแอปพลิเคชันในการที่จะให้บริการวิชาการหรือเราให้บริการคนไข้ในสิ่งที่เขาต้องการ มันคือสิ่งที่เขาต้องการเราต้องหาลูกค้าแบบนั้นเป็นการบริการวิชาการที่ไม่หวังผลกำไร การบริการวิชาการที่หวังผลกำไรอาจจะเป็นการสร้างเสริมสุขภาพ มันไม่มีรายจ่ายหรืองบประมาณเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างเช่น นวัตกรรมตัวหนึ่งคือมันเป็นคล้ายเป็นกำไลเก็บข้อมูลของคนไข้อยู่ในนี้ทั้งหมดสร้างลิงค์สื่อสารกับระหว่างตัวนี้มาถึงกลุ่มผู้ให้บริการ แล้วผู้ให้บริการสามารถรับรู้ได้ว่าขณะนี้คนไข้ตัวเองที่อยู่ในการดูแลตัวเองขณะนี้ความดันสูงผิดปกติไหมมันลิงค์ด้วยสิ่งนี้ดังนั้นเขาไม่ต้องโทรเลย มีระบบการตรวจสอบติดตาม 24 ชั่วโมงแล้วมีเรื่องของการเตือนเข้ามาอันนี้คือระบบต่างประเทศเขาทำมานานแล้วแต่คนไทยเพิ่งจะเริ่มทำ นอกจากการเข้ามาคลินิกแล้วการติดตามการให้ยาการเตือนให้ดูแลสุขภาพ การเตือนให้มาตรวจสุขภาพประจำปีทุกอย่าง

เราทำบนระบบออนไลน์หมดเราไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องมากเท่าไรเรื่องการส่งยารักษาทางไปรษณีย์ การดูแลทางไปรษณีย์ บุคลากรจากการเรียนการสอนนำสู่การบริการวิชาการอย่างชัดเจนรวมถึง ตอบสนองนโยบายเรื่องของการเป็นผู้ประกอบการของเด็กนักศึกษาด้วยในอนาคตผู้ประกอบการต้อง เกิดในวิทยาลัย

วิจัยในอนาคตเนี่ยจะต้องตอบสนองกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในพื้นที่แล้วก็ เป็นวิจัยที่ลงลึกลงไป ในแต่ละประเด็นปฏิบัติจริง ๆ ลงเข้าสู่ประชาชนหรือชุมชนแล้วเห็นผลที่ชัดเจน ทำในประเด็นที่ เฉพาะแต่มีความหลากหลายในประเด็นและกระเพื่อม Impact ให้ชัดในประเด็นนั้น ๆ อีกอย่างหนึ่ง เรื่องของการจัดสรรงบประมาณของการวิจัยต้องมีมากขึ้น หน่วยงานที่ใช้งบประมาณเนี่ยจะต้องเปิด กว้างเยอะ ๆ ให้ความอิสระทางด้านวิชาการ การบริหารจัดการวิจัย ให้เวลาในการทำวิจัยจะได้ งานวิจัยที่น่าพอใจขึ้น

นักศึกษาปัจจุบันระเบียบบางตัวใช้กับเด็กไม่ได้ต้องเปิดกว้างยอมรับการเปลี่ยนแปลงของเด็ก และสังคมที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกของเขาจะไปมาเรียนไม่มาเรียนเรื่องเขาอะ อยู่ที่ว่าหลักสูตร เรากำหนดว่าให้ครบแล้วใช้ครบส่วนจะมาเรียนสายตัดคะแนนเป็นเรื่องของเรา แล้วถ้าจะมีครบ ทำอะไรกับเขาแล้วก็ทำตามระเบียบของการสอนแต่ระเบียบในเรื่องของพฤติกรรมกรรมการควบคุม พฤติกรรมลักษณะที่ไม่ใช่วิชาการตรงนี้อากาศเปลี่ยนแปลงหมดแน่นอน เราเองต้องปรับตัวให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงตรงนั้นต้องเปิดใจกว้างกับสิ่งที่เกิดขึ้นเราไปบังคับเขาไม่ได้แต่เราสร้างความตระหนัก ความสำคัญของวิธีการสอนเด็กปัจจุบันเอาระเบียบไปกำกับเขาไปขีดเส้นให้เขาในทางตรงกับอดีตออก ตัวเอง แต่ถ้าเราอยู่ใกล้เป็นเพื่อนให้คำอธิบายแล้วก็ค่อย ๆ คุยตรงนี้เป็นสิ่งที่เด็กจะยอมรับได้มากกว่า สรุปล้นแรกปรับตัวของอาจารย์เอง อันที่สองการเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ เรื่อง อันที่ 3 ปรับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ต้องปรับให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่มีเปลี่ยนแปลงไป อันสุดท้าย ประเด็นสำคัญก็คือการเชื่อมระหว่างผู้ปกครองกับเรา เราพยายามสร้างทักษะการตัดสินใจ สร้างทักษะ เรื่องของการเข้าใจการพยายามที่จะเข้าใจคนอื่นด้วยไม่ใช่แต่เอาแต่เรื่องของตัวเองต้องมอง สิ่งแวดล้อมสิ่งเหล่านี้ต้องสร้างเด็กให้มีความเข้มแข็งในทักษะพวกนี้ การตัดสินใจกับการดำเนินชีวิต

เรื่องการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมยากมากในการที่จะใส่ให้เด็กปัจจุบัน เด็กสมัยใหม่ไม่ชอบ ไหว้คน มารยาทไทย แต่งตัวไม่เหมาะสมอันนี้คือทำนุบำรุงศิลปะของคนไทย แต่ก็ใช้กิจกรรมเข้ามา ช่วยก็คือชมรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คิดกิจกรรมเองแต่มีอาจารย์เข้าไปอยู่ในชมรมด้วย ต้นปีการศึกษาเขาก็จะมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม เราก็จะใส่ว่ากิจกรรมที่อยากได้ขอเป็นกิจกรรมที่ เกี่ยวกับเรื่องของการวัฒนธรรมไทยอย่างเช่น เรื่องดนตรีไทย การเรียนรู้วิถีชีวิตเกี่ยวกับรำไทย เอามาประกวดกันในที่สุดสวยงามก็มาเปิดให้ทุกคนดู การคัดไทยหรือเรื่องของเปิดวรรณกรรมหรือนิยายไทยแล้วนักศึกษาเขาคิดแต่จะอยู่เฉพาะในชมรม เวลาที่เรากระจายออกไปในเด็กทุกคนของ วิทยาลัยผ่านกิจกรรมของพีให้น้องในสโมสรก็มีหรือกิจกรรมเรื่องของจิตอาสา เช่น การไปแสดง

ในสถานที่ที่ขอความร่วมมือมา ถ้าพูดถึงทำนุบำรุงบอกได้เลยว่าผ่านทางกิจกรรมมีทั้งกิจกรรมในชมรม กิจกรรมจิตอาสาภายนอกและกิจกรรมภาพรวมของวิทยาลัย ซึ่งเป็นทำไม่ได้พูดถึงเด็กเท่านั้น เราพูดถึงทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งเจ้าหน้าที่และอาจารย์ ดังนั้นการทำงานสงกรานต์ วันไหว้ครู หรือเรื่องของปัจฉิมนิเทศการลาครูเราทำทั้งหมดมันก็จะมั่งทั้งเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งหมดกลุ่มย่อยของนักศึกษากลุ่มย่อยในชมรมก็จะมีในแต่ละระดับไป⁸²

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 9 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ในภาพรวมการบริหารจัดการใน 10 ปีข้างหน้ามีการแข่งขันเรื่องของการผลิตพยาบาลค่อนข้างจะสูง สถาบันที่ผลิตพยาบาลตอนนี้สถาบันของรัฐบาลถ้ารวมสถาบันพระบรมราชชนกด้วยมีประมาณ 60 กว่าสถาบันแล้วเอกชนอีกประมาณ 24 สถาบัน แล้วก็กองทัพ 4 กองทัพรวมตำรวจด้วย 4 แล้วก็กรุงเทพมหานคร อันนี้คือสถาบันที่สภากาชาดพยาบาลรับรองแล้วมีเกือบร้อยสถาบัน สถาบันที่สภากาชาดยังไม่รับรองตอนนี้และที่กำลังจะเปิดใหม่อีกอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุมก็จะเปิด ซึ่งรวมแล้วร้อยกว่าสถาบันเพราะฉะนั้นการแข่งขันค่อนข้างสูง ตอนนี้โดยเฉพาะเอกชนให้เงินเดือนอาจารย์ค่อนข้างสูง ถ้าเรายังบริหารงานแบบเดิมจะมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน ตอนนี้สถาบันที่เปิดสอนพยาบาลการแข่งขันจะสูงยกตัวอย่างง่าย ๆ ที่ชลบุรีมีวิทยาลัยพยาบาลชลบุรี คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพาและที่คิดใหม่ เช่น ของชินวัตรหรือของซีพี แล้วก็ มธจ.หรือ มธส. เพราะฉะนั้นมีสถาบันที่เปิดสอนพยาบาลอยู่ประมาณ 5 แห่ง และเขาพร้อมจ้างอาจารย์เรามีทางเลือกเพราะฉะนั้นการบริหารในทศวรรษหน้าในเรื่องของอำนาจทางการแข่งขันค่อนข้างสูงอาจารย์หรือเด็กเขามีทางเลือกสิ่งที่เราทำมาชื่อเสียงที่ทำมาบางส่วนหนึ่งแต่ทั้งนี้แบรนด์ของแต่ละที่ที่เค้าพยายามในเรื่องความสมัยใหม่ ถ้าการบริหารจัดการในเรื่องของการเรียนการสอนอะไรที่บอกว่าทันสมัยโดนใจเด็กอาจจะชอบพยาบาลที่เปิดแล้วรู้สึกว้าว IT ถ้าเลิกอุปกรณ์การเรียนสุดยอดอะไรอย่างนี้เพราะตอนที่เคยสัมภาษณ์เด็กบอกว่ารู้จักสถาบันได้ยังไงก็คือหนูรู้จักจาก TikTok IG จาก Facebook อะไรอย่างนี้

คือตรงนี้เด็กเค้าเลือกจากชื่อเสียงเดิมก็เป็นส่วนหนึ่งในเรื่องภาพลักษณ์ที่จะเกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนที่มันดูแล้วทันสมัยอะไรนี้เพราะเป็นส่วนหนึ่ง เพราะฉะนั้นการบริหารจัดการในเรื่องของการเรียนการสอน หนึ่งความพร้อมในเรื่องของสิ่งที่จะตอบสนองกับผู้เรียน สองก็คือว่าการแข่งขันมาก การคิดเชิงกลยุทธ์หรือว่าการคิดเชิงธุรกิจ เดิมทีสถาบันพระบรมราชชนกเป็นราชการมาตลอด เพราะฉะนั้นเราจะต้องเตรียมพร้อมสำหรับผู้บริหารแล้วก็สำหรับอาจารย์ คือเราดีกว่าตรงที่ว่า ค่าเทอมเราถูก ชื่อเสียงที่เรามีมานานและแหล่งฝึกที่เคยเป็นพี่เป็นน้องกันแต่ใน 10 ปีข้างหน้า การแข่งขันสูงเพราะฉะนั้นถ้าเราบอกว่าแหล่งฝึกเป็นพี่เป็นน้องของเราเค้าอาจจะมองก็ได้เค้าจะมองด้วย

⁸² สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 8, 12 กุมภาพันธ์ 2567.

หรือเปล่าเพราะว่าการจ้างตรงน้ำมันจะสูงเราให้ 50 บาทต่อหัวต่อคนแต่ในขณะที่คนอื่นเค้าให้ 150 บาทต่อหัวต่อคนอย่างน้ำมันก็จะแตกต่างกัน คือพยาบาลที่ ward เขาก็สามารถที่จะเลือกได้เหมือนกัน ถ้าในเรื่องของการผลิตการแข่งขันสูงการบริหารเชิงกลยุทธ์การบริหารเชิงธุรกิจ แล้วก็ความพร้อมของการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน เด็กในยุคนี้เค้าต้องการอะไรเพราะฉะนั้นเราก็ต้องหาให้ได้ หนึ่งก็คืออุปกรณ์เครื่องมือที่มันทันสมัยที่มันคูโฮไซหรือหุราในเรื่องของพวกเขาไอที่ทั้งหลายเรื่องของการผลิตแล้วก็แหล่งฝึกถ้าเราบริหารอย่างเดิมกับแหล่งฝึกแต่ในขณะที่เค้าให้ค่าตอบแทนสูงเนี่ยมันก็อาจจะลำบาก เพราะฉะนั้นเราจะต้องคิดเราจะหามาได้ยังไงถ้ายังไม่มี subport มากพอเราควรจะทำอะไรเพื่อที่จะให้เค้ายังคิดว่าเราเป็นเบอร์หนึ่งสำหรับการรับฝึก งานของนักศึกษาและก็ในเรื่องของสิทธิของผู้ป่วย เราจะให้เด็กฝึกหัดให้เด็กไปเจาะเลือด เจาะเลือดทีหนึ่งครั้งที่สองมันได้มัยตอนนี้อยู่ใน 10 ปีข้างหน้า เราอาจจะต้องจ้างคนเข้าอาจจะต้องจ้างเป็น case by case หรือเราอาจจะต้องใช้คนไข้เสมือนจริงแล้วพอฝึกมีพร้อมดีแล้วถึงค่อยไปขึ้นฝึกบน ward เพราะฉะนั้นเด็กอาจจะขึ้นไม่พร้อมกันจะขึ้นเมื่อเด็กพร้อมแล้วถึงจะขึ้นไปคนที่ไม่พร้อมก็ต้องฝึกจนพร้อมอย่างนี้มันเป็นไปได้มัย เพราะฉะนั้นการเรียนการสอนแบบ block rotation ที่เป็น block block มันอาจจะไม่ได้แล้ว แต่ว่าใครพร้อมขึ้นไปก่อนใครยังไม่พร้อมอยู่ในห้องปฏิบัติการฝึกกับคนไข้เสมือนจริงก่อนอันนี้ก็คือเรื่องของการเรียนการสอน

งานวิจัยสถาบันพระบรมราชชนกก็ได้ดำเนินการคือ มีการทำ MOU แล้วก็มีการขอทุน แต่อาจจะต้องคิดในเรื่อง Ranking ของสถาบัน ranking ของแต่ละวิทยาลัย จะขึ้นไปเป็น rank ในเรื่องของตรงนี้เราจะต้องทำอย่างไรบ้างในเรื่องของผลงานตีพิมพ์จะต้องมีกลยุทธ์อย่างไร ซึ่งของสถาบันพระบรมราชชนกเป็น Ranking เดียวหรือว่าวิทยาลัยพยาบาลแต่ละวิทยาลัยอาจเทียบ ranking แต่ละที่ ตอนนี้อยู่เรามีหลักสูตรเดียวเพราะฉะนั้นในเรื่องของผลงานวิจัยหรือภาพรวมของวิทยาลัยหรือภาพรวมของสถาบัน พระบรมราชชนกในเรื่องของ Ranking ใน 10 ปีข้างหน้าอาจจะมีความจำเป็น

การบริการวิชาการน่าจะเน้นในเรื่องของการหาทุนภายนอกที่จะมาสนับสนุนการบริการวิชาการในเรื่องของการลงทะเบียน CNEU หรือว่าในเรื่องของการขอแหล่งทุนจากภายนอก ถ้าเราทำได้ก็จะทำให้เราเข้มแข็งในเรื่องนี้มากขึ้น แล้วก็การสร้างแบรนด์ของวิทยาลัยพยาบาลอันนี้ไม่น่าเป็นห่วง แต่การสร้างแบรนด์ของสถาบันพระบรมราชชนกต้องทำแบรนด์ของสถาบันพระบรมราชชนกแล้วให้มองว่าแบรนด์ของสถาบันพระบรมราชชนกคือแบรนด์ของภาพรวมของวิทยาลัยตอนนี้ทุกวิทยาลัยอาจจะมีความโดดเด่นในแต่ละอย่างแต่ละภูมิภาค การบริหารจัดการการบริการวิชาการก็ต้องมีหลักสูตรระยะสั้นมากขึ้น สูตรที่เป็นหลักสูตรพยาบาลอาจจะต้องมีหลักสูตรเพิ่มขึ้น หลักสูตรนานาชาติเป็นไปได้ไหมที่เป็นพยาบาลภาษาจีนภาษาอังกฤษอะไรอย่างนี้ จีนก็อาจจะอยากมาเรียนภาษามาเรียนพยาบาล เรามีการเตรียมความพร้อมหรือยัง คือตอนนี้เนี่ยครูเราก็ภาษาอังกฤษหลายท่านที่จบจากต่างประเทศแต่ที่นี้เพื่อนบ้านเราอย่างอินโดนีเซียเค้าก็ใช้ภาษาอังกฤษแล้ว

ตลาดจีนห่วยลงไปได้มัยไม่รู้ แล้วเราก็มีความสัมพันธ์กับจีนไ่มัยที่เราเคยไปอยู่เจียงเคยไป แลกเปลี่ยน ถ้าสมมุติว่าเราการแข่งขันในประเทศสูงเราต้องหาลูกค้าจากต่างประเทศ ลูกค้าจากต่างประเทศประเทศไหนที่เราคิดว่าจะเป็นลูกค้าเราได้มีประเทศไหนบ้างผู้บริหารมองตรงนี้ยังง้อาจจะต้องมีหลักสูตรอื่นที่ไปเรียนพยาบาลแต่ว่าไม่ใช่ 4 ปี ถ้ามันมีความต้องการสูงลูกค้าเราจะมาจากต่างประเทศมัย อยู่ที่ว่าเราจะจัดการยังง้อลูกค้าเราจะเป็นอย่างง

พันธกิจการทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นการบอกความเป็นตัวตนของวิทยาลัยทำงานบำรุงเรา สร้างขึ้นมาทำแบบที่เราทำหลังสร้างแล้วก็เข้าไปกับชุมชนท้องถิ่นก็ทำให้เราเป็นที่รู้จักตรงนี้มันไม่น่าจะมีปัญหาไม่น่าจะมีประเด็นแต่ที่อื่นทำเหมือนกันแล้วก็ทำไม่แตกต่างกันมากเพราะฉะนั้นอันนี้ก็คือคิดว่ามีเท่ากันไม่น่ามีปัญหา แต่ที่มีปัญหาก็จะ 3 พันธกิจด้านการเรียนการสอนการวิจัยแล้วก็การบริการวิชาการ ซึ่งการบริการวิชาการมันต้องแบ่งเค้กกันอยู่แล้วเพราะว่าเราบริการวิชาการกับใครล่ะถ้าเราจะหาเงินนะก็คือพยาบาลไ่มัย เขาเลือกได้เยอะเลยเพราะว่าทุกที่ที่ต้องเสียเงินหมด

การบริการวิชาการที่ก่อเกิดรายได้กับวิชาการที่อาจจะไม่มีรายได้ก็ได้ แต่ว่าเราจะทำแบบเดิมจะดีไหมผู้บริหารก็อาจจะต้องคิด แต่การบริการวิชาการคือการแข่งขันสูงเราจะทำกับใคร เป้าหมายคือใคร บริการวิชาการเป้าหมายคือใคร ถ้าเป้าหมายเป็นพยาบาล 200 กว่าสถาบันพยาบาลมีกี่พันคนละ 200กว่าสถาบันก็ถูกแบ่งคนไปแต่ละที่เพราะฉะนั้นบริการวิชาการที่ก่อให้เกิดรายได้ อันที่หนึ่งถ้าสมมุติว่าเราทำเองอย่างพวก CNEU อันที่สองก็คือบริการวิชาการที่เราจะต้องหาทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สปสช. สวลส. หรือจากต่างประเทศที่จะทำให้ได้ทุนมาทำบริการวิชาการอันนี้ก็คืองานบริการวิชาการโดยที่ไม่หวังกำไรก็ได้ แต่ในเรื่องของการหาทุนทำบริการวิชาการหาทุนในเรื่องของ CNEU เพื่อที่จะเกิดรายได้อันนี้มันเราต้องทำอยู่แล้วเราต้องทำมากกว่าเดิม⁸³

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 10 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า อนาคตอีก 10 ปีข้างหน้า เรื่องของ health System เป็นอย่างไรเรื่องของปัญหาสุขภาพเป็นอย่างไร ปัจจัยที่มากกระทบต่อระบบสุขภาพปัญหาสุขภาพ เทคโนโลยี โครงสร้างประชากรซึ่งโครงสร้าง ประชากรในอีก 10 ปีข้างหน้าก็คงจะเป็นเรื่องของผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้น เพราะฉะนั้นผู้สูงอายุที่จะมีทั้งผู้สูงอายุแบบที่เป็นคนที่พึ่งพาตนเองได้แต่ก็ยังต้องการการดูแลเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีกับอีกส่วนหนึ่งคือผู้สูงอายุที่อายุยืนยาวแล้วก็เริ่มจะติดเตียงอันนี้จะมีจำนวนมากขึ้น และในส่วนของ การตั้งครุฑซึ่งมันก็จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือการตั้งครุฑในกลุ่มคนที่พร้อมแต่ว่าจะมีปัญหา มีลูกยาก หรือไม่ค่อยตั้งครุฑ กับอีกส่วนก็คือการตั้งครุฑในกลุ่มที่ยังไม่พร้อมคือพวกวัยรุ่นกับพวกที่ไม่มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในกลุ่มยากจน ก็จะมีปัญหาการตั้งครุฑที่เพิ่มมากขึ้น ทางด้านเทคโนโลยี

⁸³ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 9, 13 กุมภาพันธ์ 2567.

ก็จะมี AI มามากขึ้นในเรื่องของระบบ tally เรื่องของ precision medicine ทาง nursing คงจะมี เรื่องของ precision nursing ซึ่งตัวนี้ที่หลักสูตรเรายังไม่มี พวก precision nursing พวก genomic medicine เพราะ genomic medicine ตอนนี้นั้นอยู่ในพวก advanced อยู่ สำหรับคนที่ต้องเรียน เฉพาะทางเข้าไปร่วมกับสาขาชีพ ในเรื่องของ genomic หรือ การให้บริการบริการเวชศาสตร์จีโนม แต่ว่าอนาคตตัวนี้จะมาแรงเพราะในเรื่องของ precision medicine เรื่องของ genomic medicine มันก็เป็นเทรนของคนที่จะมีสตาร์ท และในเรื่องของศาสตร์ของการดูแลสุขภาพซึ่งจะเปลี่ยนไปจาก โมเดลปัจจุบัน เป็นเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพที่เป็นโมเดลแบบเดิม ๆ แต่ว่าอนาคตมองว่าไม่ใช่โมเดล ที่แบบมาออกกำลังกายกินอาหาร 3 อ เพียงเท่านั้น มันจะมีเรื่องของเทคโนโลยีเข้ามาช่วยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น เวชศาสตร์การกีฬา เรื่องของ body training เรื่องของ bodybuil สายหนึ่ง กับอีกสาย ก็คือบางพวกเขาก็ใช้คำว่า เวชศาสตร์ชะลอวัย บางพวกเขาก็ใช้คำว่า Regenerative Medicine การฟื้นฟูสุขภาพ การให้วิตามิน สารต่าง ๆ ที่ร่างกายต้องการ ก็จะเป็นความต้องการของคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งต่อไปจะมีความต้องการมากขึ้น ก็ต้องมีพยาบาลด้านนี้เพิ่มขึ้น และเรื่องการใช้ application ต่าง ๆ ช่วยดูแลสุขภาพ พยาบาลเป็นศาสตร์เดิมที่ต้องใช้ heart ใช้ hand ใช้ head ซึ่งก็ยังมีอยู่ แต่ใช้ head มันก็ต้องเปลี่ยน เปลี่ยนการพัฒนาให้ทันเทคโนโลยีทันสมัย ใช้ Digital เป็น ทำนวัตกรรมได้ เพราะฉะนั้นการสร้างบัณฑิตให้มีสมรรถนะเรื่องของ Digital literacy English literacy แล้วก็เรื่องของ creative Thinking ตัวนี้จะมีความสำคัญมากขึ้น ถ้าดูบริบทแล้ว ปัญหาสุขภาพมันเป็นแบบนี้ แล้วก็ตัวระบบบริการสุขภาพก็ต้องเปลี่ยนไป อีกตัวหนึ่งที่ ปัญหาสุขภาพที่มันน่าจะเพิ่มขึ้นก็คือ พอลคนอายุยาวขึ้นพวกโรค NCD โรคชราโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมันก็จะ เพิ่มขึ้น ตอนนี้น่าจะเห็นเทรนแล้ว ที่ อปท.กำลังจะสร้างหลักสูตรล่างใต้ทั่วประเทศ 20,000 กว่าแห่ง อีกหน่อยและอนาคตการล่างใต้ อาจจะไม่จำเป็นต้องเป็นเฉพาะทาง การล่างใต้อาจจะ basic อยู่ในหลักสูตรที่พยาบาลที่จบมาให้ มีเรื่องนี้ไปเลยเพราะฉะนั้นมันก็มีโอกาสเป็นไปได้นะที่เราจะผลิตพยาบาลที่เดิมตัวนี้เข้าไปให้มีความ เป็นเฉพาะทางด้วยเรียกว่าจบพยาบาลของเราอาจจะหลักสูตร 1 ที่จบพยาบาลบวกกับเฉพาะทางไปเลย เพราะว่าไม่ต้องรอมอบบรมแล้วก็ทำให้มันเบ็ดเสร็จอยู่ในนี้แหละได้ไป 2 ใบเลยได้ที่ได้ปริญญาตรี พยาบาลและบวกกับของเฉพาะทางเรื่องล่างใต้เพราะการผลิต พยาบาลฟอกไตจะไม่ทันก็อาจจะต้อง ทำเสริมเข้าไป คิดว่าถ้าเราทำเสริมเข้าไปบ้างกลุ่มนี้ก็จะกลายเป็นพยาบาล พรีเมียม ตอนนี้มีพยาบาลที่มีความรู้เรื่องนี้อยู่ไม่กี่คนในประเทศไทยมีค่ามากต้องเดินสายกันทั่วประเทศคนที่พยาบาลเฉพาะ ทางเรื่องของล่างใต้ แต่เราผลิตไม่ทันอาจารย์ของเราที่เฉพาะทางด้านนี้มีอยู่แค่คนหรือ 2 คน ในจำนวนอาจารย์ที่มีทั้งหมดเกือบ 1,500 คน ดังนั้นการวิเคราะห์เรื่องของหลักสูตร เรื่องของ ตัวผลลัพธ์การเรียนรู้ การวิเคราะห์ความต้องการของ Stake holder ฉะนั้นต้องหาความต้องการ Stake holder ที่มองเทรนออก มองอนาคตของปัญหาสุขภาพจะเป็นอย่างไร ความต้องการ ด้านสุขภาพในอนาคตจะเป็นอย่างไร ด้านไหนที่ต้องเพิ่ม ด้านไหนมันโอเคแล้ว

อาจจะต้องมาวิเคราะห์กันดี ๆ ว่าหลักสูตรที่เราผลิตอาจจะไม่เหมือนกันเกือบทั้งหมดเหมือนปัจจุบัน ปัจจุบันถึงแม้ว่าเราจะบอกว่าเรามี 30 หลักสูตรแต่พอเข้าไปดูข้างในแล้วเราก็แทบจะเหมือนกันเลย แต่อนาคตต้องมาคิดว่าวิทยาลัยกลุ่มนี้อาจจะดูพยาบาลที่เน้นเรื่องผู้สูงอายุไปแล้วก็อีกกลุ่มหนึ่งเน้นเรื่องของโรคไต กลุ่มหนึ่งในเน้นเรื่องชุมชนอาจจะต้องทำแบบนั้นในอนาคตแต่ที่ว่าความที่เรามีมาตรฐานของวิชาชีพที่ออกโดยสภาวิชาชีพ แล้วสภาวิชาชีพขยับตัวเรื่องนี้ช้าโมเดลยังเป็นโมเดลแบบคอนเซอร์เวทีฟอยู่แต่ถ้าเราจะขยับให้มันก้าวกระโดดไปอีก ๆ อิมในอนาคตข้างหน้าเหมือนอย่างของ RBAC ที่เขามาทำเรื่องของ second degree ก่อนใครเขาก็ประสบความสำเร็จอันนี้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทำอย่างไรการเรียนพยาบาลก็ทำหลักสูตรที่รับคนที่จบปริญญาตรีมาก็เป็นอีกเทรนด์หนึ่งที่จะช่วยเรื่องการผลิตพยาบาล

หลักสูตรแต่ละแห่งมีความโดดเด่นสร้างอัตลักษณ์เอกลักษณ์ให้คนอื่นจดจำอาจารย์ reskill upskill เรื่องของการเรียนการสอนให้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ จัดการเรียนการสอนที่เป็น active learning มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เป็น active learning ได้ มีทักษะการสอนทั้ง asynchronous (เช่น mooc module) และ synchronous อาจารย์ทุกคนเข้าใจหลักสูตร ศาสตร์และศิลป์ การประเมินผลวัดผลได้จริง

เมื่ออดีตเจตนาของบริการวิชาการถ้าเราดูการประกันคุณภาพการศึกษาเราจะเห็นเจตนาของกระทรวงอ.สมัยก่อนนั้น การบริการวิชาการเน้นให้ไปสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนซึ่งเทรนด์ในปัจจุบันก็ยังไม่ได้เปลี่ยนแต่ว่าในเรื่องบริการวิชาการอาจจะเปลี่ยนโฟกัสที่ต้องเป็นบริการวิชาการรับใช้สังคม เป็นบริการวิชาการที่เป็นความต้องการของชุมชน สังคมจริง ๆ และก็เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนก็ยังคงอยู่แล้วก็บูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัยไปด้วยเลยเป็นเรื่องของการบูรณาการอยู่ในส่วนของบริการวิชาการ อันนี้เป็นเป็นตัว non Perfect ในขณะเดียวกันถ้าแ่งมุมของสถานศึกษาจะมีบริการวิชาการอีกชุดหนึ่งที่เป็นบริการวิชาการให้กับบุคลากรให้กับคนในวิชาชีพอย่างเช่น จัดประชุมอบรมสัมมนาที่เป็น Perfect วิทยาลัยต่าง ๆ ก็คงจะต้องมาดูเพราะขณะที่โลกมันเปลี่ยนไม่ใช่เฉพาะอาจารย์เท่านั้นที่จะต้อง reskill upskill ตัวของพยาบาลเองหรือตัวของบุคลากรที่อยู่ในระบบบริการสุขภาพก็ต้อง reskill upskill ด้วยเช่นกัน เราอยู่ใต้กระทรวงสาธารณสุขบทบาทของเราที่น่าจะไปช่วย reskill upskill พยาบาลต้องดูเทรนด์ของภาวะสุขภาพกับระบบบริการสุขภาพ เราอาจจะต้องเตรียมพวกเรา Telenursing ที่เรายังไม่เคยมีเลย เรื่องของ Precision nursing เราก็ยังไม่รู้จะส่งคนเข้าไปอบรม คนของเราก็รู้สึกยังไม่มีความสนใจเข้าไปอบรมแล้วก็ไม่รู้พวกเรามีความเข้าใจแค่ไหน แต่เทรนด์มันมาแน่ไม่ว่าจะเป็น Telenursing Precision nursing หรือ genomic medicine ที่พูดไปเรื่องของไตทั้งหลาย ซึ่งอนาคตนอกจากล้างไตแล้วไม่รู้จะมีอะไรเกี่ยวกับไตอีกหรือไม่เพราะว่าเทคโนโลยีมันต้องพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ มันก็อาจจะมีการดูแลไตแบบอื่น การดูแลโรคหัวใจการดูแลอะไร ที่มันเป็นโรคที่ควรจะเป็นมากขึ้น อันนี้ก็ต้องอัปเดตเพื่อทำ

บริการวิชาการให้ทันกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้และขณะเดียวกันการบริการวิชาการเพื่อหารายได้มันต้องขยายธุรกิจของเราควรจะเอา nursing ตัวเองเช่น nursing บวกกับพวก health and wellness นะเราก็น่าจะทำเรื่องของการทำศูนย์ Health and wellness ศูนย์เดแคร์ เดแคร์ผู้สูงอายุ ตอนนี่ที่จะทำแล้วไม่ต้องรอ ถึง 10 ปี คือ คลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น ควรจะมีทุกวิทยาลัยเสร็จแล้วก็มาดูความเฉพาะว่าที่ไหน จะทำเรื่องของ Health and wellness Health and beauty ตอนนี่เรื่องของคลินิกความงามขายดีมาก ถ้าว่าเราทำได้ไหมเราทำได้เราก็ทำในบทบาทของเราที่เน้นเรื่องของการดูแลตามบทบาทของเรา และ Health tour อะไรพวกนี้

เรื่องของวิจัย วิจัยต้องเน้นวิจัยตอบโจทย์ประเทศเน้นวิจัยที่ดูความสนใจของชาติกับเจ้าของทุนว่าเขาต้องการให้ทำวิจัยเรื่องอะไร และทำวิจัยให้ตอบโจทย์เพื่อที่จะได้วิจัยไปใช้ประโยชน์ได้และถ้าเป็น Innovation ก็เพิ่มเรื่องของ Social Innovation เพราะเราอาจจะไม่ได้เก่งในเรื่องของการประดิษฐ์ แต่ Social Innovation อย่างนี้ ก็ต้องพยายามขยายบทบาทของ Social Innovation ให้ได้เพราะว่าเราติดกับชุมชนและที่สำคัญคือ วิสัยทัศน์ของสถาบันเป็นเรื่องของ Primary care เพราะฉะนั้น Primary care ตัวนวัตกรรมที่มันจะเป็นเรื่องของไฮเทคนี้มันจะไม่ค่อยเข้ากับ Primary care เท่าไร แต่ตัว Social Innovation นวัตกรรมทางสังคมจะเป็นตัวที่ตอบโจทย์ Primary care ก็อาจจะต้องพยายามขยาย Innovation ทางเรื่องนี้เพิ่มขึ้น

ถ้าพูดในแง่ของศิลปวัฒนธรรมเด็กของเราความสามารถด้านนี้แล้ววิทยาลัยของเราก็มีต้นทุนด้านนี้สูง แต่เหลืออยู่นิดเดียวเราต้องมาทำให้มีมูลค่าเพิ่ม เราควรเอาความสามารถของเด็กเรามาทำให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจนแต่ก็ต้องดูบริบทต่าง ๆ เช่นถ้าเด็กเราร้องเพลงเก่ง ลองไปดูมีตรงไหนที่เราจะเอาเด็กเราไป Entertain คนไข้ได้มันก็ต้องใช้ตัวทฤษฎีเข้ามาจับว่า Music มันเหมาะกับคนไข้แบบไหน ward แบบไหนเด็กที่มีความสามารถด้านการร้องไปดูว่าจะเอาการร้องไปผนวกกับการดูแลสุขภาพอย่างไร เช่นกันสำหรับบางอย่างก็อาจจะไป Apple เป็นทำในการออกกำลังกาย การร่าบางอย่างก็อาจจะเอาไปใช้ในการทำให้คนไข้ผ่อนคลาย เช่น โครงการวิจัยเรื่องของ music and art therapy เอาตัวนี้ไปใช้ไปผสมผสานกับการบริการสุขภาพ อย่างเช่นบางที่เขาก็ใช้การวาดเส้นวาดให้คนไข้สมาธิสั้น คนไข้ที่มีปัญหาจิตเวชบ้าง ที่ไปเหยียวยาคนไข้ ถ้าแต่ละที่มีคนลุกขึ้นมาทำมันจะทำได้⁸⁴

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 11 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ในโลกอนาคตจริง ๆ เปลี่ยนไปมากจากปัจจุบัน ดังนั้น ถ้าเรื่องของการผลิตหรือว่าด้านการเรียนการสอนมันก็ต้องสอดคล้องกับเด็กในยุคปัจจุบัน ด้วยทาง สถาบันพระบรมราชชนกเองการจัดการเรียนการสอนก็เน้นวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งก็ยังเป็นวิชาชีพที่มีความจำเป็นและสำคัญ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเด็กที่เรียนก็จะต้อง

⁸⁴ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 10, 13 กุมภาพันธ์ 2567.

มีสมรรถนะให้สอดคล้องกับยุคในอนาคต ซึ่ง ก็จะเป็นเรื่องของสมรรถนะทางด้านวิจัยแล้วก็นวัตกรรม อันนี้ก็ต้องโดดเด่นขึ้นมา เรื่องของโรคที่เปลี่ยนแปลงไปในเรื่องของบริบทที่เปลี่ยนดังนั้นคนจะต้องมีความไวทันต่อการเปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัวได้ ซึ่งอันนี้ถามว่ายากไหมยากในการสอนแต่ว่าถ้าเขาไม่มีสมรรถนะเหล่านั้น โลกอนาคตเขาก็จะปรับตัวและอยู่ยาก ที่สำคัญคือจริง ๆ แล้วบริบทของสถาบันพระบรมราชชนกสามารถที่จะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับอนาคตได้ เนื่องจากว่าของเราเป็นเสาหลักของประเทศในการผลิตบุคลากรทางด้านสุขภาพให้กับระบบสุขภาพของประเทศและเข้าถึงทุกพื้นที่ เพราะเรามีวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ทั่วทุกภูมิภาค ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันที่เรา ยืนยันเป็นต้องมาออนไลน์ต้องอยู่กับพื้นที่ในอนาคตก็ควรจะเป็นแบบ anyway anytime can be learn สามารถที่จะเรียนที่ไหนก็ได้หลักสูตรก็ควรจะไปให้สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนไป คือเมื่อก่อนเรามุ่งเน้นว่าเรียนจะต้องมาเรียน ทางด้านสุขภาพอย่างเดียวแต่อนาคตอาจจะ ต้องมีมากกว่า 2 สาขาหมายถึงว่าความเชี่ยวชาญ ซึ่งเราก็เริ่มเห็นว่าถ้าเก่งกฎหมายด้วย เก่งพยาบาลด้วยอันนี้ก็จะทำงานที่สอดคล้องกับอนาคตมากขึ้น เพราะปัจจุบันพยาบาลไม่ได้ทำงานด้านการพยาบาลอย่างเดียวใน ความรับผิดชอบเรียกว่าเป็น Multitask ก็คือหน้าที่หลากหลายในการทำงานเพราะฉะนั้นถ้าเขามี ความรู้หรือประสบการณ์หลาย ๆ ด้าน ก็จะทำให้สามารถที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในเรื่องการเรียนการสอน ส่วนพันธกิจถ้ามองอีกอันหนึ่งที่ได้เอ่ยแล้วที่เป็นสมรรถนะที่สำคัญคือถ้า การเรียนการสอนเหมือนกับพอเขาเกิดสมรรถนะเหล่านั้น สิ่งที่สำคัญคือจะต้องมีเรื่องของการเป็น ผู้ใฝ่รู้ หรือว่าเรียนรู้ตลอดชีวิตเราจะทำอย่างไรให้เด็กในอนาคตสามารถที่จะเรียนรู้ตลอดเวลาอันนี้ ก็จะเป็นส่วนที่สำคัญที่เราควรสร้างเด็กให้เป็นแบบนั้น เรื่องของสมรรถนะที่สำคัญที่ไม่่ว่าจะใคร่ ทางด้านไหนทางด้านการพยาบาลการแพทย์หรือทางด้านเศรษฐกิจหรือสังคมสิ่งที่สำคัญก็คือเรื่อง สมรรถนะทางด้านนวัตกรรมและวิจัยอันนี้ก็จะจะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมาก ๆ ในโลกอนาคตเพราะจะ เห็นว่าการทำงานทุกอย่างจะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งควรจะเป็นสิ่งที่คิดทำให้เกิดในการจัด การศึกษาในปัจจุบันเพราะว่าถ้าเด็กที่เราผลิตออกมาแล้วไม่ได้สมรรถนะทางด้านการวิจัยหรือว่า นวัตกรรมรวมถึงการสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีจริยธรรมหรือว่าเหมาะสมและทันสมัยอย่าง ต่อเนื่องก็จะทำให้เด็กเขามีสมรรถนะต่อยกว่าเพื่อนร่วมงานหรือว่าคนอื่นในการทำงานหรือว่าไม่ ส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานอันนี้คิดว่าเป็นด้านบริหารจัดการอีกด้านหนึ่งที่เราควรสร้างให้เกิดก็ คือการสร้างสมรรถนะทางด้านการวิจัยโดยเฉพาะเรื่องของนวัตกรรมเพิ่มมูลค่าหรือเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานได้ หลักสูตรที่จัดคิดว่าน่าจะเป็นหลักสูตรแบบใหม่ที่มีมากกว่าหนึ่ง เช่น dual degree หลักสูตรที่เพิ่มซึ่งปัจจุบันก็สอดคล้องกับ AUN ที่เขามองไปถึง โลกอนาคตว่าสิ่งที่จะมาส่งเสริม สมรรถนะให้เด็กอยู่ในโลกอนาคตได้เพิ่มมากขึ้นนั่นหมายความว่า ลักษณะรายวิชาหรือว่าตัวหลักสูตร ที่เราพัฒนามันควรเป็นสิ่งที่เขาจำเป็นต้องมีในภาคการทำงานก็เลยมองว่าอาจจะมี เช่น เรื่อง ผู้ประกอบการหรือรายวิชาเชิงกฎหมายที่นอกเหนือจากเรื่องกฎหมายและจริยธรรมที่เราเรียน

ในปัจจุบันที่เน้นอยู่ที่วิชาชีพ แต่ที่ไปเกี่ยวข้องกับภาคการทำงานเราจัดให้น้อย รูปแบบของการเรียนการสอนปัจจุบันของเราถึงแม้จะมีเรื่องของออนไลน์มีแบบเป็น Module แต่ในความเป็นจริงก็อาจจะยังไม่ได้เวิร์กกับผู้เรียนถึงโลกอนาคตจริง ๆ

ด้านบริการวิชาการ ปัจจุบันเรามีการบูรณาการหรือว่าสอดแทรก แต่ก็อยู่เพียงรายวิชาหรือยังไม่ได้มาก ควรเพิ่มหรือในโลกอนาคตของเด็กจริง ๆ ก็คือการเข้าใจถึงบริบทในภาพที่กว้างขึ้นกว่าความต้องการในเชิงการบริการวิชาการทางด้านทางด้านสุขภาพหรือการดูแลสุขภาพ อันที่ 2 ก็คือให้เขาสามารถที่จะทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายอันนี้มองว่าสำคัญ คือโลกอนาคตมองว่าไม่สามารถที่จะเป็นแบบ stand alone ได้ก็คือจะต้องเป็นการทำงานแบบร่วมกันแต่ไม่ใช่การแข่งขันกันอันนี้มันก็จะเสริมให้แข็งแรง มากยิ่งขึ้น เมื่อก่อนสถาบันพระบรมราชชนกเองเราก็ต่างวิทยาลัยต่างทำ แต่เรามีในรูปแบบของคณะเราจะเห็นว่าเราก็จะบูรณาการกันมากกว่าใน 1 พันธกิจหรือไม่ต้องทำอย่างเดียวกันทุก ๆ วิทยาลัยก็จะเลือกเป็นโหนด เช่น 10 วิทยาลัยนี้ทำ AUN ก่อน 10 วิทยาลัยนี้ทำสพช.โมเดล เป็นหลัก อันนี้ก็จะทำให้เห็นบทบาทว่าในการบริการวิชาการในอนาคตควรลดเรื่องของการแข่งขันแต่ทำอย่างไรให้เสริมกันเพื่อเป็นภาคีเครือข่ายในการทำงานอันนี้ก็จะได้ในภาพกว้างมากขึ้น เพราะฉะนั้นสมรรถนะที่สำคัญในการบริการวิชาการ ก็มองว่านอกจากการเข้าใจบริบทแล้วก็คือเขาจะต้องมีเรื่องของภาวะผู้นำเรื่องของความสามารถที่จะสื่อสารแล้ว ก็ทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายได้จริง ๆ ในเชิงของการเป็น Leader นะแต่ไม่ใช่หมายถึงมี Leadership ไม่ใช่เป็นผู้ตามเท่านั้นมองว่าก็มีส่วนสำคัญจะเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าในอนาคตจะลดบทบาทของการแข่งขันลงแต่เป็นการร่วมกันทำงาน และบางทีส่วนหนึ่งของเราที่ผลิตปัจจุบันเหมือนกับ ภาคีเครือข่ายที่มีก็จะยังเหมือนกันหรือคล้าย ๆ กัน เรายังไม่กล้าที่จะก้าวออกไปสู่โลกของอุตสาหกรรมจริง ๆ หรืออะไรที่มีแตกต่างจากวิชาชีพเรา ซึ่งมีบางพื้นที่หรือบางมหาวิทยาลัยที่เขาสามารถก้าวข้ามไป เช่น ไปร่วมกับวิศวะ เพราะฉะนั้นผลงานที่เชิงบริการวิชาการเขาก็จะเข้มแข็ง คิดว่าในโลกอนาคตถ้าเราได้แบบนี้ก็จะดีหรือแม้กระทั่งในสถาบันพระบรมราชชนกเองตอนนี้เรามีหลายคณะมากขึ้นเรามีหลายสาขามากขึ้นแต่การบริการวิชาการของเราที่เราเริ่มทำเรื่องของ IPE แต่มันยังไม่ข้ามศาสตร์หรือว่าข้ามสาขาจริง ๆ อันนี้ของเรายังเกิดค่อนข้างน้อย ก็คิดว่าเรามีเครือข่ายแต่ยังไม่เวิร์กจริง ๆ พัฒนาหลักสูตรให้ต่อบริกับภาคแรงงานตามความต้องการ หรือการบริการที่เป็นเชิงหารายได้

พันธกิจเรื่องของวิจัยและนวัตกรรมที่กล่าวไปแล้ว อันนั้นก็ถือเป็นสมรรถนะที่สำคัญมาก ๆ ที่จะต้องทำให้เกิดเพราะว่าเป็นที่มาขององค์ความรู้ใหม่ หรือว่าการพัฒนางานใหม่ ๆ ซึ่งถ้าเราอยู่ทางด้านการศึกษาเรื่องของ การต่อยอดความรู้หรือการสร้างความรู้ใหม่ก็เป็นสิ่งที่สำคัญในอนาคต เพราะการพัฒนาในทุก ๆ ด้านเรื่องนี้เป็นสิ่งสำคัญ หนึ่งถ้าเราจัดการเรียนการสอนเด็กจะต้องมีสิ่งนี้ สองการดำเนินงานในทุกพันธกิจวิจัยและนวัตกรรมเป็นตัวหลักหรือแกนในการพัฒนาทุก ๆ ด้านในการบริหารจัดการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งก็คือในเรื่องของสรรณนะให้เด็กเกิด เพื่อไปต่อยอด

ในอนาคต อันที่ 2 ก็คือเรื่องของปฏิบัติงาน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาถ้ามีความเข้มแข็งทางด้านการวิจัย นวัตกรรมเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบันให้โลกรู้จักไม่ใช่แค่ประเทศไทยมันเป็นสิ่งสำคัญถ้าเรา มุ่งเน้นทางด้านวิจัยซึ่งที่มีผลกระทบสูงพวกนี้ก็จะทำให้โลกรู้จักเราแล้วก็มันเกิดการพัฒนางาน ดั้งนั้นเท่าที่ดูทุก ๆ ด้านถ้าเราไปดูตัวชี้วัดทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวิจัยนวัตกรรมมีความสำคัญมาก ๆ ซึ่งจะมาควบคู่กับสมรรถนะทางด้าน technology digital ก็คือ การที่เราสามารถเลือกใช้ technology digital ได้อย่างเหมาะสม มันก็จะส่งเสริม สมรรถนะการทำงานนวัตกรรมและวิจัยด้วย

ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นรากฐานเป็นสิ่งสำคัญคือเป็นที่ไปที่มาของทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องของวัฒนธรรมเรื่องของศิลปะเรื่องของภูมิปัญญาที่ควรจะมีการเรียกว่าปลูกฝังให้เกิดขึ้น เพราะเป็นที่มา ของทุก ๆ ด้าน มองว่าสิ่งเหล่านี้ทำให้เราเกิดมีตัวตนมีความภาคภูมิใจมีความเป็น ตัวของเราที่มีความเป็นไทย อันนี้ก็คือถ้าเรามีสิ่งนี้มันก็จะทำให้เราตระหนักถึงคุณค่าถึงแม้เป็นโลกอนาคต แต่ก็ยังเป็นสิ่งสำคัญ เพราะมันเป็นที่มาของตัวเราแล้ว ก็ถามว่ามันเป็นสิ่งที่พัฒนาต่อไปได้ไหมได้อาจ มองเรื่องของภูมิปัญญาไทยทั้งหลายมันเป็นสิ่งทีนอกจากความเป็นตัวตนแล้วมันก็คือพัฒนาหรือเพิ่ม มูลค่าได้ในอนาคต ความเป็นวัฒนธรรมประเพณีหรือศิลปะทั้งหลายมันมีประวัติศาสตร์มายาวนานมี การพัฒนา ดั้งนั้นในโลกอนาคตก็ควรจะให้มีความสำคัญสิ่งนี้มาก ๆ เพราะความโดดเด่นของแต่ละชน ชาติแต่ละที่ไปที่มาของแต่ละประเทศ จะเป็นส่วนที่เราไม่ควรลืมแล้วก็ควรพัฒนาต่อไปให้รักษาไว้แล้ว ก็คงอยู่ อันนี้เป็นสิ่งที่เป็นหนึ่งในพันธกิจที่สำคัญที่เราควรบริหารจัดการแล้วก็พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สำหรับอาจารย์มองว่าสมรรถนะที่สำคัญคือเรื่องของวิจัยและนวัตกรรม อันนี้ก็จะ เป็น ส่วนสำคัญ ปัจจุบันนี้ที่ริมหรือว่าหัวข้อในการทำวิจัยของเรายังไม่ได้เป็น High impact มากนัก เพราะว่าเราก็จะเป็นทุนวิจัยภายในภายนอกของเราก็ยังเป็นจำนวนน้อย ยังไม่ได้เป็นเชิงนักวิชาการที่ สร้างผลงานหรือนวัตกรรมที่มี impact สูง ๆ เชิงนโยบาย มีแค่อาจารย์บางกลุ่มหรือบางวิทยาลัยที่ได้ ทุน 20 ล้าน 30 ล้านภาพรวมของสถาบันพระบรมราชชนกยังน้อยก็เลยมองว่าอันนี้แหละคือการทำ เราไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิจัยหรือนวัตกรรมถ้าเราทำที่มี impact สูง หรือตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับ นานาชาติคนก็จะรู้จักเรามากขึ้นในเชิงวิชาการ และอีกอันหนึ่งก็คือเรื่องของซึ่งมันจะเป็นผลตามมา คือถ้าสร้างผลงานวิชาการ สร้างวิจัยเราก็จะเป็นนักวิชาการที่เต็มตัวและก็จะมีความก้าวหน้าทางวิชาการ อันนี้ก็จะเป็คุณค่าของการเป็นอาจารย์ของเรา ถามว่าอาจารย์เราสมรรถนะการสอนแพที่อื่นไหมเรา ไม่ได้แพนะชนะด้วยซ้ำแต่ว่าการก้าวออกมาให้คนอื่นรู้จักเราในการเป็นนักวิชาการยังน้อย เห็นได้จาก เราไปดูในสภาวิชาชีพต่าง ๆ อาจารย์เราเริ่มเข้าไปมีบทบาทแต่ว่าคนที่เป็นแกนนำก็ยังเป็นคนจาก มหาวิทยาลัยที่อื่น ๆ คือก็เลยมองว่าถ้าเรามีความโดดเด่นด้านวิจัยและนวัตกรรม ทำให้คนรู้จักและ การเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรวิชาชีพ ระดับประเทศอันนี้ก็จะเป็โอกาสที่ทำให้อาจารย์เราได้เป็นที่ รู้จักและเป็นผู้นำจริง ๆ อันนี้ก็เป็นภาพอนาคตที่อยากให้เห็น ตอนนี้เราก็มีคณบดี ผู้อำนวยการ รองคณบดี เข้าไปบ้างแต่ก็ยังถือว่าเป็นส่วนน้อยที่อยู่ในองค์กรระดับประเทศ

หลักสูตรอาจจะเพิ่มตัวรายวิชาที่ตอบสนองความต้องการของภาคการทำงานมากขึ้นคือเดิมที่เวลาเราคิดรายวิชามันมักจะมาลงไปทางเฉพาะวิชาชีพแต่ว่ารายวิชาที่คิดปัจจุบันควรจะมีเพิ่มสิ่งทีโลกของการทำงานที่ต้องการตัวอย่าง เช่น เรื่องของการเป็นผู้ประกอบการเพราะปัจจุบันพยาบาลไม่ได้ทำหน้าที่แค่ในสถานบริการหมายถึงว่าในโรงพยาบาลเท่านั้นบางคนเขาก็อาจจะไป ประกอบอาชีพอิสระไปเปิดคลินิกหรืออะไรอย่างนี้คือก็เลยมองว่ามันก็จะเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ใน โลกอนาคตเด็ก ๆ ควรจะมี หรือบางทีเรื่องของ telehealth nursing เราอาจจะสอนเด็กคนเดียว แต่ในโลกอนาคตเป็นสมรรถนะที่พยาบาลไม่ต้องไปอยู่ในโรงพยาบาลด้วยซ้ำอยู่บ้านสามารถให้ consult เขาอะไรอย่างนี้ มองว่าน่าจะเป็นโลกของการบริการอีกแบบหนึ่งที่พยาบาลจะทำได้ในอนาคต

เรื่องการเรียนมีหลายคนที่เรียนและทำงานไปด้วยจะมีสมรรถนะการทำงานได้ดีกว่าคนที่เรียนอย่างเดียว มองมุกกลับว่าเด็กปริญญาตรีเขาพร้อมเมื่อไหร่ก็ค่อยมาเรียนอาจจะใช้เวลานานกว่าเพื่อนซึ่งถ้ามีระบบแบบนี้ในอนาคต ตอนนี้กำลังทำเป็นหลักสูตร 2 ปีครึ่งซึ่งมีที่อื่นเปิดแล้วก็เห็นอย่างเช่น จุฬารณณ์เขาเปิดแล้วเด็กที่มาเรียนจะ mature มากกว่าเด็กปริญญาตรีเราเพราะว่าเขาจบปริญญาตรีอย่างอื่นมาแล้วดังนั้นที่มาเรียนเพราะส่วนใหญ่ตั้งใจมาเรียนเพื่อเปลี่ยนงานหรือส่วนหนึ่งเพื่อไปทำเป็นผู้ประกอบการดังนั้นเขาก็มาด้วยความตั้งใจมากเลยเวลาขึ้นไป ward จะเห็นชัดว่าเด็กเขาเหมือนนักศึกษาปี 4 ทั้ง ๆ ที่เขาเพิ่งเรียนปี 1 สามารถขึ้นมาบริหารจัดการเรียบริ้วยครุมนั่งดูอย่างเดียวไม่ต้องทำอะไร อันนี้ทำแล้วปัจจุบันแต่สามารถเปิดกว้างมากกว่านั้นวิทยาลัยพยาบาลเราอยู่ทั่วประเทศทำหลักสูตรคล้าย ๆ ที่เขามีก่อนเรียนนอกโรงเรียนเข้าถึงเกือบทุกพื้นที่อันนี้ก็จะทำให้ออนาคตคนอยากเข้ามาเรียนพยาบาลมากขึ้นถ้าเรามีระบบแบบนี้หลักสูตรของเราตอนนี้ยังไม่มีในสถาบันพระบรมราชชนกที่ไปร่วมกับต่างประเทศ ตอนนี้มีต่างประเทศที่เขาสนใจที่มหาวิทยาลัยอื่นเขามีแล้วที่เป็น dual degree หรือว่าเรียนของเราปีหนึ่งเรียนของเขาปีหนึ่งเสร็จแล้วกลับมาเรียนที่ไทยและสามารถ transfer credit ก็จะเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันพระบรมราชชนกที่จะเปิดโลก เป็น World Class ได้จริง ๆ ในอนาคตจะทำให้เกิดอย่างเช่น นิวซีแลนด์เขาทำหลักสูตรร่วมกับจีนก็จะมีมาเรียนที่จีนปีหนึ่งเสร็จแล้วก็ไปอยู่เรียนนิวซีแลนด์ 6 เดือน และก็กลับมาจบที่จีน ข้อตกลงก็ขึ้นอยู่กับ 2 มหาวิทยาลัยว่าจะให้ ปริญญา 2 ใบ หรือจะให้ใบเดียวใครเป็นมหาวิทยาลัยหลักของเราก็น่าจะเกิดได้ในอนาคตซึ่งก็จะขยายไปสู่ International มากขึ้น⁸⁵

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 12 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ควรพัฒนาหลักสูตรให้เท่าทันหรือเหมือนกับของต่างประเทศตอนนี้เราใช้เกณฑ์ AUN QA ต่อไปก็ต้อง ใช้เกณฑ์ของอาเซียนมาจับเพื่อให้เราสามารถที่จะเข้าไปสู่เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำได้ ซึ่งถ้าเราใช้เกณฑ์พวกนั้น

⁸⁵ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 11, 14 กุมภาพันธ์ 2567.

ก็จะทำให้แต่ละวิทยาลัยต้องพัฒนาและปรับปรุงในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เข้าสู่ระดับสากลมากขึ้น ทั้งนี้ในส่วนของแต่ละภูมิภาคเองมันอาจจะต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะ เพราะว่าแต่ละบริบทในพื้นที่ก็ ไม่เหมือนกัน อย่างเช่นของทางภาคใต้จะเป็นในลักษณะของพหุวัฒนธรรมในส่วนของความร่วมมืออาจจะต้องร่วมมือกันเป็นเครือข่ายหรือว่าเป็นสถาบันการศึกษาด้วยกัน เช่น จังหวัดยะลามีวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา มีวิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร ยะลามีดำเนินการไปร่วมกัน ถือว่าเราเป็นสถาบันเดียวกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการจัดกิจกรรม หรือว่าจัดการเรียนการสอนที่เป็นจะสามารถจัดแบบเป็นลักษณะเหมือนคล้ายกับ IPE การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ (Inter-professional Education) ถ้าเราลงไปด้วยกันมันก็จะทำให้เกิดการทำงานร่วมกันแล้วก็ของเรายะลาติดกับชายแดนมาเลเซีย ถ้าสามารถร่วมมือกับทางมาเลเซียได้ก็จะเป็นเรื่องที่ดีที่จะได้พัฒนาเรื่องของการเรียนการสอนเข้าสู่ในระดับสากลมากขึ้นแต่จะไปมีความร่วมมือเหมือน ๆ กันก็จะลำบาก เพราะวิทยาลัยแต่ละแห่งพื้นที่จะติดจังหวัดต่าง ๆ กันไป ในส่วนของการเรียนการสอนถ้ายังเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลยังต้องมีการรับรองสถาบันสถาบันจากสภาการพยาบาล ซึ่งแต่ละวิทยาลัยต้องขอรับรองเองอยู่ ถ้าส่วนนี้คณะพยาบาลศาสตร์หรือสถาบันพระบรมราชชนกก็จะต้องสนับสนุนแต่ละวิทยาลัยด้วยเพราะปัจจุบันทางวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องดูแลตัวเองในการที่จะขอรับรองสถาบันจากสภาการพยาบาล ซึ่งจะเห็นได้ว่าในเรื่องของระบบสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรจะใช้ระบบที่ทันสมัยและใช้ระบบเดียวกันซึ่งเราพยายามทำเองหลายรอบแล้วมันก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จถ้าเรารวมเงินกันในการที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นก็จะช่วยแบ่งเบาภาระของอาจารย์ไปได้พอสมควร ซึ่งถ้าพัฒนาเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนให้เข้มแข็งช่วยในเรื่องของการจัดการศึกษาน่าจะลดภาระงานของอาจารย์ที่เป็นสายการสอนได้เพื่อให้อาจารย์ทำการสอนมากขึ้นจะได้ลดในส่วนของงานที่เป็นงานธุรการให้น้อยลง

หลักสูตรแต่ละวิทยาลัยเป็นหลักสูตรที่มีการตอบสนองแต่ละพื้นที่ ตอนนี้ที่ยะลา สมาชิกสภาบริหารส่วนตำบลเองเขาก็อยากจะทำอะไรที่มันตอบโจทย์ของบริบทภาคใต้ เช่น เรื่องของวิจัยหรือหลักสูตร หลักสูตรจะมี 2 แบบทั้งตัวหลักสูตรเฉพาะทาง เช่น หลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล เขาอยากจะทำตอบสนองกับพื้นที่มากขึ้นหรือว่าหลักสูตรที่จัดอบรมเฉพาะเพื่อให้ อสม. หรือคนที่ว่างงาน ในพื้นที่ สามารถนำไปประกอบอาชีพแต่ที่ผ่านมามคนกระจายเรียนและยังเรียนไม่ครบแล้วก็คิดว่าเรามีว่า อสม. เขาอยากให้เป็นบุตรหลานหรือว่าคนในพื้นที่ได้มีโอกาสมาเรียนแล้วกลับไปทำงาน เลขาสมาชิกสภาบริหารส่วนตำบลเขาอยากได้หลักสูตร เช่น ถ้าสามารถไปทำงานแถวประเทศซาอุหรือทำงานที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมแล้วเขาได้ค่าตอบแทนมาช่วยบ้านเกิดก็จะช่วยพัฒนาคนในพื้นที่คนในจังหวัด ให้เขามีรายได้มากขึ้น ท่านพยายามให้สถาบันการศึกษาตอบโจทย์พวกนี้

ส่วนของการบริการวิชาการเดิมที่เราทำบริการวิชาการแต่ละวิทยาลัยก็ต้องทำกันเอง ควรจะมีศูนย์รวมอยู่ที่คณะสมมติถ้าเป็นหลักสูตรเฉพาะทางเปิดศูนย์กลางว่าที่ไหนเปิดมาสมัครเรียนได้ไม่ใช่ต่างคนต่างเปิดเหมือนกับเราก็แย่งลูกค้ากันเอง อย่างนี้น่าจะเป็นเซ็นเตอร์ เช่น หลักสูตรผู้ใหญ่ที่ไหนเปิดบ้างเรียนตรงไหนบ้างคือรับทีเดียว แล้วก็กระจายลงไปอยากให้เราคล้ายกับที่เวลาจัดอบรม อบต. ผวก. แล้วก็ส่งใบสมัครที่เดียวอย่างนั้นมากกว่า เพราะว่าอย่างเดิมที่วิทยาลัยไปจัดที่หาดใหญ่ผู้อบรมประเมินว่าเราไม่ได้ลงไปนิเทศ เพราะเวลานิเทศเราก็จะไปใช้พื้นที่อยู่แต่ละโรงพยาบาลที่ Center นิเทศ เหมือนกับความเชี่ยวชาญของเราไม่เหมือนกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ถ้าเราไป ward ที่เป็นลักษณะคล้ายกับของมหาวิทยาลัยที่อาจารย์เขาไปแล้วก็เชี่ยวชาญตรงนั้นจริง ๆ แล้วเราก็สามารถที่จะนิเทศได้ โดยที่เวลาที่เราเปิดหลักสูตรแล้วน่าจะเป็นหลักสูตรที่เราเชี่ยวชาญจริง ๆ ในสาขานั้น ควรปรับปรุงหรือพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญจริง ๆ สามารถเป็นที่พึ่งในเขตนั้น ๆ ได้

การทำวิจัยสามารถตอบสนองปัญหาของเขตสุขภาพ เช่น เขตสุขภาพเขต 12 ของยะลาจะมีปัญหาเรื่องแม่และเด็ก ซึ่งที่อื่นก็อาจจะไม่มีปัญหานี้เนื่องจากยะลาเป็นชาวมุสลิมส่วนใหญ่ยังมีปัญหาแม่เสียชีวิตซึ่งที่อื่นก็อาจจะไม่พบ ปัญหาเด็กรับวัคซีนไม่ครบมีโรคเอดส์ที่ยังพบอยู่ในพื้นที่ ดังนั้นวิจัยควรจะเป็นวิจัยที่ตอบโจทย์แล้วก็แก้ปัญหาให้กับพื้นที่โดยตรง คณะควรมีการบริหารจัดการในลักษณะเหมือนกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในการขอทุนวิจัยภายนอกที่เขาได้มาเป็น 20 -30 ล้าน แล้วมาแบ่งว่าในแต่ละภูมิภาคเป็นแบบไหนน่าจะเป็นในลักษณะแบบนั้นมากกว่าที่วิทยาลัยจะขอเอง ที่ให้ได้เงินก้อนใหญ่มาแล้วก็สามารถที่จะแบ่งกัน ถ้าเรายังบริหารแบบเขตสุขภาพ หรือเขตการศึกษาก็ควรจะมี subgrant ไปว่าเขตการศึกษานี้ จะรับปัญหาเรื่องนี้ไปแก้ปัญหาในพื้นที่โดยที่เราไปดึงก้อนใหญ่มาเหมือนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เขาไปรับมาเป็น project ใหญ่ ๆ เพราะตอนนี้แต่ละคนก็ขอทุนกันเองก็จะได้คนและแค่ล้าน 2 ล้าน ถ้าอย่างนั้นของมหาวิทยาลัยระดับใหญ่เขาก็จะได้ทุนละ 10 ล้านแล้วก็ค่อยมากระจายเป็นโครงการย่อย ๆ เพื่อที่จะตอบโจทย์แล้วก็แก้ปัญหาได้ภาพใหญ่ แต่วิทยาลัยทำกันย่อย ๆ แล้วแต่ละวิทยาลัยจะขอไปซึ่งจะไม่ได้จำนวนเงินที่มากขนาดนั้น มันต้องเป็น Excellent Center ที่ทำแล้วก็ ตอบโจทย์พื้นที่ด้วยแล้วก็ขอ funding ด้วยมันถึงจะเกิดมันอาจจะต้องหลากหลายสาขาไม่ได้เฉพาะ เช่นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เขามี Excellent หลาย Excellent ที่สามารถทำ ทั้ง Project และบริการวิชาการ ทำแล้วไปตอบพื้นที่ได้ทุนวิจัยเยอะและก็ลงไปกับพื้นที่

ในเรื่องของวิจัย ถ้าต้องการที่จะไปสู่ระดับสากล ตอนนี้จะเห็นว่าในเรื่องของการตีพิมพ์อินเตอร์การที่เรา support ในเรื่องพวกนี้ยังน้อยอยู่และในเรื่องของพวกโปรแกรมที่ทันสมัยที่จะมาช่วยสนับสนุนหรือ support อาจารย์บางอย่างมันก็ยังไม่ได้ แม้แต่เป็นโปรแกรมที่วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็น license ที่ส่วนกลางต้อง support หรือตัว Plagiarism ถ้าเป็นมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ เขาจะมี Turn it in ที่ไม่ต้องรอหรือในเรื่องของการ edited ภาษา ซึ่งมี Center อยู่ที่สถาบันพระบรมราชชนกแต่ว่ากระบวนการมันค่อนข้างที่จะช้า การที่จะช่วย support ถ้าเราต้องการตีพิมพ์

อินเตอร์จะต้องเร็วกว่านี้ เพราะว่าบางคนเขาก็มี methodology ที่ดี เพียงแต่อาจจะไม่สามารถที่จะจัดการได้ ถ้ามีหน่วย support ตรงนี้ก็จะสามารถตีพิมพ์ระดับอินเตอร์ได้มากขึ้น หรือแม้แต่ในเรื่องของบรรณารักษ์ ถ้าเป็นของต่างประเทศอาจารย์จะเห็นว่าทำใน systematic reviews หรือ scoping reviews เขาสามารถที่จะดึงข้อมูลที่เรากำลังต้องการตรงนี้ก็เราก็สามารถทำงานได้ชิ้นงานที่เร็วขึ้น ห้องสมุด คล้าย e-book ยืมไขว้กันได้อะไรอย่างนี้ คือแต่ละที่ไม่จำเป็นต้องซื้อ e-book เหมือนกันก็ได้ แต่ซื้อ e-book ในนามของคณะ เราก็จะได้ e-book จำนวนเยอะขึ้นเพราะตอนนี้แต่ละวิทยาลัยก็ซื้อ e – book เอง ซึ่งก็ใช้เงินค่อนข้างเยอะเหมือนกัน ถ้าเราใช้ซื้อ e-book ในภาพของคณะคิดว่าเรามีตั้งหลายวิทยาลัยแล้วก็จะเวียนสลับกันไปก็จะได้เยอะและเราก็สามารถที่จะยืมไขว้กันสามารถที่จะยืมข้ามกันได้โดยที่ไม่เฉพาะว่าเป็นของวิทยาลัยนี้อย่างเดียวก็น่าจะช่วยในเรื่องพวกนี้

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับภูมิภาค เพราะแต่ละที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันไป วิทยาลัยควรไปร่วมใน การอนุรักษ์ สืบสานประเพณี ส่วนนักศึกษาเราจะไปเชื่อมโยงอย่างไรให้ได้เรื่องของสุขภาพ เข้ากับวิถีชุมชนในแต่ละที่คิดว่าน่าจะเป็นในลักษณะแบบนั้น เชื่อมกับเรื่องของการเรียน การสอนและการบริการวิชาการต้องบูรณาการไปด้วยกัน⁸⁶

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 13 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ระดับวิทยาลัยส่วนใหญ่ทุกสิ่งทุกอย่างต้องถ่ายโอนไปจากคณะ ฉะนั้นอาจจะต้องต้องถูกโยกด้วยเพราะตอนนี้หลักสูตรก็ต้องปรับในเรื่องวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนกเองเพราะเราต้องล้อตาม World Class University for Primary Care จะต้องปรับไปในแนวทางนี้ทั้งหมดตามแนวคิดของผู้บริหาร หลักสูตรเราจะทำอย่างไรก็ได้เพราะผลิตคนต้องให้ต่างจากที่อื่น เรื่องของ World Class ตรงนี้คือเขาก็พยายามเขียนความเป็นระดับโลกระดับสากลของ primary care เนื่องจากนโยบายที่จะมีการให้ผลิตเพิ่มหลักสูตรก็ต้องปรับที่จะต้องเป็นพวก Sandbox พวก dual degree ซึ่งเรากำลังดำเนินการอยู่อาจจะต้องเปลี่ยนเพื่อให้ได้คนมาเร็วเร็ว ณ จังหวะนี้การผลิตไม่มีปัญหาแต่พอสุดท้ายก็ต้องไปดูอีกคนที่ผลิตพอไหม การบริหารจัดการคนจะโยกไปหมดคือตอนนี้โดยนโยบายไม่ได้มีประเด็นแต่ประเด็นก็คือจะเปิดได้ไหม ด้วยมาตรฐานวิชาชีพแต่ถ้าโดยมุมมองที่ว่าในอนาคตก็ต้องผลิตเพื่อที่จะให้ตอบสนองนโยบายส่วนหนึ่งและส่วนหนึ่งก็คือยังคงไว้ซึ่งความเป็นตัวตนของสถาบันพระบรมราชชนกเอง อาจจะมีหลากหลายหลักสูตรผลิตบัณฑิตก็คงไม่ใช่แค่ปริญญาตรี มีปริญญาโทตอนนี้ปริญญาโทของเราก็มีแค่สองหลักสูตร ในเรื่องของเวชครอบครัวกับผู้ใหญ่ผู้สูงอายุที่เขาเปิดไปแล้วแต่ว่าหลักสูตรอื่นตอนนี้กำลังจะตามมา เราก็คงจะต้องผลิตที่จะต้องตอบสนองด้วย เช่น ความเฉพาะทางของคน ในเรื่องของความต้องการของพื้นที่ แต่ที่นี้วิธีการในเรื่องการผลิตนั้นถ้าทำในหลักสูตรไม่ได้บางเรื่องเราก็ต้อง

⁸⁶ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 12, 14 กุมภาพันธ์ 2567.

อาจจะออกมาทำนอกหลักสูตรทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ต้องชัดเจนว่าคุณลักษณะบัณฑิตหรือสมรรถนะบัณฑิตที่ต้องการคืออะไรแล้วถึงจะมาจัดรูปให้ได้ เพราะว่าเอาแต่ในหลักสูตรคงไม่ได้แล้วตอนนี้เพราะน่าจะใช้อีก 3-4 ปี หลักสูตรเพิ่งผ่านการอนุมัติหลักสูตรใหม่หลักสูตร 2565 ที่เขาจัดกันมา

อีกเรื่องหนึ่งที่มองในเรื่องการจัดการเรียนการสอนคือบางเรื่องก็เป็นนโยบายแล้วแต่ก็ไม่ว่าทำได้หรือไม่ได้ แต่ในอนาคตส่วนหนึ่งในบางรายวิชาอาจจะต้องมีการเรียนรวมกันจริง ๆ เช่น ทฤษฎีอะไรเพราะอาจจะแก้ปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนอาจารย์เหมือนปริญญาตรียังเป็นประเด็นอยู่แต่ปริญญาโทถ้าเปิดสอนคือควรที่จะเน้นออนไลน์หรือการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เรียนสองแบบ หลักสูตรที่คนทำงานแล้วอันนี้ถือว่าก็ยังอยู่ในการผลิตคนที่ทำงานแล้วน่าจะเน้นในเรื่องของออนไลน์แล้วก็ฝึกปฏิบัติงาน ที่ at the workplace คือฝึกหรือจัดการตัวเองไปในที่ทำงานเลยเพื่อความสะดวก เราก็สามารถที่จะผลิตคนแล้วก็อาจจะตอบสนองความต้องการตามวิสัยทัศน์ได้ แต่ถ้าบังคับว่าทุกคนต้องมา นั่งเรียนทุกอาทิตย์อาจจะยากไปสำหรับบางหลักสูตร เขาก็มีช่องทางเลือกมากขึ้น แต่ถ้าเป็นปริญญาตรีเราเป็นแหล่งผลิตที่เยอะที่สุดเราก็ต้องมีโอกาสที่จะรับเยอะ ประเด็นของปริญญาตรีเรามีโอกาสได้เยอะเนื่องจากนโยบายของรัฐบาล แต่ขึ้นอยู่กับสภาวะการพยาบาล แต่ที่นี้ถ้าไม่มีครูคือการบริหารคือการจะผลิตนโยบายผลิตได้แต่การทำจริงยังไม่แน่ใจในอีก 10 ปีข้างหน้ามันจะเกิดอะไรขึ้นเพราะตอนนี้คนก็ย้ายออก หลักสูตรกำลังทำอยู่เป็นหลักสูตร 2 ปีครึ่งตอนนี้เอกชนก็เปิดแล้ว เช่น รัตนบัณฑิตต่างประเทศเขาก็ทำแบบนี้มานานแล้วไม่ใช่เขาเพิ่งมาทำ คือหลักสูตรที่เอาคนจบปริญญาตรีแล้วมาเรียนต่อประมาณ 2 ปีครึ่ง โดยที่วิชาพื้นฐานไม่ต้องเรียนแต่ไปเน้นวิชาการพยาบาลซึ่งจริงจริงแล้วเหมือนต่างประเทศ จบวิศวะกลับมาเรียนได้ใครก็มาเรียนได้ เพราะว่าของเราคือผลิตแต่พยาบาล แต่เนื่องจากสถาบันพระบรมราชชนกเองด้วยนโยบายดั้งเดิมของสถาบันพระบรมราชชนกตอนนี้คือ 9 หมอเป็นนโยบายของเราซึ่งเราไม่ได้ผลิตแต่แค่พยาบาลฉะนั้นมองว่าอนาคตการแข่งขันก็มีเพราะว่าสถานการณ์ของการเมืองอาจจะมีผลกระทบ ณ ตอนนี้อยู่ในเรื่องของการผลิตเอกชนเยอะมากและเอกชนบางที่ตอนนี้ได้รับสมัครครูเป็นจรรยาภัยคน แต่ในขณะที่อาจารย์ของวิทยาลัยเรา บางวิทยาลัยเหลือครู 19 คน ต่อไปประเด็นปัญหาอาจจะเยอะขึ้น เอกชนไม่ว่าผลิตเท่าไรเอกชนก็รับเด็กเขาได้หมด ตอนนี้เด็กของเอกชนไปอินเตอร์หมดเลย เช่น จีนเป็นเจ้าของมีหลายที่ ณ ตอนนี้นี่เงินถือหุ่นเยอะเค้าผลิตที่จีนเป็นที่ต้องการเยอะ ฉะนั้นเราซึ่งเป็น สถาบันพระบรมราชชนกซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องผลิตบุคลากรสาธารณสุข แล้วอีกประเด็นหนึ่งก็อาจจะ มีประเด็นเชื่อมโยงไปถึงเรื่องของการถ่ายโอนอีกตอนนี้เพราะอย่าลืมนะไม่ได้อยู่กับกระทรวงสาธารณสุขแล้ว ทรพส.ส่วนใหญ่ไปอยู่กระทรวงมหาดไทยแล้ว ฉะนั้นมหาดไทยก็ยังคงต้องการพยาบาล แต่ว่าเราต้องดูว่าแล้วตำแหน่งอะไร ความก้าวหน้าก็ต้องโยงไปหมดผลผลิตมาแล้วสิ่งที่เขาจะต้องอยู่ แต่ว่าตอนนี้มหาดไทยก็ยังมีประเด็นกับเราในเรื่องที่จะให้เราผลิต อนาคตที่เราอาจจะรับผลิตให้ที่อื่นนอกเหนือจากกระทรวงสาธารณสุข

ได้ไปพูดคุยกับทีมที่เขาทำช่วยกับสมาคมของอบต. เขาจะทำเรื่องของลำไ้แต่เขาไม่ได้ต้องการพยาบาลโดยเขาให้บางที่ช่วยผลิตผู้ช่วยพยาบาลให้ ลำไ้ก็คือพยาบาลทำแต่ตอนที่จะมาช่วยเขาทำงานเขาต้องการผู้ช่วยพยาบาลมากกว่า จริงจริงส่วนนี้ก็เป็นส่วนที่ต่อไปเขาอาจจะใช้พยาบาลได้เพราะบางที่ก็ถ่ายโอนไปอบต.ก็มี ถ้าโดยภาพรวมของประเทศคืออบจ.นะ ก็ยังมองไม่ออกเลยว่าอนาคตจะเป็นอย่างไรเพราะปัจจุบันนี้แก้ปัญหาแต่เฉพาะหน้ากันไปก่อนทางคณะเขาก็วางแผนผลิตหลักสูตรเพิ่มแต่ส่วนหนึ่งคือคุณภาพบัณฑิตที่จะต้องทำให้เขาพึงพอใจแล้วก็ต้องเน้นไปตามวิสัยทัศน์ของเราโดยภาพรวมด้วย

หลักสูตรฝึกอบรมก็ต้องทำแต่ต้องทำทุกวิทยาลัยใหม่ไม่เห็นด้วยที่ตรงหลักสูตรฉะนั้นความเชี่ยวชาญของแต่ละวิทยาลัยถ้าทุกวิทยาลัยทำเหมือนกันหมดทำเวชครอบครัว เวชปฏิบัติ ทำทั้งอาชีวะอนามัยทำทุกเรื่องไปอันนี้มุมมองยังไม่สำเร็จเพราะว่าแต่ละวิทยาลัยควรจะดูความเชี่ยวชาญตัวเองแล้วไม่ต้องทำตามกระแสทุกเรื่องเพราะอาจารย์จะไม่ไหวอย่าลืมนะว่าพันธกิจหลักของอาจารย์ที่เน้นไปให้ที่ผลิตกับวิจัย เราต้องกลับมาดูการบริการวิชาการกับวิชาการว่าบริการอะไร บริการแบบให้เปล่าต้องบูรณาการกันไปเลยทำให้อยู่ในเนื้อเดียวกันจะได้ไม่เสียเวลาแต่บริการที่คุณต้องหารายได้ที่ผลิตเราจะต้องทำอย่างไรก็ได้ที่เราจะต้องบริการเพื่อหารายได้ เรื่องบริการแบบให้เปล่าเราคงต้องทำอยู่แล้วควรบูรณาการไปเลยโครงการอะไรที่ทำแล้วเพื่อประโยชน์เกิดผลกระทบต่อชุมชนทำเลยแต่บริการที่หาเงินมันอีกประเภทหนึ่งอันนี้ต้องคิดให้ดีต้องทำอย่างไรที่จะหาเงินทำกำไร การบริการวิชาการต้องดูนะบริการแล้วบริการตัวนี้ส่วนหนึ่งก็ต้องไปสอดคล้องวิสัยทัศน์ด้วยไม่ใช่แบบบริการแล้วคุณจะไปลง primary care อย่างไร ถามว่าทุกอย่างต้อง primary care ด้วยได้ไหม บริการเหมือนที่บอกก็คือต้องรู้ว่าความเชี่ยวชาญของแต่ละวิทยาลัยคืออะไรพวกคุณจะไปถึง Excellent Center ได้หนึ่งอาจารย์จะต้องมีความเข้มแข็งตรงนี้สองผลิตแล้วเกิดอะไรขึ้นคนที่ออกไปผลกระทบที่ได้คืออะไร สามส่วนหนึ่งเรื่องรายได้ที่ต้องเข้ามาด้วยไม่ใช่บริการอย่างเดียวจะเห็นชัดในเขตที่อยู่ทางภาคอีสานเขต 8 เช่น อุตรธานีเขาถึงได้มีโครงการเยอะมากเพราะประชาชนเขาเยอะความต้องการเขาเยอะโดยมุมมองการบริการถ้าจะสร้างรายรับบางเรื่องไม่ควรจะใช้อาจารย์มาทำทั้งหมด เช่น ข้าราชการใหม่ทำให้เราเสียอาจารย์เหมือนข้าราชการใหม่เราควรจะมีเหมือนหลายหลายที่เวลาเขาจัดอบรมเขาใช้เจ้าหน้าที่

พันธกิจการผลิตส่วนหนึ่งที่อยากได้ก็คือเกณฑ์ภาระงานของอาจารย์จะได้ชัดเจน ในเรื่องการผลิตเพราะว่าบางคนบอกสอนเยอะสอนน้อยตอนนี้ก็มีประเด็นเรื่องของการจ่ายเงินที่สอนเกินแต่เกณฑ์ภาระงานไม่ได้มีพันธกิจเดียวต้องเอาทุกพันธกิจของสถาบันมารวมกันแล้วดูคุณทำงานตรงไหน

การวิจัย ทิศทางวิจัยต้องตอบโจทย์ของวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนก อีกส่วนหนึ่งการวิจัยก็ต้องมีทั้งการเรียนการสอนทฤษฎีและทางคลินิกคงแยกไม่ได้จะมีแต่ปฐมภูมิเหมือนผู้ใหญ่ให้นโยบายต้องมีแต่ปฐมภูมิเป็นไปไม่ได้ ที่สำคัญวิจัยจะผลักดันไปสู่เรื่องของการขอตำแหน่งทาง

วิชาการ ฉะนั้นเวลาวิจัยจะทำแบบอยากทำแต่แบบปฐมภูมิคนที่อยู่สาขา adult บางทีขอได้มัยไม่ได้ แต่ถ้าครูชุมชนครูจิตเวชสามารถทำได้ อาจารย์ต้องมี 5 สาขาหลัก ฉะนั้นทุกอย่างต้องแยกให้หมดว่า ในทิศทางของการวิจัยส่วนหนึ่งตามวิสัยทัศน์ส่วนหนึ่งไปตามพันธกิจนั้นก็คือวิจัยสถาบันก็ต้องทำแต่ตรงนี้อาจจะไม่ใช่อาจารย์ แต่ส่วนหนึ่งก็ต้องทำวิจัยตามความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะพยาบาล และถ้าอยากได้ทุนภายนอกคุณต้องไปตามนโยบายของเจ้าของทุน ฉะนั้นทิศทางวิจัยมองว่าค่อนข้างจะเยอะ แต่เราอาจจะต้องมองว่าก็เปอร์เซ็นต์ที่วิทยาลัยจะต้องจัดสรรให้ เช่น ถ้าปฐมภูมิจะให้ไปเท่าไร วิจัย การเรียนการสอนต้องทำ เพราะว่าเวลาไปขอประเมิน PSF ถ้าไม่มีวิจัยการเรียนการสอนก็ไม่ได้อีกมันเชื่อมโยงกันไป ฉะนั้นอาจจะเป็นวิจัยชั้นเรียนเล็กเล็ก อิมวิจัยต้องหลากหลายแต่อาจารย์ต้องแสดงถึงความเชี่ยวชาญของตัวเอง

การขอทุนคณะก็จัดให้แต่ที่นี้การเรียนรู้นี้ ส่วนหนึ่งคณะก็คือสถาบันพระบรมราชชนก ก็ต้องช่วยคณะก็ต้องช่วยแต่เนื่องจากเราใกล้ชิดคณะมากกว่าคณะก็จะต้องช่วย support ในตรงนี้ แต่ถามว่าการขอทุนบางทีคณะก็ไม่ได้เกี่ยวข้องเพราะว่าถึงคณะจัดให้ คณะบอกแต่เจ้าของทุนเวลาเขาให้ทุนเขาต้องการันตีด้วยตัวคน ดังนั้นก็ต้องแบ่งกันแต่เรื่องทุน การลงตีพิมพ์เผยแพร่หลายมหาวิทยาลัย ลงตีพิมพ์ใน Scopus ทั้งนี้ เรายังอยากอยู่ตรงนี้เราให้ได้ ฐานหนึ่ง ฐานสอง Scopus บ้างที่สำคัญคือต้องตอบโจทย์สภาการพยาบาลให้ได้ เพราะว่าเกณฑ์สภาการพยาบาลเปลี่ยนเพราะไม่ใช่นับได้ทุกคนเหมือนเดิมแล้วนับแต่นับชื่อแรกกับcorresponding ถ้าเกณฑ์สภาการพยาบาลออกมาเมื่อไหร่ทุกคนต้องมิจงานวิจัยอย่างน้อยปีละหนึ่งเรื่อง ไม่อย่างนั้นวิทยาลัยจะไม่ผ่านเกณฑ์ วิจัยบางทีก็มีประเด็นที่ค่อนข้างที่จะซับซ้อนเพราะมันต้องเลือกว่า หนึ่งทำเพื่อขอตำแหน่งสองทำให้วิทยาลัยสามารถพัฒนางานของตัวเองสิ่งที่ทำเพื่อทุนวิจัยของวิทยาลัยเป้าหมายขององค์กรส่วนหนึ่งนะตัวชี้วัดเลือกไปละกัน

ส่วนพันธกิจบริการวิชาการไม่ยากให้อาจารย์เป็นตัวยุติพันธกิจบริการวิชาการอยากจะทำแบบให้รับใช้สังคม ยกตัวอย่างเช่นโครงการพระมีหลายวิทยาลัยเขาไม่ได้ใช้เงินคณะเลยเขาก็ไปทำร่วมกับจังหวัดไปทำร่วมกับสำนักพุทธไปทำร่วมกับสาธารณสุขจังหวัดก็สามารถทำได้ถ้าไม่ได้เลยไม่มีเครือข่ายก็ไปวัดใกล้ใกล้หนึ่งวัดหนึ่งตำบลหนึ่งวิทยาลัยก็เข้าไปเป็นบริการและได้บุญด้วย ถ้าไม่ต้องใช้เงินคือบริการแบบให้เปล่าโครงการพระ โครงการสบข.โมเดลทำได้หมดเลยเอาไปบูรณาการกับวิชาการ แต่โครงการบริการพวกเก็บค่าลงทะเบียนอยู่แล้วไม่ได้มีปัญหาได้จากค่าลงทะเบียนในโครงการแต่คิดเองให้ได้คิดต้นทุนคิดกำไรขาดทุนให้ได้

หลักสูตรอย่าลืมเพิ่มเรื่องของ stake holder ด้วยนะคือไม่ใช่นโยบายอย่างเดียวตามปัญหาพื้นที่และตาม stake holder ด้วย ที่ผ่านมามีหลักสูตรอาจจะแตกต่างกันมากแต่ ณ ปัจจุบันที่จะทำในอนาคตไม่ควรต่างกันมากเพราะเราเน้นในเรื่อง Primary care คือชัดเจนตรงนี้ต้องให้ชัดเพราะไม่อย่างนั้นเราก็ไม่ได้ต่างจากคนอื่นแล้ว ต้องชัดเจนตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ การฝึกปฏิบัติมีสองประเด็น

ที่เห็นช่วงโควิดเด็กก็ไม่ได้ฝึกมากส่วนใหญ่ฝึกในห้องปฏิบัติการ คือเหมือนต่างประเทศไม่ได้ฝึกงาน เยอะมากในต่างประเทศใช้ sim ให้เป็นประโยชน์ให้มาก ในอนาคตตอนนี้ก็ต้องเริ่มทำแล้วไม่ต้องถึง 10 ปีข้างหน้า ไปฟังเอกชนพูดมีนักเรียนที่เข้าเรียนเขาบอกอยากเรียนพยาบาลแต่เขาไม่ได้อยากอยู่แบบ ที่พวกเราอยู่อยากจะเรียนแบบค่อนข้างสบาย ฉะนั้นบางสิ่งบางอย่างเราอาจจะต้องมีการปรับให้ทัน กับความต้องการของยุคสมัยคือเด็กก็เปลี่ยนแนวคิดนะเด็กเค้าก็อยากจะสบายไปอยู่เอกชน มองว่า คงไม่เหมือนเดิมเราต้องดูว่าเด็กต้องการอยากเป็นพยาบาลแต่เค้าไม่ได้อยากเป็นพยาบาลที่อยู่ใน กฎระเบียบมากเขาเลยขอไปเรียนเอกชน ฉะนั้นเอกชนทำไมเขายังผลิตพยาบาลได้เอกชนเปิดเยอะ มากทั้งทั้งที่ค่าใช้จ่ายก็แพงตอนนี้เอกชนก็มีคนของเขาตลอดเขาถึงเปิดได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏก็เปิด ความท้าทายของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร สุดท้ายแล้วถ้าสอบสภากาพยาบาลได้คือจะ จัดอย่างไรก็ได้แต่เราก็ต้องเน้นเรื่องของคุณภาพแล้วก็ตามเกณฑ์คือให้ได้ตามเกณฑ์ของสภา การพยาบาลด้วย ในอนาคตเราอาจจะต้องถึงขั้นนี้ใหม่เพราะเอกชนบางที่เขาเชื่อมต่อกับต่างประเทศ เพราะอะไรจีน อินโดนีเซียเขาถึงพยายามที่จะให้คนมาเรียนซึ่ง จีน อินโดนีเซียเขาไม่ได้ต้องการ ในเรื่องของสอบสภากาพยาบาล ฉะนั้นสองประเทศนี้เป็นประเทศที่มีคนไปเรียนที่อื่นเยอะ ฉะนั้น สภากาพยาบาลบางเรื่องอาจจะต้องเป็นเรื่องของอินเตอร์ แต่ที่นี้พอโยงด้วยปฐมภูมิแล้วมันจะ อินเตอร์อะไรยังไงไม่รู้ ฉะนั้นนี่ต้องคิดกันต่อไปเพราะว่าเมื่อเรื่องไหนที่ตอนนี้ถ้าเห็นแล้วเงินเป็น หนึ่งส่วนใหญ่ของเอกชนหลายมหาวิทยาลัยแล้วเงินจะส่งคนมาเรียนเขาต้องการเรียนเพราะเงิน พยาบาลไม่ได้เรียน 4 ปีเหมือนเราเรียนแค่ 3 ปีครึ่งแล้วเขาอยากให้มาต่ออีก เขาก็ส่งมาเรียน เมืองไทยเพราะถ้าเราไปต่างประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดามีคนจีนเต็มไปหมดเนื่องจากประชากร เขาเยอะแล้วเขาก็มีทุน เป้าหมายอาจจะต่างกันเพราะของเราเป็นวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรม ราชชนก ฉะนั้นเราอาจจะตอบคนในพื้นที่เท่านั้น แต่เมื่อไหร่ที่ทุกที่สามารถทำได้เราก็จะต้องขยาย ขยายแนวคิดตรงนี้ไปอาจจะต้องเป็นระดับอินเตอร์⁸⁷

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 14 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลใน สังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ในเรื่องของการจัดการเรียน การสอนทิศทางของสถาบันพระบรมราชชนกเน้นไป ทาง primary care สุข.โมเดล ถ้ามองทิศทาง ซึ่งถามว่ามันก็ดีที่เราให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลตนเองหรือว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอนที่สถาบันพระบรมราชชนกทำอยู่เป็นทิศทางที่ช่วยแก้ปัญหาในเชิงสุขภาพที่ประชาชน ได้ดูแลตนเองเหมือนเราพยายามที่จะใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นห้องเรียนในการเกิดการเรียนรู้ มองว่า น่าจะเป็นในลักษณะรูปแบบนั้นมากยิ่งขึ้นเพราะว่ายังไงเราก็หนีชุมชนไม่ได้และสภาพปัญหามันก็เกิด มาจากสภาพชุมชนนั้น ๆ ส่วนการเรียนการสอนถ้ามองดูก็จะเป็นสอนในคลาสหรือว่าในคลินิกน่าจะ

⁸⁷ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 13, 14 กุมภาพันธ์ 2567.

น้อยลงอาจจะเป็นการสอนแบบ simulation มากขึ้นโดยสิทธิของผู้ป่วยอยู่แล้วที่ทำให้เราเข้าไปดูแลได้ไม่มากขึ้นเหมือนที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันเพราะฉะนั้นการสอนในห้องปฏิบัติการจะเป็นการสอนอย่างหนึ่งที่นับ requirement ทดแทนเหมือนคณะพยาบาลศาสตร์ตอนนี้เราก็จะสอนแบบ simulation ส่วนหนึ่งแล้วก็สอนบนคลินิกส่วนหนึ่ง แล้วก็นำสถานการณ์มาสอนในห้องส่วนหนึ่ง ซึ่งเราก็มองดูว่าประสิทธิภาพมันก็ดีในแง่ที่เด็กเขาวิเคราะห์ห่ออะไรได้จากสถานการณ์จำลองที่เราทำเหมือนจริง เพราะว่าบางครั้งการขึ้นไปบนตึกเต็มอัตราเลยหมายถึงว่าเต็มเหยียดบางครั้งเด็กไม่ได้มี treatment อะไรที่จะทำแล้วการที่ได้ลงมาสอน simulation ก็จะทำให้ครูกับเด็กมีความใกล้ชิดแล้วก็เหมือนสะท้อนคิดจากเด็กได้หลายคนมากขึ้น อาจารย์ก็มองว่าในอนาคตนี้ ห้องแลปน่าจะมียุทธศาสตร์มากขึ้นในการที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ส่วนในเรื่องของจำนวนของการผลิตยังไม่แน่ใจสถานการณ์ในอนาคตว่าจะปรับอัตราได้ไหม อย่างอาจารย์ไปที่อินโดนีเซียของเขาหนึ่งต่อ 20 ที่ฮันซุสกับแอร์ลิงการ์ เนื่องจากประชากรเขาเยอะทำให้สภาวิชาชีพเขาไม่สามารถกำหนด 1: 6 หรือ 1:8 ได้ประชากรของอินโดนีเซียเยอะมาก อันนี้เราก็ไม่แน่ใจว่าในอนาคตถ้าสภาวิชาชีพของเรายังคงยืนหยัดอยู่ที่ 1: 6 หรือ 1:8 ก็แนวโน้มในเรื่องของการลาออกไปทำเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ก็มองว่า สถาบันพระบรมราชชนกก็น่าจะถูกเลื่อนไปเยอะ อัตราการผลิตก็ไม่แน่ใจส่วนการผลิตบัณฑิตในลักษณะ 2 ปีครึ่ง ที่เอาเด็กที่จบปริญญาตรีมาเรียนถ้ามองคุณนโยบายรัฐบาลที่เริ่มมาแรงในเรื่องเหล่านี้ อาจจะส่งนโยบายมาบังคับให้เราทำเพราะจบเร็วขึ้น ใช้งานได้เร็วขึ้น และก็คนมีงานทำมากขึ้น นโยบายรัฐบาลก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะมาผลักดันให้ตัวหลักสูตรของเรามีการเปิดหลากหลายรูปแบบเพราะเป็นแนวโน้มหรือทิศทางที่เป็นไปได้นะ แล้วเราก็อาจจะต้องดึง preceptor เพราะว่ามี preceptor บางส่วนที่จบปริญญาโทและก็ผ่านการอบรมครูพี่เลี้ยงหรือว่าเป็นอาจารย์นิเทศเด็กอยู่แล้วในบางโรงพยาบาลก็น่าจะเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะว่าเราผูกมัดกับระเบียบที่ว่าอาจารย์ต้องจบปริญญาโททางการพยาบาล ซึ่งส่วนหนึ่งไปอยู่ในระบบบริการเราอาจจะต้องดึงคนเหล่านี้มาช่วยเป็นครูพี่เลี้ยงเรามากขึ้นแล้วก็นับได้ถ้ามีขนาดแคลนมาก ๆ หรือในเรื่องของในอนาคต สถาบันพระบรมราชชนกอาจจะมีการหาวิธีอย่างไรที่จะเพิ่มอาจารย์มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนนะไม่แน่ใจว่าจะแก้ปัญหาสมองไหลออกไปอยู่ราชภัฏหรือว่าเอกชนที่ซื้อตัวแพง ๆ อย่างไรก็ตามอันนี้ยังนึกไม่ออกนอกจากว่าเพิ่มอัตราค่าจ้างที่มันสูงขึ้น แต่พอมันสูงขึ้นนั่นหมายถึงว่าค่าเทอมเด็กมันก็ต้องสูงถ้าไม่สูงรัฐบาลหรือว่ากระทรวงสาธารณสุขต้องมีทุนมารองรับซึ่งก็เป็นทิศทางที่สถาบันพระบรมราชชนกน่าจะกำหนดต่อไปในอีก 10 ปีข้างหน้าเพื่อที่จะเข้าสู่ World class ด้วย ดูในเรื่องของการเรียนการสอนในการปรับเปลี่ยนสถานการณ์การสอนในคลินิกในชุมชน ในคลินิกลดลงในชุมชนมากขึ้นแล้วก็ใช้ห้องแลปเพิ่มขึ้น แล้วก็การเรียนการสอนจะเป็นลักษณะที่เพิ่มคุณสมบัติทักษะศตวรรษที่ 21 กับเด็กอยู่แล้วครูก็เป็น Facilitator มากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการวิจัยก็น่าจะไปในทิศทางเกี่ยวกับการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นวิจัยที่ไปทาง primary care มากขึ้นหรือว่าวิจัยที่ตอบโจทย์เวิร์ลคลาส ในเรื่องของ การตีพิมพ์ระดับนานาชาติอันนี้คือทุกพันธกิจจะต้องไปด้วยกันใน 10 ปีข้างหน้าเพราะฉะนั้นอาจจะต้องมีการหาแหล่งทุนที่เป็นแหล่งทุนที่ขนาดใหญ่หรือว่าทำกับนานาชาติมากขึ้น เนื่องจากสถาบันพระบรมราชชนกเป็นองค์กรที่เหมือนมีคณะย่อยย่อยอีก 30 คณะพอทำแต่ละเรื่องอาจารย์ไม่แน่ใจว่ามันน่าจะมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่สถาบันพระบรมราชชนกอย่างเดียวไหมเพราะมันจะกระทบทุกพันธกิจหรือว่ามันควรจะมีจุดศูนย์กลางในแต่ละภาค อย่างเช่นภาคเหนือก็เป็นแกนใครที่จะเป็นผู้ช่วยคณบดี รองแต่ละฝ่ายว่าภาคกลางภาคใต้ภาคอีสานอะไร แล้วคณบดีเนี่ยซึ่งมีอยู่คนเดียวเนี่ยก็ต้องประสานทางผู้ช่วยคณบดีแต่ละภาคเพื่อที่จะไม่ให้วิทยาลัยทั้ง 30 วิทยาลัยเข้าตรงไปยังคณบดีเลย ตัวเองยังมองโครงสร้างที่มันอยู่ย้ายอยู่พอเรื่องวิจัยก็เช่นเดียวกันคณบดีก็อาจจะมึนโอบายในเรื่องของหาแหล่งทุนนะลองหาได้อย่างนี้แล้วก็มันมีทรัพยากรอะไรที่มันจะร่วมกันได้ในคอนเซ็ปต์นี้ ภาคใต้ถนัดทุนนี้ภาคใต้เอาไปทำนะ ถ้าเมืองชายขอบภาคเหนือถนัดเรื่องใดภาคเหนือรับไป อาจารย์มองว่า ณ ตอนนี้นั้นยังไม่มี การแบ่งโครงสร้างอย่างนั้นไม่รู้เพราะเหมือนว่าทุกคนก็ต้องมุ่งสู่สถาบันพระบรมราชชนกทีเดียว นโยบายแต่ละพันธกิจมันก็เลยยังไม่เป็นกลุ่มก้อนตั้งแต่ฐานวิจัยก็น่าจะไปทาง primary care เพราะว่าเราก็เล่นสเปซ โมเดลทิศทางมันก็จะไปงานวิจัยพวกนั้นหรือว่าในระดับเวิร์ลด์คลาสที่เราจะต้องมีการตีพิมพ์นานาชาติมีการคอนแทคกับต่างชาติเพื่อที่จะทำวิจัยร่วมคอร์พอเรชันร่วม น่าจะไปในทิศทางอย่างนั้น ส่วนงานวิจัยอื่น ๆ ที่มันเป็นส่วนของการเกิดในช่วงนั้นนั้นอาจารย์ก็เห็นอยู่นะว่าสถาบันพระบรมราชชนกพยายามที่จะรวมกลุ่มกันทางงบประมาณ วันนั้นก็เห็นอยู่ว่าของวชน.หรืออะไรเนี่ย อันนั้นเป็นการรวมกลุ่มของทุกสถาบัน แต่มาทำที่สเปซ.นี่ก็ออกมัยยั้งคั้งว่าพอขอทุนวิจัยคือทุกคนก็จะมุ่งสู่ส่วนกลางอย่างนั้น

คือถ้ามีศูนย์แต่ละภาคซึ่งศูนย์นี้ก็คือประชุมในภาคนั้นนี่ก็ออกมัยยั้งคั้งก็รับเหมือนเอสซีเน็ตก็รับนโยบายจากส่วนกลางนะคะก็มาจัดการที่เอสซีเน็ตเพื่อที่จะทำให้มันเป็นก้อนเนื้อเดียวกันในคอนเซ็ปต์นี้ คอนเซ็ปต์นี้ภาคเหนือก็รับไปองค์ความรู้มันจะได้ไม่สะเปะสะปะ มันไม่ใช่บางทีก็ไปเจอภาคนั้นก็ทำภาคนั้นก็ทำเราก็แย่งทุนกันเองแย่งลูกค้า อาจารย์มองว่าก็มีการเริ่มที่จะทำวิจัยหาทุนกันมากขึ้น แต่ในอนาคตเนี่ยเราอาจจะถูกออกนอกระบบหรืออะไรก็ตามนี้อันนี้มันก็เป็นแหล่งรายได้ น่าจะต้องมีการหาแหล่งทุนที่มันที่มันครอบคลุมมากขึ้น มหาวิทยาลัยที่เขาขึ้นกับ อว. กระทรวง อว. ก็จะมีแหล่งทุนเยอะมาก ขณะที่สถาบันพระบรมราชชนกขึ้นกับกระทรวงสาธารณสุขก็ต้องไปไปหาแหล่งทุนจาก วช.จากสภสว. จากแหล่งทุนใหญ่ ๆ นะคะโดยเฉพาะพวก primary care เขาก็ให้เยอะอย่างที่มหาลัย อว.ก็ส่งให้ขอทุนต่าง ๆ เยอะมากเลยเดือนหนึ่งทุนแก่พื้นที่ยากจนอะไรอย่างนี้มันจะมีทุนนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่อะไรอย่างนี้ ซึ่งในอนาคตอยากจะให้เปิดโอกาสให้ทุก ๆ วิทยาลัยได้ส่งเสริมและก็ได้รับทุนจะเป็นทุนที่เกิดองค์ความรู้แล้วก็ใช้ประโยชน์ได้ มันมี impact กับ

สถาบันพระบรมราชชนก เลยอย่างนั้นแหละคือถ้าเป็นวิจัยในอนาคตมันก็อาจจะจะเป็นวิจัยที่ไปปรับเปลี่ยนนโยบายปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนกแต่ว่ากระบวนการหรือว่าระบบในการที่จะจัดให้มันไปถึงตรงนั้นทางสถาบันพระบรมราชชนกก็ต้องพยายามจัดระบบให้ได้ผลลัพธ์ตรงนั้นออกมาในอีก10ปีข้างหน้าแต่ก็เห็นความพยายามของสถาบันพระบรมราชชนกอยู่ เพียงแต่ว่าเพิ่งเริ่มต้นคนข้างในก็ไม่มีมากต้องดึงคนจากวิทยาลัยต่าง ๆ หนึ่งวิทยาลัยเหมือนกับหนึ่งคณะพยาบาล เพราะว่าทำพันธกิจเหมือนคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสงขลา สุราษฎร์ ยะลา มันไม่ต่างเลยนะอาจารย์น้อยมากทำงานหนักพอพอกันเลยนะก็ถูกรับรองสภาการพยาบาลเหมือนกันแต่ของเราเป็นคณบดีเองการตัดสินใจการใช้บการวางนโยบาย มันเลยไม่อึดอัดเพราะเราตัดสินใจเองวางเองในคณะถูกมัยยะแต่ขณะที่วิทยาลัยเนี่ยยังต้องให้ส่วนกลางเป็นคนควบคุมกำกับ ซึ่งวิทยาลัยที่อยู่ไกลพื้นที่หรืออะไรนี่ดูไม่ทันค่ะอาจารย์มองว่าส่วนกลางน่าจะดูไม่ทัน มองนะก็ต้องแก้โครงสร้างตรงนี้ได้

อันนี้มองนะว่าในอนาคตสถาบันพระบรมราชชนกน่าจะปรับโครงสร้าง เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพใกล้เคียงกันเพื่อให้งานวิจัยก็ไปในทิศทางเดียวกันใครโดดเด่นเรื่องไหนก็สนับสนุนเรื่องนั้น เพื่อที่สถาบันพระบรมราชชนกก็จะบอกว่าถ้าเรื่องสโตรกก็วพบ.อุดรธานีเหมือนที่เคยได้ยินชื่อว่าเด่นเรื่องนี้ส่วนเรื่องบริการวิชาการในอนาคตสถาบันพระบรมราชชนกอันนี้เห็นในเรื่องของการที่สร้างเครือข่ายเป็นเพจการศึกษาหรืออะไรไม่รู้แหละอาจารย์ติดตามข่าวจะได้เด็กมาเรียนพยาบาลถูกมัยยะจากโควตาของโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนนั้นส่งเด็กมาแต่ไม่ใช่เด็กที่เก่งหรือว่าเด็กที่ใช้มันก็อาจจะเป็นผลเสียคือเด็กที่เกรดดีดีคะแนนดีดี เค้าไปอยู่คณะพยาบาลขณะที่เด็กกลาง ๆ หรือเด็กรองเค้ามาอยู่วิทยาลัยอันนี้ก็อาจจะเกิดได้อาจารย์ไม่แน่ใจว่าเด็กห่วยๆที่จะมาอยู่ที่วิทยาลัยพยาบาลหมตมัยยะจากการ MOU กับโรงเรียนต่าง ๆ อันนี้ คือมันก็ต้องมาวิเคราะห์ดูว่าเราอยากได้เด็กลักษณะไหนแบบที่มาเรียนแล้วก็ประสบความสำเร็จด้วย คือพอเรา MOU แล้วเราก็ต้องมาวิเคราะห์ว่ามันเกิดผลดีอย่างไรหรือว่ามันมีผลเสียอย่างไร เราอาจจะต้องปรับจำนวนโควตาว่าเด็กในเมืองควรจะได้โควตาซัก 10 โควตา ในโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดเพราะว่าเขาก็จะเกรดมากกว่าเด็กตามอำเภอหรือว่าเด็กนอก ๆ ที่เกรดครูจะให้ง่ายกว่าถ้าเราคิดอย่างนั้นจะกำหนดโควตามันอาจจะต้องไม่เท่ากันในโรงเรียนมัธยมในตัวจังหวัดแต่อันนี้ก็ถือเป็นเป็นสิ่งที่ทางสถาบันพระบรมราชชนกต้องไปวิเคราะห์ผลจากการ MOU หรือว่า MOU แล้วทำไมลูกค้ายังน้อยอยู่มันควรจะเป็นอย่างไรให้ทุนเด็กเรียนดีเรียนเก่งหรือเป็นทุน ลูกสถาบันพระบรมราชชนกหรืออะไรเหมือนที่คณะพยาบาลหลาย ๆ ที่เขาก็ให้ทุนเพื่อที่จะเป็นอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนกอันนี้ คือคิดแล้วเลือกแล้วก็เด็กที่เก่งเด็กที่ใช้เป็นทุนอาจารย์สถาบันพระบรมราชชนกในอนาคตเราก็จะไม่ขาดแคลนอาจารย์ เพราะว่าเราเลี้ยงมาตั้งแต่ปีหนึ่ง

ในส่วนของการบริการวิชาการนอกจากเรามีเครือข่ายโรงพยาบาลชุมชน อาจารย์คิดว่ามีเยอะแล้ว ในอนาคตก็น่าจะเยอะขึ้นเรื่องนี้อิมแพคก็น่าจะมาแรงแล้วก็ไม่แน่ว่าในอนาคตเรายังมองในเรื่องของวัด หรือมัสยิดอีกมั้ยเพราะเหมือนจะไปทำอะไรกับพระอยู่นะ คือบริการวิชาการอาจารย์ก็เคยแนะนำไปว่าบริการวิชาการทำดี ๆ หลักสูตรขายได้หมายถึงว่าเหมือนเราเปิดหลักสูตรอะไร เวชกิจฉุกเฉินของสถาบันพระบรมราชชนกแล้วก็เป็นที่เป็นที่ที่เราจะขายทั้งตัววิทยากรแล้วก็ตัวกิจกรรมตัวเนื้อหาเพื่อบางที่เนี่ยเขามีเงินซื้อหลักสูตร แต่เขาเป็นผู้จัดการ อันนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยหารายได้ เพราะว่า สถาบันพระบรมราชชนกมีหลักสูตรระยะสั้นเยอะอยู่ ถ้าทำให้มันมีมูลค่าในอนาคตมันก็น่าจะเกิดประโยชน์เป็นแหล่งรายได้ น่าจะมีหน่วยที่ดูแลทางด้านบริการวิชาการหน่วยหนึ่งในสถาบันพระบรมราชชนกที่เข้มแข็งคือมันเป็นรายได้ ณ ตอนนี้ถ้าเรามองว่าการจัดอบรมให้กับบุคลากรหรือว่าเจ้าหน้าที่คนที่อยู่ในเครือข่ายที่ใกล้เคียงอย่างเช่น เราจะอบรมในเรื่องของการช่วยฟื้นคืนชีพหลายหน่วยงานเขาก็เอาอยู่แล้วซึ่งหน่วยนี้จะเป็นตัวที่คุมนโยบายคุมหลักสูตรแล้วก็ สถาบันพระบรมราชชนกยังงี้เค้าก็ต้องเอาเงิน จากบริการวิชาการที่คณะจัดวิทยาลัยจัดอยู่แล้วในอนาคตมันจะมีระเบียบการบริหารเงินรายได้ แต่ต้องมีหน่วยที่เหมือนเอามาทำกองทุนเพื่อที่จะเก็บค่าส่ง แต่ก็สามารถที่จะออกระเบียบรองรับเพื่อสนับสนุนวิทยาลัยต่าง ๆ มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับวิทยากรของทั้งสถาบันพระบรมราชชนกว่าถ้าแก่งเรื่องนี้คือใคร ด้านหลักสูตรเรื่องนี้คือใครติดต่อใครแล้วก็เน้นโปรโมทโปรโมชันเน้นประชาสัมพันธ์ ออกหาตลาดลูกค้าเพราะว่าโรงพยาบาลเอกชน หลายที่เขาก็มาพึ่งบริการวิชาการเราละ นราธิวาสเขาก็ส่งมาอบรมครูพี่เลี้ยง 5 คน โรงพยาบาลเอกชนมาอบรมหลักสูตรฟื้นฟู มาเรียนปริญญาโท แต่ว่าหน่วยกลางจะเป็นจุดศูนย์รวมของฐานข้อมูล จุดศูนย์รวมของการประชาสัมพันธ์ อาจารย์ไม่ค่อยเห็นเรื่องของการบริการวิชาการในฐานการประชาสัมพันธ์ของสถาบันพระบรมราชชนกเท่าไร คือถ้าทำแบบ วนส.ดีไม่แย่งลูกค้ากัน จะอบรมฟื้นฟูให้ส่วนกลางเป็นคนกระจายลูกค้า

ต้องมีหน่วยประชาสัมพันธ์ทุกพันธกิจเป็นหน่วยกลางเหมือนมีหลักสูตรดี ๆ 30 วิทยาลัย คือหลักสูตรอะไร ให้คนทั้งประเทศได้ shopping หรือว่ามีหลักสูตรจัดฝึกอบรมที่มันเป็น best practice ผลการประเมินได้รับการชื่นชมดีเยี่ยมแต่มันต้องโฆษณาจะโฆษณาในอีกหลายพันธกิจ คนบางคนเค้าก็ไม่ว่า สถาบันพระบรมราชชนกมีอะไรดีตั้ง 30 วิทยาลัย มันก็เป็นฐานเดิมทั้งนั้นหมายถึงว่าของดีมันก็มีอยู่เดิมก็เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในทุกพันธกิจให้มากขึ้นในอนาคตเพื่อที่เปิดมาก็ชองก็เห็น สถาบันพระบรมราชชนกเปิดเพจไหนที่สถาบันพระบรมราชชนกอย่างนั้นมันก็จะทำให้ทุกคนหันกลับมา มองนะ ก็ไม่แน่ว่าบริการวิชาการในอนาคตจะเจาะลึกไปที่หน่วยไหนได้มากขึ้นอันนี้ก็เป็นที่ที่สถาบันพระบรมราชชนกต้องดูว่าตรงไหนคือลูกค้าถาวรลูกค้าที่ยั่งยืนลูกค้าที่ขาดสถาบันพระบรมราชชนกไม่ได้คือเราอย่าไปแตะแล้วก็พอปีหน้าแล้วมันไม่ยั่งยืนมันไม่ยั่งยืนมันทำก็เปล่าประโยชน์ มันต้องยั่งยืน แต่จะให้ยั่งยืนทั่วประเทศมันก็ไม่ใช่มันอาจจะยั่งยืนเข้มแข็งในภาคนั้น ๆ ไปก่อนนะ

แต่เราก็รู้ว่า ถ้าบริหารผู้สูงอายุตรงนั้นแล้วก็โชว์ให้เห็นว่าเราก็อยากรู้ว่ามี best practice อะไรที่ทำให้มันโดดเด่น ในอนาคตอีก 10 ปีสถาบันพระบรมราชชนก ต้องสร้างความยั่งยืนด้วยกับในพันธกิจรอบนี้ ไม่อย่างนั้นใช้เงินแล้วก็สูญเปล่า จริง ๆ แล้ว สถาบันพระบรมราชชนก มีหมดแล้วนะมันน่าจะ เป็นหน่วยที่เสริมแล้วก็หนุนให้เข้มแข็ง มีกองกำลังเสริมหนุนก็ต้องไปติดตามงานบริการวิชาการของ วิทยาลัยต่าง ๆ ดูว่าเขามีปัญหาอะไรแล้วเรามีทรัพยากรจากภาคอื่นมาแก้ไขให้เขาใหม่

ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทิศทางของสถาบันพระบรมราชชนกก็ทำได้ดีเห็นว่ามีเครือข่าย ระดับจังหวัดเยอะมากอันนี้อาจารย์ถือว่าเป็นไปได้ด้วยดีแล้วก็ไม่ได้กระทบอะไรมากคือทำตาม นโยบายแบบเดิมไปอีก 10 ปีก็เพียงพอแล้วว่ามันอาจจะเพิ่มความโดดเด่นของแต่ละที่ แต่ก็เห็น การประกวดทางเหนืออยู่ มีละครเข้าไปมีบทบาทในระดับจังหวัดอยู่ทุกภาค อันนี้เพียงพอแล้วมัน อาจจะต้องเพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของสถาบันพระบรมราชชนก อาจารย์ก็ไม่แน่ใจนะว่า พวกเราอยากจะทำอะไร แต่เพิ่มความเป็นเอกลักษณ์เอกลักษณ์ด้วยผ้าไทยสถาบันพระบรม ราชชนก ประเพณีวัฒนธรรมของสถาบันพระบรมราชชนกที่มันต่างกับคณะพยาบาลอื่น ๆ มีที่เดียว ที่สถาบันพระบรมราชชนกนี้ อันนั้นคือต้องเพิ่มออกมาว่าอะไรที่เราจะทำนุบำรุงหรือว่าบำรุงมันไว้อาจารย์ ไม่แน่ใจเพราะว่าถ้าดูที่พวกประเพณีช่วงเรียนก็รับหมวกรับเข็มอะไรมันก็คล้าย ๆ กัน แต่ไม่รู้ว่าอะไร ที่มันโดดเด่นแล้วถือว่าเป็นเอกลักษณ์เอกลักษณ์ของสข. ในทางด้านทำนุ ถ้าอีก 10 ปี อันนี้ มีความเป็นเอกลักษณ์อัตลักษณ์มากยิ่งขึ้นก็ดี ถ้าในเชิงทำนุบำรุงตอนนี้ก็ไม่ได้มีความคิดเห็นอะไร⁸⁸

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 15 มีความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่าการบริหารจัดการองค์กร พยาบาลในระยะที่มันเปลี่ยนผ่านอยู่ที่วิธีการบริหารของคนซึ่งตอนนี้ปัญหาที่กำลังประสบอยู่ก็คือ เรื่องของจำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการสอนในการบริหารองค์กร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ใน 10 ปีข้างหน้า เป็นยังไงก็คือเราต้องเตรียมสิ่งแรกคือเราต้องเตรียมคนก่อนในการขึ้นไปเป็นผู้บริหารองค์กรพยาบาล ซึ่งลักษณะองค์กรพยาบาลหรือคณะพยาบาลศาสตร์ในยุคใหม่จะต้องสอดคล้องกับเทรนด์ของ ประเทศและของโลกในเรื่องของทุกอย่าง facility ต่าง ๆ เรื่องของ literacy ที่ควรจะมีจะต้อง transform ให้ได้ว่าใน 10 ปีข้างหน้า เราจะได้เด็กรุ่นใหม่ในการเป็นนักศึกษาเราเพราะนั่นตั้งแต่ ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องเปลี่ยนเราจะต้องดูแลคนเจนใหม่ได้อย่างไร เราต้องคิดตั้งแต่วันนี้ถ้ารอ 10 ปีข้างหน้า เราอาจจะบริหารจัดการไม่ได้หรือเป็นปัญหาได้เพราะฉะนั้นตอนนี้ก็ต้องเตรียมเท รนด์ของโลกเป็นยังไง นโยบายในการพัฒนาประเทศ

⁸⁸ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 14, 15 กุมภาพันธ์ 2567.

อีก 10 ปีข้างหน้าเราต้องดูแลว่าอัตราการเกิดประชากรที่เข้าสู่ระดับอุดมศึกษา คนที่จะเข้ามาสู่ระบบการศึกษาตามวงรอบคือเด็กตอนนี้ เด็กอายุ 7 ขวบอีก 10 ปีข้างหน้า เขาจะอายุ 17 ปีที่จะเข้าเรียนต่อในระบบดังนั้นต้องดูว่าเด็ก 7 ขวบ ที่เกิดมาตอนนี้คืออยู่ป.สองมีสักกี่คน จำนวนประชากรที่จะเข้ามาสู่ระบบการศึกษาพยาบาลจะมีอยู่สักเท่าไรเพราะฉะนั้นเราต้องดูว่าอันนี้คือคนที่เข้าเรียนตามระบบ ในขณะที่เดียวกันที่คนอายุยืนต้องการการพยาบาลหรือสัดส่วนพยาบาลเพียงพอหรือยังเพราะสัดส่วนเนี่ยเรามีประมาณหนึ่งต่อประมาณ 1:500 บางทีก็ 1:1,000 1:1,500 1:200 300 หรือ 400 อย่างที่ WHO ต้องการกันของประเทศไทยยังเป็นไปได้พยาบาลขาดแคลน ในขณะเดียวกันคนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาก็มีไม่พอ เพราะฉะนั้นวิธีการจัดการศึกษาแบบไหนจริง ๆ แล้วต้องตรงใจของเด็ก 7 ขวบด้วยใน 10 ปีข้างหน้าเด็ก 7 ขวบ เขาอยากจะเรียนแบบไหนไม่รู้เพราะฉะนั้นก็จะต้องมีการศึกษาเขาเรียกว่าอะไรอนาคตภาพของการศึกษาพยาบาล เขาเรียกว่าทศวรรษหน้ามันควรจะ เป็นหน้าตาแบบไหนที่จะต้องสอดคล้องกับปัญหาของชาวโลกสุขภาพโลกปัญหาที่กำลังเป็นประเด็นมากที่สุดเลยคือเรื่องของประเด็นโลกร้อนน้ำแข็งขั้วโลกละลายมากซึ่งบอกว่าปีหนึ่งน้ำทะเลเพิ่มสูงเพียงสอง 3 เซ็น ปัญหาเรื่องของมลภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสิ่งเหล่านี้แล้วคนจะเลือกเรียนพยาบาลอยู่ มากน้อยขนาดไหนไม่รู้ เราก็ต้องมีแผนรองรับว่าทุกคนที่จะไหลเข้ามาเรียน จะต้องคิดใหม่ เพราะตอนนี้การปรับหลักสูตรเป็นเรื่องสำคัญมากกว่าหลักสูตรมันต้องเฟลคซิเบิ้ลสำหรับคน 10 ปีข้างหน้าต้องมีหลักสูตรหลายอย่างให้คนเลือกที่จะเข้ามาเรียนเรียนเสร็จแล้วจะทำงานหรือเปล่าไม่รู้ แล้ววิธีการทำงานก็คงเปลี่ยนไปเพราะฉะนั้นจะต้องมีวิธีการรองรับในสิ่งเหล่านี้ให้มากแล้วก็เพียงพอ

วิธีการเรียนก็ต้องหลากหลายหลักสูตรก็ต้องหลากหลายวิธีการเรียนพยาบาลถ้าเรียนแล้ว ยึดเยื่อมากเลยและลำบากมากเรียนแล้วไปใช้เทคโนโลยีของโรงพยาบาลไม่เป็นเขาก็คงไม่เอานะที่จะมาเรียนด้วยเพราะฉะนั้นทุกอย่างมันต้องไปกับสาขาวิชาอื่น ๆ ต้องมีการเรียนรู้ที่บูรณาการมากขึ้นเรียนอย่างไรให้สนุก แล้วหลักสูตรเรียนยาว ๆ ไป 4 ปี ชาวบ้านเขาปรับหลักสูตรกันหมดแล้วพยาบาล ก็ต้องปรับด้วยเพราะก่อนที่จะทำสิ่งเหล่านี้ได้ต้องไปถาม Stake holder ไปถาม customer ก่อนเขาอยากได้แบบไหน ต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยและมีความเป็นอินเตอร์มากกว่านี้ถ้ารอเด็กไทยมาเรียนไทยก็คงจะน้อยเพราะอย่างนั้นก็คงต้องคัดเลือกหลาย ๆ อย่าง หลักสูตรนี้ต้องมีลักษณะอินเตอร์ อินเตอร์มีเดีย นะคะหลักสูตรแบบ Sandbox หลักสูตรแบบ 2 ปริญญาอะไรอย่างนี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถึงจะตอบโจทย์เพราะอาจจะ 4 หรือ 5 แบบเลยที่จะมีไม่อย่างนั้นก็อาจจะไม่ได้นักเรียนมากตามเป้าหมายที่เพียงพอ

ลักษณะเทรนด์ของวิจัยทางทางการพยาบาล ถ้าเราบอกว่าเราจะต้องมาพัฒนาการเรียน การสอนของเรา จะต้องทำควบคู่ไปเลยเพราะว่าคนที่สอนได้ไม่ว่าทางคลินิกหรือทางชุมชน ถ้าเรา ไม่ได้ไปวิจัยกับ Setting นั้น ๆ จะไม่สามารถได้ข้อมูลที่ดีพอที่จะมาสอนหนังสือ ดำรามันใช้เวลา ประมาณ 3-4 ปีที่ได้ตำรามาหนึ่งเล่ม แต่ข้อมูลวิจัยมันจะเร็วกว่ามากกว่าอย่างน้อยที่สุดก็ไม่เกิน

ปีหนึ่งก็รู้ไม่ว่าจะไปเป็นวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยที่เป็นชุดวิจัยต่าง ๆ ที่จะไปพัฒนาการเรียนการสอนของเรา เทรนด์ของงานวิจัยนี้ต้องบอกเลยว่าความเป็นอาจารย์ของชุมชนอาจารย์ต้องเข้าใจ Setting ตัวเอง ต้องเข้าใจว่างาน Primary นั้นต้องเป็นอย่างไรถึงจะตอบโจทย์และตรงนี้เอานักศึกษาไปร่วมด้วยกับงานวิจัยก็ได้หรือนักศึกษานั้นจะเป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยของเราหรือว่าช่วยงานวิจัยอันนี้เขาจะเห็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงต้องได้งานวิจัยที่เอาไปใช้งานได้ด้วย งานวิจัย KM การสร้างนวัตกรรมจนเกิดการเรียนรู้ทั้งจากคนไข้คนให้การดูแลและตัวนักศึกษาเองรวมทั้งอาจารย์ต้องเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

การฝึกภาคปฏิบัติกับผู้ป่วยอันนี้ก็เหมือนกันว่าเราก็คงจะต้องทำงานวิจัยขึ้นมาที่จะต้องสร้าง Situation สร้าง AI หรือสร้างโมเดลต่าง ๆ อันนี้ก็เหมือนกันนะว่าจะอะไรจะเสมือนจริงมากที่สุดเพราะเรื่องการใช้ห้องเรียนเสมือนจริงต้องกลับมาอาจจะมาแบบ Full skill โรคตะวันตกหรือฝั่งยุโรป อเมริกาที่มีการล้าหน้าในเรื่องเทคโนโลยีเหล่านี้เขาเอามาใช้ในการเรียนการสอนเกือบทั้งคอร์ส เขาเรียกว่า visual แต่ก่อนที่จะไปเรียนรู้กับคนไข้จริง ๆ ในโลกของตะวันออกหรือในประเทศไทยก็ดียังถือว่า คนที่ทำการเรียนการสอนทั้งอาจารย์และนักศึกษายังมีโอกาสได้สัมผัสคนไข้ได้เร็วได้มากกว่า ซึ่งจริง ๆ แล้วมันก็มีข้อดีข้อเสียถ้าการเรียนรู้โดยสถานการณ์ที่เจอคนไข้จริงก็ทำให้การแอปพลายด์ไม่ต้องเยอะมากรู้แล้วว่าจับไปคือแขนคนไข้ คือขาคนไข้ แต่เมื่อต้องเรียนกับหุ่นเรียนกับ simulation ต้องจินตนาการเยอะเพราะเวลาเรียนไปเรียบร้อยแล้วก่อนจะไปถึงจริงจริงแล้วอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนมันหลายรูปแบบมากที่จะต้องให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพราะ อย่างนั้นครูก็ต้องเป็นนักจินตนาการ ครูจะต้องเป็นนักสร้างแนวปฏิบัติของตัวเองการที่ครูต้องไป faculty Practice นี้แหละคือเพื่อให้ครูขึ้นไปและสังเกตการณ์ ครูขึ้นไปครูจะเห็นว่าคนไข้เขาต้องการแบบไหนดูแลอย่างไรเพื่อจะ apply สิ่งเหล่านั้นมาสอนในคลาสสิกเรียนของตัวเอง เพราะว่ามันนักศึกษาคำว่า นักศึกษาคือผู้ที่กำลังศึกษาความรู้ใหม่เขายังไม่สามารถที่จะไปดูแลคนไข้ได้เบ็ดเสร็จถ้าไม่มีอาจารย์ผู้สอนเป็นคนดูแลสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญมากที่ต้องเตรียมการ การเตรียมการก็เลยต้องเยอะมากที่จะเตรียมนักศึกษาเราให้เพียงพอที่จะออกไปสู่สังคมเพื่อจะไปเป็นพยาบาลได้อย่างแท้จริง

ครูรุ่นใหม่จะต้องเตรียมการมากคิดว่ากระบวนการต่าง ๆ ในประเทศไทยก็น่าจะมากถูกทาง แล้วการเตรียมครูแบบเค้าเรียกว่า PSF ทำอย่างไรครูนั้นต้องเป็น Professional ครูต้องเป็นครูมืออาชีพ

บริการวิชาการมันหลายเรื่อง บริการวิชาการแบบให้เปล่า การพยาบาลเฉพาะทางนะซึ่งเราเรียกว่าบริการวิชาการแก่สังคมมันเป็นบริการวิชาการที่ครูคนหนึ่งจะไปให้บริการวิชาการได้ครูคนนั้นต้องเฟิร์มพอสมควรต้องมีทั้งงานวิจัยการสอนที่เชี่ยวชาญเพราะว่าผู้ที่เราไปให้บริการนั้นถ้าเป็นพยาบาลก็คือพยาบาลที่จบจากโรงเรียนแล้ว มีทั้งความรู้ขณะมีความรู้แน่นปานกลางแล้วมาก ๆ เชี่ยวชาญต้องดูว่าบริการวิชาการเราจะให้กับ setting ไหนเราให้กับใครเทรนด์ของการให้บริการวิชาการก็คงต้องไปดูว่าเราให้ความรู้ในเชิงของหลักสูตร เพราะฉะนั้นอาจารย์ของเราก็ต้องเชี่ยวชาญที่จะไปให้ความรู้เราไม่ใช่ไปบอกเกอร์จริงมัยไปให้งานบริการวิชาการแต่ไปเหมือนเป็นคนจัดการ

หลักสูตรแต่ว่าเป็นไงเป็นโบรกเกอร์รับสมัครแล้วไม่ต้องบรรยายเองไม่ต้องไปสอนไม่ต้องไปให้ความรู้เองไม่ต้องทำอะไรเลย จริงจริงเราไปจ้างเอ็นเจเนชันซิมาก็ได้อาจารย์ไม่ต้องไปให้บริการวิชาการเอง แต่อาจารย์จะพูดได้อย่างไรอาจารย์จะไปสอนเรื่องให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาถ้ามีงานวิจัยอาจารย์จะเล่าได้หมด เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้วการให้บริการวิชาการอย่างแท้จริงคือต้องมีงานวิจัยเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วอาจารย์เองจะมั่นใจเวลาไปให้ความรู้ในบริการวิชาการแก่สังคม แต่ก็อย่าลืมไปหาความต้องการก่อนว่าเราต้องการอะไรบ้างเราจัดหลักสูตรและจัดบริการวิชาการและให้ความรู้โดยตรงที่เราอยากได้ รวมทั้งเวลาที่เราจะจัดหลักสูตรด้วยเราจะจัดหลักสูตรมาขายหลักสูตรไปไม่มีคนมาอบรมเลยก็แสดงไม่ใช่ความต้องการของตลาดจริงเพราะอย่างนั้นเราต้องรู้ว่าตอนนี้พยาบาลเขาอยากรู้อะไร นโยบายประเทศชาติเป็นอย่างไรสิ่งที่ยังไม่เต็มเต็มเมื่อเขาเรียนพยาบาล 4 ปี อันนี้ก็คือสิ่งที่เขาต้องรู้เพิ่มขึ้นจากการที่เขาเป็นพยาบาลแล้ว พยาบาลเหล่านี้ต้องไปเลือกตรงไหนที่สอนแล้วก็ได้รับความรู้เพิ่มเติมเขาก็ไป

ถ้า 30 วิทยาลัยเราทำเป็นศูนย์การเรียนรู้โรคไตมี 3 วิทยาลัยนี้มีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญทำงานวิจัยเยอะเยาะแล้วมาถ่ายทอดรับรองเลยว่าเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ ไม่รู้เราเรียกว่าเซ็นเตอร์หรือศูนย์อะไรที่เราจะเรียกกัน เช่น ในเขตของภาคเหนือโรคซึมเศร้าอัตราการฆ่าตัวตายสูงมากมี 3- 4 วิทยาลัยทำงานวิจัยร่วมกันเป็นชุดมาเลยสุดท้ายเราก็จัดคืนข้อมูลให้กับสังคมกับพยาบาลก็จัดหลักสูตรให้ความรู้ในการรับมือกับปัญหาฆ่าตัวตายอย่างนี้เรื่องของ การดูแลทางด้านสุขภาพจิตเราก็สามารถทำขึ้นมาได้แล้วก็ใช้ resource ร่วมกันด้วยเพราะอาจารย์ที่อยู่ตามวิทยาลัยที่หนึ่งไม่มีอาจารย์พยาบาลจิตเวชถึง 10 คน ก็มาร่วมกันทำได้เรียกว่า pool resource แล้วก็ช่วยกันในเชิงราชการ อันนี้ดีเพราะจริง ๆ แล้วทั้งบริการวิชาการแล้วก็วิจัยทำไปพร้อมกันได้เลยทำเป็นทีมที่ดีที่สุด

อันนี้มีแนวคิดอย่างหนึ่งว่าก่อนที่เราจะทำอะไรสักเรื่องหนึ่งเราก็ควรจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันที่เขาบอกว่าเราต้องมีการจัดการความรู้เพราะว่าที่เราทำ NP ไปวิทยาลัยนี้ก็ทำ NP วิทยาลัยนี้ก็ทำ NP มีอยู่ 17 วิทยาลัย ได้ลูกค้าวิทยาลัยละ 10 คน 5 คน 9 คน ได้ 20 คน เพราะอย่างนั้นจุดคุ้มทุนของการจัดหลักสูตรขนาดใหญ่ขนาดนี้ต้อง 4-5 เดือนแล้วก็ลงทุนไปในขณะที่มีลูกค้าอยู่นิดเดียวก็ไม่คุ้มค่าคุ้มทุนในการจัดการบริการวิชาการเพราะฉะนั้นถ้าเรารวมและแลกเปลี่ยนกันแล้วก็ใช้วิทยากรร่วมกันยอมเป็นประโยชน์กับพวกเราแน่นอน เทรนด์ของการทำสิ่งเหล่านี้เขาเรียกว่า อินดิเกรต มีส่วนร่วมได้ลดเรื่องของการแข่งขันซึ่งกันและกันเพราะว่าจริง ๆ 30 วิทยาลัยนี้ก็คือคณะเดียวกันถ้าทุกคนแข่งขันกันหมดเลยต่างคนต่างทำโดยที่ไม่มองกันเลย คณะพยาบาลศาสตร์ขาดทุนเพราะใช้ resource ไปเยอะเยาะเลยแต่เราไม่คุ้มค่าคุ้มทุน จริงจริงแล้วพวกเรามีค่าตัวทั้งเรียกว่าอะไรค่าตัวที่มองเห็นได้ก็เห็นไม่ได้ใช่ เรามีเงินเดือนบางคนมีเงินเดือนวันหนึ่งต้องสองสามพันไปช่วยทำโครงการในขณะที่คนที่สอนอยู่บนคลินิกก็ไปจ้างพยาบาลมาช่วยสอนมาบอกว่าเรา 35% แล้วก็ไปจ้าง

พยาบาลมาสอนแทนเราแต่เรามาดูตรงนี้นั้นคัมค่าคัมทุนเพราะอย่างนั้นต้องอยู่ในแนวคิดของพวกเราหมดเลยเวลาที่เราจะจัดโปรเจกต์ต่าง ๆ มันต้องอยู่ในแนวคิดของคนทำหลักสูตรเลยที่จะบริหารหลักสูตรแล้วออกมาแล้วคัมค่าคัมทุน

สิ่งเหล่านี้เราต้องมีเขาเรียกว่าทำงานกันแบบบูรณาการเรามีคณะพยาบาลศาสตร์ เรามีกองบริการวิชาการสิ่งเหล่านี้พวกรองผู้อำนวยการหรือหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องต้องมีการสื่อสารในการพูดคุยเพราะว่าถ้าเราต่างคนต่างทำแล้วก็แย่งกันแย่งชิงกันนี่คิดว่าไม่เกิดผลดีกับคณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยเราแย่งชิงเรื่องนี้ได้แต่เรา weak กว่าแล้วแย่งชิงไม่ทันขณะเดียวกันเราลงทุนไปแล้วถามว่ามันไม่ใช่ขาดทุนกำไรนะแต่มันคือขาดทุนมากเลยนะยังวิทยาลัยที่มีอาจารย์น้อยแล้วทำหลายพันธกิจมากมายไม่มีทางเลยที่มันจะทำอะไรได้ดียิ่งมากเรื่องแล้วคนน้อยก็จะขาดทุนไปหมดเลยทั้งนักศึกษาเองทั้งงานบริการวิชาการทั้งงานวิจัยมันไม่เสร็จ มันต้องมีวิธีการว่าแล้วเราจะแชร์ร่วมกันอย่างไรจะรวมตัวกันอย่างไรเรียกว่าต้องสื่อสารตอนนี้อยู่ในการวางแผนร่วมกัน วางแผนให้ดีให้รอบครอบแล้วก็หายุทธวิธีต่าง ๆ ที่จัดการทุกอย่างแล้วค่อยลงมือทำ

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเนื่องจากว่าถ้าพูดถึงวิทยาลัยพยาบาลหรือคณะพยาบาลศาสตร์เนี่ยเราไม่ได้จริงจังแล้วพันธกิจเรามันไม่ใช่เรื่องเหล่านี้แต่เรื่องของการเป็นพันธกิจอุดมศึกษาเพราะมันจริงจังแล้วเค้าเรียกว่าเรื่องของสุนทรียเป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะฉะนั้นเราจะต้องดูว่าให้นักศึกษามีสิ่งเหล่านี้ในชีวิตเพราะเป็นการเติมเต็มและมีความสุขของการเป็นพลโลกถึงได้มีทั้งตัวรายวิชาและวิชาเลือกที่ให้นักมาดูแลสิ่งเหล่านี้ เพราะสุนทรียศาสตร์เมื่อก่อนหลักสูตรเคยมีวิชาสุนทรียศาสตร์วิชาอะไรต่าง ๆ ที่มันจะเสริมพลังสิ่งเหล่านี้แต่ตอนนี้เมื่อปรับหลักสูตรเป็นช่วง ๆ เราจะเห็นว่าวิชาหายไปแต่ก็อยู่ในทำนุบำรุงศิลปะแล้วก็ไปอยู่ในกิจการนักศึกษา ทั้งอาจารย์และนักศึกษาคงจะต้องดูในเรื่องของวัฒนธรรมวัฒนธรรมไทยต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อบ่มเพาะในความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นไปตาม PLO ที่เรากำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้ที่จะเกิดขึ้นคือหลักสูตรเสริมหรือกิจการนักศึกษาที่จะเพิ่มเติมเข้ามาไม่ใช่อยู่เดี่ยวเดี่ยวแล้วตอนนี้จะทำงานกิจการศึกษาก็ดีหรือผู้ที่ทำการดูแลเกี่ยวกับนักศึกษาก็ต้องทำงานร่วมกัน แล้วในขณะเดียวกันอาจารย์ทุกคนไม่ได้มองว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องของอาจารย์ที่อยู่กิจการนักศึกษาอย่างเดียว อาจารย์ทุกคนก็ต้องมีสุนทรียเพราะวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน การสร้างความสุขในองค์กรเหล่านี้ล้วนแต่เป็นเรื่องของศิลปะและวัฒนธรรมที่อยู่ในตัวเขาเรียกว่าชาติพันธุ์ เชื้อชาติไทย เราก็คือเป็นส่วนหนึ่งของประชากรไทยเพราะสิ่งเหล่านี้ถ้าไม่บ่มเพาะตอนนี้ว่าทุกคนนะถ้าเราไม่มีวินัยเราไม่มีความซื่อสัตย์องค์กรจะอยู่ร่วมกันน้อ ๆ นักศึกษาอยู่ด้วยกันก็อยู่ยาก สิ่งเหล่านี้ที่เราต้องบ่มเพาะ เราไม่ได้บอกว่าทำนุบำรุงศิลปะนั่นคือการทุกคนต้องรำไทยเป็น มันมีตั้งหลายเรื่อง การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะเมื่อไรก็ตามที่แต่งตัวแล้วบ่งบอกความเป็นไทยอันนี้เราส่งเสริมแล้วมันต้องมีการส่งเสริมและทำนุบำรุงบำรุงถ้าบอกว่าเป็นคนศาสนาพุทธ ทำไม่ไม่รู้จักให้เด็กไปรู้จักว่าพุทธศาสนาที่แท้จริงคืออะไรคนจะเข้าวัดฟังธรรมแล้วรู้เลย

ว่าก็การถือศีล 5 เด็กก็ถือกัน เด็กเข้าใจจริงหรือเปล่าจริง ๆ แล้วมองเรื่องง่าย ๆ ที่เป็นชีวิตประจำวัน เราถึงได้มีวิชาที่คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันการเรียนภาษาไทยในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้ยังต้องสอนอยู่เพราะว่ามันก็จะขาดหายไปแล้วก็ต้องไปเติมเต็มในวิชาการศึกษาทั่วไป เรากำลังสอนความเป็นคนไทยความเป็นธรรมชาติสอนในสิ่งที่เขาเรียกว่ามันเป็นรากเหง้าของของความเป็นคนไทย เราก็ต้องมีอยู่ไม่งั้นทุกคนก็จะรู้สึกเลยว่าไม่เห็นต้องกตัญญูไม่ต้องเห็นต้องรู้คุณเลย เพราะถ้าเราไม่สอนตั้งแต่เป็นเยาวชนเขาเข้ามาอายุ 17 ปีเป็นเยาวชนนี่คือสิ่งที่เราต้องบ่มเพาะเขาอยู่กับเรา ช่วงเวลาสั้น ๆ 4 ปี อายุ 21- 22 เรียนจบไปแล้ว

ใน 30 วิทยาลัยเรามีกองกิจการนักศึกษาเรามีรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เรามีการ ZOOM คุยกันเพราะเราก็ต้องพูด good communication สำคัญมากเรามีสโมสรนักศึกษาที่เรา แต่งตั้งเรียบร้อยแล้วจะทำอะไรกับกิจการนักศึกษามาก่อนเขาอยากได้อะไรนะเราไม่ทำ กิจกรรมยืดเยียดเด็กไม่สนุกเพราะฉะนั้นต้องถามเขาก่อนว่าจะจัดได้อย่างไรเด็กรุ่นใหม่พวกนี้มีความคิดสร้างสรรค์แล้วอาจารย์กิจการนักศึกษาทั่วประเทศไทยต้องบอกเลยว่า 30 วิทยาลัยส่วนใหญ่ก็คือคนรุ่นใหม่คนที่วัยรุ่นใหม่รับมือเด็ก ๆ ได้ เราต้องถามก่อนอยากได้อะไรแล้วก็ไปจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองโจทย์เขาอย่าลืมนักศึกษาก็เป็นลูกค้าเราคนหนึ่ง⁸⁹

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 16 ความเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าว่า การจัดการเรียนการสอน ออกแบบการเรียนการสอนให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการจดจำ การจดควรไม่เกิน 20 % มีอุปกรณ์ให้นักศึกษาเรียนรู้ได้เอง มีเครื่องมือใหม่ ๆ ครูมีหน้าที่ตั้งคำถาม ให้นักศึกษาได้วิเคราะห์ เน้นการตั้งคำถามที่ทำให้นักศึกษาเกิดทักษะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ครูต้องเข้าใจ skill lab มากขึ้น skill lab ไม่ใช่แค่การทำแผล ฉีดยา การใส่สายสวนปัสสาวะ แต่เป็นการฝึกให้นักศึกษาเกิดการคิด การวิเคราะห์ การไตร่ตรอง ครูต้องตั้งคำถาม มี scenario ของคนไข้จะเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น เพราะต่อไปเราจะให้นักศึกษาไปทำกับคนไข้จริงได้น้อยลง เนื่องจากสิทธิผู้ป่วย นักศึกษาต้องมีความรู้ทักษะก่อนขึ้น word ก่อน เรียนรู้โรคก่อน การฝึกทักษะไม่ใช่ personal skill ทักษะคือ skill ที่ต้องรู้ปัญหาของคนทั้งคน การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ต้องเริ่มต้นใน 2-3 ปีนี้ ไม่ต้องรอ อีก 10 ปี ห้องปฏิบัติการทางการพยาบาลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ก่อนการฝึกปฏิบัติจริงกับคนไข้

การจัดหลักสูตร ต้องดูสถานการณ์สุขภาพสามารถตอบโจทย์สถานการณ์สุขภาพในปัจจุบัน หลักสูตรต้องปรับให้ตรงกับสถานการณ์สุขภาพทำให้นักศึกษาแก้ไขปัญหาสังคมได้ เช่น ปัจจุบันเป็นสังคมผู้สูงอายุ ควรจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับปัญหาผู้สูงอายุ ไม่ใช่ยังใช้หลักสูตรการเรียนการสอน

⁸⁹ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 15, 15 กุมภาพันธ์ 2567.

แบบเดิมเหมือนเมื่อ 40 ปีก่อนพยาบาลเรียนอย่างไร ตอนนั้นก็ยังเรียนอย่างนั้น เช่น พยาบาลควรเรียนรู้การเช็ดตัวคนไข้ที่ใส่เครื่องมือ เช่น เครื่องช่วยหายใจ ไม่ใช่การการเช็ดตัวคนดี เช่น เราสอนให้นักศึกษาเรียนรู้โดยการเช็ดตัวเพื่อนกันเอง เช็ดตัวผู้ป่วยทั่ว ๆ ไป ซึ่งใคร ๆ ก็สามารถทำได้ เช่น ญาติ อสม. ผู้ดูแลก็ทำได้ ดังนั้นนักศึกษาเมื่อไปปฏิบัติจริงบนหอผู้ป่วยก็จะทำไม่ได้ ครูจะต้องเป็นนักค้นคว้า นักวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับสภาวะสุขภาพ วิเคราะห์หลักสูตร สังคมที่เปลี่ยนแปลง ฝึกให้พยาบาลเรียนรู้จากสุขภาพสังคม

ด้านการวิจัย งานวิจัยที่ทำตามคนอื่น โดยเป็น confirm monitoring เป็นงานวิจัยที่ต่างประเทศเขาทำแล้วต้องลดลง การทำวิจัยควรเป็นวิจัยที่ตรงกับปัญหาสุขภาพประชาชน จัดทรัพยากรอย่างไรที่เกิดความคุ้มค่า วิจัยทางคลินิกอาจมีความจำเป็นมากขึ้น วิจัยการให้บริการ การใช้ทรัพยากร มองวิจัยระบบมากขึ้น เป็นการวิจัยที่สร้างความรู้ใหม่ วิจัยที่ตรงกับปัญหาสุขภาพของประชาชน

การบริการวิชาการแก่สังคม Faculty practice คือบริการวิชาการที่จำเป็นที่สุด Faculty practice ช่วยเสริมสร้างความเชี่ยวชาญของอาจารย์ ซึ่งแพทย์เขามานานแล้ว เช่น แพทย์ทำผ่าตัดหัวใจ ก็จะได้เอานักศึกษาแพทย์เข้าทำผ่าตัดหัวใจ แต่จะเอา resident เข้าเพื่อฝึกความเชี่ยวชาญ การเปิดคลินิกต่าง ๆ เช่น คลินิกเบาหวาน คลินิกความดันโลหิตสูง ก็เป็นการฝึกความเชี่ยวชาญของแพทย์เหมือนกัน เพราะได้ประสบการณ์การรักษาจากผู้ป่วย

Faculty practice ช่วยเสริมสร้างความเชี่ยวชาญให้กับอาจารย์พยาบาล อาจารย์ควรมีความรู้ที่ลุ่มลึกในการทำทักษะ อาศัยความเชี่ยวชาญทางการพยาบาล Faculty practice ไม่ใช่การที่อาจารย์ลงไปปฏิบัติการพยาบาลเหมือนที่หลาย ๆ คนทำตอนนี้ เราควรเป็นที่พึ่งทางวิชาการของพยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สามารถบูรณาการกับการบริการวิชาการ การเรียนการสอน และการวิจัยได้ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไม่ใช่มองแค่การใส่บาตร การใส่ผ้าไทย แต่อยากให้มองลุ่มลึกกว่านั้น เช่น ภาคใต้มีการรำนโนราห์ ให้มีการศึกษาทำรำต่าง ๆ ว่าสามารถช่วยเรื่องของส่งเสริมสุขภาพได้อย่างไร การนำศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านมาเป็นเรื่องของสุขภาพ นำมาอธิบายเป็นเชิงวิชาการด้านสุขภาพมากขึ้นให้เห็นถึงคุณค่ามากขึ้น⁹⁰

⁹⁰ สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 16, 24 พฤษภาคม 2567.

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกประเด็นความคิดเห็นที่เหมือนกันแตกต่างกันและรวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันไว้ในข้อเดียวกัน สังเคราะห์เป็นกลุ่มความคิดเห็นเดียวกัน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นที่มีสาระสำคัญ สามารถสังเคราะห์เป็นกลุ่มความคิดเห็นได้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การวิจัยและนวัตกรรม 3) การบริการวิชาการแก่สังคม และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในทศวรรษหน้า หลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนกคือ World Class University for Primary Care และตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ลักษณะของหลักสูตรต้องมีความหลากหลาย เช่น 1) หลักสูตร sandbox 2) หลักสูตร second degree รับคนที่จบปริญญาตรีสาขาอื่นแล้วมาเรียน ระยะเวลาการเรียน 2 ปี หรือ 2.5 ปี 3) หลักสูตร dual degree (double degree) เรียนแล้วสามารถได้ใบปริญญา 2 ใบ 4) หลักสูตรที่เป็น non degree สามารถบันทึกใน Credit bank เรียนได้ทั้งต่ำกว่าปริญญาตรีหรือคนที่จบปริญญาตรีแล้วเรียนเก็บหน่วยกิตไว้ 5) หลักสูตรที่ต่ำกว่าปริญญาตรี หลักสูตรเฉพาะทางที่ตอบสนองความต้องการด้านปัญหาสุขภาพของพื้นที่หรือของประเทศ วิทยาลัยพัฒนาหลักสูตรให้มีความโดดเด่น สร้างอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของแต่ละวิทยาลัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียและบริบทของพื้นที่ พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยหรือเหมือนกับต่างประเทศ หลักสูตรมีคุณภาพใช้เกณฑ์ของอาเซียน/สากลเพื่อให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำสามารถนำไปสู่การ Ranking ระดับ world class ได้ มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ เช่น เรียนแบบออนไลน์ เรียนออนไลน์ Distance learning การเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) มีการเรียนรู้ที่บูรณาการมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น การปรับเปลี่ยนสถานการณ์การสอนในคลินิกลดลงในชุมชนมากขึ้น เน้นการสอนในห้องปฏิบัติการ เรียนรู้จากสถานการณ์จำลองเสมือนจริง การฝึกภาคปฏิบัติกับผู้ป่วยจริงลดลง อาจารย์มีทำงานวิจัยขึ้นมาที่จะต้องสร้าง Situation สร้าง AI หรือสร้างโมเดลต่าง ๆ ให้เสมือนจริงมากที่สุด การใช้ห้องเรียนเสมือนจริงจะมาแบบ Full skill การเรียนการสอนจะเป็นลักษณะที่เพิ่มคุณสมบัติทักษะศตวรรษที่ 21 ครูเป็น Facilitator มากยิ่งขึ้น ลักษณะรายวิชาหรือหลักสูตรที่พัฒนาจะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีในภาคการทำงาน เช่น เรื่องผู้ประกอบการหรือรายวิชาเชิงกฎหมายที่นอกเหนือจากเรื่องกฎหมายและจริยธรรมที่เรียนอยู่ปัจจุบัน การสร้างนวัตกรรม การใช้ Application สำหรับการทำงาน การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสาร พัฒนาอาจารย์

เป็นเครื่องมืออาชีพ ครูมืออาชีพจะต้องมีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง สามารถเป็นที่เลี้ยงให้กับครูคนอื่นในทีม ได้มีการสนับสนุนระบบระบบสารสนเทศ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นส่วนกลางให้ทุกวิทยาลัย สามารถใช้ร่วมกันได้ สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแพลตฟอร์มและการบริหารจัดการหลักสูตร ในรูปแบบ Modular Education หรือ Modular Curriculum ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะที่จำเป็นในอนาคต ส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้วย เครื่องมือที่ทันสมัย เน้นร่วมมือกับโรงพยาบาล สถานประกอบการเอกชนเพื่อยกระดับสู่นานาชาติ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการด้านการวิจัยและนวัตกรรมของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในทศวรรษหน้า งานวิจัยจะตอบสนองกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในพื้นที่ เป็นวิจัยที่ลงลึกลงไปในแต่ละประเด็นปฏิบัติจริง ๆ ลงเข้าสู่ประชาชนหรือชุมชนแล้วเห็นผลที่ชัดเจน เน้นวิจัยตอบโจทย์ประเทศ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อาจารย์มีความโดดเด่นด้านวิจัยและนวัตกรรม ทำให้คนรู้จักและเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรวิชาชีพ ระดับประเทศได้เป็นที่รู้จักและเป็นผู้นำองค์กรวิชาชีพ และถ้าเป็น Innovation ก็เป็นเรื่องของ Social Innovation มากขึ้น ผลงานวิจัยหรือ นวัตกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสถาบัน มีการบูรณาการการวิจัยกับพันธกิจบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการเรียนการสอนมากขึ้น มีการหาแหล่งทุนที่เป็นแหล่งทุนที่ขนาดใหญ่หรือทำวิจัยกับนานาชาติมากขึ้น มีผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่เพิ่มขึ้น มีงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติที่เป็นวารสาร open access สามารถ ranking ในระดับ world class ได้

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการด้านการบริการวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในทศวรรษหน้า มีการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของสังคมชุมชนในเวลานั้น หลักสูตรการบริการวิชาการที่มาจากการปฏิบัติจริง เน้นความเชี่ยวชาญของอาจารย์ บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย ผลิตผลงานวิจัยที่เกิดจากการปฏิบัติจริงได้ มีแนวปฏิบัติที่ดี การบริการวิชาการจะเป็น Excellence Center ด้านบริการวิชาการมี 2 แบบคือส่วนที่หนึ่งการบริการวิชาการแบบให้เปล่า เป็นการให้ความรู้กับประชาชนเน้น primary care แต่เน้นให้บริการเพื่อประชาชนพึ่งตัวเองได้ รูปแบบการบริการวิชาการ เช่น การให้เปล่าใน Thai MOOC การให้ความรู้ออนไลน์ ส่วนที่ 2 เป็นการบริการวิชาการเพื่อสร้างรายได้ ครอบคลุมในการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขหรือของด้านวิชาชีพทางสุขภาพ ขณะเดียวกันก็อาจจะขยายไปพัฒนาบุคลากรในกระทรวงอื่น เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ภายโอนไปที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาต่าง ๆ ก็ครอบคลุมทั้งกระทรวงมหาดไทยหรือกระทรวงอื่น ๆ ที่มีบุคลากรส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องที่สามารถจะช่วยให้ปฏิบัติงานเป็นสหวิชาชีพได้ อบรมให้ครูที่เลี้ยงในโรงพยาบาลแหล่งฝึกรัฐบาลขยายไปยังโรงพยาบาล

เอกชน วิทยาลัยทุกแห่งจะมีบริการประเภทการให้บริการที่วิทยาลัยเป็นคลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น ซึ่งจะทำให้ได้ใกล้ชิดประชาชนมากขึ้นโดยเปลี่ยนบทบาทการบริการวิชาการจากที่ให้การอบรมอย่างเดียวเป็นการให้บริการซึ่งจะบริการหมดตั้งแต่แก่นักเรียนจนถึงประชาชนโดยทำงานร่วมกับโรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแบ่งผู้รับบริการกันมาดูแล สามารถเป็นที่ฝึกความเชี่ยวชาญของอาจารย์และฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในทศวรรษหน้า มีการบูรณาการในการเรียนการสอนสอดแทรกในรายวิชาไปสู่การเรียนการสอน การบริการวิชาการและการวิจัยผสมผสานกับการบริการสุขภาพ ออกแบบที่จะทำให้ผู้เรียนที่เข้ามาอยู่ในระบบเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ 3 ภาพอนาคตการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

1 ภาพอนาคตในด้านที่พึงประสงค์

ตารางที่ 2 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
1. ด้านการเรียนการสอน - หลักสูตรหลากหลายตอบสนองความต้องการสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างหลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนกคือ World Class University for Primary Care และตอบสนองความต้องการของพื้นที่ สังคม ประเทศ - หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์สภาการพยาบาล เกณฑ์ AUN QA เกณฑ์ EdPEX - มีวิธีการ รูปแบบ หลักสูตรฝึกอบรมหรือ Module ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสุขภาพของประชากรที่เปลี่ยนไป - มีหลักสูตร sandbox, second degree, dual degree (double degree) - มีหลักสูตรที่เป็น non degree บันทึกใน Credit bank - หลักสูตร short course training มีสาขาที่หลากหลายเพิ่มความเชี่ยวชาญให้ผู้เรียน - พัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาการพยาบาล

ตารางที่ 2 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ต่อ)

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจ อุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
- เครือข่ายการศึกษาร่วมมือ	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อร่วมผลิตหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของพื้นที่ สังคมและประเทศ - ปรับโครงสร้างหลักสูตรและเกณฑ์การจบการศึกษาให้มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ เรียนกับสหสาขาวิชาชีพ - ใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น ห้องปฏิบัติการพยาบาล ห้องสมุด
- รูปแบบการเรียนยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการเรียนยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการของผู้เรียน - รูปแบบการเรียนหลากหลาย ทั้ง ออนไลน์ ออนไลน์ Distance learning - จัดทำระบบคลังหน่วยกิต (credit bank) ที่เชื่อมโยงข้ามคณะและข้ามมหาวิทยาลัย
- บัณฑิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการเรียนการสอนแบบ Active learning ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น - สร้างผลิตพยาบาลที่เป็นนักรณรงค์ เพื่อผลิตนวัตกรรมทางการพยาบาล - การจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตเป็นนักจัดการสุขภาพชุมชน - เน้นการเรียนการสอนจากสถานการณ์เสมือนจริง สอนในคลาสหรือว่าในคลินิกจะน้อยจะเป็นการสอนแบบ simulation มากขึ้น - พัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะเรื่องของการสื่อสาร การประสานงานการทำงานเป็นที่รวมถึงการพัฒนางานที่เชื่อมต่อเป็นงานเรื่องของเทคโนโลยี - สร้างความแตกต่างด้วย รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่หาไม่ได้จากการเรียนออนไลน์
- เทคโนโลยีล้ำเลิศ	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์มีการสร้าง Innovation เพื่อใช้ในการเรียนการสอน - พัฒนาสมรรถนะอาจารย์ในการใช้เทคโนโลยี ใช้ระบบ application เช่น Microsoft 365 กับ google ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น การใช้ระบบเทคโนโลยี เข้ามาในการจัดการเรียนการสอน
- สถาบันก้าวไปสู่สากล	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาครูและผู้เรียนให้เก่งภาษาอังกฤษ และเรียนรู้เพิ่มขึ้นในภาษาที่ 3 - พัฒนาหลักสูตรที่เป็น 2 ภาษา เป็นทางเลือกให้คนนานาชาติสามารถเข้ามาเรียนได้

ตารางที่ 2 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ต่อ)

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจ อุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
<p>2. ด้านการวิจัยและนวัตกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างเครือข่ายนักวิจัยตามความเชี่ยวชาญ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานวิจัยที่เป็นไปตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์มากยิ่งขึ้น - มีเครือข่ายวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นผลิตผลงานวิจัย/นวัตกรรม - อาจารย์มีความโดดเด่นด้านวิจัยและนวัตกรรม ทำให้คนรู้จักและเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรวิชาชีพ ระดับประเทศได้เป็นที่รู้จักและเป็นผู้นำองค์กรวิชาชีพ - มีงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติที่เป็นวารสาร open access สามารถ ranking ในระดับ world class ได้ - มีระบบการช่วยเหลือให้อาจารย์สามารถตีพิมพ์ผลงานวิจัยในต่างประเทศเพิ่มขึ้น - วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากภายนอกเพิ่มขึ้น
<ul style="list-style-type: none"> - สร้างรายได้จากการนำงานวิจัย/นวัตกรรมไปใช้ในเชิงพาณิชย์สูงขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานวิจัยหรือนวัตกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสถาบัน
<ul style="list-style-type: none"> - งานวิจัยตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - วิทยาลัยเป็นศูนย์กลางผลิตองค์ความรู้ที่ตอบสนองระบบการบริการสุขภาพของชุมชน - งานวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติจริงได้ทำให้เกิดแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ - เป็นวิจัยที่เน้นลักษณะของการให้ Intervention เป็นวิจัยที่พัฒนาหรือเป็นวิจัยที่ทำความเข้าใจกับการบริการวิชาการ - พัฒนาให้เกิดศูนย์ Center of excellent ในประเด็นของ Primary care ที่เชื่อมโยงบริบท ในคนไข้ โดยเฉพาะคนไข้ NCD โรคอุบัติใหม่ โรคติดต่อเฉียบพลัน - ผู้บริหารสนับสนุนให้อาจารย์นักศึกษาได้เรียนรู้กับต่างวิชาชีพ เพื่อที่จะทำนวัตกรรม - มีความเข้มแข็งในการขอทุนจากภายนอกสถาบัน
<p>3. ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการเพื่อประชาชนพึ่งตัวเองได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - บริการวิชาการเน้นเอาประชาชนในชุมชนเป็นที่ตั้ง ตอบสนองความต้องการของสังคม ประเทศ - ทำให้สหสาขาวิชาชีพมาทำงานด้วยกันเน้นการป้องกันมากกว่าการรักษา - บริการวิชาการมีความต่อเนื่องเป็นที่พึงของระบบบริการสุขภาพของประเทศได้

ตารางที่ 2 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ต่อ)

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจ อุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
- พัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบคลุมในการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขหรือของด้านวิชาชีพสุขภาพ - ขยายที่จะไปพัฒนาบุคลากรในกระทรวงอื่น - พัฒนาพยาบาลให้มีสมรรถนะสูง
- เพิ่มความเชี่ยวชาญของอาจารย์	- บริการวิชาการที่สะท้อนถึงความเชี่ยวชาญของอาจารย์มีความเฉพาะเจาะจง
- สร้างรายได้ให้กับสถาบัน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคลินิกบริการวิชาการทางการแพทย์เฉพาะทางการแพทย์ให้บริการด้านสุขภาพ - วิทยาลัยเป็นหน่วยบริการหรือเป็นสถานประกอบการให้กับคนกลุ่มไม่ต้องการปริญญาแต่ต้องการแค่งานหรือไปดูแลคนในครอบครัวได้หรือไปประกอบอาชีพอิสระ - ทำหน้าที่เป็น Center ของ Provider - หาทุนภายนอกที่จะมาสนับสนุนการบริการวิชาการในเรื่องของการลงทะเบียน CNEU หรือว่าในเรื่องของการของแหล่งทุนจากภายนอก
- บูรณาการกับพันธกิจอื่น	- หลักสูตรการบริการวิชาการที่มาจากปฏิบัติจริง บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย
- นำเทคโนโลยีมาใช้	<ul style="list-style-type: none"> - ครูสามารถใช้เทคโนโลยีมากขึ้นในการให้บริการทางการแพทย์ การวิจัย และการเรียนการสอน - มีการสร้าง Innovation ด้านการบริการวิชาการ - มีหลักสูตรเกี่ยวข้องกับ nondegree credit bank การให้เปล่าใน Thai MOOC การให้ความรู้ออนไลน์
<p>4. ด้านการดำเนินงานศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- บูรณาการกับพันธกิจอื่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผสมผสานอาจจะสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาการเรียนการสอนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม - ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมต้องบูรณาการกับพันธกิจอื่น ๆ ปลูกฝังให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย - การบูรณาการศิลปวัฒนธรรมไปกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การวิจัย ส่งเสริมสร้างเสริมสุขภาพ
- ทำนุบำรุงและสร้างคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม	การนำศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านมาเป็นเรื่องของสุขภาพนำมาอธิบายเป็นเชิงวิชาการด้านสุขภาพมากขึ้นให้เห็นถึงคุณค่ามากขึ้น

2. ภาพอนาคตในด้านที่ไม่พึงประสงค์

ตารางที่ 3 แสดงภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์

ภาพฉากทัศน์	ลักษณะการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจ อุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่ไม่พึงประสงค์
<p>1. ด้านการจัดการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุกวิทยาลัยใช้หลักสูตรเดียวกัน หลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สังคม และของโลก - วิธีการสอนไม่หลากหลาย เน้นอาจารย์เป็นศูนย์กลาง - นำเทคโนโลยีมาใช้น้อย - ขาดเครือข่ายทางการศึกษา - หลักสูตรยังไม่เป็นสากล 	<p>หลักสูตรจะต้องมาเรียนทางด้านสุขภาพอย่างเดียว ต้องมาออนไลน์อยู่กับพื้นที่เท่านั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบของการเรียนการสอนออนไลน์มีแบบเป็น Module แต่ว่าในความเป็นจริงอาจจะยังไม่ได้แชร์กับผู้เรียนถึงโลกอนาคตจริง ๆ - หลักสูตรการศึกษาไม่มีความยืดหยุ่น เน้นความรู้เป็นหลัก - นโยบายและแผนการศึกษาไม่มีความต่อเนื่องและไม่ได้รับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเต็มที่ - อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารไม่ได้รับการพัฒนา เต็มศักยภาพ - อาจารย์มีวิธีการสอนไม่หลากหลาย ยึดอาจารย์เป็นศูนย์กลาง การสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต - ไม่มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน - ระบบสารสนเทศยังไม่สามารถใช้ข้อมูลหรือจัดการสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ - ไม่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น ห้องแล็บทางการแพทย์ - อาจารย์ขาดการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง - อาจารย์และนักศึกษามีทักษะภาษาอังกฤษยังไม่ได้ตามเกณฑ์ - บัณฑิต General Nurse เป็น RN เป็นพยาบาลปฏิบัติทั่วไป - หลักสูตรไม่เป็นสากล
<p>2. ด้านการวิจัยและนวัตกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิจัยจำนวนมากแต่นำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - งานวิจัยหรือนวัตกรรมยังไม่เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม - งานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง - คุณภาพของงานวิจัยยังไม่เข้มแข็ง - วิจัยกระจุกกระจายออกไปเป็นไปตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์น้อย

ตารางที่ 3 แสดงภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ (ต่อ)

ภาพฉากทัศน์	ลักษณะการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจ อุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่ไม่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> - ทุนวิจัยภายในภายนอกของมีจำนวนน้อย - อาจารย์ยังไม่ได้นักวิชาการที่สร้างผลงานหรือนวัตกรรมที่มี impact สูง ๆ หรือเป็นวิจัยเชิงนโยบาย
3. ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม - หลักสูตรเดียวกันหรือคล้ายกันทุก ๆ วิทยาลัย มีการแข่งขันกันเองใน 30 วิทยาลัย	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ไม่ได้ให้บริการที่เสริมความเชี่ยวชาญของตนเอง - การจัดอบรมหลักสูตรเหมือนกันในแต่ละวิทยาลัย คนมาอบรมจำนวนน้อยกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ - มีการบริการวิชาการร่วมกับสหสาขาวิชาชีพแต่ยังไม่ข้ามศาสตร์กันจริง - หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ - มีคลินิกบริการวิชาการทางการแพทย์เฉพาะทางการแพทย์ให้บริการด้านสุขภาพยังไม่ได้มาตรฐาน
4. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม - ทำแบบเดิม ตามที่ทำกันมา ไม่รู้สึกถึงคุณค่า	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมที่จัดโดยเป็นความต้องการของวิทยาลัยจัดเหมือนเดิม เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง - มีการบูรณาการกับพื้นที่ แต่ยังไม่สร้างคุณค่า สร้างความภาคภูมิใจและนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

3 ภาพอนาคตในด้านที่เป็นไปได้มากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตาม พันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
1. ด้านการเรียนการสอน - หลักสูตรหลากหลายตอบสนอง ความต้องการสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนก คือ World Class University for Primary Care และตอบสนองความต้องการของพื้นที่ สังคม ประเทศ - หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์สภาการพยาบาล เกณฑ์ AUN QA เกณฑ์ EdPEX - มีวิธีการ รูปแบบ หลักสูตรฝึกอบรมหรือ Module ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสุขภาพของประชากรที่เปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 4 แสดงภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด (ต่อ)

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> - มีหลักสูตร sandbox, second degree, dual degree (double degree) - มีหลักสูตรที่เป็น non degree บันทึกลงใน Credit bank - หลักสูตร short course training มีสาขาที่หลากหลายเพิ่มความเชี่ยวชาญให้ผู้เรียน - พัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาการพยาบาล
<ul style="list-style-type: none"> - สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อร่วมผลิตหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของพื้นที่ สังคมและประเทศ - ปรับโครงสร้างหลักสูตรและเกณฑ์การจบการศึกษาให้มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ เรียนกับสหสาขาวิชาชีพ - ใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น ห้องปฏิบัติการพยาบาล ห้องสมุด
<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการเรียนหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการเรียนยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการของผู้เรียน - รูปแบบการเรียนหลากหลาย ทั้ง ออนไลน์ ออนไลน์ Distance learning - เร่งจัดทำระบบคลังหน่วยกิต (credit bank) ที่เชื่อมโยงข้ามคณะและข้ามมหาวิทยาลัย
<ul style="list-style-type: none"> - นำเทคโนโลยีมาใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์มีการสร้าง Innovation เพื่อใช้ในการเรียนการสอน - พัฒนาสมรรถนะอาจารย์ในการใช้เทคโนโลยีใช้ระบบ application เช่น Microsoft 365 กับ google ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น การใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาในการจัดการเรียนการสอน
<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันก้าวไปสู่สากล 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาคู่มือและผู้เรียนให้เก่งภาษาอังกฤษ และเรียนรู้เพิ่มขึ้นในภาษาที่ 3 - พัฒนาหลักสูตรที่เป็น 2 ภาษา เป็นทางเลือกให้คนนานาชาติสามารถเข้ามาเรียนได้
<p>2. ด้านการวิจัยและนวัตกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างเครือข่ายนักวิจัยตามความเชี่ยวชาญ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตผลงานวิจัยที่เป็นไปตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4 แสดงภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด (ต่อ)

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์มีความโดดเด่นด้านวิจัยและนวัตกรรม ทำให้คนรู้จักและเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรวิชาชีพ ระดับประเทศได้เป็นที่รู้จักและเป็นผู้นำองค์กรวิชาชีพ - มีงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติที่เป็นวารสาร open access สามารถ ranking ในระดับ world class ได้ - มีระบบการช่วยเหลือให้อาจารย์สามารถตีพิมพ์ผลงานวิจัยในต่างประเทศเพิ่มขึ้น - วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากภายนอกเพิ่มขึ้น
- สร้างทีมนักวิจัยระบบสุขภาพปฐมภูมิ	<p>วิทยาลัยเป็นศูนย์กลางผลิตองค์ความรู้ที่ตอบสนองระบบการบริการสุขภาพของชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติจริงทำให้เกิดแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ - พัฒนาให้เกิดศูนย์ Center of excellent ในประเด็นของ Primary care ที่เชื่อมโยงบริบทของผู้รับบริการ
- พัฒนาเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - มีเครือข่ายวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นผลิตผลงานวิจัย/นวัตกรรม ในระดับชาติและนานาชาติ - มีความเข้มแข็งในการขอทุนจากภายนอกสถาบัน
- นำเทคโนโลยีมาใช้	<ul style="list-style-type: none"> - นำเทคโนโลยีมาใช้ยกระดับคุณภาพงานวิจัยและนวัตกรรม - เป็นวิจัยที่เน้นลักษณะของการให้ Intervention เป็นวิจัยที่พัฒนาหรือเป็นวิจัยที่ทำความคู่ไปกับการบริการวิชาการ
3. ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม - ให้บริการเพื่อประชาชนพึ่งตัวเองได้	<ul style="list-style-type: none"> - บริการวิชาการเน้นประชาชนในชุมชนเป็นที่ตั้ง ตอบสนองความต้องการของสังคม ประเทศ - ทำให้สหสาขาวิชาชีพมาทำงานด้วยกันเน้นการป้องกันมากกว่าการรักษา - บริการวิชาการมีความต่อเนื่องเป็นที่พึงของระบบบริการสุขภาพของประเทศได้
- พัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพตอบสนองความต้องการของพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบคลุมในการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขหรือของด้านวิชาชีพสุขภาพ - ขยายไปพัฒนาบุคลากรในกระทรวงอื่น - พัฒนาพยาบาลให้มีสมรรถนะสูง

ตารางที่ 4 แสดงภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด (ต่อ)

ภาพฉากทัศน์	ภาพฉากทัศน์การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าที่พึงประสงค์
- เพิ่มความเชี่ยวชาญของอาจารย์	- บริการวิชาการที่สะท้อนถึงความเชี่ยวชาญของอาจารย์ มีความเฉพาะเจาะจง
- สร้างรายได้ให้กับสถาบัน	- มีคลินิกบริการวิชาการทางการแพทย์เฉพาะทาง การพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพ - วิทยาลัยเป็นหน่วยบริการหรือเป็นสถานประกอบการให้กับคนกลุ่มไม่ต้องการปริญญาแต่ต้องการแค่ไปทำงานหรือไปดูแลคนในครอบครัวได้หรือไปประกอบอาชีพอิสระ - ทำหน้าที่เป็น Center ของ Provider - หาทุนภายนอกที่จะมาสนับสนุนการบริการวิชาการในเรื่องของการลงทะเบียน CNEU หรือว่าในเรื่องของการของแหล่งทุนจากภายนอก
- บูรณาการกับพันธกิจอื่น	- หลักสูตรการบริการวิชาการที่มาจากปฏิบัติจริง บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย
- นำเทคโนโลยีมาใช้	- ครูสามารถใช้เทคโนโลยีมากขึ้นในการให้บริการการพยาบาล การวิจัย และการเรียนการสอน - มีการสร้าง Innovation ด้านการบริการวิชาการ - มีหลักสูตรเกี่ยวข้องกับ nondegree credit bank การให้เปล่าใน Thai MOOC การให้ความรู้ออนไลน์

สรุปภาพอนาคตการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าภายใต้ภาพอนาคตด้านที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. พันธกิจด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 หลักสูตรหลากหลายตอบสนองความต้องการสังคม หลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนกคือ World Class University for Primary Care และตอบสนองความต้องการของพื้นที่ สังคม ประเทศชาติ หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์สภาการพยาบาล เกณฑ์ AUN QA เกณฑ์ EdPEX มีวิธีการ รูปแบบ หลักสูตรฝึกอบรมหรือ Module ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสุขภาพของประชากรที่เปลี่ยนไป พัฒนาหลักสูตรแบบ sandbox, dual degree (double degree) จัดหลักสูตรที่เป็น second degree รับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอื่นมาเรียนต่อ โดยที่วิชาพื้นฐานไม่ต้องเรียนแต่เน้นเรียนวิชาทางการแพทย์ (หลักสูตร 2.5 ปี) มีหลักสูตรที่เป็น non degree บัณฑิตใน Credit bank หลักสูตร short course training มีสาขาที่หลากหลายเพิ่มความเชี่ยวชาญให้ผู้เรียน พัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาการพยาบาล

1.2 เครือข่ายการศึกษาร่วมใจ วิทยาลัยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อร่วมผลิตหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของพื้นที่ สังคมและประเทศ ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาให้มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ เรียนกับสหสาขาวิชาชีพได้ คณะแพทยศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนกร่วมมือกันเป็นเครือข่ายหรือร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรม หรือการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ (Inter professional Education)

1.3 รูปแบบการเรียนมีความยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการของผู้เรียน รูปแบบการเรียนหลากหลาย ทั้ง ออนไลน์ ออฟไลน์ Distance learning ระยะเวลาในการเรียนของหลักสูตรมีความยืดหยุ่น เช่น การฝึกภาคปฏิบัติ ให้มีการฝึกกับสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในห้องปฏิบัติการ จนมั่นใจก่อนเมื่อผู้เรียนคนไหนพร้อมแล้ว จึงขึ้นฝึกปฏิบัติงานจริงที่โรงพยาบาล มีการจัดทำระบบคลังหน่วยกิต (credit bank) ที่เชื่อมโยงข้ามคณะและข้ามมหาวิทยาลัย จัดให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียน และระบบเทียบประสบการณ์การทำงานเพื่อให้ได้รับการศึกษา การฝึกอบรบในสาขาวิชาชีพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

1.4 บัณฑิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของสังคม เน้นการเรียนการสอนแบบ Active learning ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดการวิเคราะห์มากขึ้นสร้างผลิตพยาบาลที่เป็นนักรณรงค์ เพื่อผลิตนวัตกรรมทางการแพทย์ การจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตเป็นนักรจัดการสุขภาพชุมชน เน้นการเรียนการสอนจากสถานการณ์เสมือนจริงสอนในคลาสหรือว่าในคลินิกจะน้อยจะเป็นการสอนแบบ simulation มากขึ้น พัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะเรื่องของการสื่อสาร การประสานงาน การทำงานเป็นทีมรวมถึงการพัฒนางานที่เชื่อมต่อเป็นงานเรื่องของเทคโนโลยี สร้างความแตกต่างด้วย รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่หาไม่ได้จากการเรียนออนไลน์

1.5 เทคโนโลยีล้ำเลิศ อาจารย์มีการสร้าง Innovation เพื่อใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาสมรรถนะอาจารย์ในการใช้เทคโนโลยี ใช้ระบบ application เช่น Microsoft 365 กับ google ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ใช้ระบบเทคโนโลยี เข้ามาในการจัดการเรียนการสอนประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ดิจิทัลที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันให้มีคุณภาพมากขึ้น

1.6 สถาบันก้าวไปสู่สากล พัฒนาครูและผู้เรียนให้เก่งภาษาอังกฤษ และเรียนรู้เพิ่มขึ้นในภาษาที่ 3 ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมภาพลักษณ์ ทศคติ สร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนวิชาชีพพยาบาลด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพ ให้กับนักเรียน กลุ่มผู้ประกอบการและชุมชน และยกระดับสู่นานาชาติ พัฒนาหลักสูตรให้เท่าทันหรือเหมือนกับของต่างประเทศ ใช้เกณฑ์ของอาเซียน/สากล เพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำได้ สามารถนำไปสู่การ ranking ระดับ World Class ได้ ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพื่อยกระดับสู่นานาชาติ และผลักดันเข้าสู่สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. พันธกิจด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม

2.1 ผลงานวิจัย/นวัตกรรมมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับเชิงวิชาการ ได้รับการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยในระดับโลกสูงขึ้น อาจารย์มีความโดดเด่นด้านวิจัยและนวัตกรรมมีงานวิจัยที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ทำให้คนรู้จักและเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรวิชาชีพ ระดับประเทศได้เป็นที่รู้จัก และเป็นผู้นำองค์กรวิชาชีพ มี Excellent Center ที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่และมีความหลากหลายสาขา มีงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติที่เป็นวารสาร open access สามารถ ranking ในระดับ world class ได้ มีระบบการช่วยเหลือให้อาจารย์สามารถตีพิมพ์ผลงานวิจัยในต่างประเทศเพิ่มขึ้น

2.2 สร้างรายได้จากการนำงานวิจัย/นวัตกรรมไปใช้ในเชิงพาณิชย์สูงขึ้น อาจารย์ผลิตงานวิจัยหรือนวัตกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสถาบัน

2.3 วิจัย/นวัตกรรมตอบโจทย์ใช้ประโยชน์ได้จริง วิทยาลัยเป็นศูนย์กลางผลิตองค์ความรู้ที่ตอบสนองระบบการบริการสุขภาพของชุมชน งานวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติจริงทำให้เกิดแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นเครื่องมือที่ทำให้ประชาชนมีสุขภาพดี มีเครือข่ายวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นผลิตผลงานวิจัย/นวัตกรรม เป็นวิจัยที่เน้นลักษณะของการให้ Intervention เป็นวิจัยที่พัฒนาหรือเป็นวิจัยที่ทาควคู่ไปกับการบริการวิชาการ พัฒนาให้เกิดศูนย์ Center of excellent ในประเด็นของ Primary care ที่เชื่อมโยงบริบท ในคนไข้ โดยเฉพาะคนไข้ NCD โรคอุบัติใหม่ โรคติดต่อเฉียบพลัน ผู้บริหารสนับสนุนให้อาจารย์นักศึกษาได้เรียนรู้กับต่างวิชาชีพ เพื่อที่จะทำนวัตกรรม มีความเข้มแข็งในการขอทุนจากภายนอกสถาบัน

3. พันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

3.1 ให้บริการเพื่อประชาชนพึ่งตัวเองได้ บริการวิชาการเน้นเอาประชาชนในชุมชนเป็นที่ตั้ง ตอบสนองความต้องการของสังคม ประเทศ วิทยาลัยเป็นศูนย์บริการทางการแพทย์หรือคลินิก บริการทางการแพทย์ที่เน้น primary care บริการประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ สหสาขาวิชาชีพมาทำงานด้วยกันเน้นการป้องกันมากกว่าการรักษา บริการวิชาการมีความต่อเนื่อง เป็นที่พึ่งของระบบบริการสุขภาพของประเทศได้ ผลิตหลักสูตรเฉพาะทาง เช่น หลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลตอบสนองกับพื้นที่มากขึ้น หรือหลักสูตรที่จัดเฉพาะเพื่อให้ อสม.หรือคนที่ว่างงานในพื้นที่ได้นำไปประกอบอาชีพต่อไป

3.2 พัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ ผลิตหลักสูตรการฝึกอบรมที่เป็น short course training ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนหรือการบริการสุขภาพของพื้นที่ จัดทำหลักสูตรอบรมเฉพาะทาง ที่ช่วยพัฒนาทักษะให้กับพยาบาลในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมให้พยาบาลมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีการบริการวิชาการแก่สังคมซึ่งครอบคลุมการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขหรือของวิชาชีพทางสุขภาพ และขยายไปพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานหรือกระทรวงอื่น

3.3 เพิ่มความเชี่ยวชาญของอาจารย์ วิทยาลัยต่าง ๆ แต่ละภูมิภาคมีการทำงานแบบร่วมมือกันในการบริการวิชาการ ตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ ตามความต้องการของชุมชน โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น วิทยากร

3.4 สร้างรายได้ให้กับสถาบัน มีคลินิกบริการวิชาการทางการแพทย์เฉพาะทาง การพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพ วิทยาลัยเป็นหน่วยบริการหรือเป็นสถานประกอบการให้กับคนกลุ่มไม่ต้องการปริญญาแต่ต้องการแค่ไปทำงานหรือไปดูแลคนในครอบครัวได้หรือไปประกอบอาชีพอิสระ ทำหน้าที่เป็น Center ของ Provider หาทุนภายนอกที่จะมาสนับสนุนการบริการวิชาการในเรื่องของการลงทะเบียน CNEU หรือว่าในเรื่องของการของแหล่งทุนจากภายนอก มีการจัดทำแผนธุรกิจสร้างหลักสูตรที่สามารถสร้างรายได้ ขยายได้ เช่น หลักสูตรเวชกิจฉุกเฉิน ทำเป็นแพ็คเกจที่จะขายทั้ง วิทยากร กิจกรรม เนื้อหา

3.5 บูรณาการกับพันธกิจอื่น หลักสูตรการบริการวิชาการที่มาจาก การปฏิบัติจริง บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย เป็นการบริการวิชาการที่มีการบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะเรื่องสุขภาพอย่างเดียว เพื่อเสริมความแข็งแกร่งซึ่งกันและกัน

3.6 นำเทคโนโลยีมาใช้ อาจารย์สามารถใช้เทคโนโลยีมากขึ้นในการให้บริการทางการแพทย์ การวิจัย และการเรียนการสอน มีการสร้าง Innovation ด้านการบริการวิชาการ มีการนำเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันมาใช้ในการให้บริการวิชาการ เช่น การดูแลติดตามการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวาน เป็นต้น มีหลักสูตรเกี่ยวข้องกับ nondegree credit bank การให้เปล่าใน Thai MOOC การให้ความรู้ออนไลน์

4. พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

4.1 บูรณาการกับพันธกิจอื่น มีการผสมผสานอาจจะสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาการเรียน การเรียนการสอนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมต้องบูรณาการกับพันธกิจอื่น ๆ ปลูกฝังให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมไปกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การวิจัย สู่การสร้างเสริมสุขภาพ

4.2 ทำนุบำรุงและสร้างคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม การนำศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านมาเป็นเรื่องของสุขภาพนำมาอธิบายเป็นเชิงวิชาการด้านสุขภาพมากขึ้นให้เห็นถึงคุณค่ามากขึ้น

สรุปภาพอนาคตการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าภายใต้ภาพอนาคตด้านที่ไม่พึงประสงค์ ดังนี้

1. พันธกิจด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ทุกวิทยาลัยใช้หลักสูตรเดียวกัน หลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สังคม และของโลก หลักสูตรจะต้องมาเรียนทางด้านสุขภาพอย่างเดียว ต้องมาออนไลน์อยู่กับพื้นที่เท่านั้น นโยบายและแผนการศึกษาไม่มีความต่อเนื่องและไม่ได้รับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเต็มที่ หลักสูตร

การศึกษาไม่มีความยืดหยุ่น เน้นความรู้เป็นหลัก รูปแบบของการเรียนการสอนออนไลน์มีแบบเป็น Module แต่ว่าในความเป็นจริงมันก็อาจจะยังไม่ได้เวิร์กกับผู้เรียนถึงโลกอนาคตจริง ๆ

1.2 วิธีการสอนไม่หลากหลาย อาจารย์มีวิธีการสอนไม่หลากหลาย ยึดอาจารย์เป็นศูนย์กลาง ขาดการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารไม่ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

1.3 นำเทคโนโลยีมาใช้น้อย อาจารย์ไม่มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ระบบสารสนเทศยังไม่สามารถใช้อข้อมูลหรือจัดการสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

1.4 ขาดเครือข่ายทางการศึกษา ไม่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในวิทยาลัยพยาบาล มหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น ห้องฝึกประสบการณ์ทางการพยาบาลเสมือนจริง

1.5 หลักสูตรยังไม่เป็นสากล อาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก อย่างหนึ่งก็คือไม่เก่งภาษา มีอาจารย์น้อยที่ภาษาอังกฤษสูง อาจารย์และนักศึกษามีทักษะภาษาอังกฤษยังไม่ได้ตามเกณฑ์ บัณฑิต General Nurse เป็น RN เป็นพยาบาลปฏิบัติทั่วไป

2. พันธกิจด้านการวิจัยและนวัตกรรม

วิจัยจำนวนมากแต่นำไปใช้ประโยชน์จริงได้น้อย งานวิจัยหรือนวัตกรรมยังไม่เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม งานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง คุณภาพของงานวิจัยยังไม่เข้มข้น เรื่องวิจัยกระจัดกระจายออกไปเป็นไปตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์น้อย ทุนวิจัยภายในภายนอกของมีจำนวนน้อย อาจารย์ยังไม่ได้นักวิชาการที่สร้างผลงานหรือนวัตกรรมที่ impact สูง ๆ หรือเป็นวิจัยเชิงนโยบาย

3. พันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

หลักสูตรเดียวกันหรือคล้ายกันทุก ๆ วิทยาลัย มีการแข่งขันกันเองใน 30 วิทยาลัย อาจารย์ไม่ได้ให้บริการที่เสริมความเชี่ยวชาญของตนเอง การจัดอบรมหลักสูตรเหมือนกันในแต่ละวิทยาลัย คนมาอบรมจำนวนน้อยกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการบริการวิชาการร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ แต่ยังไม่ข้ามศาสตร์กันจริง หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ มีคลินิกบริการวิชาการ ทางการแพทย์เฉพาะทางทางการแพทย์ให้บริการด้านสุขภาพยังไม่ได้มาตรฐาน

4. พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ปฏิบัติแบบเดิมตามที่ทำกันมา ไม่รู้สึกถึงคุณค่า กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่เป็นความต้องการของวิทยาลัยจัดเหมือนเดิม เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง มีการบูรณาการกับพันธกิจอื่น แต่ยังไม่สร้างคุณค่า สร้างความภาคภูมิใจและนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

สรุปอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า มี 3 ฉากทัศน์ ได้แก่

ฉากทัศน์ที่ 1 “ยืนหยัดด้วยตนเองสร้างความเข้มแข็งตอบสนองความต้องการของพื้นที่”

วิทยาลัยแต่ละวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนโดยมีการสร้างหลักสูตรของตนเอง สร้างเอกลักษณ์ของตนเองให้มีความโดดเด่น หลักสูตรตอบสนองความต้องการของพื้นที่ มีการสร้างเครือข่ายกับพื้นที่ทั้งเครือข่ายการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ มีการนำเทคโนโลยีช่วยในการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ฉากทัศน์ที่ 2 “หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว เพื่อเป็นเสาหลักในการผลิตบัณฑิตพยาบาล”

วิทยาลัยทั้ง 30 วิทยาลัย จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรเดียวกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น อาจารย์ผู้สอน ห้องปฏิบัติการพยาบาล ห้องสมุด นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ฉากทัศน์ที่ 3 “สานพลัง ตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพปฐมภูมิ”

ทุกวิทยาลัยร่วมกันผสมผสานพลังสร้างจุดเด่นปฐมภูมิ จัดทำหลักสูตรที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของพื้นที่ สู่การบริการที่เข้มแข็ง สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

โดยฉากทัศน์ที่เป็นไปได้คือ “**สานพลัง ตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพปฐมภูมิ**” ใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1) จัดทำหลักสูตรที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพปฐมภูมิ หลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันพระบรมราชชนกคือ World Class University for Primary Care และตอบสนองความต้องการของพื้นที่ สังคม ประเทศชาติ หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์สภาการพยาบาล เกณฑ์ AUN QA เกณฑ์ EdPEX มีวิธีการ รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมหรือ Module ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสุขภาพของประชากรที่เปลี่ยนไป พัฒนาหลักสูตรแบบ sandbox, dual degree (double degree) จัดหลักสูตรที่เป็น second degree รับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีสาขาอื่นมาเรียนต่อ โดยที่วิชาพื้นฐานไม่ต้องเรียนแต่นับเรียนวิชาทางการพยาบาล (หลักสูตร 2.5 ปี) มีหลักสูตรที่เป็น non degree บันทึกใน Credit bank หลักสูตร short course training มีสาขาที่หลากหลายเพิ่มความเชี่ยวชาญให้ผู้เรียน พัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาการพยาบาล

2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น วิทยาลัยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อร่วมผลิตหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของพื้นที่ สังคมและประเทศ ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาให้มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ เรียนกับสหสาขาวิชาชีพได้ คณะแพทยศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนกร่วมมือกันเป็นเครือข่ายหรือร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรม หรือการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ (Inter professional Education)

3) จัดรูปแบบการเรียนการสอนหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน รูปแบบการเรียนมีความยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการของผู้เรียน รูปแบบการเรียนหลากหลาย ทั้งออนไลน์ Distance learning ระยะเวลาในการเรียนของหลักสูตรมีความยืดหยุ่น เช่น การฝึกภาคปฏิบัติ ให้มีการฝึกกับสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในห้องปฏิบัติการจนมั่นใจก่อนเมื่อผู้เรียนคนไหนพร้อมแล้ว จึงขึ้นฝึกปฏิบัติงานจริงที่โรงพยาบาล มีการจัดทำระบบคลังหน่วยกิต (credit bank) ที่เชื่อมโยงข้ามคณะและข้ามมหาวิทยาลัย จัดให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียน และระบบเทียบประสบการณ์การทำงานเพื่อให้ได้รับการศึกษา การฝึกอบรมในสาขาวิชาชีพ การพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

4) นำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน อาจารย์มีการสร้าง Innovation เพื่อใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาสมรรถนะอาจารย์ในการใช้เทคโนโลยี ใช้ระบบ application เช่น Microsoft 365 กับ google ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ใช้ระบบเทคโนโลยี เข้ามาในการจัดการเรียนการสอน ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ดิจิทัลที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันให้มีคุณภาพมากขึ้น

5) พัฒนาหลักสูตรสู่นานาชาติ พัฒนาอาจารย์และนักศึกษาผู้เรียนให้เก่งภาษาอังกฤษ และเรียนรู้เพิ่มขึ้นในภาษาที่ 3 ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมภาพลักษณ์ ทศคติ สร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนวิชาชีพพยาบาลด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพ ให้นักเรียน กลุ่มผู้ปกครองและชุมชนและยกระดับสู่นานาชาติ พัฒนาหลักสูตรให้เท่าทันหรือเหมือนกับต่างประเทศ ใช้เกณฑ์ของอาเซียน/สากล เพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำได้ สามารถนำไปสู่การ ranking ระดับ World Class ได้ ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพื่อยกระดับสู่นานาชาติ และผลักดันเข้าสู่สถานประกอบการ ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การวิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย

1) สร้างเครือข่ายนักวิจัยตามความเชี่ยวชาญ มีเครือข่ายวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่น ผลิตผลงานวิจัย/นวัตกรรมที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา อาจารย์เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรวิชาชีพ ระดับประเทศได้เป็นที่รู้จักและเป็นผู้นำองค์กรวิชาชีพ

- 2) สร้างทีมนักวิจัยระบบสุขภาพปฐมภูมิ ที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่
- 3) พัฒนาเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ
- 4) นำเทคโนโลยีมาใช้ยกระดับคุณภาพงานวิจัยและนวัตกรรม

3. การบริการวิชาการ ประกอบด้วย

1) จัดทำหลักสูตรบริการวิชาการที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของสังคม บริการวิชาการเน้นประชาชนในชุมชนเป็นที่ตั้ง ตอบสนองความต้องการของสังคม ประเทศ วิทยาลัย เป็นศูนย์บริการทางการแพทย์หรือคลินิกบริการการพยาบาลที่เน้น primary care บริการประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้

2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อสร้างสุขภาวะชุมชน

3) บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

4) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการเชิงรุกที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า สามารถใช้เทคโนโลยีมากขึ้นในการให้บริการการพยาบาล มีการสร้าง Innovation ด้านการบริการ วิชาการ มีการนำเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันมาใช้ในการให้บริการวิชาการ เช่น การดูแลติดตาม การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวาน เป็นต้น มีหลักสูตรเกี่ยวข้องกับ nondegree credit bank การให้เปล่าใน Thai MOOC การให้ความรู้ออนไลน์

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1) บูรณาการกับพันธกิจอุดมศึกษาเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ มีการผสมผสานภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรมสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาการเรียนการสอนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ปลูกฝังให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมไปกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การวิจัย สู่การสร้างเสริมสุขภาพ

2) สร้างคุณค่าของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำศิลปะและวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านมาเป็นเรื่องของสุขภาพนำมาอธิบายเป็นเชิงวิชาการด้านสุขภาพมากขึ้น ให้เห็นถึงคุณค่ามากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า" มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 16 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้สรุปประเด็นสำคัญแล้วนำไปสร้างฉากทัศน์ (scenarios) การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า มี 3 ฉากทัศน์ โดยฉากทัศน์ที่เป็นไปได้คือ “สานพลัง ตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพปฐมภูมิ” ใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) จัดทำหลักสูตรที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพปฐมภูมิ 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 3) จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 4) นำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และ 5) พัฒนาหลักสูตรสู่นานาชาติ

2. การวิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) สร้างเครือข่ายนักวิจัยตามความเชี่ยวชาญ 2) สร้างทีมนักวิจัยระบบสุขภาพปฐมภูมิ 3) พัฒนาเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ และ 4) นำเทคโนโลยีมาใช้ยกระดับคุณภาพงานวิจัยและนวัตกรรม

3. การบริการวิชาการ ประกอบด้วย 1) จัดทำหลักสูตรบริการวิชาการที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของสังคม 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และ

ภาคประชาชนเพื่อสร้างสุขภาวะชุมชน 3) บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และ 4) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการเชิงรุกที่ตอบสนองความต้องการ ของลูกค้า

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1) บูรณาการกับพันธกิจอุดมศึกษาเพื่อ การสร้างเสริมสุขภาพ และ 2) สร้างคุณค่าของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การอภิปรายผล

จากการศึกษาอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรม ราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าอนาคตภาพ การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษา ในทศวรรษหน้า มีประเด็นที่สำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การวิจัยและ นวัตกรรม 3) การบริการวิชาการแก่สังคม และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจากการที่สถาบัน พระบรมราชชนกมีพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้มี สถานะเป็น อุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ทำให้วิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดสถาบันพระบรม ราชชนก ซึ่งมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตหรือการจัดการเรียนการสอน คณะพยาบาลศาสตร์รับผิดชอบ การผลิตบัณฑิตพยาบาลระดับปริญญาโท ปริญญาเอก วิทยาลัยรับผิดชอบผลิตบัณฑิตพยาบาลระดับ ปริญญาตรี และ/หลักสูตรประกาศนียบัตร วิทยาลัยแต่ละแห่งพัฒนาหลักสูตรให้มีความโดดเด่น สร้างอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ของแต่ละวิทยาลัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียและ บริบทของพื้นที่ จากจำนวนเด็กที่ลดลง และค่านิยมของคนรุ่นใหม่ที่ไม่ใช่ปริญญาอาจไม่สำคัญ รวมถึง การเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีที่เข้ามาและการเกิดโรคระบาด โควิด-19 ล้วนเป็นสถานการณ์ที่ กระตุ้นให้ "สถาบันอุดมศึกษา" ทุกแห่งต้องเร่งปรับรูปแบบเพื่อตอบสนองคนรุ่นใหม่และตลาดแรงงาน ฉะนั้นการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิม คนที่จะอยู่รอดในยุคปัจจุบันนี้ต้องมีทักษะ มากกว่า 1 อย่าง ดังนั้น สิ่งที่วิทยาลัยต้องทำและปรับตัว คือ ต้องมีการปรับหลักสูตรให้ตอบโจทย์วัย แรงงานและขยายตลาดผู้เรียนไปยังกลุ่มผู้สูงอายุ มีการ Reskill/Upskill พัฒนาหลักสูตรให้มีความ น่าสนใจและสร้างองค์ความรู้ใหม่อยู่ตลอดเวลาให้นักศึกษาได้เลือกเรียนอย่างอิสระ สอดคล้องกับ การศึกษาของ สุกิจ ทองพิล เรื่องอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565 - 2569) 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องมีความรู้ดี ความคิดดีและปฏิบัติดี 2) ด้านปรัชญาของ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่เป็นคนเก่ง คนดีและมีสุข 3) ด้านวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิต ที่มีสมรรถนะดีคิดดีและคลอบคลุมดี 4) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร

ต้องพัฒนาจุดเด่น และเน้นเวลา 5) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ต้องทันสมัยและใช้ได้จริง 6) วิธีการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นวิธีการเรียนรู้ควบคู่เทคโนโลยีและมีจุดเด่น 7) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต้องทันสมัย ร่วมใช้ประโยชน์และคุณภาพดีและ 8) ด้านการวัดและการประเมินผล ต้องมีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพ รูปแบบการจัดหลักสูตรมีความหลากหลาย ได้แก่การจัดหลักสูตรแบบ dual degree (double degree) เรียนหลักสูตรพยาบาลปริญญาตรี บวกกับหลักสูตรเฉพาะทาง จัดหลักสูตรที่เป็น second degree รับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอื่นมาเรียนต่อ โดยที่วิชาพื้นฐานไม่ต้องเรียนแต่ไปเน้นเรียนวิชาทางการพยาบาล (หลักสูตร 2.5 ปี) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแพลตฟอร์ม และการบริหารจัดการหลักสูตรประกาศนียบัตรที่เป็น non degree มีการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Academic Credit Bank : Credit Bank) ธนาคารหน่วยกิต เพื่อการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้เรียนและทำงานไปในเวลาเดียวกัน มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ ทั้ง On site Online Distance learning จัดให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียน และระบบเทียบประสบการณ์การทำงานเพื่อให้ได้รับการศึกษา การฝึกอบรมในสาขาวิชาชีพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ออกแบบหลักสูตรหรือคอร์สที่เข้ากับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของประชากรในอนาคต ตามความต้องการของสังคม สอดคล้องกับที่ สอวช. ร่วมกับ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สอ.อว.) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนากำลังคน ด้วยการเสนอแนวทางการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากมาตรฐานการอุดมศึกษาหรือที่เรียกกันว่า “Higher Education Sandbox” เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาได้ทดลองพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ออกแบบหลักสูตรได้โดยไม่มีข้อจำกัด เพื่อให้สามารถผลิตและพัฒนาากำลังคนรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่ ให้ไทยมีกำลังคนที่พร้อมขับเคลื่อนประเทศสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว และเกิดการสร้างมาตรฐานการอุดมศึกษาในกระบวนทัศน์ใหม่ ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมภาพลักษณ์ ทศคติ สร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนวิชาชีพพยาบาลด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียนกลุ่มผู้ประกอบการและชุมชนและยกระดับสู่นานาชาติ พัฒนาหลักสูตรให้เท่าทันหรือเหมือนกับของต่างประเทศ ใช้เกณฑ์ของอาเซียน/สากล เพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำได้ สามารถนำไปสู่การ ranking ระดับ World Class ได้ ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพื่อยกระดับสู่นานาชาติและผลักดันเข้าสู่สถานประกอบการ ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติ ลดเวลาเรียนในคลินิกน้อยลง เพิ่มการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการ โดยการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลองเสมือนจริง (Simulation) มากขึ้น ซึ่งสามารถนับ requirement ทดแทนได้ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ป่วย ระยะเวลาในการเรียนของหลักสูตรมีความยืดหยุ่น เช่น การฝึกภาคปฏิบัติ ให้มีการฝึกกับสถานการณ์จำลองเสมือนจริงในห้องปฏิบัติการจนมั่นใจก่อนเมื่อผู้เรียนคนไหนพร้อมแล้ว จึงขึ้นฝึกปฏิบัติงานจริงที่โรงพยาบาล ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์

ดิจิทัลที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันให้มีคุณภาพมากขึ้น คณะแพทยศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนกร่วมมือกันเป็นเครือข่ายหรือร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรม หรือการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ (Inter professional Education) ผลิตหลักสูตรเฉพาะทาง เช่น หลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลตอบสนองกับพื้นที่มากขึ้น หรือหลักสูตรที่จัดเฉพาะเพื่อให้ อสม.หรือคนที่ว่างงานในพื้นที่ได้นำไปประกอบอาชีพต่อไป แต่งตั้งพยาบาลพี่เลี้ยงมาเป็นอาจารย์พยาบาลร่วมกับอาจารย์ของวิทยาลัย ตั้งแต่กระบวนการออกแบบการเรียนการสอน การสอนในคลินิก การประเมินผลผู้เรียน โดยสามารถนำไปคิดเป็นผลงานได้ออกแบบหลักสูตรร่วมกับต่างประเทศที่เป็น duale degree ใบปริญญาขึ้นอยู่กับข้อตกลงของมหาวิทาลัยว่าจะให้ใบปริญญาทั้ง 2 มหาวิทยาลัย หรือเป็นใบปริญญาร่วมกัน อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตนใช้เทคโนโลยีมากขึ้นในการเรียนการสอนการให้บริการการพยาบาล

ด้านการวิจัยและนวัตกรรม วิทยาลัยเป็นศูนย์กลางการผลิตองค์ความรู้ที่ตอบสนองระบบบริการสุขภาพของชุมชนและของประเทศ ผลิตผลงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์ของประเทศตอบสนองความต้องการของสังคม และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีการผลิตนวัตกรรมที่เน้น innovation ทางสังคมเพิ่มขึ้น มีการสร้างนวัตกรรมคือผลงานวิจัยจากนวัตกรรม ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชุมชน เป็นเครื่องมือที่ทำให้ประชาชนมีสุขภาพดีหรือเป็นการวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพมาเป็นเครือข่ายในการทำวิจัย/สร้างนวัตกรรม อาจารย์สร้างชิ้นงาน/นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์เชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้น สถาบันพระบรมราชชนกหรือคณะมีหน่วยงานกลางที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการไปขอทุนการทำวิจัยที่มีขนาดใหญ่ หรือระดับนานาชาติมากขึ้น มีหน่วยงานสนับสนุนช่วยเหลือหรือเป็นพี่เลี้ยงให้กับอาจารย์ของวิทยาลัยในการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยระดับนานาชาติ มีการต่อยอดการวิจัยไปสู่กระบวนการบริการวิชาการไม่จำกัดเฉพาะการเรียนการสอน จัดทำโครงการงานวิจัยเข้ามาสู่งานวิจัยที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของตนเองมากขึ้น มีผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติเพิ่มมากขึ้น มี Excellent Center ที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่และมีความหลากหลายสาขา สอดคล้องกับการศึกษาของนิศาลูกศิษย์และคณะ เรื่องอนาคตภาพการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 มี 4 องค์ประกอบคือ (1) นโยบายการวิจัย ได้แก่ เน้นให้นักวิจัยคำนึงถึงผลผลิตและผลลัพธ์จากงานวิจัยเป็นหลักสนับสนุนหัวข้อและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของงานวิจัย สร้างกลุ่มนักวิจัยทุกระดับสนับสนุนงานวิจัยที่ปรับใช้กับพื้นที่ได้จริง กำหนดนโยบาย เหมาะสมกับศักยภาพของประเทศเน้นพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเน้นการต่อยอดผลงานวิจัยสู่นวัตกรรม (2) เครือข่ายงานวิจัย ได้แก่ ขยายการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัย เครือข่ายการวิจัยกับชุมชน และเครือข่ายกับภาคเอกชน (3) ทุนอุดหนุนวิจัย ได้แก่ จัดสรรทุนอุดหนุนวิจัย

ได้อย่างเพียงพอสนับสนุน นักวิจัยรุ่นเก๋ายื่นขอทุนอุดหนุนจากแหล่งทุนภายนอกสถาบันอุดมศึกษา สนับสนุนทุนวิจัยร่วมกันระหว่างหน่วยงาน (4) วัฒนธรรมการวิจัย ได้แก่ สร้างต้นแบบนักวิจัยที่ดี สนับสนุนงานวิจัยที่ตอบโจทย์ประเทศไทย 4.0 และสร้างค่านิยมการทำวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ทำ สำหรับอนาคตภาพการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0 ที่มีองค์ประกอบความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ เป้าหมาย การพัฒนานักวิจัยกระบวนการบริหาร ธรรมชาติของโครงการ โครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนงานวิจัย การติดตามประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานวิจัย การพัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงาน โดยขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีโดย ผู้บริหารวิทยาลัยควรสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานทั้งงานประจำและงานที่ตอบสนองกลยุทธ์ในทุกพันธกิจ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการดำเนินงานในยุคดิจิทัล เช่น ใช้ระบบ Cloud university, Cloud office

ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม สามารถสร้างองค์ความรู้ที่เป็นที่พึ่งของระบบบริการสุขภาพ ในภาพของประเทศ ด้านการดูแลบุคคลหรือการพัฒนาระบบบริการพยาบาล ที่สะท้อนถึงความเป็น Expertise ของอาจารย์ ผลิตหลักสูตรการฝึกอบรมที่เป็น short course training ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนหรือการบริการสุขภาพของพื้นที่ วิทยาลัยเป็นศูนย์บริการทางการแพทย์ หรือคลินิกบริการการพยาบาลที่เน้น primary care บริการประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ มีการจัดทำหลักสูตรอบรมเฉพาะทางที่ช่วยพัฒนาทักษะให้กับพยาบาลในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้พยาบาลมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ให้การบริการวิชาการแก่สังคมซึ่งครอบคลุมการพัฒนา บุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขหรือของวิชาชีพทางสุขภาพ และขยายไปพัฒนาบุคลากรของ หน่วยงานหรือกระทรวงอื่น วิทยาลัยต่าง ๆ แต่ละภูมิภาคมีการทำงานแบบร่วมมือกันในการบริการ วิชาการ ตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ ตามความต้องการของชุมชน โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น วิทยากร เป็นการบริการวิชาการที่มีการบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะเรื่องสุขภาพอย่าง เดียว เพื่อเสริมความแข็งแกร่งซึ่งกันและกัน มีการจัดทำแผนธุรกิจสร้างหลักสูตรที่สามารถสร้างรายได้ ขยายได้ เช่น หลักสูตรเวชกิจฉุกเฉิน ทำเป็นแพ็คเกจที่จะขายทั้ง วิทยากร กิจกรรม เนื้อหา มีการนำ เทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันมาใช้ในการให้บริการวิชาการ การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ บริการวิชาการแก่สังคม ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบัน พระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข โดยสิ่งที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดคือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการให้บริการทางวิชาการแก่ สังคม กับหน่วยงานภายนอกองค์กร ทั้งที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้ การดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคม สามารถตอบสนองต่อปัญหาที่แท้จริงและชี้แนะแนวทางการ แก้ปัญหา โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างนวัตกรรม ส่งผลให้เกิดความ เข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนหรือองค์การเป้าหมาย

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับภูมิภาค เอกลักษณ์
 ของวิทยาลัยที่แตกต่างกันไป วิทยาลัยไปร่วมในการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรมโดยเชื่อมโยง
 กับเรื่องของสุขภาพเข้ากับวิถีชุมชนในแต่ละภูมิภาค วิทยาลัยออกแบบกิจกรรมที่ปลูกฝังนักศึกษาให้
 เห็นถึงคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมที่เป็นของชาติของเราไว้เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ
 ความเป็นไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญรัตน์ จันทร์ปลั่ง ได้ทำการศึกษาวิวัฒนาการภารกิจทำ
 นุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไทย ระหว่างปีพุทธศักราช 2559-2549 ที่ได้เสนอแนะ
 แนวทางการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมในระดับสถาบันอุดมศึกษาว่าให้
 ปรับบทบาทตามกระแสโลกาภิวัตน์ คือ เริ่มจากการยอมรับพหุลักษณะทางวัฒนธรรม (Cultural
 Pluralism) สามารถแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวไปพร้อม ๆ กับการยอมรับวัฒนธรรมผู้อื่นโดยไม่
 ครอบงำความคิดของนิสิตนักศึกษา เปิดโอกาสให้ นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น
 ความต้องการ ความพึงพอใจในศิลปวัฒนธรรม และมีการแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษา
 กับปราชญ์ชาวบ้านหรือศิลปินทั้งภายในประเทศ และระดับนานาชาติการสร้างสภาพแวดล้อมทาง
 วัฒนธรรมภายในสถาบันเพื่อให้นิสิตศึกษาค่อย ๆ ซึมซับศิลปวัฒนธรรมไปตามความพึงพอใจ
 มิใช่จากการถูกบังคับ มีการบูรณาการสอดแทรกศิลปวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย
 และการบริการวิชาการแก่สังคม นำภูมิปัญญา/ ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนที่โดดเด่นขยับขึ้นมาทำให้
 เป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์ (Soft Power) มีการเชื่อมโยงศิลปวัฒนธรรมกับกระบวนการพัฒนานักศึกษา
 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ ทำให้เกิด
 องค์ความรู้ที่มีคุณค่า มีการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมไปกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ
 การวิจัย ส่งเสริมสร้างเสริมสุขภาพ

ทั้งนี้ การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจ
 อุดมศึกษาในทศวรรษหน้า จึงควรให้ความสำคัญในประเด็นทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การจัดการเรียน
 การสอน การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
 เพื่อให้วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
 ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงบริบทของสังคมสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและ
 ความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

การวิจัยเรื่องอนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไปเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพอาจประกอบด้วยดังนี้:

1. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัย ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบบูรณาการและการใช้เทคโนโลยีในการศึกษานเน้นการฝึกปฏิบัติและประสบการณ์ตรงจากสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลองเสมือนจริง
2. การพัฒนาบุคลากร จัดการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ให้กับคณาจารย์และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการสร้างผลงานวิชาการ การวิจัย และมีเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด ประเทศ ไปจนถึงระดับนานาชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกควรเน้นไปที่การเสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบการศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้านดังนี้:

1. การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ของประเทศ เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามศาสตร์ ร่วมกับสหสาขาวิชาชีพและจากการฝึกปฏิบัติจริง
2. ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ได้มีการศึกษาหรือพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางการปฏิบัติการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- “กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 139, ตอนที่ 20 ก (31 มีนาคม 2565) : 6-8.
- โกสุ่ม สายใจ. “การบริหารกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายสหวิทยาการ ภาคกลางสำนักงานราชบัณฑิตยสภา.” **วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน** 25, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2561): 429.
- “ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวินิจฉัยการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2566.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 140, ตอนพิเศษ 307 ง (6 ธันวาคม 2566), 40-53.
- จุมพล พูนภัทรชีวิน. “ความเป็นมาของ อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR).” **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 13, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2551): 10
- _____. “การวิจัยอนาคต (Futures Research).” **เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะเศรษฐศาสตร์**, 2559.
- ณรงค์ อยู่ถนอม. “นโยบายการบริหารงานด้านการสนับสนุนการศึกษา.” **เอกสารสรุป การบรรยาย วิชาการ หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก <http://www.sport.ru.ac.th/RuDocumemt/1business-skill.pdf>.
- ณิชชา เบญจพรวัฒนา. “แนวโน้มการวิจัยเชิงอนาคตในประเทศไทย.” **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์** 2, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2558): 59-72.
- ดุขฎิ โยเหลา. เราจะใช้การวิจัยอนาคตกับการพัฒนาการศึกษาอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม. 2566 เข้าถึงได้จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/view/7827/6798>
- ทะนง ทองภูเบศร์ และคณะ. “รายงานการวิจัย เรื่อง อนาคตภาพของรูปแบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกระดับอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า.” **คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย**, 2562.
- ทินกร บัวชู, ณ์ทกวี ศิริรัตน์ และประภาพร เมืองแก้ว. “อนาคตภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย (ช่วง ค.ศ. 2020-2029).” **วารสารพยาบาลตำรวจ** 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 301-310.

ฉัตรรัตน์ จันทร์ปลั่ง. “วิวัฒนาการภารกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไทยระหว่างปีพุทธศักราช 2549-2559.” อ้างถึงใน สุมิตรา วิริยะ และอัจฉรา ไชยบุปถัมภ์. “การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษา ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.” **วารสารเศรษฐศาสตร์** 42, 3 (กรกฎาคม -กันยายน 2557): 93-110.

นางณภัทร รุ่งเน ยและคณะ. “สภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสถาบันสู่องค์กรสมรรถนะสูง ของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก.”

วารสารการพยาบาลและการศึกษา 15, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2565): 100.

นางพเยาว์ จงมี. “การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งเสริมการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.” **วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ** 4, 1 (มกราคม-เมษายน 2564): 147.

นิตา อุบลทิพย์, จักรกฤษณ์ โปณะทอง และกาญจนา ภัทราวิวัฒน์. “อนาคตภาพการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาตามบริบทประเทศไทย 4.0.” **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์** 20, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 52-53.

ประภา ลิ้มประสูติ และคณะ. “ชีวประวัติปูชนียบุคคลของวิชาชีพการพยาบาลสาธารณสุขไทย: ผศ.ดร.อังคณา เหมินทร์.” **วารสารพยาบาลสาธารณสุข** 30, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559): 98-111.

ปลดล็อกหลักสูตรมหาวิทยาลัยไทยให้ “แตกต่าง ตอบโจทย์” โลกยุคใหม่ด้วย Hight education Sandbox. เข้าถึงเมื่อ 2 มีนาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.mhesi.go.th/index.php/all-media/infographic/7079-650317general.html>

ปัทมา ทองสม และคณะ. “การพัฒนาารูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในกำกับกระทรวงสาธารณสุขของสถาบันพระบรมราชชนก.” **วารสารการพยาบาลและการศึกษา** 10, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2560): 89-112.

ปานจิตร สุขุมาลัย, เอี่ยมพร หลินเจริญ และชำนาญ ปาณาวงษ์. “อนาคตภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557-2566).” **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์** 14, 1 (มกราคม-เมษายน 2561): 137-138.

ปุกณณิภัตส์ อริยะปรานต์ “การบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชนในยุคนวัตกรรมพลิกผัน.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2566.**

พรพิรุณ วงศ์สมุต. “การบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ในทศวรรษหน้า.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2565.**

- “พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 43ก (5 เมษายน 2562): 40-65.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. “เปลี่ยนมุมมองการบริหารองค์กรการศึกษาในโลก Disruptive.” **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร** 8, 2 (มกราคม-มิถุนายน 2561): 251-25.
- พันธุ์สุรย์ ลัดดาวัลย์. “การวิจัยตามแนว EFR.” **ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัย เชียงใหม่** 10 (กรกฎาคม 2524): 150-152.
- ไพฑูริย์ พวงยอด. “อนาคตภาพมหาวิทยาลัยนครพนมภายในปี พ.ศ. 2570.” **วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 2556.
- ไพรวลัย โคตรตะ, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และอภิชัย กรมเมือง. “อนาคตภาพของการจัดการศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิตในบริบทประชาคมอาเซียน.” **วิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ** 11, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 19-27.
- ภาวิข ทองโรจน์. “สภาสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาอุดมศึกษา.” **บทความทางวิชาการ**. เข้าถึงเมื่อ 24 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก http://www.mua.go.th/users/bhes/catalog_h/StdEdu/FormCurr/PavitSpeak.pdf,1.
- มนู อรดีดิลเชษฐ์. **ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการข้อมูลภายใน สถาบันอุดมศึกษา**. สรุปการบรรยายวิชาการหลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา. เข้าเมื่อ 18 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก <http://www.sport.ru.ac.th/RuDocument/1business-skill.pdf>.
- รัชณี บุญกล้า และปราณี อ่อนศรี. “บทบาทสถาบันการศึกษาพยาบาลสู่การเป็นประชาคมอาเซียน.” **วารสารพยาบาลทหารบก** 15, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2557): 103-107.
- รัตนา ทองสวัสดิ์. **วิชาชีพการพยาบาล: ประเด็นและแนวโน้ม**. พิมพ์ครั้งที่ 5. เชียงใหม่: ธนบรรณการพิมพ์, 2560.
- รุจิรั ภู่อสาระ. “การประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ.” สรุปการบรรยายวิชาการ หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก <http://www.sport.ru.ac.th/RuDocument/1business-skill.pdf>, 2554.
- วิจิตรา กุสุมภ์ และคณะ. **ประเด็นและแนวโน้มวิชาชีพการพยาบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สหประชาพาณิชย์, 2555.
- วิโรจน์ สารรัตน์. **Future Research Leaders**. กรุงเทพฯ: หลักสูตรศึกษาศาสตร ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556.
- _____. **การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์, 2556.

วิโรจน์ สารรัตน์. “การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21.” เอกสารประกอบการบรรยายในการสัมมนา
วิชาการ มจร. วิทยาเขตอีสาน, 2557.

ศิริพรรณ สิทธิพงศ์. “การวิจัยด้วยเทคนิค อี.เอฟ.อาร์.(EFR).” **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์** 3, 2
(2529): 101.

ศิริเกษม ศิริลักษณ์ และจิตติมา วรณศรี. “แนวทางการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล.”
วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร 10, 3 (พฤษภาคม 2565): 1192-1202.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **การบริหารการตลาดยุคใหม่: (Marketing Management).**
ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2560. กรุงเทพฯ : Diamond in Business Word, 2560.

สงบ อินทรมณี. “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและ
เทคโนโลยีอีสเทิร์น** 16, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 353.

สถาบันพระบรมราชชนก. **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนสถานพระบรมราชชนก พ.ศ. 2566-2570
ฉบับปรับปรุงปีงบประมาณ พ.ศ.2567.** นนทบุรี: กองยุทธศาสตร์และวิเทศสัมพันธ์สถาบัน
พระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2567.

สภาการพยาบาล. “โครงการจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่ทำการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
ที่ผ่านการประเมินความพร้อม เพื่อการขอเปิดสถาบันการศึกษาฯ (สถาบันที่ขอเปิดดำเนินการ
ใหม่) ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน 2567.” เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2567. เข้าถึงได้จาก
[https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_3\(43\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_3(43).pdf)

_____. “สถาบันการศึกษาที่ทำการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ได้รับการรับรองจาก
สภาการพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิ์สมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต
เป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ (สถาบันที่มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว) ข้อมูล ณ วันที่ 27 เมษายน
2567.” เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2567. เข้าถึงได้จาก [https://www.tnmc.or.th/images/
userfiles/files/1_1\(45\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_1(45).pdf)

_____. “สถาบันการศึกษาที่ทำการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ได้รับการรับรองจาก
สภาการพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิ์สมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต
เป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ (สถาบันที่ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา) ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน
2567.” เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2567. เข้าถึงได้จาก [https://www.tnmc.or.th/images/
userfiles/files/1_2\(40\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_2(40).pdf)

สมควร ทรัพย์บำรุง. “การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลง.” สัมมนาเชิง
วิชาการ. เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2565. เข้าถึงได้จาก [https://somkuansub.files.
wordpress.com/2010/12/\(2553\)](https://somkuansub.files.wordpress.com/2010/12/(2553))

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. “แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.” คณะกรรมการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา, 2543.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. “แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2566-2570.” กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579.** กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570).** กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา. **แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ.2561-2580.** กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2561.
- สินีนุช ศิริวงศ์. “N.A.V.Y. กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงสู่การจัดการศึกษาพยาบาลวิถีใหม่.” **วารสารแพทยธานี** 47, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 746.
- สิปพนนท์ เกตุทัต. **ทางสายกลางในอนาคตของประเทศไทย เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม.** คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- สุกิจ ทองพิลา. “อนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัด คณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565 -2569).” **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 2565.
- อดิญาณ์ ศรีเกษตริน, ดาราวรรณ รองเมือง และรุ่งนภา จันทรา. “การศึกษาพยาบาลใน ศตวรรษที่ 21: สมรรถนะและบทบาทของอาจารย์พยาบาล.” **วารสารพยาบาลทหารบก** 20, 1 (มกราคม-เมษายน 2562): 12-20.
- อำนาจ ธีรรัตน์ศรีสกุล. “ระบบการจัดการศึกษาพยาบาลของไทยในปีค.ศ. 2020.” **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น** 6, 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2563): 258-259.

ภาษาต่างประเทศ

- Certo, S. C. **Modern management**. 8th ed. New Jersey: Prentice Hall., 2000.
- Cook, C. W. and P. L. Hunsaker. **Management and Organization Behavior**. 3rd ed. New Jersey: McGraw-Hill, 2001.
- Cornish, E. **Futuring**. Maryland: World Future Society, 2004.
- Durden, P. **An Application of the delphi method of forecasting to the future of public education in west virginia**. Accessed March 7, 2021, available from [//thailis.uni.net.th/DAO/detail.nsp](http://thailis.uni.net.th/DAO/detail.nsp).
- Facer, K. and Sandford R. "The next 25years? : Future scenarios and future directions for education and technology." **Journal of Computer Assisted Learning** 26, 1 (October 2009): 74-93. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2009.00337.x>
- Glenn, C. J. Introduction to The Future Research Methodology Series AC/UNU Millennium project search 12nd December 2016, อ้างถึงใน วรสิทธิ์ เจริญพุ่ม และ เพ็ญศรี ฉิรินัง, "การวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคเดลฟาย." **วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 1, 3: 27.
- Griffin, J. M. **Management**. 6th ed. Boston, MA: Houghton Mifflin Company, 1999.
- _____. **Are the Fama and French factors global or country specific? The Review of Financial Studies**, 2002.
- Isik, B. and S. T. Jallad. "The potential of social media and nursing Education: E-professionalism, nurse educator–learner role, benefits and risks." **New Trends and Issues Proceedings on Advances in Pure and Applied Sciences** 11, (September 2019): 30-38.
- Jacqueline, D. "The future of nursing education." **Canadian Medical Education Journal** 4, 1 (2013): 113-114.
- Jones, G. R. and J. M. George. **Contemporary Management**. 3rd ed. New Jersey: McGraw-Hill, 2003.
- Robbins, S. P. and DeCenzo. **Management**. 6th ed. New York: Prentice-Hill., 2005.
- Schermerhorn, J. R. **Management**. 7th ed. New York: John Wiley & Sons., 2000.
- Textor, R. B. "The Ethnographic Futures Research Method: An Application to Thailand." **Futures** (27 April 1985): 461-471.

Textor, R. B. **A handbook on Ethnographic Future Research**. 3rd ed (Stanford: Cultural and Education Futures Research Project School of Education and Department of Anthropology, 1990).

The Urbanis. **แนวโน้มในการเรียนรู้ในร่วมมหาวิทยาลัย**. เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://theurbanis.com/public-realm/04/11/2020/3835>

Wakefield, M. K. David R. Williams, Suzanne Le Menestrel, and Jennifer Lalitha Flaubert, Editors. “National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine 2021; Committee on the Future of Nursing 2020–2030,” Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/25982>.

ภาคผนวก

ที่ อว 8612/ 562

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

๗ กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการวิจัย
เรียน อธิการบดีสถาบันพระบรมราชชนก

ด้วย นางสาวบุญตา สุขวดี รหัสประจำตัว 61252904 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในทศวรรษ
หน้า” ในกรณี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลรัตน์
เทอร์เนอร์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงประสงค์ขอ
อนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวด้วย ขอกราบ
ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.กมลิต เขียววิชัย)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

ที่ อว 8612/ 566

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

๗ กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการวิจัย
เรียน คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

ด้วย นางสาวบุญตา สุขวดี รหัสประจำตัว 61252904 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในทศวรรษ
หน้า” ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ
นี้มีวัฒนากุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารุณี มีเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิญาณ ศรีเกษตริน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลพร ช่างศ์ และ ดร.เพ็ญพรรณ พิทักษ์สงคราม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้
ความสามารถ และมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงประสงค์ขออนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์บุคลากร
ในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวด้วย ขอกราบ
ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

ที่ อว 8612/๕71

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

๗ กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการวิจัย
เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ด้วย นางสาวบุญตา สุขวดี รหัสประจำตัว 61252904 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในทศวรรษ
หน้า” ในกรณี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พิจารณาแล้วเห็นว่า รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธุ์
ศิริพันธุ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงประสงค์ขอ
อนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวด้วย ขอกราบ
ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'ดร.คณิต เขียววิชัย'.

(ศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลการสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. ศาสตราจารย์ ดร.ศิริอร สิ้นธุ	นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลรัตน์ เทอร์เนอร์	คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ นิมวัฒนากุล	รองคณบดีด้านบริหารและประชาสัมพันธ์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารุณี มีเจริญ	รองคณบดีด้านยุทธศาสตร์ ประกันคุณภาพ และเทคโนโลยี สารสนเทศ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อติญาณ ศรีเกษตริน	รองคณบดีด้านวิจัย นวัตกรรม บริการวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลพร ขำวงษ์	รองคณบดี ด้านบัณฑิตศึกษาและวิเทศสัมพันธ์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
7. ดร.เพ็ญพรรณ พิทักษ์สงคราม	รองคณบดีด้านกิจการนักศึกษา กิจการพิเศษและทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นนเรศ กาศอุตม	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี แพร่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรฤดี นิธิรัตน์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนภัทร รุ่งเนย	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสืบ โสโสม	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรคคัประชาธิราช นครสวรรค์
12. ดร.เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ	ข้าราชการบำนาญ นักวิชาการศึกษา 9 (ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย)
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ เกริกกุลธร	อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์	คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชชนรินทร์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระนันท์ จิระยิ่งมงคล	คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัคราวดี ศรียะศักดิ์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพการบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
ตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า”

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพ
การบริหารจัดการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจ
อุดมศึกษาในทศวรรษหน้า

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของท่านไปสร้างฉลากทัศน์อนาคตภาพการบริหารจัดการ
วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกตามพันธกิจอุดมศึกษาในทศวรรษหน้าในการวิจัย
ครั้งนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ – สกุล
2. การศึกษาสูงสุด สาขาวิชา
3. ตำแหน่งทางวิชาการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์
 ศาสตราจารย์ อาจารย์
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน
5. ระดับตำแหน่งงานปัจจุบัน
 ผู้บริหารระดับนโยบาย/แผนงาน ผู้บริหารสถานศึกษา/การศึกษา
 อาจารย์ อื่น ๆ
6. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี
7. สถานที่ทำงาน
8. ประสบการณ์ด้านการบริหาร ปี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวบุญตา สุขวดี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2531 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโสภณศิริราษฎร์ พ.ศ. 2534 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี พ.ศ. 2539 ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2545 พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลแม่และเด็ก) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2561 ศึกษาต่อระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

